

Ministarstvo kulture

Ugovor o pružanju usluga pripreme
natječajne dokumentacije za
projekt "Digitalizacija kulturne
baštine"

Izvješće o analizi trenutnog stanja

Ožujak 2018. godine

Europska unija
Zajedno do fondova EU

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

SADRŽAJ

POPIS KRATICA	2
POJMOVNIK	3
1. UVOD	4
1.1. Pozadina provođenja analize trenutnog stanja	4
1.2. Svrha i opseg analize trenutnog stanja	4
2. METODOLOGIJA ANALIZE TRENUTNOG STANJA	7
2.1. Metodologija provedbe analize trenutnog stanja	7
2.2. Metode primijenjene tijekom analize trenutnog stanja	8
3. REZULTATI ANALIZE TRENUTNOG STANJA	13
3.1. Pregled strateškog okvira relevantnog za digitalizaciju kulturne baštine	14
3.2. Relevantni zakonodavni okvir	20
3.3. Standardi, kriteriji, pravilnici vezani uz digitalizaciju koje koriste Institucije	32
3.4. Građa kulturne baštine Institucija	43
3.5. Upravljanje građom kulturne baštine	66
3.6. Informacijski sustavi Institucija za poslove digitalizacije	78
3.7. Ostali resursi Institucija za poslove digitalizacije	90
3.8. Korištenje postojeće digitalizirane građe Institucija	104
4. POTENCIJAL INSTITUCIJA ZA PRUŽANJE USLUGA DIGITALIZACIJE DRUGIM BAŠTINSKIM INSTITUCIJAMA	125
5. ZAKLJUČAK	127
PRILOZI	130

POPIS KRATICA

ArhivPRO d.o.o.	ArhivPRO
AV gradivo	Audio-vizualno gradivo
AKM zajednica	Arhivska, knjižnična i muzejska zajednica
CDU	Centar dijeljenih usluga
DoN	Dokumentacija o nabavi
EU	Europska unija
EY ili EYS ili Izvršitelj	Ernst & Young Savjetovanje d.o.o.
HDA	Hrvatski državni arhiv
HRT	Hrvatska radiotelevizija
HRZ	Hrvatski restauratorski zavod
IEF	Institut za etnologiju i folkloristiku
LZMK	Leksikografski zavod Miroslav Krleža
MDC	Muzejsko dokumentacijski centar
MK ili Naručitelj	Ministarstvo kulture
MUO	Muzej za umjetnost i obrt
NIAS	Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav
NSK	Nacionalna i sveučilišna knjižnica
OPKK	Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.
Povjerenstvo	Povjerenstvo za praćenje pripreme i provedbe projekta Digitalizacije kulturne baštine
Poziv	Poziv na dostavu projektnih prijedloga u ograničenom postupku dodjele bespovratnih sredstava u modalitetu trajnog poziva – Razvoj e-usluga (referentna oznaka poziva KK.02.2.1.01) koji je objavilo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
Projekt	Projekt "Digitalizacija kulturne baštine"
Ugovor	Ugovor o pružanju usluga pripreme natječajne dokumentacije za projekt "Digitalizacija kulturne baštine"
ZAPSP	Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 67/03, 79/07, 80/11, 141/13, 127/14)
ZDII	Zakon o državnoj informacijskoj strukturi (NN 92/14)

POJMOVNIK

Digitalizacija	<p>Proces pretvaranja analognog signala u digitalni oblik. Moguće je digitalizirati sve vrste građe kulturne baštine, od teksta, preko audio i video zapisa, sve do trodimenzionalnih objekata.</p> <p>U kontekstu ove analize trenutnog stanja sastoji se od sljedećih koraka: (i) odabir građe za digitalizaciju, (ii) restauracija (prije skeniranja), (iii) skeniranje/fotografiranje/snimanje/reprodukcija, (iv) opis metapodacima, (v) obrada nakon skeniranja/fotografiranja, (vi) opis digitalizirane građe, (vii) arhiviranje te se taj pojam isključivo primjenjuje u tom sveobuhvatnom značenju.</p>
Kulturna baština	<p>Čine ju pokretna i nepokretna kulturna dobra od umjetničkog, povijesnog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog i znanstvenog značenja.</p> <p>Predmet analize trenutnog stanja i projekta "Digitalizacija kulturne baštine" je isključivo građa koja jest kulturna baština, a ne druge vrste građe kojima raspolaže institucija (npr. medijska građa, itd.).</p>
Digitalna kulturna baština	<p>Ako se termin koristi uz termin "digitalizirana kulturna baština", označava izvorno digitalnu kulturnu baštinu, tj. kulturnu baštinu koja je izravno nastala u digitalnom obliku.</p> <p>Ako se termin koristi samostalno, kao što je navedeno u pojmovniku upitnika, označava i obuhvaća i digitaliziranu baštinu, odnosno baštinu prenesenu iz analognog u digitalni oblik, i izvorno digitalnu baštinu, tj. baštinu koja je izvorno nastala u digitalnom obliku.</p>
Digitalizirana kulturna baština	<p>Kulturna baština koja je digitalizirana, odnosno za koju je izvršen proces pretvaranja analognog signala u digitalni oblik.</p>
Institucije	<p>Institucije relevantne za projekt "Digitalizacija kulturne baštine", odnosno muzeji, knjižnice, arhivi, imatelji i stvaratelji audio-vizualnog gradiva, ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine, Ministarstvo kulture, konzervatorski odjeli.</p>

1. UVOD

1.1. Pozadina provođenja analize trenutnog stanja

U cilju stvaranja uvjeta za održivo upravljanje procesom digitalizacije kulturne baštine Ministarstvo kulture (dalje u tekstu: MK ili Naručitelj) predvidjelo je provedbu projekta digitalizacije kulturne baštine na nacionalnoj razini. Projekt se planira prijaviti za sufinanciranje sredstvima Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. (dalje u tekstu: OPKK) temeljem Poziva na dostavu projektnih prijedloga u ograničenom postupku dodjele bespovratnih sredstava u modalitetu trajnog poziva – Razvoj e-usluga (referentna oznaka poziva KK.02.2.1.01), objavljenog od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (dalje u tekstu: Poziv). Priprema ovako sveobuhvatnog projekta podrazumijeva provedbu prethodnih aktivnosti kojima će se utvrditi stvarno stanje i potrebe i odrediti buduće stanje te, sukladno utvrđenom, izraditi dokumentacija za prijavu projekta "Digitalizacija kulturne baštine" (dalje u tekstu: Projekt) za sufinanciranje iz fondova Europske unije (dalje u tekstu: EU) u sklopu OPKK-a.

U sklopu pripreme Projekta potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:

- ▶ Analiza trenutnog (AS IS) stanja informacijskih sustava relevantnih za digitalizaciju kulturne baštine i prijedlog budućeg (TO BE) stanja informacijskog sustava za digitalizaciju kulturne baštine,
- ▶ Analiza ljudskih kapaciteta u području digitalizacije,
- ▶ Definiranje financijskog okvira za uspostavu sustava za kreiranje digitalnih sadržaja, uključujući okvir za održivost Projekta,
- ▶ Priprema projektne prijave za dodjelu bespovratnih sredstava Operativnog programa Konkurentnost i kohezija.

Temeljem provedenog otvorenog postupka javne nabave za nabavu usluga pripreme natječajne dokumentacije za projekt "Digitalizacija kulturne baštine", evidencijski broj: EV-VV-2-2017, objavljenog u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske pod brojem: 2017/S 0F2-0015260 od 20. srpnja 2017. godine, u kojem postupku je Naručitelj odabrao ponudu Ponuditelja, sada Izvršitelja, Ernst & Young Savjetovanje d.o.o. (dalje u tekstu: EY ili EYS ili Izvršitelj), Radnička cesta 50, Zagreb, OIB: 82067332481, oznaka ponude 17/2017 od 25. srpnja 2017. godine, Naručitelj je 2. studenoga 2017. sklopio Ugovor o pružanju usluga pripreme natječajne dokumentacije za projekt "Digitalizacija kulturne baštine" (dalje u tekstu: Ugovor) s Izvršiteljem, koji se obvezao izvršiti predmet nabave u roku osam mjeseci od dana održavanja početnog sastanka, tj. od 6. studenoga 2017. godine.

U sklopu navedenog Ugovora, Izvršitelj, sukladno ugovornoj obvezi, podnosi ovo Izvješće o analizi trenutnog stanja koje u jednom dokumentu prikazuje rezultate analize trenutnog stanja informacijskih sustava, digitalizirane i digitalne građe, postojećeg zakonodavnog okvira, postojećih standarda i kriterija za digitalizaciju, postojećih troškova i prihoda digitalizacije kulturne baštine, postojećeg digitaliziranog sadržaja i postojećih ljudskih kapaciteta.

1.2. Svrha i opseg analize trenutnog stanja

Primarna svrha analize trenutnog stanja je prikupljanje cjelovitih podataka i njihova analiza za potrebe pripreme Projekta, uključujući podatke potrebne za definiranje prijedloga budućeg stanja nacionalnog sustava za digitalizaciju kulturne baštine, čime Izvršitelj ispunjava ugovorene aktivnosti sukladno zahtjevima iz Dokumentacije o nabavi (dalje u tekstu: DoN).

Kako saznanja koja Ministarstvo ima vezano uz trenutno stanje digitalizacije kulturne baštine nisu cjelovita i potpuno ažurna, predmetna analiza trenutnog stanja provedena je u cilju dobivanja što detaljnijeg i potpunijeg uvida u stanje digitalizacije kulturne baštine u Hrvatskoj, a kako bi se mogao pripremiti projekt koji će na održiv način unaprijediti postojeći sustav i omogućiti njegov daljnji razvoj. S obzirom na prirodu Projekta, predmet analize trenutnog stanja su institucije koje su relevantne za projekt "Digitalizacija kulturne baštine", odnosno muzeji, knjižnice, arhivi, imatelji i stvaratelji audio-vizualnog gradiva (dalje u tekstu: AV gradivo), ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine, Ministarstvo kulture te konzervatorski odjeli (dalje u tekstu: Institucije).

Polazišna osnova za analizu trenutnog stanja bile su informacije prikupljanje iz različitih izvora, počevši od DoN-a, preko proučavanja dostupne literature do informativnih sastanaka s predstavnicima ključnih institucija. Prema spomenutim izvorima informacijama, trenutno stanje digitalizacije kulturne baštine ponajprije karakterizira raznolikost informacijskih sustava u kojima se pohranjuje digitalna i digitalizirana kulturna baština i normi na kojima se zasnivaju takvi sustavi te raznolikost formata digitalne i digitalizirane kulturne baštine. Vezano uz isto, ne postoji centralizirano pretraživanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine niti su određeni jednoznačni preduvjeti razmjenjivanja sadržaja i komunikacije između postojećih informacijskih sustava. Nadalje, MK nema točne podatke o već postojećem digitalnom i digitaliziranom sadržaju i vezanim uslugama, načinima pristupa i korištenja te profilu korisnika. Slijedom spomenutih saznanja, analiza trenutnog stanja usmjerena je na prikupljanje podataka o postojećem stanju digitalizacije kulturne baštine, kako podataka vezanih uz kulturnu baštinu koja je izravno nastala u digitalnom obliku, tako i podatka o kulturnoj baštini koja je digitalizirana.

Za potrebe ove analize, proces digitalizacije, tj. pretvaranja analognog u digitalni oblik definiran je kao proces koji se sastoji od sljedećih koraka: (a) odabira građe za digitalizaciju, (b) restauracije (prije skeniranja), (c) skeniranja/fotografiranja/snimanja/reprodukcije, (d) opisa metapodacima, (e) obrade nakon skeniranja/fotografiranja, (f) opisa digitalizirane građe te (g) arhiviranja. Stoga su u fokusu analize bili upravo spomenuti koraci procesa digitalizacije, uključujući za te korake relevantne postojeće informacijske sustave, standarde i kriterije koje Institucije koriste, postojeće i potrebne resurse za digitalizaciju, pohranu i očuvanje sadržaja, ali i planovi Institucija vezani uz digitalizaciju.

Analizom trenutnog stanja obuhvaćena je prvenstveno građa kulturne baštine koju čine pokretna i nepokretna kulturna dobra od umjetničkog, povijesnog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog i znanstvenog značenja, a ne druge vrste građe kojima raspolaže pojedina Institucija (primjerice medijska građa).

Sukladno navedenom, u dogovoru s MK-om, za potrebe ispunjenja svrhe analize trenutnog stanja određen je njezin opseg. Tako analiza trenutnog stanja obuhvaća:

- ▶ analizu postojećeg zakonodavnog okvira, standarda i kriterija za digitalizaciju, a kako bi se utvrdio okvir za moguću standardizaciju pristupa za potrebe uspostave i implementacije sveobuhvatnog procesa digitalizacije kulturne baštine u Hrvatskoj,
- ▶ analizu organizacije procesa digitalizacije kulturne baštine u cilju prikupljanja informacija vezanih uz tijek procesa digitalizacije pri provođenju različitih koraka digitalizacije u Institucijama,
- ▶ analizu digitalne građe kulturne baštine u cilju dobivanja podataka o količini i tipu građe kojom Institucije raspolažu,
- ▶ analizu upravljanja digitalnom kulturnom baštinom, kako bi se prikupili podaci o pohrani i upravljanju digitalnom građom Institucija te pripadajućim metapodacima,
- ▶ analizu podataka vezanih uz očuvanje digitalne kulturne baštine, kako bi se dobio uvid u rješenja koja Institucije primjenjuju za očuvanje svoje digitalne građe,

- ▶ analizu pristupa digitalnoj kulturnoj baštini sa svrhom prikupljanja podataka o načinima pristupa i mogućnostima korištenja digitalne građe Institucija te povezanim postojećim uslugama koje Institucije pružaju,
- ▶ analizu ljudskih potencijala sa svrhom prikupljanja podataka o broju i profilu zaposlenika Institucija te njihovom angažmanu na poslovima digitalizacije,
- ▶ analizu finansijskih resursa, kako bi se dobio detaljniji uvid u izvore financiranja aktivnosti digitalizacije, povezane troškove i moguće potrebna finansijska sredstava za nastavak procesa digitalizacije u analizom obuhvaćenim Institucijama.

2. METODOLOGIJA ANALIZE TRENUTNOG STANJA

2.1. Metodologija provedbe analize trenutnog stanja

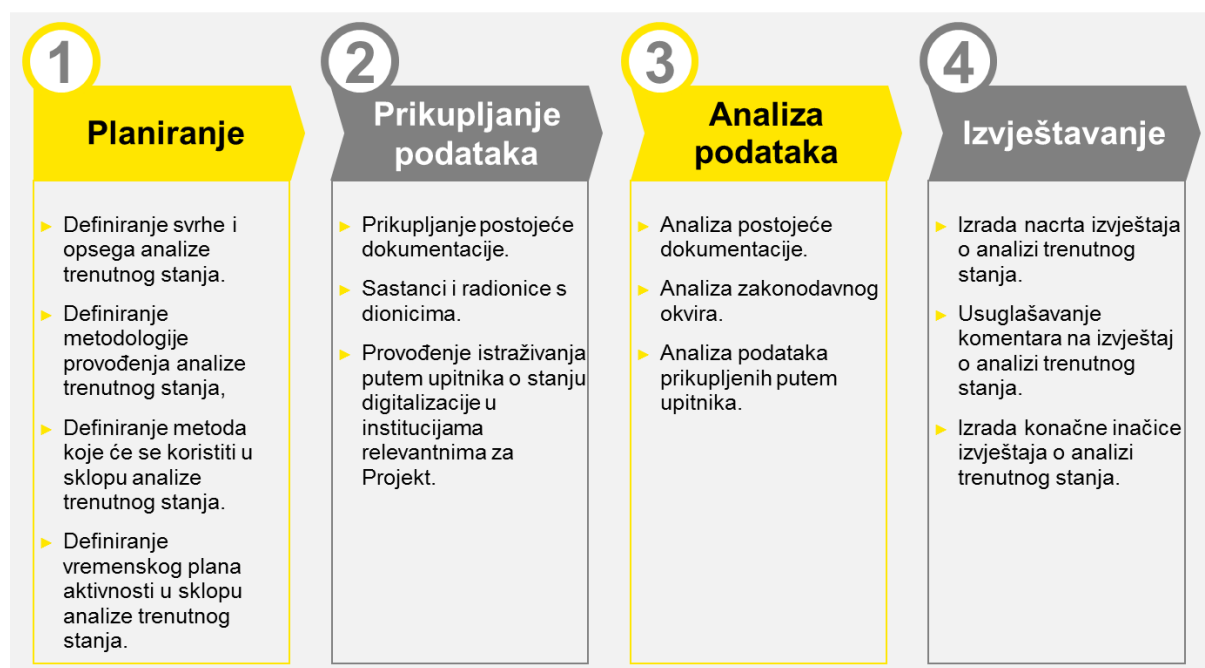
Metodologija provedbe analize trenutnog stanja podrazumijevala je četiri osnovna procesa: (a) planiranje, (b) prikupljanje podataka, (c) analizu podataka, (d) izvještavanje. Svaki proces sadržavao je niz koraka koji su slijedili jedan za drugim (u slučaju da je jedan korak bio preduvjet za izvršavanje sljedećeg koraka za koji je davao ulazne informacije) ili se odvijali paralelno (u slučaju međusobne neovisnosti koraka unutra procesa).

Takva metodologija doprinijela je pravovremenom i kvalitetnom odvijanju aktivnosti definiranih DoN-om, kao i učinkovitom uključivanju dionika u procesu pripreme Projekta. Inkluzivni pristup provođenju aktivnosti u sklopu analize trenutnog stanja omogućio je odvijanje informiranog procesa analize trenutnog stanja te prijenos znanja i iskustva arhivske, knjižnične i muzejske zajednice (dalje u tekstu: AKM zajednica) koja je u fokusu planiranog Projekta.

Dionici uključeni u aktivnosti analize trenutnog stanja bili su kako slijedi:

- ▶ Ministarstvo kulture,
- ▶ Povjerenstvo za praćenje pripreme i provedbe projekta Digitalizacije kulturne baštine (dalje u tekstu: Povjerenstvo),
- ▶ Nacionalna i sveučilišna knjižnica (dalje u tekstu: NSK),
- ▶ Hrvatska radiotelevizija (dalje u tekstu: HRT),
- ▶ Muzejski dokumentacijski centar (dalje u tekstu: MDC),
- ▶ Institut za etnologiju i folkloristiku (dalje u tekstu: IEF),
- ▶ Leksikografski zavod Miroslav Krleža (dalje u tekstu: LZMK),
- ▶ Muzej za umjetnost i obrt (dalje u tekstu: MUO),
- ▶ ArhivPRO d.o.o. (dalje u tekstu: ArhivPRO),
- ▶ Hrvatski državni arhiv (dalje u tekstu: HDA),
- ▶ Hrvatski restauratorski zavod (dalje u tekstu: HRZ).

Na slici ispod prikazana je metodologija provedbe analize trenutnog stanja.

Slika 1. Metodologija provedbe analize trenutnog stanja

2.2. Metode primijenjene tijekom analize trenutnog stanja

Sukladno gore navedenoj metodologiji, Izvršitelj je u sklopu svog pristupa aktivnostima analize trenutnog stanja primijenio sljedeće metode:

- ▶ Pregled postojeće dokumentacije,
- ▶ Radni sastanci,
- ▶ Istraživanje.

2.2.1. Pregled postojeće dokumentacije

Izvršitelj je na uvodnom sastanku s projektnim timom Naručitelja zatražio pristup relevantnoj dokumentaciji i materijalima Naručitelja te se upoznao s otvorenim pitanjima od značaja za pripremu Projekta. Po dostavi relevantne dokumentacije od strane Naručitelja, Izvršitelj je pregledao dokumentaciju, koja uključuje i sljedeće dokumente:

- ▶ Europeana Foundation (2017), *Croatian National Aggregator System – Evaluation report*,
- ▶ Ministarstvo kulture (2007.), *Formati datoteka za pohranu i korištenje, radna verzija*,
- ▶ Ministarstvo kulture (2007.), *Smjernice za odabir građe za digitalizaciju, radna verzija*,
- ▶ Ministarstvo kulture (2013.), *Strategija digitalizacije kulturne baštine*.

Osim dokumentacije Ministarstva kulture, u svrhu analize trenutnog stanja Izvršitelj je pregledao dokumentaciju koju su dostavili dionici, kao i dokumentaciju zakonodavnog i strateškog okvira. Također, pronađene su i pregledane javno dostupne informacije o sličnim sustavima u Europi te informacije o standardima i kriterijima koji se primjenjuju u sklopu procesa digitalizacije u drugim europskim zemljama.

2.2.2. Radni sastanci

Na početku provedbe analize trenutnog stanja uspostavljen je mehanizam održavanja:

- a) redovitih radnih sastanaka s Naručiteljem na kojima je Izvršitelj predstavljao napredak u provedbi Ugovora te na kojima su se razmatrale i donosile odluke od važnosti za uspješnu provedbu aktivnosti u sklopu analize trenutnog stanja,
- b) sastanaka s ostalim dionicima procesa pripreme Projekta.

U sklopu analize trenutnog stanja održani su sljedeći sastanci s Naručiteljem:

- ▶ Uvodni (početni) sastanak s projektnim timom Ministarstva kulture održan 6. studenoga 2017. godine na kojemu je Izvršitelj predstavio opći cilj i svrhu Ugovora, opseg usluga i glavne aktivnosti u sklopu Ugovora koje će biti provedene, vremenski plan provedbe Ugovora, plan i organizaciju provođenja analize trenutnog stanja.
- ▶ Koordinacijski sastanak s Ministarstvom kulture održan 9. studenoga 2017. godine na kojem je dogovoren operativni način komuniciranja te provođenje zadataka unutar predstojećih aktivnosti.
- ▶ Sastanci s Ministarstvom kulture održani 22. i 28. studenoga 2017. godine na kojima je usuglašen način formiranja upitnika i način uzorkovanja Institucija koje će ga ispunjavati.
- ▶ Sastanak s Ministarstvom kulture održan 13. prosinca 2017. godine na kojem je finalizirana metodologija uzorkovanja i revidiran uzorak Institucija koje će ispunjavati upitnik. Dogovoren je vremenski okvir i održavanje regionalnih radionica za Institucije koje će ispunjavati upitnik, a sam upitnik je dorađen nakon pregleda zaprimljenih komentara Institucija koje su ga testirale.
- ▶ Koordinacijski sastanak s Ministarstvom kulture održan 19. prosinca 2017. godine na kojem je utvrđeno da je Ministarstvo kulture zadovoljno strukturom, sadržajem i obuhvatom upitnika te da su se sve dosadašnje projektne aktivnosti odvale sukladno planu i rokovima prezentiranima na uvodnom sastanku.
- ▶ Koordinacijski sastanak s Ministarstvom kulture održan 4. siječnja 2018. godine oko organizacije i koordinacije aktivnosti vezanih uz održavanje regionalnih radionica s Institucijama i ispunjavanje upitnika na kojem su Izvršitelj i Ministarstvo kulture dogovorili

na koji će način Izvršitelj pružati podršku Institucijama od kojih su zaprimljeni upiti vezani uz ispunjavanje upitnika te je dogovoren raspored telefonskog i pismenog podsjećanja Institucija na ispunjavanje upitnika.

- ▶ Sastanak s Ministarstvom kulture održan 14. veljače 2018. godine na kojem su Ministarstvu kulture predstavljeni inicijalni rezultati obrade upitnika.
- ▶ Sastanci s Povjerenstvom 22. veljače i 15. ožujka 2018. godine na kojem su predstavljeni inicijalni rezultati obrade upitnika.
- ▶ Koordinacijski sastanak s Ministarstvom kulture održan 12. ožujka 2018. godine.
- ▶ Sastanak s Ministarstvom kulture održan 13. ožujka 2018. godine na visokoj razini na kojem su predstavljeni inicijalni rezultati obrade upitnika kao uvod o raspravu o prijedlog budućeg stanja.

S ostalim dionicima (koji su definirani kao ključne institucije) je, u razdoblju od 22. do 28. studenoga 2017. godine, Izvršitelj u suradnji s Naručiteljem održao radionice/sastanke u svrhu uvida u trenutno stanje digitalizacije u tim Institucijama te što kvalitetnije pripreme upitnika. Sastanci su održani na temu informacijskih sustava za digitalizaciju i standarda za digitalizaciju građe, digitalizirane građe Institucija, načina i kriterija odabira građe za digitalizaciju i iskustava vezanih uz digitalizaciju građe. Na taj način su prikupljene informacije o postojećem stanju sustava za digitalizaciju i digitaliziranoj građi Institucija te očekivanjima i budućim potrebama koje Institucije imaju od Projekta, a koje su uz informacije prikupljene na radnim sastancima s Ministarstvom kulture korištene pri izradi nacrtu upitnika s ciljem postavljanja relevantnih pitanja i usmjeravanja izrade samog upitnika.

2.2.3. Istraživanje provedeno u sklopu analize trenutnog stanja

Istraživanje u svrhu ove analize trenutnog stanja provedeno je putem upitnika koji je upućen utvrđenom uzorku Institucija. Cjelokupni proces u sklopu primjene ove metode sastojao se od koraka kako je opisano u nastavku teksta.

1. Odabir uzorka.

- ▶ Odabir uzorka Institucija,
- ▶ Odabir ključnih institucija.

Ministarstvo kulture je u DoN-u kao relevantnu skupinu Institucija za Projekt odredilo arhive, knjižnice, muzeje, kategorizirane stvaratelje i imatelje audio-vizualnog gradiva, ostale stvaratelje i imatelje kulturne građe te Ministarstvo kulture, uključujući konzervatorske odjele. S obzirom na veliki ukupni broj Institucija, u suradnji s Ministarstvom odabran je uzorak od 177 Institucija za koje je odlučeno da će biti obuhvaćene analizom trenutnog stanja. Preciznije, uzorak čini 19 arhiva, 49 knjižnica, 70 muzeja, 18 imatelja i stvaratelja AV gradiva te ostalih imatelja i stvaratelja kulturne baštine i 21 Institucija koju čine Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli.

Uzorkom su primarno obuhvaćene Institucije koje provode aktivnosti digitalizacije i pružaju povezane usluge.

U uzorku su i ključne¹ institucije definirane na uvodnom sastanku s projektnim timom Ministarstva kulture održanim 6. studenoga 2017. godine, a koje se ističu svojim dosadašnjim aktivnostima vezanim uz digitalizaciju, kao i količinom građe za čije su upravljanje i očuvanje zadužene.

2. Izrada nacrtu upitnika, u sklopu koje su provedeni sljedeći koraci:

- ▶ Izrada nacrtu upitnika,
- ▶ Predstavljanje nacrtu upitnika MK-u,

¹ Ključne institucije su HRT, NSK, MDC, MUO, LZMK, IEF, HDA, HRA, MK.

- ▶ Pregled nacrtu upitnika od strane MK-a i dostava komentara,
- ▶ Implementacija komentara i finalizacija nacrtu upitnika.

EY je izradio nacrt upitnika kojim su pokrivena sva područja koja je potrebno analizirati, na način opisan u DoN-u. Informacije prikupljene na održanim sastancima s ključnim institucijama i MK-om korištene su pri izradi nacrtu upitnika, a u cilju postavljanja pravih pitanja i usmjeravanja sadržaja i forme cjelokupnog upitnika. Nacrt upitnika je predstavljen MK-u te je finaliziran po usuglašavanju komentara.

Osim pitanja relevantnih za aktivnost 1.A. Analiza trenutnog (AS IS) stanja informacijskih sustava institucija, upitnik sadrži i pitanja relevantna za aktivnost 1.B.1. Definiranje budućeg (TO BE) stanja informacijskog sustava za integraciju digitaliziranih i digitalnih sadržaja kulturne baštine i njihovu trajnu pohranu i aktivnost 2.1. Analiza postojećih ljudskih kapaciteta.

Upitnik je strukturiran tako da su pitanja sadržajno vezana uz određenu cjelinu grupirana u poglavlja na sljedeći način:

- ▶ Osnovne informacije o Instituciji – poglavlje sadrži pitanja vezana uz naziv i vrstu Institucije te kontakt podatke odgovorne osobe.
- ▶ Organizacija procesa digitalizacije kulturne baštine – poglavlje sadrži pitanja vezana uz tok procesa digitalizacije pri provođenju različitih faza digitalizacije u Instituciji.
- ▶ Digitalna građa kulturne baštine – poglavlje sadrži pitanja vezana uz količinu i tip građe kojom Institucija raspolaže.
- ▶ Upravljanje digitalnom kulturnom baštinom – poglavlje sadrži pitanja vezana uz pohranu i upravljanje digitalnom građom Institucije te pripadajućim metapodacima.
- ▶ Očuvanje digitalne kulturne baštine – poglavlje sadrži pitanja vezana uz status digitalnog očuvanja i rješenja koja Institucija primjenjuje za očuvanje svoje digitalne građe.
- ▶ Pristup digitalnoj kulturnoj baštini – poglavlje sadrži pitanja vezana uz način pristupa i mogućnosti korištenja digitalne građe Institucije i uz vezane usluge koje Institucija pruža.
- ▶ Ljudski potencijali – poglavlje sadrži pitanja vezana uz zaposlenike Institucije, tj. njihov broj, osposobljenost, radni staž, obrazovanje i angažman na poslovima digitalizacije.
- ▶ Financije – poglavlje sadrži pitanja vezana uz proračun institucije, izvore financiranja aktivnosti digitalizacije te troškove vezane uz digitalizaciju.
- ▶ Ostale informacije i komentari – poglavlje sadrži pitanja o planovima Institucije o pružanju i korištenju usluga digitalizacije u budućnosti te dodatne informacije koje Institucija želi dodati vezano uz digitalizaciju kulturne baštine.

Cjelokupni upitnik nalazi se u Prilogu II. ovog izvješća.

3. Testiranje upitnika i izrada konačne inačice upitnika, u sklopu kojeg su provedeni sljedeći koraci:
 - ▶ Slanje nacrtu upitnika testnim institucijama,
 - ▶ Radionica o rezultatima testiranja,
 - ▶ Obrada rezultata testiranja upitnika i unaprjeđenje upitnika,
 - ▶ Usuglašavanje konačne inačice upitnika s MK-om.

Ključne institucije bile su uključene i u testiranje upitnika. Cilj testiranja upitnika bio je dobiti povratne informacije o sadržaju i strukturi upitnika, a u svrhu unaprjeđenja kvalitete samog upitnika, kao i osiguravanje jednakog pristupa i razumijevanja pitanja od strane osoba koje će ih ispunjavati. Od testnih institucija zatražene su povratne informacije vezane uz jasnoću postavljenih pitanja, mogućnosti odgovoriti na sva pitanja, eventualnih suvišnih ili nedostajućih pitanja, itd.

Nakon zaprimanja povratnih informacija, 13. prosinca 2017. godine održana je radionica s Ministarstvom kulture na kojoj su revidirani komentari i bilješke koje su ključne institucije dostavile na testni upitnik. Glavni zaključci testiranja upitnika su da je upitnik dobro sastavljen te da pokriva sve relevantne teme, a detaljnost pitanja omogućava detaljnu analizu stanja u Institucijama.

4. Distribucija i ispunjavanje upitnika, u sklopu koje su provedeni sljedeći koraci:
- ▶ Distribucija upitnika uzorku Institucija,
 - ▶ Podrška institucijama u ispunjavanju upitnika,
 - ▶ Radionice za institucije,
 - ▶ Slanje podsjetnika institucijama,
 - ▶ Zaprimanje ispunjenih upitnika.

Po usuglašavanju konačne inačice upitnika i po programiranju, Institucijama je 21. prosinca 2017. godine dostavljen poziv na ispunjavanje upitnika koji je sadržavao i jedinstveni pristupni link upitniku za svaku Instituciju iz uzorka. Prije dostave samog upitnika odabranom uzorku Institucija, Ministarstvo kulture je 13. prosinca 2017. godine slanjem elektroničke poruke najavilo Institucijama zaprimanje poziva na ispunjavanje upitnika te obrazložilo njegovu svrhu, a da bi Institucije unaprijed bile obaviještene o aktivnostima koje će uslijediti (dostava i ispunjavanje upitnika do određenog roka). Rok za zaprimanje ispunjenih upitnika određen je do 27. siječnja 2018. godine.

U razdoblju od 8. do 11. siječnja 2018. godine za Institucije iz uzorka organizirane su četiri regionalne radionice kako bi se olakšalo ispunjavanje upitnika, povećala kvaliteta odgovora na pitanja i kako bi se utjecalo na što veću stopu odgovora. S istim ciljem su u sklopu istraživanja uključene i aktivnosti slanja podsjetnika Institucijama putem elektroničke pošte i telefonskog podsjećanja kontakt osoba Institucija iz uzorka, kao i telefonska podrška Institucijama pri ispunjavanju upitnika.

5. Obrada prikupljenih podataka.

Od ukupnog uzorka od 177 Institucija, do datuma zaprimanja odgovora, upitnik je ispunilo njih 138, tj. ukupna stopa odgovora iznosi 78%.

Ako se promatra vrsta Institucija, najviša stopa odgovora postignuta je u kategoriji arhiva (89%). Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli postigli su stopu odgovora od 86%, dok su muzeji postigli stopu odgovora od 79%. Stopa odgovora knjižnica iznosi 76%. U kategoriji Imatelji i stvaratelji AV gradiva te ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine ostvarena je najniža stopa odgovora od 61%.

Ostvarena stopa odgovora ocijenjena je zadovoljavajućom i reprezentativnom za potrebe provedbe analize trenutnog stanja. Detaljne informacije o ostvarenoj stopi odgovora prikazane su u tablici u nastavku.

Vrsta Institucije	Ukupno Institucija u uzorku	Broj odgovorenih upitnika	Stopa odgovora
Arhivi	19	17	89%
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	18	11	61%
Knjižnice	49	37	76%
Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli	21	18	86%
Muzeji	70	55	79%
Ukupno	177	138	78%

Tablica 1. Ostvarena stopa odgovora na upitnik

Podaci prikupljeni putem upitnika obrađeni su u periodu od datuma krajnjeg roka za ispunjavanje upitnika (27. siječnja 2018. godine), zaključno s predajom ovog izvješća o analizi trenutnog stanja s obzirom da su rezultati analize prikupljenih podataka temelj ovog izvješća.

Pri obradi podataka, obrađeni su odgovori realiziranog uzorka, odnosno 138 Institucija koje su predale ispunjeni upitnik. Podaci su analizirani na razini cjelokupnog uzorka, po vrsti Institucija iz uzorka te zasebno za svaku Instituciju u slučaju da se radi o ključnim institucijama koje su definirane u dogovoru s Naručiteljem, a s obzirom na njihov mogući značajan utjecaj na ukupni rezultat cjelokupnog realiziranog uzorka.

Rezultati analize upitnika predstavljeni su u nastavku ovog izvješća.

3. REZULTATI ANALIZE TRENUTNOG STANJA

Ulazne pretpostavke vezane uz buduće stanje

MK želi planiranim Projektom doprinijeti dolje navedenom općem cilju te ostvariti dolje navedeni specifični cilj i rezultate.

Opći cilj:

- ▶ Povećanje zaštite i *on-line* dostupnosti digitalnog kulturnog sadržaja.

Specifični cilj:

- ▶ Osigurati sigurnu pohranu digitalnog kulturnog sadržaja na jednom mjestu te omogućiti korisnicima jedinstveni pristup tako pohranjenom sadržaju kroz uspostavu odgovarajućeg IKT sustava.

Rezultati:

- ▶ Uspostavljen središnji sustav za pohranu, pristup, agregaciju i pretraživanje građe kulturne baštine.
- ▶ Uspostavljena jedna ili više e-usluga.
- ▶ Uspostavljen standardiziran pristup digitalizaciji kulturne baštine.
- ▶ Ojačan kapacitet AKM zajednice za digitalizaciju kulturne baštine.

Izvori podataka korišteni za analizu trenutnog stanja

Sukladno metodama korištenima pri analizi trenutnog stanja, analiza trenutnog stanja koja se daje u nastavku temelji se na:

- ▶ Pregledu postojeće dokumentacije za izradu pregleda strateškog i zakonodavnog okvira relevantnog za digitalizaciju kulturne baštine,
- ▶ Obradi 138 odgovorenih upitnika, odnosno relevantnih pitanja iz upitnika.

Ograničenja rezultata analize trenutnog stanja koji proizlaze iz obrade upitnika

- ▶ Analiza trenutnog stanja koja se odnosi na obradu odgovorenih upitnika temeljila se isključivo na informacijama dobivenima od Institucija putem upitnika. Odgovori Institucija smatrani su točnima i ispravnima te su takvi bili ulazni podaci za obradu.
- ▶ Analiza trenutnog stanja isključivo predstavlja kumulativno stanje u 138 Institucija iz uzorka. Projekcija rezultata na sve baštinske institucije u Republici Hrvatskoj može rezultirati pogreškama u procjeni.
- ▶ Korekcije u odgovorima Institucija izvršene su samo u slučaju kada je to bilo razvidno npr. zbog međuovisnosti pitanja. Također, zbog izrazitih odstupanja odgovora Institucija, neki odgovori na određena pitanja nisu uzeti u obzir u statističkoj obradi.
- ▶ Sve Institucije nisu odgovarale na sva pitanja iz upitnika, a što proizlazi iz strukture upitnika (Prilog II.). Stoga se ostvareni uzorak razlikuje od pitanja do pitanja.
- ▶ Statistički prikazi izrađeni su na način da su brojevi zaokruženi na veći cijeli broj ili na dvije decimale.

Dodatno, metodološka obrazloženja primjenjiva na pojedini dio ovog izvješća navedena su u Prilogu III.

Slike i tablice

Slike i tablice koje prikazuju rezultate obrade odgovora Institucija na relevantna pitanja iz upitnika prikazuju:

- ▶ obradu podataka u odnosu na ukupan realizirani broj Institucija koje su odgovorile na pojedino pitanje (total ili ukupno), npr. u odnosu na cjelokupni ostvareni uzorak od 138 Institucija ili manji broj Institucija za pitanja na koja nisu odgovarale sve Institucije,
- ▶ obradu podataka u odnosu na realizirani broj Institucija unutar određene skupine Institucija (Arhivi – 17 Institucija, Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali – 11 Institucija, Knjižnice – 37 Institucija, Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli – 18 Institucija, Muzeji – 55 Institucija), npr. u odnosu na ukupni broj određene vrste Institucija u ostvarenom uzorku (Arhivi, Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali, Knjižnice, Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli, Muzeji) ili manji realizirani broj određene vrste Institucija za pitanja na koja nisu odgovarale sve Institucije iz određene skupine.

U nekim prikazima je slici pridružena tablica. Te se tablice čitaju po vrsti Institucija i daju dodatne informacije. S obzirom da se na većinu pitanja moglo odgovoriti jednim ili više odgovora, zbroj postotaka u stupcu ne mora biti 100%.

Proces digitalizacije u Institucijama

Za potrebe ove analize, proces digitalizacije, tj. pretvaranja analognog u digitalni oblik, definiran je kao proces koji se sastoji od sljedećih koraka: (a) odabira građe za digitalizaciju, (b) restauracije (prije skeniranja), (c) skeniranja/fotografiranja/snimanja/reprodukcije, (d) opisa metapodacima, (e) obrade nakon skeniranja/fotografiranja, (f) opisa digitalizirane građe te (g) arhiviranja.

Pri razmatranju rezultata analize trenutnog stanja, valja uzeti u obzir udio Institucija koji provodi pojedine aktivnosti procesa digitalizacije. 91,3% Institucija navodi da u sklopu procesa digitalizacije provode odabir građe za digitalizaciju, dok 80,43% Institucija provodi aktivnosti skeniranja/fotografiranja/snimanja/reprodukcije. Najmanji udio Institucija provodi restauraciju građe za digitalizaciju (31,2% Institucija). Svega tri Institucije navele su kako ne provode niti jednu od navedenih aktivnosti. Sve ključne institucije provode aktivnosti odabira građe za digitalizaciju, skeniranja/fotografiranja/snimanja/reprodukcije i opisa digitalizirane građe.

Aktivnost u sklopu procesa digitalizacije koju Institucije provode	Broj Institucija koje provode određenu aktivnost procesa digitalizacije (broj Institucija)						Ključne institucije (9)
	Arhivi (17)	Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali (11)	Knjižnice (37)	MK i konzervatorski odjeli (18)	Muzeji (55)	UKUPNO (138)	
odabir građe za digitalizaciju	16	11	35	12	52	126	9
restauracija građe za digitalizaciju (prije skeniranja)	10	2	7	1	23	43	4
skeniranje/fotografiranje/snimanje/reprodukcija	15	11	18	16	51	111	9
opis metapodacima	11	9	21	8	40	89	6
obrada nakon skeniranja/fotografiranja	8	9	15	8	42	82	8
opis digitalizirane građe	11	11	23	7	41	93	9
arhiviranje	13	10	20	10	42	95	8
ništa od navedenog	0	0	2	0	1	3	0

Slika 2. Broj Institucija koje provode određenu aktivnost procesa digitalizacije²

3.1. Pregled strateškog okvira relevantnog za digitalizaciju kulturne baštine

Uzimajući u obzir predviđeni cilj i obuhvat Projekata te da je Projekt planiran za sufinanciranje iz EU bespovratnih sredstava, važno je analizirati relevantni strateški okvir kako se u pripremi Projekta ne bi zanemarile strateške odrednice sukladno kojima je potrebno definirati opseg i planirane rezultate Projekta te pažljivo razmotriti trenutno definiranu svrhu i ciljeve Projekta.

² Informacije u slici rezultat su obrade odgovora 138 Institucija na pitanje 7 u sklopu upitnika.

Pri tome je osobito važno istaknuti kako Projekt strateški mora biti usklađen s dokumentima koji su navedeni u nastavku, a iz čega proizlazi njegova prihvatljivost za financiranje u sklopu OPKK-a³:

- ▶ Projekt mora biti u skladu s ciljevima OPKK-a, prioritetnom osi 2, investicijskim prioritetom 2c, specifičnim ciljem 2c1 te odgovarati ciljevima Poziva;
- ▶ Projekt mora doprinositi ciljevima *Strategije e-Hrvatska 2020*, odnosno:
 - ▶ poboljšana poslovna produktivnost javne uprave korištenjem IKT-a i novih vještina unutar javne uprave i unaprijeđeno pružanje usluga prema korisnicima,
 - ▶ poboljšana kvaliteta života građana korištenjem e-usluga javne uprave,
 - ▶ poboljšana veza između građana te poslovnih subjekata i državne uprave korištenjem IKT-a;
- ▶ Projekt mora biti vezan za jedno od prioritetnih područja za financiranje iz EFRR-a navedenih u poglavlju 10. *Strategije e-Hrvatska 2020* i nalaziti se u *Akcijskom planu Strategije e-Hrvatska 2020*;
- ▶ Projekt mora biti u skladu s *Europskim okvirom interoperabilnosti*.

Sukladno tome, u nastavku je dan pregled za Projekt relevantnog strateškog okvira digitalizacije kulturne baštine. Isti okvir čine sljedeći strateški i programski dokumenti: *Strategija Europa 2020* i *Digitalna agenda za Europu*, *Europska agenda za kulturu*, *Strategija e-Hrvatska 2020*, *Strategija digitalizacije kulturne baštine (nacrt)* te *Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020*. Analizirani strateški okvir je smjernica za razvoj Projekta koju je važno uvažavati u svim fazama pripreme i provedbe Projekta.

U tablici niže je pregled ključnih točaka navedenih dokumenata od značaja za Projekt s istaknutim doprinosom Projekta.

³ Kriteriji prihvatljivosti definirani su u Uputama za prijavitelje u sklopu Poziva, dostupno na: <https://strukturnifondovi.hr/natjecaji/razvoj-e-usluga/>.

Dokument	Ključne točke	Povezanost Projekta s dokumentom
<p>Strategija Europa 2020⁴ i Digitalna agenda za Europu⁵</p>	<p>Strategija Europa 2020 desetogodišnja je strategija Europske unije za rast i zapošljavanje. Jedna od sedam inicijativa koje će ubrzati napredak u okviru sva tri prioriteta Strategije (pametna, održiva i uključiva) je <i>Digitalna agenda za Europu</i> čiji je cilj brže širenje brzog Interneta te korištenje prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta za <i>on-line</i> sadržaje i usluge (primjerice odgovarajuću zaštitu i naknade za nositelje prava te aktivnu podršku digitalizaciji bogatog kulturnog naslijeđa Europe), dok se od država članica očekuje promicanje razvoja i korištenja modernih dostupnih <i>on-line</i> usluga.</p> <p>Agenda nastoji potaknuti europsko gospodarstvo osiguranjem održivih gospodarskih i socijalnih pogodnosti jedinstvenoga digitalnog tržišta, uključivo i putem ponude kulturnih sadržaja. Stoga Europska komisija Preporukom o digitalizaciji i mrežnoj pristupačnosti kulturne građe i digitalnom očuvanju⁶ potiče digitalizaciju i očuvanje europske kulturne memorije koja uključuje tisak (knjige, časopise i novine), fotografije, muzejske objekte, arhivske dokumente, zvuk i audio-vizualni materijal, spomenike i arheološka nalazišta uz modernizaciju i primjenu propisa o autorskom pravu s ciljem korištenja prednosti informacijskih tehnologija za ostvarivanje ekonomskog rasta, stvaranje radnih mjesta i povećanja kvalitete života građana Europe.</p>	<p>Kako je naznačeno u Odluci europskog parlamenta i vijeća o Europskoj godini kulturne baštine (2018.)⁷, uvođenje digitalnih tehnologija dodaje ekonomsku vrijednost u sektoru kulturne baštine budući da se digitalizirani kulturni sadržaj može koristiti za poboljšanje postojeće kulturne i turističke ponude te razvijanje novih sadržaja i usluga. Povezanost i dostupnost sadržaja putem Interneta također promiče socijalnu koheziju i integraciju, regeneraciju zanemarenih područja, stvaranje radnih mjesta i promicanje zajedničkog razumijevanja i osjećaja zajednice.</p> <p>Projekt doprinosi ubrzanju procesa digitalizacije kulturne baštine Republike Hrvatske, što uključuje i digitalno očuvanje te građe, kao i olakšavanje pristupa takvoj građi. Projektom je cilj razviti najmanje jednu e-uslugu čime se promiče razvoj <i>on-line</i> usluga, a uzimajući u obzir dostupnost te e-usluge za građane, promiče se i njena <i>on-line</i> dostupnost.</p>

⁴ European Commission (2010), *EUROPE 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth* (dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A52010DC2020>)

⁵ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (2010), *A Digital Agenda for Europe* (dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52010DC0245R%2801%29>)

⁶ COMMISSION RECOMMENDATION of 27 October 2011 on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation (dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:283:0039:0045:EN:PDF>)

⁷ ODLUKA (EU) 2017/864 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. svibnja 2017. o Europskoj godini kulturne baštine (2018.) (dostupno na: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2017.131.01.0001.01.ENG)

<p>Europska agenda za kulturu⁸</p>	<p>Europskom agendom za kulturu postavljena su tri cilja koja čine kulturnu strategiju za europske institucije, države članice i kulturni i kreativni sektor: (i) promicanje kulturne raznolikosti i međukulturalnog dijaloga, (ii) promicanje kulture kao katalizatora kreativnosti u okviru Lisabonske strategije za rast i zapošljavanje i povećanje kompetitivnosti te (iii) promicanje kulture kao vitalnog elementa u međunarodnim odnosima Unije. Određeno je provođenje prioriternih aktivnosti sa svrhom ispunjavanja strateških ciljeva, a koje uključuju promicanje pristupa kulturi kroz promociju kulturne baštine i digitalizacije te razvijanja podataka, statistika i metodologija u kulturnom sektoru i poboljšanja njihove usporedivosti.</p>	<p>Projektom se promiče pristup kulturi kroz promociju kulturne baštine koja je u fokusu Projekta te čije je kvalitetno i održivo upravljanje jedan od temeljnih ciljeva Projekta. Nadalje, Projektom se promiče digitalizacija kulturne baštine te će isti uključivati aktivnosti koje se odnose na provođenje samog procesa digitalizacije, ali i aktivnosti koje će trebati provesti da bi se taj proces uspostavio i održivo odvijao.</p> <p>Uspostavom standarda za digitalizaciju te kriterija za odabir građe za digitalizaciju doprinosi se stvaranju jedinstvene metodologije digitalizacije u kulturnom sektoru, a što će biti korišteno od relevantnih Institucija. U slučaju uspostave sustava za upravljanje procesom digitalizacije, moguće će biti omogućena i usporedivost napretka procesa digitalizacije među uključenim Institucijama.</p>
<p>Strategija e-Hrvatska 2020⁹ (uključujući Akcijski plan za provedbu Strategije e-Hrvatska 2020)</p>	<p>Glavni cilj Strategije je osigurati povezivanje informacijskih sustava tijela javne uprave iz svih sektora na način da se građanima pruži što veći broj kompleksnih e-usluga i smanji opterećenje građana u interakciji s javnom upravom.</p> <p>Akcijskim planom za provedbu Strategije e-Hrvatska 2020 predviđen je projekt pod nazivom "Digitalizacija kulturne baštine", nositelj kojega je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, a kojim se treba uspostaviti centralni repozitorij kulturne baštine te upravljati njom.</p>	<p>Projektom je planirana uspostava centralnog repozitorija digitalizirane kulturne baštine koji će omogućiti dostupnost digitaliziranog sadržaja na jednom mjestu što će krajnjim korisnicima omogućiti lako pretraživanje i pregledavanje sadržaja u repozitoriju. Digitalizirana kulturna baština unutar repozitorija predstavlja pogodnu podatkovnu podlogu za e-usluge namijenjene korisnicima sustava i ostalim građanima.</p> <p>S obzirom da je Projektom planiran razvoj najmanje jedne e-usluge za građane, aktivnosti razvoja centralnog repozitorija, uspostave središnjeg sustava i digitalizacije kulturne baštine trebale bi biti temelj za uspostavu e-usluge koja će građanima omogućiti jednostavniji, ali potpuniji pristup kulturnoj baštini. Osim toga, navedene aktivnosti mogu rezultirati i e-uslugom koja je namijenjena Institucijama iz</p>

⁸ Council conclusions of 10 May 2012 on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation (dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32007G1129%2801%29>)

⁹ Ministarstvo uprave (2017.), *Strategija e-Hrvatska 2020* (dostupno na: https://uprava.gov.hr/UserDocsImages//e-Hrvatska//Strategija_e-Hrvatska_2020.pdf i <https://uprava.gov.hr/UserDocsImages//e-Hrvatska//Akcijski%20plan%20za%20provedbu%20Strategije%20e-Hrvatska%202020.pdf>)

		<p>AKM zajednice.</p> <p>Sukladno Akcijskom planu, u Projektu je planirano uključivanje projektnih partnera, odnosno partnerskih Institucija (HDA, MDC, NSK, HRT), a čije će uloge u Projektu biti definirane partnerskim sporazumom. Također, Projekt se razvija u smjeru definiranom Akcijskim planom u kojem su navedene predviđene projektne aktivnosti.</p>
<p>Nacrt Strategije digitalizacije kulturne baštine¹⁰</p>	<p>Strategija kao jedan od općih ciljeva postavlja konsolidaciju i jačanje infrastrukture za digitalizaciju te korištenje i očuvanje digitalne kulturne baštine vezane uz posebne ciljeve uspostave jedinstvenog pristupa digitalnoj kulturnoj baštini te uspostave koordinacije i upravljanja digitalnom kulturnom baštinom. Drugi opći cilj strategije je stvaranje konkurentnog položaja na europskom digitalnom tržištu unaprjeđenjem stvaranja novih digitalnih kulturnih sadržaja, kompetentnosti te dostupnosti hrvatske kulturne baštine na europskim portalima.</p>	<p>Projektom se namjerava uspostaviti središnji sustav za integraciju digitaliziranih i digitalnih sadržaja kulturne baštine Institucija u Hrvatskoj te omogućiti njihovu trajnu pohranu. Nadalje, Projektom se planira omogućiti jedinstveni pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini te koordinacija i upravljanje digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom u integriranom informacijskom okruženju. Također, cilj Projekta je provesti i konsolidaciju, umrežiti i ojačati infrastrukturu nužnu za digitalizaciju i osiguranje dostupnosti digitalizirane kulturne baštine te podupirati primjenu standarda i sustava koji osiguravaju interoperabilnost i dugoročnu održivost i olakšavaju ponovno korištenje informacija radi koordinacije i poticanja razvoja novih sadržaja i usluga.</p>

¹⁰ Ministarstvo kulture (2013.), *Strategija digitalizacije kulturne baštine*

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.¹¹

U sklopu programskog dokumenta Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., među ostalim, potiče se povećanje broja stanovnika koji koriste usluge e-servisa javnih ustanova i razvoj e-servisa koji će biti na raspolaganju općoj javnosti, poslovnim subjektima te omogućiti komunikaciju među javnim tijelima. Sukladno tome, sufinanciranje aktivnosti koje tome doprinose predviđeno je u sklopu Prioritetne osi 2: Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija, Investicijskog prioriteta 2c: Jačanje aplikacija informacijskih i komunikacijskih tehnologija za e-upravu, e-učenje, e-uključenost, e-kulturu i e-zdravlje, Specifičnog cilja 2c1: Povećanje korištenja IKT-a u komunikaciji između građana i javne uprave putem uspostave IKT koordinacijske strukture i softverskih rješenja.

Projekt je naveden u OPPK-u te se odnosi na uspostavljanje nacionalnog sustava radi prikupljanja, obrade, distribucije i skladištenja digitalizirane kulturne baštine koji jamči očuvanje i prezentaciju kulturnog nasljedstva, kako nacionalnog, tako i onog širom EU-a (združivanje s Europeana-om), kao i pružanje informacija javnosti.

Projekt doprinosi ostvarenju ključnih točaka ostvarenja (engl. *milestone*) u sklopu Specifičnog cilja 2c1 koji se odnosi na broj raspoloživih e-servisa u 2023. godini s obzirom da se Projektom planira razviti najmanje jedna e-usluga koja će uspostavom softverskog rješenja omogućiti povećanje korištenja IKT-a u komunikaciji između građana i javne uprave.

Tablica 2. Strateški okvir relevantan za Projekt

¹¹ Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. (dostupno na: <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2017/05/OPKK-2014.-2020.-tehnicke-izmjene.pdf>)

3.2. Pregled relevantnog zakonodavnog okvira

Provedbom Projekata MK namjerava u nadolazećem razdoblju razviti okvir koji će omogućiti i potaknuti široku dostupnost, korištenje i razmjenu kulturnih sadržaja, olakšati pristup i predstavljanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine te stvaranje novih digitalnih sadržaja i usluga utemeljenih na suvremenim informacijskim tehnologijama. Sukladno tome, temeljni predviđeni cilj Projekta je ulaganjem u IKT osigurati sigurnu pohranu kulturnog sadržaja te osigurati dostupnost sadržaja kulturne baštine svim zainteresiranim stranama.

Uzimajući u obzir predviđeni cilj i obuhvat Projekta, pristupilo se analizi relevantnog zakonodavnog okvira kako bi se utvrdilo koje regulatorne i postupovne smjernice i odredbe vezane uz organizaciju, upravljanje, trajnu pohranu i korištenje digitalnih i digitaliziranih sadržaja treba uzeti u obzir u pripremi Projekta te u fazi njegove provedbe.

S obzirom na širinu područja i obuhvat Projekta, a time i iznimno široki regulatorni okvir koji može biti relevantan za Projekt, za potrebe ove analize izdvojne su ključne teme od značaja za pripremu i provedbu:

- ▶ institucionalni okvir od važnosti za područje kulturne baštine, odnosno digitalizacije kulturne baštine,
- ▶ digitalizacija, informacijska infrastruktura i korištenje sadržaja,
- ▶ građa kulturne baštine,
- ▶ autorska prava.

Analizom propisa koji uređuju institucionalni okvir od značaja za područje kulturne baštine, nastojalo se utvrditi na koji način je regulirano djelovanje, prava i obaveze (pojedinih) ključnih institucija koje provode ili će provoditi digitalizaciju kulturne baštine kako bi se o istome tijekom pripreme Projekta vodilo računa, posebice u kontekstu mogućnosti njihovog uključivanja i povezivanja u središnji sustav. Kada je u pitanju digitalizacija i informacijska struktura, fokus analize bio je utvrditi na koji način je uređen sustav državne informacijske infrastrukture, uključujući organizacijske i tehničke standarde za povezivanje i provođenje projekata vezanih na državnu informacijsku infrastrukturu, a kako bi se budući središnji sustav na odgovarajući način uklopio u sustav državne informacijske infrastrukture. Nadalje, s obzirom da se projektom namjeravaju omogućiti preduvjeti za digitalizaciju građe kulturne baštine, ali i omogućiti dostupnost digitalizirane građe stručnoj i drugoj javnosti, analiziran je onaj dio pravnog okvira koji regulira zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, vođenje relevantnih registara te pravo pristupa informacijama. Vodeći se činjenicom da je veliki dio građe kulturne baštine pod zaštitom autorskih prava, u fokus analize stavljen je i propis koji uređuje autorska prava vezana uz građu kulturne baštine, a kako bi s već prilikom pripreme Projekta vodilo računa o ograničenjima i mogućnostima koji proizlaze iz regulacije autorskih prava.

Sukladno spomenutom, za potrebe analize izdvojeni su relevantni propisi od značaja za izdvojene ključne teme. Sažeti prikaz rezultata analize zakonodavnog okvira po navedenim ključnim temama nalazi se u nastavku, uključujući popis analiziranih dokumenata.

Tema	Ključni propisi
Institucionalni okvir od značaja za kulturnu baštinu	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zakon o muzejima (NN 110/15) ▶ Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/97, 64/00, 65/09, 125/11, 46/17) ▶ Zakon o knjižnicama (NN 105/97, 5/98, 104/00, 69/09) ▶ Zakon o audiovizualnim djelatnostima (NN 76/07, 90/11) ▶ Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (NN 137/10, 76/12, 46/17, 73/17) ▶ Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 44/17) ▶ Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 93/16 i 104/16) ▶ Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture (NN 17/17)
Digitalizacija i informacijski sustavi	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zakon o državnoj informacijskoj infrastrukturi (NN 92/14) ▶ Zakon o elektroničkoj trgovini (NN 173/03, 67/08, 130/11, 36/09, 30/14) ▶ Uredba o uspostavljanju javnog Registra za koordinaciju projekata izgradnje državne informacijske infrastrukture (NN 134/14, 40/16) ▶ Uredba o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu (NN 60/17)
Građa kulturne baštine	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 44/17) ▶ Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva (NN 67/99, 46/17) ▶ Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju (NN 115/01, 110/15) ▶ Pravilnik o zaštiti knjižnične građe (NN 52/05) ▶ Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske (NN 89/11, NN 130/13) ▶ Pravilnik o uvjetima, načinu i postupku čuvanja i korištenja dokumentacijske građe (NN 77/15) ▶ Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13 i 85/15)
Autorska prava	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 67/03, 79/07, 80/11, 141/13, 127/14)

Tablica 3. Ključni propisi zakonodavnog okvira relevantnog za digitalizaciju kulturne baštine

3.2.1. Institucionalni okvir od značaja za kulturnu baštinu

U ovoj cjelini analizirani su propisi koji uređuju Institucije u funkcionalnom i organizacijskom smislu te način i uvjete obavljanja djelatnosti Institucija, a koji su relevantni za definiranje poslovnih procesa i uloge Institucija kao dionika u provedbi Projekta.

Projekt je u svom obuhvatu usmjeren na Institucije imatelje i stvaratelje kulturne baštine, odnosno institucije koje izrađuju, pohranjuju i objavljuju digitalne sadržaje vezane uz kulturnu baštinu. Institucije imaju različite uvjete i način obavljanja svojih djelatnosti te svrhu i cilj zbog kojih su osnovane. One izrađuju, obrađuju, pohranjuju i objavljuju digitalne sadržaje vezane za kulturnu baštinu sukladno svom djelokrugu rada i ostalim povezanim relevantnim propisima. Na operativnoj razini, na različit način pristupaju provedbi spomenutih procesa i različito ih organiziraju. Stoga je pri pripremi i provedbi Projekta potrebno voditi računa o specifičnim obvezama i propisanom načinu djelovanja Institucija, uključujući načine na koje pristupaju aktivnostima digitalizacije koji nužno nisu zadani i regulirani spomenutim propisima, već spadaju u domenu operativne organizacije njihova posla u dijelu koji se tiče procesa i postupaka digitalizacije kulturne baštine kojom raspolažu.

Pitanja relevantna za Projekt	Propis	Sažeti prikaz rezultata analize
<p>Način obavljanja djelatnosti i obveze Institucija kulturne baštine</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zakon o muzejima ▶ Zakon o arhivskom gradivu i arhivima ▶ Zakon o knjižnicama ▶ Zakon o audiovizualnim djelatnostima ▶ Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji ▶ Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave ▶ Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture 	<p>Analizom je utvrđeno kako na razini propisa kojima se uspostavljaju Institucije i/ili regulira njihovo djelovanje te na razini podzakonskih akata ne postoji čvrsto reguliran ili standardiziran okvir koji bi jasno usmjeravao (ili priječio) provedbu aktivnosti digitalizacije koje se planiraju u okviru Projekta.</p> <p>Digitalizacija kulturne baštine prepoznata je kao poslovni proces Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture kojom je ustrojena Služba za digitalizaciju kulturne baštine zadužena za koordiniranje poslova izgradnje nacionalnog infrastrukturnog sustava, razvoj sustavnog i ujednačenog pristupa digitalizaciji građe, provedbu i praćenje pojedinačnih projekata digitalizacije kulturne baštine te oblikovanje ponude kulturnih sadržaja i usluga korištenjem informacijske tehnologije.</p> <p>Zakon o muzejskoj djelatnosti, iako izravno ne spominje digitalizaciju, definiranjem muzejske djelatnosti obuhvaća odabir, zaštitu, stručnu i znanstvenu obradu muzejske građe, muzejske dokumentacije i muzejski prezentiranih baštinskih lokaliteta i nalazišta te njihovo interpretiranje i prezentiranje javnosti putem različitih komunikacijskih oblika u stvarnom i virtualnom okruženju. Sukladno tome, tumači se kako predmetni zakon podržava aktivnosti digitalizacije u opsegu Projekta.</p> <p>Niti Zakon o arhivskom gradivu i arhivima izravno ne spominje digitalizaciju, no, budući da uz objavljivanje i davanje na korištenje arhivske građe kao zadaće arhiva, navodi i snimanje arhivske građe te restauratorske i konzervatorske poslove vezane uz građu i prezentaciju arhivske građe javnosti u obrazovne i kulturne, tumači se da podržava aktivnosti digitalizacije.</p> <p>Zakon o knjižnicama propisuje zadaće kojima knjižnice trebaju zadovoljiti obrazovne, kulturne i informacijske potrebe svih građana na području svoga djelovanja te promicati čitanje i druge kulturne aktivnosti u cilju unapređivanja ukupnoga kulturnoga života zajednice, a osobito kroz djelatnosti obrade i zaštite građe, omogućavanja pristupačnosti građe i informacija korisnicima, osiguravanja protoka informacija te sudjelovanja u izradi kataloga i baza podataka.</p>

Zakonom o audiovizualnim djelatnostima uređene su djelatnosti Hrvatskog audiovizualnog centra među kojima je i poticanje zaštite, prikazivanja i proučavanja audiovizualne baštine te prikazivanja audiovizualnih djela u zemlji i inozemstvu, dok Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji obvezuje Hrvatsku radioteleviziju na proizvodnju, poticanje i razvoj audiovizualnog i multimedijalnog stvaralaštva hrvatske kulture i baštine te na doprinos međunarodnom predstavljanju hrvatskog kulturnog identiteta.

Zaključno, može se utvrditi da u spomenutim temeljnim aktima koji reguliraju djelovanje Institucija nema ograničenja u smislu uključivanja Institucija u Projekt te kreiranja (do određene razine) standardiziranog pristupa u upravljanju digitalnim sadržajima, stvaranju interoperabilnosti između postojećih sustava i budućeg sustava, agregaciji metapodataka radi pretraživanja i objedinjenog pristupa digitalnoj kulturnoj baštini te dugoročnog očuvanja i dostupnosti digitaliziranih kulturnih sadržaja.

Postupanja pojedinih Institucija vezano uz korištenje relevantnih standarda u procesu digitalizacije, operativnog postupanja u smislu njihove informatičke djelatnosti, tajnosti podataka i sl. te resursa koje imaju na raspolaganju detaljnije su prezentirani u nastavku izvješća, slijedom podataka dobivenih u okviru provedenog istraživanja, održanih radionica i sastanaka s predstavnicima Institucija.

Tablica 4. Zakonodavni okvir vezan uz institucionalni okvir od značaja za kulturnu baštinu

3.2.2. Digitalizacija, informacijski sustavi i korištenje sadržaja

Kako bi se definiralo buduće stanje središnjeg sustava koji će podržavati digitalizaciju i trajnu pohranu digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine, bilo je potrebno analizirati zakonodavni okvir vezan uz sustav državne informacijske infrastrukture te organizacijske i tehničke standarde za povezivanje i provođenje projekata vezanih na državnu informacijsku infrastrukturu. Osim toga, iste je propise potrebno analizirati s obzirom na ograničenja postavljena u Pozivu kojim je definirano da će hardver (serveri i pohrana) za potrebe Projekta biti osiguran u sklopu centra dijeljenih usluga (dalje u tekstu: CDU) te uzimajući u obzir da Projekt treba rezultirati minimalno jednom e-uslugom, osobito ako je cilj povezati e-uslugu na sustav središnjeg državnog portala, na nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav (u daljnjem tekstu: NIAS) i na korisnički pretinac.

Nadalje, s obzirom da je u interesu Naručitelja da budući sustav bude interoperabilan sa sustavom e-Građani, analizirani su relevantni propisi vezani uz pružanje usluga informacijskog društva kako bi se odredili potrebni preduvjeti za razvoj budućih e-usluga.

Naplata usluga Institucija trenutno je regulirana odredbama propisa koji određuju uvjete i način obavljanja djelatnosti Institucija te pravilnicima o pristupu građi Institucija, dok mnoge Institucije uopće nemaju naplatnih usluga ili sadržaja. Projektom će se omogućiti i poticati široka dostupnost, korištenje i razmjena kulturnih sadržaja koja će voditi stvaranju digitalnih sadržaja i usluga utemeljenih na suvremenim informacijskim tehnologijama čime se otvara mogućnost transformacije postojećih usluga koje Institucije pružaju korisnicima u digitalne i razvoja novih usluga. Međutim, kako se Projekt planira sufinancirati EU bespovratnim sredstvima, prije svega je potrebno voditi računa o izbjegavanju generiranja profita direktno ili indirektno temeljem sufinanciranih aktivnosti koje će biti provedene u sklopu Projekta. Uzimajući u obzir izvore sufinanciranja i trenutno nepoznate planove MK-a i Institucija vezane uz naplatu usluga čije će pružanje direktno ili indirektno biti omogućeno EU sredstvima, za potrebu izrade ovog izvješća u tablici u nastavku ne obrađuje se zasebno Zakon o elektroničkoj trgovini. Međutim, u slučaju potrebe naplaćivanja usluga koje će Institucije pružati, potrebno je uzeti u obzir odredbe predmetnog zakona koje se odnose na pružanje usluga informacijskog društva.

Pitanja relevantna za Projekt	Propis	Sažeti prikaz rezultata analize
Pristup državnoj informacijskoj infrastrukturi; autentikacija, identifikacija i autorizacija korisnika	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zakon o državnoj informacijskoj infrastrukturi ▶ Uredba o uspostavljanju javnog Registra za koordinaciju projekata izgradnje državne informacijske infrastrukture ▶ Uredba o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu 	<p>Državna informacijska infrastruktura je sustav koji čine zajednička državna osnovica za sigurnu razmjenu podataka i alati za interoperabilnost kao što su Metaregistar, tehnički standardi, klasifikacije, javni registri, sustav e-Građani te mreže državne informacijske infrastrukture HITRONet i CARNet, a regulirana je Zakonom o državnoj informacijskoj strukturi (dalje u tekstu: ZDII). Temeljem ZDII-ja, donesena je i Uredba o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu kojom se propisuju organizacijski i tehnički standardi za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu, uvjeti i aktivnosti nužni za pokretanje, implementaciju, razvoj, nadzor i održavanje projekata vezanih uz državnu informacijsku infrastrukturu, način upravljanja, razvoja te ostali elementi neophodni za rad državne informacijske infrastrukture.</p> <p>Kako je definirano Uredbom, bit će uspostavljen CDU čija je obveza objediniti državnu informacijsku infrastrukturu na načelima dijeljenih usluga te operativno uspostaviti tehničku infrastrukturu za usluge korištenja zajedničke računalno-komunikacijske infrastrukture (Infrastruktura kao Usluga). Također, Uredbom se uređuje način povezivanja e-usluga na sustav središnjeg državnog portala, na nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav te korisnički pretnac. Dodatno, Uredba propisuje uspostavu CDU-a, korisnike usluga CDU-a, kao i usluge koje će se pružati u okviru CDU-a. Uzimajući u obzir da Institucije spadaju u tijela javnog sektora te da je svrha uspostave CDU-a racionalizacija državne informacijske infrastrukture, korištenje usluga CDU-a za njih je obvezno.</p> <p>Trenutno se Institucije većinom oslanjaju na vlastita i lokalna rješenja za pohranu digitalne i digitalizirane građe. Osim malog dijela građe koja je javno dostupna putem internetskih stranica Institucija i tematskih portala, pristup korisnika građi je moguć samo lokalno unutar prostorija Institucije ili na zahtjev. Budući da će se digitalizacija hrvatske kulturne baštine provoditi u okviru digitalizacije javnih usluga u cjelini, a polazeći od baštinskih Institucija kao pružatelja javnih usluga korisnicima, potrebno je osigurati usklađenost budućeg sustava sa standardima propisanim Uredbom o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu.</p> <p>Nadalje, s obzirom da se u okviru provedbe Projekta planira osigurati interoperabilnost (sučelja) između postojećih i budućeg sustava te interoperabilnost istih sa sustavom e-</p>

Građani (portal e-Građani i NIAS), rješenje koje će se razviti Projektom treba uzeti u obzir temeljne značajke sustava e-Građani koji se sastoji od središnjeg državnog portala, NIAS-a te osobnih korisničkih pretinaca građana.

U ovom trenutku Institucije koje izrađuju, pohranjuju i objavljuju digitalne sadržaje vezane uz kulturnu baštinu vrše autentifikaciju korisnika svojih usluga, ali ta autentifikacija nije nužno elektronskim putem, već putem raznih oblika fizičke kontrole pristupa i obrazaca za pristup sadržaju propisanim internim pravilnicima. Pri planiranju projektnih aktivnosti, a u kontekstu osiguranja poštivanja pozitivnih propisa te osiguranja sigurnosti pristupa i manipuliranja podacima, kako podacima korisnika, tako i podataka Institucija, nužno će biti osigurati autentifikaciju korisnika digitalnog sadržaja vezanih uz kulturnu baštinu, pri čemu svakako treba voditi računa o autentifikacijskim preduvjetima koji su uspostavljeni za sustav e-Građani.

Tablica 5. Zakonodavni okvir vezan uz digitalizaciju, informacijske sustave i korištenje sadržaja

3.2.3. Građa kulturne baštine

Kako se Projektom namjeravaju omogućiti preduvjeti za digitalizaciju građe kulturne baštine te stavljanje iste na korištenje i raspolaganje stručnoj i drugoj javnosti, analizirani su zakonski i podzakonski akti koji reguliraju prava, uvjete i obveze zaštite, očuvanja, korištenja različitih oblika i vrsta građe. Analiza je napravljena u cilju identificiranja potencijalnih ograničenja za digitalizaciju građe kulturne baštine te osiguranje dostupnosti i korištenja digitaliziranog sadržaja. Pitanje autorskih prava obrađeno je zasebno s obzirom na važnost i specifičnost problematike.

Pitanja relevantna za Projekt	Propis	Sažeti prikaz rezultata analize
Dostupnost i korištenje građe kulturne baštine	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ▶ Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva ▶ Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju ▶ Pravilnik o zaštiti knjižnične građe ▶ Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske ▶ Pravilnik o uvjetima, načinu i postupku čuvanja i korištenja dokumentacijske građe ▶ Zakon o pravu na pristup informacijama 	<p>Zakon o zaštiti kulturnih dobara obvezuje vlasnike kulturnih dobara da omoguće dostupnost kulturnog dobra javnosti te dopuste stručna i znanstvena istraživanja te tehnička i druga snimanja kulturnog dobra, dok se dokumentacija o kulturnom dobru može dati na korištenje u nastavne, publicističke, izložbene te druge opravdane svrhe. Pravilnik o uvjetima, načinu i postupku čuvanja i korištenja dokumentacijske građe određuje kako je građa o kulturnim dobrima javno dostupna samo ako ne ugrožava sigurnost kulturnog dobra, a korištenje dokumentacijske građe je dozvoljeno osim u slučajevima predviđenim posebnim propisima kojima se utvrđuje pravo na pristup informacijama.</p> <p>Kada je u pitanju dostupnost javnog arhivskog gradiva, Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva jasno su regulirana određena vremenska razdoblja nakon kojih je arhivskom gradivu moguće pristupati bez ograničenja. Muzejska građa i dokumentacija dostupni su svim zainteresiranim osobama na uvid radi obrade i objavljivanja na način i pod uvjetima propisanim Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju. Knjižnična građa i zaštićena knjižnična građa javno su dostupne za korištenje sukladno Pravilniku o zaštiti knjižnične građe i općem aktu knjižnice koji uređuje njeno korištenje. Sukladno Pravilniku o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske, pristup svim podacima Registra omogućen je samo ovlaštenim osobama koje odredi ili ovlasti čelnik ustrojstvene jedinice, dok se odabrani podaci iz Registra objavljuju i na internetskim stranicama Ministarstva kulture.</p> <p>Dakle, za arhivsku, knjižničnu, muzejsku građu i dokumentaciju, audiovizualna djela i drugo filmsko gradivo, osim gore navedenih, propisima obrađenim u ovom pitanju nisu ustanovljena ograničenja dostupnosti relevantna za Projekt.</p> <p>Prilikom odabira građe za digitalizaciju u okviru definiranja projektnih aktivnosti i provedbe Projekta treba uzeti u obzir moguća ograničenja dostupnosti pojedine građe. Građu čija je dostupnost ograničena, Institucija može digitalizirati za vlastite potrebe, no ne smije ju dati na korištenje dok god traje ograničenje.</p>

Tablica 6. Zakonodavni okvir vezan uz građu kulturne baštine

3.2.4. Autorska prava

Pitanje autorskih prava predstavlja važan element u uspostavi budućeg sustava digitalizacije kulturne baštine i provedbi samog Projekta budući da nesumnjivo ima utjecaj na sam odabir građe za digitalizaciju, ali i na dostupnost digitalizirane građe za korištenje od strane javnosti, drugih Institucija, stručne zajednice.

Trajanje Projekta će biti ograničeno na najviše 36 mjeseci od dana sklapanja ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava te je stoga u sklopu planiranja i pripreme Projekta, ali i njegove provedbe, važno voditi računa o aktivnostima koje potencijalno mogu biti zahvaćene pravnim okvirom vezanim uz autorska prava.

Trenutno se u okviru provedbe Projekta ne planiraju aktivnosti koje bi bile usmjerene na rješavanje autorskih prava za pojedinu vrstu građe kulturne baštine. Ipak, Institucije, koje izrađuju, pohranjuju i objavljuju digitalne i digitalizirane sadržaje vezane uz kulturnu baštinu te koje će za svoje sadržaje omogućiti pretraživanje i pristup putem sustava koji se planira razviti u okviru Projekta, moraju voditi računa o aspektu autorskih prava u trenutku donošenja odluke o odabiru građe za digitalizaciju, odnosno odabiru digitalizirane građe za javno korištenje bez ograničenja, povezivanju svojih sustava na novo uspostavljeni sustav, odnosno o vrsti sadržaja koji će biti dostupan kroz središnji sustav, kako za vrijeme trajanja Projekta, tako i nakon završetka njegove provedbe.

U smislu provedbe Projekta, a prije svega imajući u vidu njegovo vremensko i druga ograničenja te potrebu razvoja e-usluge kao jednog od rezultata, Projekt će prvenstveno biti usmjeren na osiguranje preduvjeta za digitalizaciju građe slobodne za korištenje u smislu autorskih prava. Temeljni akt koji je analiziran u ovom dijelu je Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (dalje u tekstu: ZAPSP).

Pitanja relevantna za Projekt	Propis	Sažeti prikaz rezultata analize
<p>Građa za koju nema zapreka za korištenje</p>	<p>▶ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima</p>	<p>Građu za koju nema zapreka za korištenje čine nezaštićena djela, među kojima su i ona kojima su istekla autorska prava, a koju se može slobodno koristiti. Građa ove vrste može biti reproducirana i stavljena na raspolaganje javnosti bez zapreka, no važno je prethodno ustanoviti postoje li i jesu li građi istekla autorska prava.</p> <p>Prema ZAPSP-u, autorska prava traju za života autora i koautora i 70 godina nakon njegove smrti, a ako se trajanje autorskog prava ne računa niti od smrti autora, niti je autorsko djelo bilo zakonito objavljeno, autorsko pravo prestaje protekom 70 godina od kada je autorsko djelo nastalo. Isti zakon također regulira i status djela siročadi i dopušta Institucijama da reproduciraju djela siročad koja su sadržana u njihovim zbirkama u svrhu digitalizacije, stavljanja na raspolaganje javnosti, indeksiranja, katalogiziranja, očuvanja ili obnove, a prihode smiju ostvariti isključivo u svrhu pokrivanja svojih troškova u vezi s digitalizacijom i stavljanjem na raspolaganje javnosti djela siročadi. Zakon o autorskim i srodnim pravima utvrđuje i zajednička pravila za reproduciranje i stavljanje na raspolaganje javnosti (internetski prikaz) djela siročadi koja su prvotno objavljena ili emitirana bilo gdje u EU-u.</p> <p>Sukladno odredbama ZAPSP-a, nakon obavljene pažljive potrage, Institucije mogu djela siročad reproducirati i stavljati na raspolaganje javnosti. Takva djela se unose u jedinstvenu bazu podataka za EU koju vodi Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo¹² kako bi se omogućilo buduće utvrđivanje statusa djela siročeta.</p>
<p>Građa za koju postoje zapreke za korištenje</p>	<p>▶ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima</p>	<p>Kada je, sukladno ZAPSP-u, građa određene Institucije zaštićena autorskim pravima, Institucije takvu građu mogu iz vlastitog primjerka reproducirati za potrebe očuvanja i osiguranja građe, tehničke obnove i popravljivanja građe, upravljanja zbirkom i ostale vlastite potrebe, ako pri tome ne ostvaruju izravnu ili neizravnu komercijalnu korist. No, Institucije je ne mogu dati na korištenje javnosti bez prethodnog dopuštenja autora ili nositelja prava čime se Institucijama ograničava izbor građe koja će kao digitalizirana građa biti stavljena na raspolaganje i korištenje široj javnosti.</p> <p>Učinci autorskih prava kao zapreke digitalizaciji i davanju građe na korištenje vidljivi su i kada</p>

¹² Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo, Baza podataka djela siročadi, dostupno na: <https://euipo.europa.eu/orphanworks/>

se pogleda digitalizirana građa dostupna na Europeana-i jer je najvećim dijelom digitalizirana upravo slobodna građa te građa koja više nije zaštićena autorskim pravima (najčešće se radi o građi nastaloj prije 20. stoljeća). S obzirom na striktnu regulaciju ovog područja, kao i dugotrajni postupak rješavanja koji zahtijeva znatne resurse tijekom dužeg vremenskog razdoblja, rješavanje pitanja autorskih prava pojedinačne građe u okviru Projekta najvjerojatnije neće biti moguće.

Za građu za koju postoje ograničenja korištenja u smislu autorskih prava, Institucije imatelji takve građe prije njenog stavljanja na raspolaganje i korištenje trebaju poduzeti najmanje sljedeće korake:

- ▶ identificirati autora ili nositelja autorskih prava,
- ▶ dobiti dopuštenje za digitalizaciju i stavljanje na raspolaganje javnosti te regulirati plaćanje potencijalnih naknada autoru,
- ▶ ovisno o namjeni digitalizirane građe, pribaviti dobiti i druge dozvole (npr. dozvolu za preuzimanje).

Tablica 7. Zakonodavni okvir vezan uz autorska prava

3.3. Standardi, kriteriji, pravilnici vezani uz digitalizaciju koje koriste Institucije

3.3.1. Standardi i kriteriji u europskom digitalnom okviru

Pregled standarda i kriterija vezanih uz digitalizaciju kulturne baštine na europskoj razini, odnosno u europskom digitalnom okviru, proizlazi iz analize postojeće dokumentacije koju koriste velike europske institucije.

Česta praksa među europskim institucijama je postupanje sukladno UNESCO-vim *Smjernicama za odabir digitalne baštine za dugotrajno očuvanje*¹³. Sukladno tim smjernicama, proces odabira kulturne baštine za digitalizaciju sadrži sljedeće:

► **Identifikacija.**

Prvi korak je identificiranje materijala, odnosno koji je naslov, tvorac, podrijetlo, veličina te stanje. Potrebno je odrediti vrstu i količinu metapodataka koji su dostupni te odrediti parametre projekta. Procjenom će se saznati je li potrebno digitalizirati ili ne. Ako odgovor nije jasan, potrebno je raditi relativnu procjenu usporedbom s drugim materijalom.

► **Provjera pravnog okvira.**

Unutar pravnog okvira treba provjeriti ima li institucija zakonsku obavezu očuvanja materijala, zahtjeva li politika ustanove vezana uz digitalnu pohranu zbirki i očuvanje ovog materijala. Ako je odgovor na ova pitanja potvrđan, materijali se trebaju sačuvati i digitalizirati te nema potrebe za daljnjom procjenom.

► **Primjena kriterija odabira.**

Ako institucija nema zakonsku obavezu za stjecanje digitalne baštine, treba procijeniti je li materijal vrijedan očuvanja primjenom tri kriterija: značenje, održivost i dostupnost procjene kojom će se utvrditi treba li materijal sačuvati. Kriteriji se primjenjuju u redu koji je najefektivniji za instituciju, općenito počevši od najlakših kriterija za vrednovanje.

Procjena važnosti očuvanja.

U ovom koraku se procjenjuje opravdava li dugoročna vrijednost očuvanje nekog materijala njegovo očuvanje. Procjena ovisi o sljedećim faktorima:

- Ima li taj materijal značajnu društvenu, kulturnu, povijesnu ili umjetničku vrijednost za zajednicu kojoj služi institucija,
- Koliko su usko te vrijednosti povezane s vrijednostima institucije,
- Utječe li na njih porijeklo, rijetkost, jedinstvenost ili reprezentativnost materijala,
- Kakav će bit utjecaj na sudionike institucije (klijente, sponzore, društvo) ako se ne sačuva ovaj materijal.

Procjena održivosti.

Pitanje održivosti će ovisiti o sljedećim faktorima:

- Može li si institucija financijski priuštiti očuvanje digitalne baštine materijala na duži rok,
- Ima li ta institucija tehničke kapacitete za čitanje, migraciju i očuvanje digitalne baštine,
- Jesu li određena prava potrebna za prijenos i migraciju materijala u različite formate datoteka,
- Je li dostupna dovoljna količina metapodataka za pristup i očuvanje digitalne baštine te može li institucija učiniti tu digitalnu baštinu dostupnu za istraživanja, izložbe ili neku drugu potrebu kako bi udovoljila očekivanjima javnosti.

Procjena dostupnosti.

¹³ UNESCO (2016), *Guidelines for the selection of digital heritage for long-term preservation* (dostupno na: https://unescopersist.files.wordpress.com/2017/02/persist-content-guidelines_en.pdf)

Opća dostupnost materijala će ovisiti o sljedećim faktorima:

- ▶ Postoji li duplikat tog materijala u drugim institucijama,
- ▶ Gdje će biti najviše koristi za javnost,
- ▶ Je li ova institucija najprikladnija i je li u najboljoj poziciji za očuvanje,
- ▶ Može li ova institucija omogućiti digitalizaciju materijala te dostupnost digitaliziranih materijala javnosti.

▶ Odluka.

Na kraju je preostalo sastaviti sve odgovore napravljene tijekom procesa i donijeti odluku temeljenu na tim odgovorima te sam proces digitalizacije, kao i dokumentirati i zapisati obrazloženje i opravdanje za procjenu ili odluku. Dokumentiranje je od vitalne važnosti kako za upravljanje tako i za prikupljanje važnih informacija za potencijalno preispitivanje u budućnosti. Uz dokumentirane odgovore na pitanja treba pripremiti pisanu izjavu o važnosti digitalne baštine i poteškoća do kojih bi moglo doći pri očuvanju iste. Izjava će uključivati odgovore na gore navedena pitanja, ali će i argumentirano obrazložiti razloge iza odluke koji su često važniji od same procjene.

Osim kriterija za odabir i digitalizaciju kulturne građe, od iznimne je važnosti uspostaviti i pridržavati se standarda za kreiranje metapodataka. Standard metapodataka je preduvjet za uspostavljanje zajedničkog shvaćanja značenja podataka, kako bi se osiguralo ispravno i pravilno korištenje te tumačenje podataka od strane njihovih vlasnika i korisnika. Da bi se postiglo ovakvo zajedničko razumijevanje, potrebno je definirati brojne karakteristike ili atribute podataka, odnosno metapodatke. Standardi za kreiranje metapodataka mogu biti za opisne metapodatke (uobičajeni standardi su Dublin Core, MARC 21 i UNIMARC) i za metapodatke za očuvanje (uobičajeni standard je PREMIS).

Dublin Core je skup pojmova rječnika koji se koristi za opisivanje, primjerice web resursa kao što su video, slike ili web stranice, ali se također može koristiti i za opis fizičkih resursa poput knjiga ili CD-a te objekata poput umjetnina. Primjeri korištenja ovog standard su:

- ▶ Digitalni repozitorij Irske¹⁴,
- ▶ Finska nacionalna knjižnica,
- ▶ Digitalni repozitorij koji sadrži materijale iz finskih muzeja, knjižnica te arhiva¹⁵.

MARC 21 je set digitalnih formata koji služe za opis stavki iz kataloga knjižnica, kao što su knjige i publikacije. Obuhvaća zapise za vlasti, zapise o posjedovanju, raspored klasifikacija te informacije o zajednici uz format bibliografskih zapisa. Od poznatijih institucija, koristi se u Britanskoj nacionalnoj knjižnici gdje prihvaćaju sljedeće formate: XML, HTML, SGML, PDF, EPub, Microsoft Word i RTF.

UNIMARC je izvorno dizajniran da bude format za prebacivanje iz jednog formata u drugi te koji omogućuje širu razmjenu bibliografskih podataka. Standard je korišten od strane UNESCO-a za knjižnične proizvode, a cilj korištenja je bio pomoći zemljama u razvoju da se prebace na automatizirane sustave za upravljanje knjižnicama i da počnu koristiti standardne formate podataka.

Ako se promotre formati datoteka koji se koriste često koriste u europskim institucijama, mogu se izdvojiti preferirani i prihvatljivi formati kako je navedeno u tablici u nastavku.

¹⁴ dostupno na: <http://www.dri.ie/>

¹⁵ dostupno na: <https://www.finna.fi/>

Tip građe	Preferirani format	Prihvatljivi format
Audio	AIFF, FLAC, WAV, BWAV	MP3, MP2
Slike	AIFF, FLAC, WAV, BWAV	JPEG
Tekst	PDF/A, txt, XML, plain text	PDF, DOC, DOCx
Video	Motion JPEG2000, AVI, Apple ProRes	MPEG4, MPEG2

Tablica 8. Preferirani i prihvatljivi formati korišteni za različite tipove građe u europskim institucijama

Nastavno na standarde i kriterije koji se koriste u europskom digitalnom okviru, kao i učestalu praksu, definirani su odgovarajući dijelovi upitnika kojima je istraženo koje standarde za digitalizaciju i kriterije za odabir građe za digitalizaciju koriste Institucije u Republici Hrvatskoj.

3.3.2. Standardi za digitalizaciju koje koriste Institucije

Na nacionalnoj razini u Republici Hrvatskoj ne postoji jedinstveni portfelj standarda koje Institucije koriste u svojoj djelatnosti te pri aktivnostima digitalizacije. Međutim, postoji dokument čiju radnu inačicu neke Institucije koriste pri aktivnostima digitalizacije:

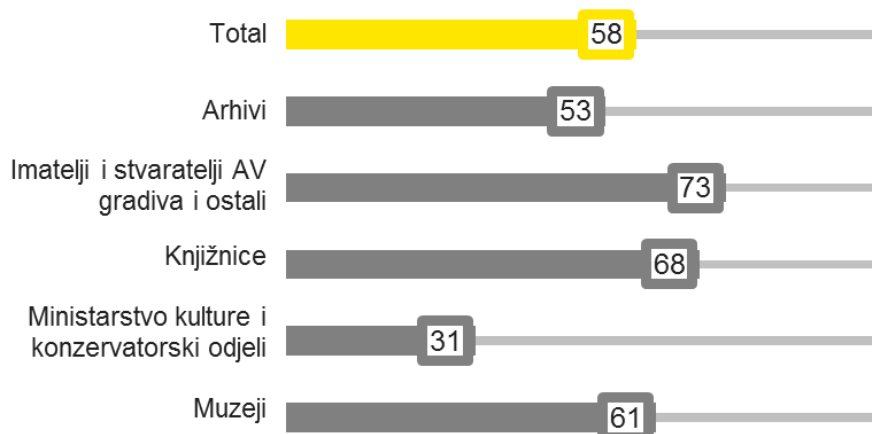
- ▶ Ministarstvo kulture (2007.), *Formati datoteka za pohranu i korištenje, radna verzija*.

Kako je cilj Ministarstva kulture putem Projekta omogućiti trajnu pohranu i očuvanje digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine putem središnjeg sustava, Ministarstvo želi osigurati da građa koja se unosi na središnji sustav bude sukladna određenim standardima, da se osigura određena razina kvalitete građe, pretraživost građe prema metapodacima i dugoročno očuvanje digitalne i digitalizirane građe koja će biti pohranjena na centralnom repozitoriju. Kao jedna od aktivnosti u sklopu Projekta može se predvidjeti izrada portfelja standarda za korištenje od strane Institucija koje će željeti svoju digitalnu i digitaliziranu građu pohraniti na centralni repozitorij.

Stoga je cilj analize u sklopu ove točke bio utvrditi koriste li Institucije standarde prilikom digitalizacije kulturne baštine i prilikom kreiranja metapodataka u sklopu procesa digitalizacije kulturne baštine te koje standarde koriste kako bi se lakše usmjerio proces standardizacije digitalizacije u sektoru kulture. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 15, 16, 17, 18, 19, 56, 71).

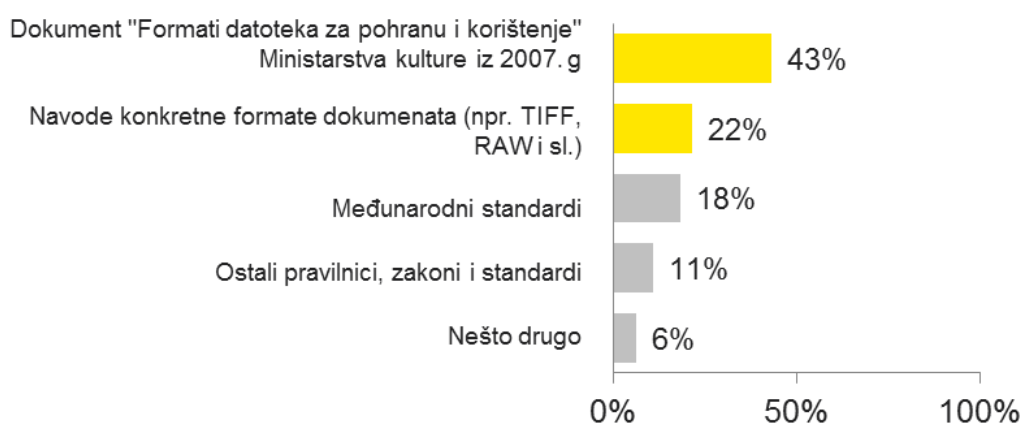
Standardi za digitalizaciju građe

Ukupno 58% Institucija koristi jedan od standarda za digitalizaciju građe, a standarde najviše koriste Institucije imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine (73%), a zatim knjižnice i muzeji. Arhivi koriste standarde manje od prosjeka, dok Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli najmanje prakticiraju korištenje standarda prilikom digitalizacije.

Slika 3. Udio Institucija koje koriste određene standarde prilikom digitalizacije u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

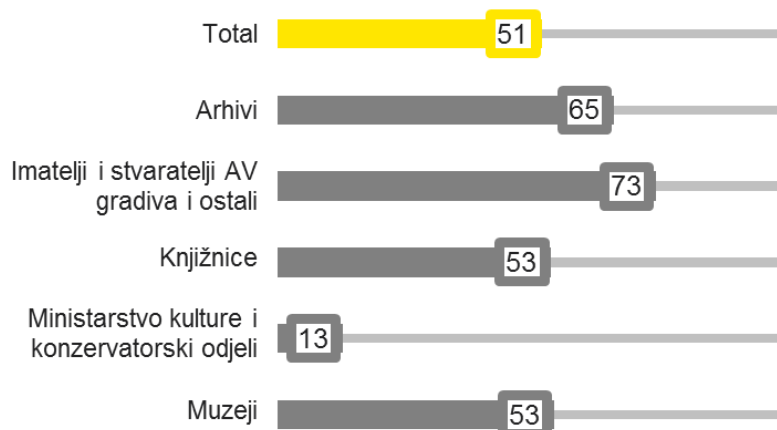
Na otvoreno pitanje o standardima koje koriste, Institucije koje koriste standarde (80 Institucija) su najčešće navele da koriste dokument Ministarstva kulture (2007.), *Formati datoteka za pohranu i korištenje, radna verzija* (43% Institucija, odnosno 34 Institucije). Ostale Institucije najčešće navode konkretne formate dokumenata i datoteka, kao što su TIFF i RAW za slikovne datoteke i slično, i to u značajno manjem postotku od prethodno spomenutog dokumenta (22% Institucija). Nešto manji postotak Institucija, svega 18%, koristi jedan od međunarodnih standarda kao što su IFLA i ISO standardi. 11% ih koristi neki od ostalih pravilnika, zakona i standarda, a 6% koristi nešto drugo.

Slika 4. Udio Institucija koje koriste određene standarde za digitalizaciju (u %), u odnosu prema broju Institucija koje koriste standarde za digitalizaciju građe

Međutim, kada su Institucije bile direktno upitane koriste li dokument Ministarstva kulture (2007.), *Formati datoteka za pohranu i korištenje, radna verzija*, njih 51% (70 Institucija) potvrdno se izjasnilo, što je veći broj Institucija u odnosu na rezultat dobiven na temelju analize prethodnog pitanja. S obzirom na direktno postavljeno pitanje, ovi odgovori se mogu smatrati relevantnijima.¹⁶ Predmetni dokument pri digitalizaciji najviše koriste Institucije koji su imatelji i stvaratelji AV gradiva te ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine (73%), a zatim arhivi (65%). Dokument najmanje koriste Institucije iz skupine koju čine konzervatorski odjeli i MK (13%).

¹⁶ Valja uzeti u obzir mogućnost da neke Institucije nisu informirane o postojanju ovog dokumenta.

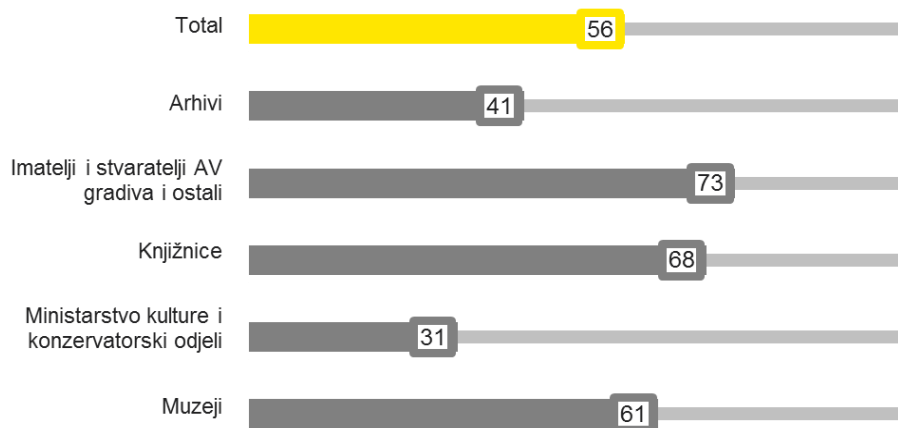

Slika 5. Udio Institucija koje koriste dokument Ministarstvo kulture (2007.), *Formati datoteka za pohranu i korištenje*, radna verzija u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od devet ključnih institucija, osam ih je izjavilo da koriste određene standarde prilikom digitalizacije kulturne baštine, dok ih samo LZMK ne koristi. Ključne institucije uglavnom koriste pravila i smjernice propisane u dokumentu Ministarstva kulture (2007.), *Formati datoteka za pohranu i korištenje, radna verzija* (ne koriste ih samo LZMK i MDC).

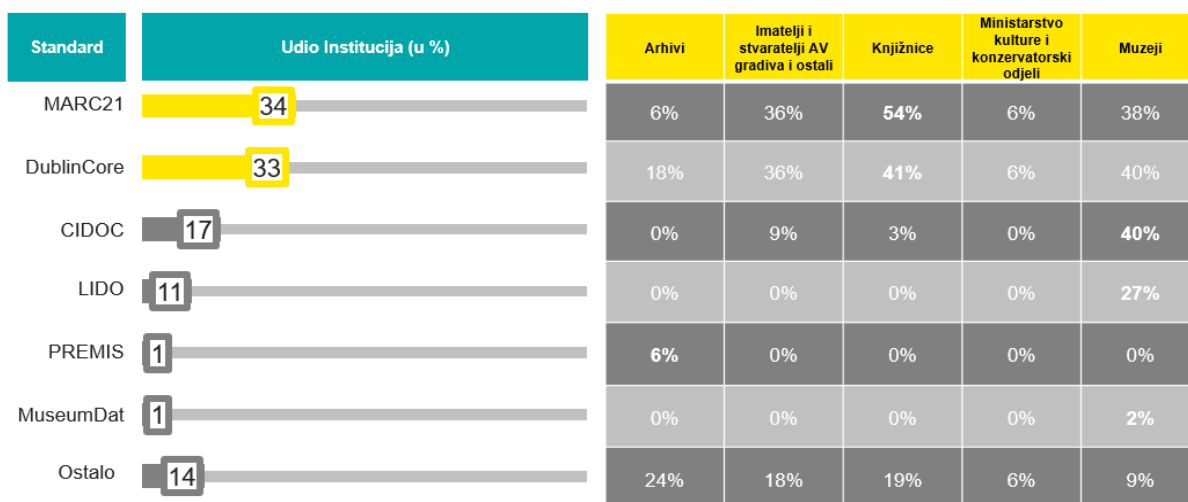
Standardi za kreiranje metapodataka

Ukupno 56% Institucija je izjavilo da koristi standarde za kreiranje metapodataka pri digitalizaciji kulturne baštine. Najintenzivnije ove standarde koriste Institucije koji su imatelji i stvaratelji AV gradiva te ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine (73% ovih Institucija), a zatim knjižnice (68% ovih Institucija). Ispod prosjeka su arhivi s 41% Institucija koje koriste ove standarde te Institucije u skupini konzervatorskih odjela i MK-a (31%).

Slika 6. Udio Institucija koje koriste standarde za kreiranje metapodataka u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Među 77 Institucija koje koriste standarde za kreiranje metapodataka, kao najviše korišten standard pokazao se MARC21 (koristi ga ukupno 34% Institucija). Drugi najzastupljeniji je Dublin Core kojeg koristi ukupno 33% Institucija, a nakon kojeg po stopi korištenja slijede CIDOC i LIDO. U manjem postotku se koriste Premis i MuseumDat. 14% ispitanih Institucija koristi neki drugi standard (npr. EXIF, XMP, ISBD, ISAD, ISAR, EDM, EAD).

Slika 7. Udio Institucija koje koriste određene standarde za kreiranje metapodataka u ukupnom broju Institucija koje koriste standarde za kreiranje metapodataka i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija koje koriste standarde za kreiranje metapodataka (u %)

Ako se promotri učestalost korištenja pojedinih standarda po vrsti Institucije, vidljivo je da arhivi najčešće koriste neke druge standarde, knjižnice, konzervatorski odjeli i MK najčešće koriste standard MARC21, muzeji DublinCore i CIDOC, dok Institucije koji su imatelji i stvaratelji AV gradiva te ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine najčešće koriste MARC21 i DublinCore.

Šest ključnih institucija koristi standarde za kreiranje metapodataka (ne koriste ih HRZ, LZMK i MDC). DublinCore je najkorišteniji standard za kreiranje metapodataka među ključnim institucijama, a koriste ga ukupno tri ključne institucije (HRT, MK, NSK). MARC21 koristi samo MK, i to uz DublinCore. Samo MUO koristi CIDOC, a sve ostale ključne institucije koriste isključivo ili dodatno neke druge standarde.

3.3.3. Kriteriji za odabir građe koje koriste Institucije

Na nacionalnoj razini u Republici Hrvatskoj ne postoje jedinstvena pravila ili upute koje Institucije koriste pri odabiru građe za digitalizacije. Također, digitalizacija kulturne baštine nije primarna djelatnost Institucija te stoga nije regulirana zakonodavnim okvirom kojim je regulirana djelatnost Institucija. Međutim, postoji dokument čiju radnu inačicu neke Institucije koriste pri odabiru građe za digitalizaciju, odnosno sljedeći dokument:

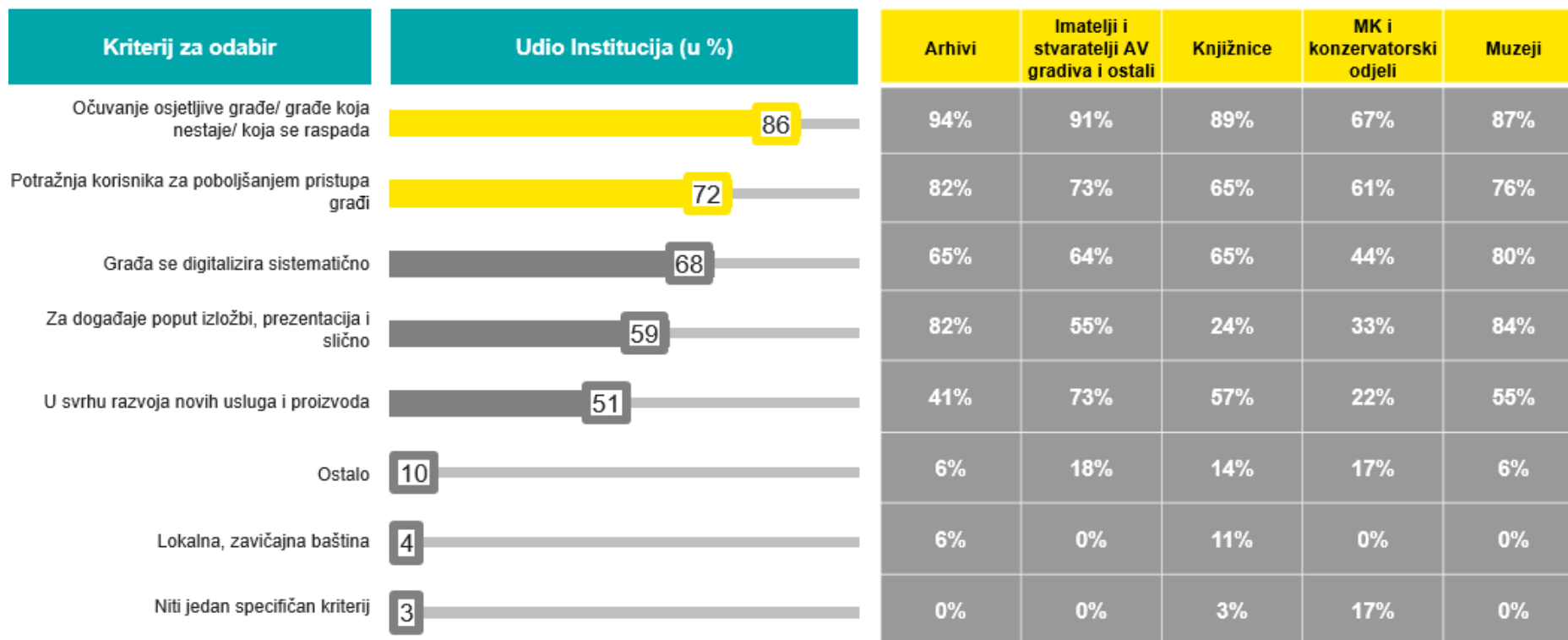
- ▶ Ministarstvo kulture (2007.), *Smjernice za odabir građe za digitalizaciju, radna verzija*.

Kako je cilj Ministarstva kulture putem Projekta ne samo omogućiti trajnu pohranu i očuvanje digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine putem središnjeg sustava, već i digitalizirati (pretvoriti iz analognog u digitalni oblik) određeni dio građe, Ministarstvo želi osigurati da Projekt doprinese pohrani i očuvanju potencijalno ugrožene građe kulturne baštine koju Institucije do sada nisu još u uopće ili u potpunosti digitalizirale. Ako će digitalizacija građe biti jedna od aktivnosti u sklopu planiranog Projekta, bilo bi poželjno da MK kreira nove ili nadopuni postojeće smjernice za odabir građe koje će pravovremeno biti komunicirane prema Institucijama koje žele financirati aktivnosti digitalizacije svoje građe putem planiranog Projekta. Kreiranje takvih smjernica može biti jedna od aktivnosti u sklopu planiranog Projekta.

Nastavno na navedeno, cilj analize u sklopu ove točke bio je utvrditi koje kriterije Institucije koriste pri odabiru kulturne baštine koju će digitalizirati. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanje 8).

Ukupno 86% Institucija je kao kriterij za odabir kulturne baštine koju će digitalizirati istaklo očuvanje osjetljive građe i/ili građe koja nestaje i/ili građe koja se raspada, a u svrhu očuvanja analognih objekata kulturne baštine i dostupnosti tih objekata u digitalnom obliku za buduće generacije. Institucije se često susreću i sa zahtjevima korisnika za poboljšanjem pristupa građi te iz tog razloga često provode aktivnosti digitalizacije (72% Institucija označilo je navedeno kao relevantni kriterij za odabir građe za digitalizaciju). Značajni udio Institucija (68%) svoju građu digitalizira sistematično (npr. digitaliziranje građe unutar neke vremenske serije, digitaliziranje cjelovite zbirke i sl.). 3% Institucija ne koristi niti jedan specifičan kriterij za odabir građe, dok 14% Institucija koristi neke druge kriterije odabira, među kojima je najzastupljeniji digitalizacija lokalne i zavičajne baštine sukladno kojem svoje aktivnosti digitalizacije provodi 4% Institucija.

Sve ključne institucije istakle su da koriste i kriterij očuvanja osjetljive građe i/ili građe koja nestaje i/ili građe koja se raspada i kriterij potražnje korisnika za poboljšanjem pristupa građi. Kao treći najznačajniji kriterij, ključne institucije istakle su razvoj novih proizvoda i usluga (osim HDA-a i MDC-a), dok digitalizaciji građe sistematično pristupaju HRT, IEF, MK, MUO, MDC i NSK.

Slika 8. Udio Institucija koje koriste određene kriterije za odabir građe za digitalizaciju u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

3.3.4. Dokumenti Institucija koji usmjeravaju proces digitalizacije unutar Institucije

Uz prethodno spomenute dokumente Ministarstva kulture iz 2007. godine (*Formati datoteka za pohranu i korištenje* i *Smjernice za odabir građe za digitalizaciju*) ili druge dokumente te smjernice koje određeni dio Institucija koristi pri aktivnostima digitalizacije, na usmjerenost Institucije na aktivnosti digitalizacije te stupanj organizacije procesa digitalizacije ukazuje postojanje, obuhvat i kvaliteta internih dokumenata Institucija. Takvim dokumentima Institucije strateški usmjeravaju aktivnosti digitalizacije, uređuju i planiraju proces digitalizacije.

S obzirom da je težnja MK-a planiranim Projektom uspostaviti središnji sustav koji će podržavati digitalizaciju kulturne baštine u Institucijama te osigurati pohranu, trajnu pohranu i očuvanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine, MK želi pristupiti uspostavi sustava na način da sustav ispunjava potrebe Institucija i podržava opseg i način njihovog djelovanja. Nadalje, kako su aktivnosti same digitalizacije građe mogući element planiranog Projekta, MK želi da se te aktivnosti u sklopu Projekta provedu učinkovito i kvalitetno, prema najboljim praksama organizacije i provođenja procesa digitalizacije. Također, MK planira u suradnji s partnerima izraditi nacionalnu strategiju digitalizacije kulturne baštine, pa će pregled trenutno postojećih internih dokumenata Institucija omogućiti i uvid u smjer strateškog poimanja digitalizacije u imateljima i stvarateljima kulturne baštine.

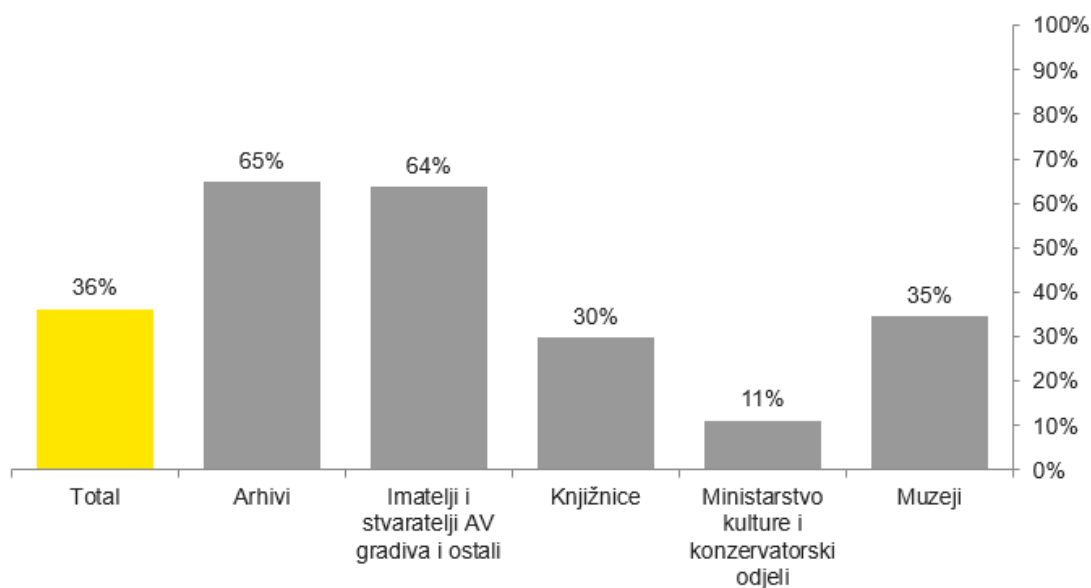
Nastavno na navedeno, cilj analize u sklopu ove točke bio je utvrditi u kojoj mjeri i koje interne dokumente imaju i koriste Institucije za usmjeravanje procesa digitalizacije.

Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika koji se odnosi na sljedeće teme:

- ▶ Plan digitalizacije (pitanja 5, 6),
- ▶ Strategiju očuvanja digitalne građe (pitanja 61, 62),
- ▶ Interne pravilnike vezane uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine (pitanja 31, 32),
- ▶ Pravilnik o tajnosti podataka (pitanja 76, 77, 78).

Plan digitalizacije

Plan digitalizacije kulturne baštine usvojen kao zasebni dokument ili kao dio drugog dokumenta (npr. strateškog plana, strategije razvoja) ima 36% Institucija. U skupini Institucija Arhivi i Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali, više od 60% Institucija iz skupine ima usvojen plan digitalizacije. Skupina s najmanjim udjelom Institucija koje imaju usvojen plan digitalizacije jest MK i konzervatorski odjeli u kojoj samo dvije Institucije imaju usvojen plan digitalizacije. Šest od devet ključnih institucija imaju usvojen plan digitalizacije (HRT, IEF, LZMK, MK, MDC i NSK).

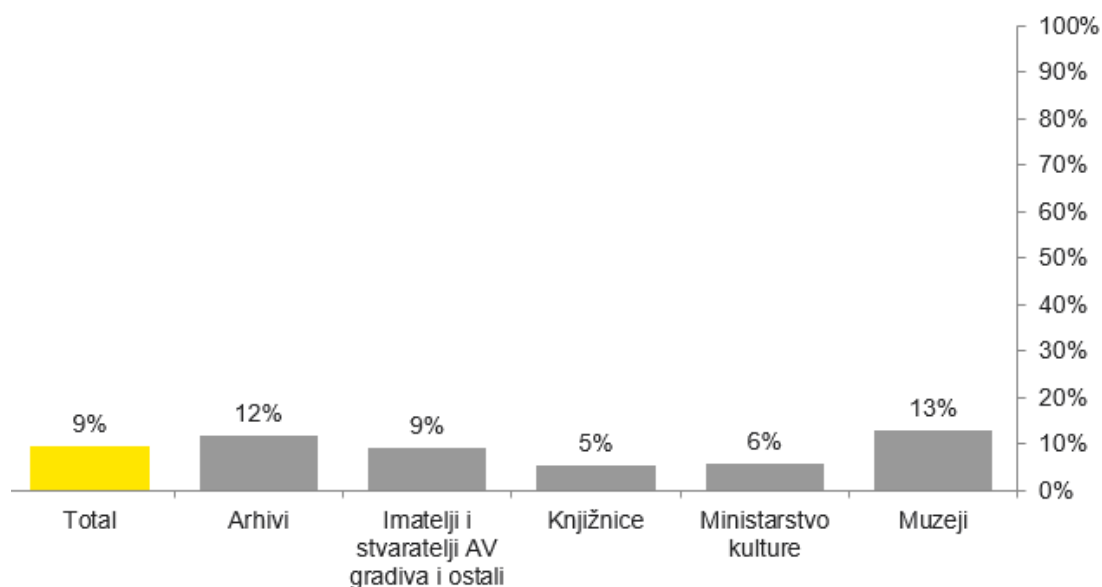

Slika 9. Udio Institucija koje imaju usvojen plan digitalizacije kulturne baštine u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Plan digitalizacije kulturne baštine u Institucijama nalazi se u različitim oblicima. Npr. HRT ima Ugovor s Vladom Republike Hrvatske, u sklopu strateškog plana plan digitalizacije ima 31 Institucija, dok jedna Institucija navodi kako je digitalizacija samo navedena kao cilj u strateškom dokumentu Institucije.

Strategija očuvanja digitalne građe

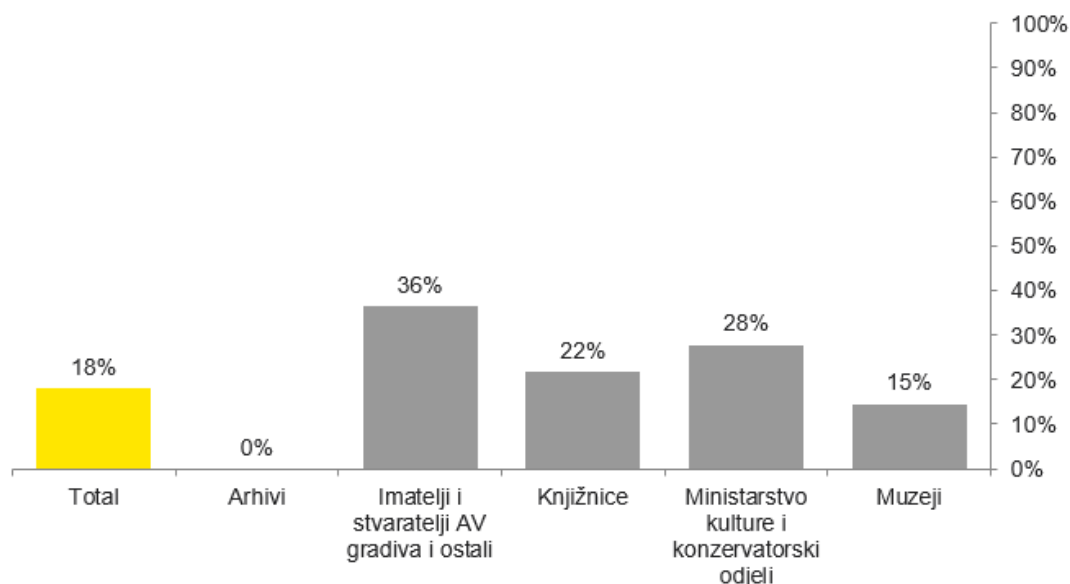
Pisanu strategiju ili politiku očuvanja ima tek 9% Institucija. Samo u skupini Institucija Muzeji i Arhivi, strategiju ili politiku očuvanja ima više od 10% Institucija. Skupina s najmanjim udjelom Institucija koje imaju pisanu strategiju ili politiku očuvanja jesu Knjižnice u kojoj samo dvije Institucije imaju pisanu strategiju ili politiku očuvanja (od ukupno 37 knjižnica u uzorku). Samo jedna od devet ključnih institucija ima pisanu strategiju ili politiku očuvanja (NSK).

Slika 10. Udio Institucija koje imaju pisanu strategiju ili politiku očuvanja u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Interni pravilnici vezani uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine

Interne pravilnike vezane uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine ima tek 18% Institucija. U skupini arhiva, niti jedna Institucija nema ovakav interni pravilnik, dok u skupini Institucija Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali, 36% Institucija iz skupine ima interni pravilnik vezan uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine. Četiri od devet ključnih institucija ima interni pravilnik vezan uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine (HRT, IEF, MK i NSK).

Slika 11. Udio Institucija koje imaju interni pravilnik vezan uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

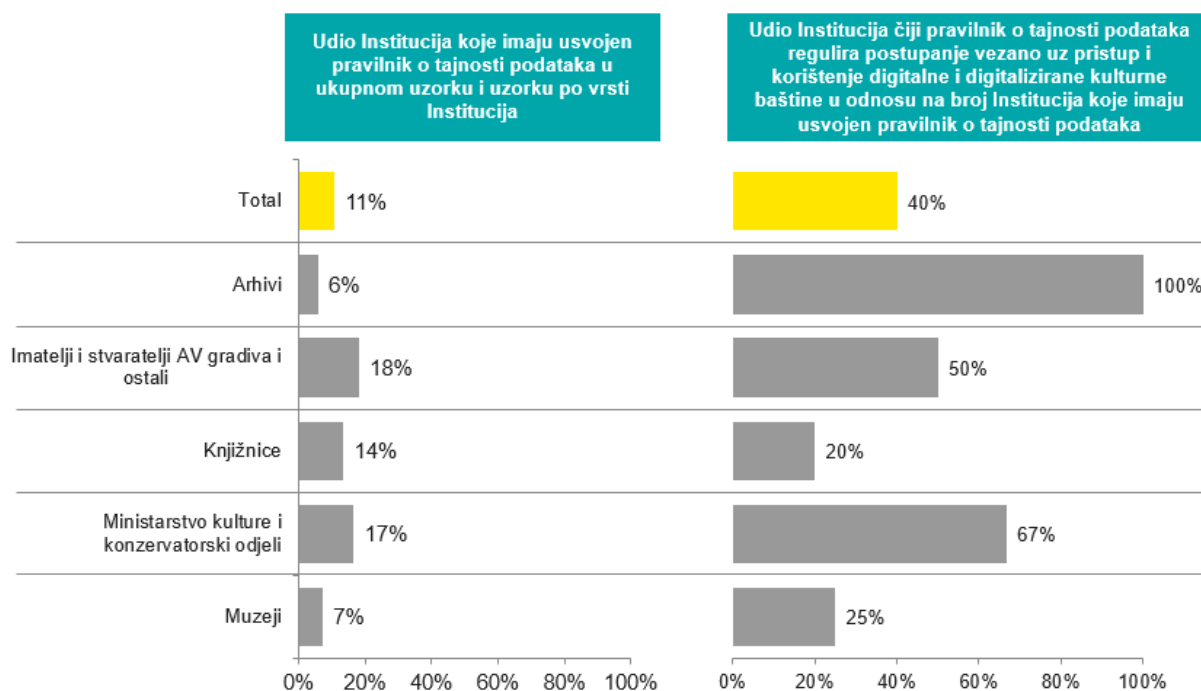
Važno je napomenuti kako od 25 Institucija koje imaju interni pravilnik vezan uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine, tri Institucije imaju pravilnik u formi zasebnog internog dokumenta (pravilnika). Najveći broj Institucija kao pravilnik koristi Upute za korištenje Hrvatske akademije za znanost i umjetnost (6 Institucija). Osim navedenog, Institucije koriste sljedeće dokumente kao pravilnike vezane uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine: interni statut, Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima i izjava o ustupanju autorskih prava. Valja napomenuti kako je određen broj Institucija naveo da je interni pravilnik u izradi ili da ga treba izraditi te da se autorska prava štite po pravilima struke.

Pravilnik o tajnosti podataka

Pravilnik o tajnosti podataka ima tek 11% Institucija. U skupini Institucija Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali te MK i konzervatorski odjeli, više od 15% Institucija iz skupine ima takav pravilnik, dok je u ostalim skupinama udio Institucija koje imaju pravilnik o tajnosti podataka manji od 15%. Skupina s najmanjim udjelom Institucija koje imaju usvojen plan digitalizacije jest skupina arhiva u kojoj samo jedna Institucija ima pravilnik o tajnosti podataka.

Od 15 Institucija koje imaju pravilnike o tajnosti podataka, u 40% slučajeva pravilnici reguliraju postupanje vezano uz pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine (odnosno, takve pravilnike ima samo šest Institucija).

Pet od devet ključnih institucija ima pravilnik o tajnosti podataka (HDA, IEF, LZMK, MK i NSK). Pravilnici o tajnosti podataka HDA-a, IEF-a, MK-a i NSK-a reguliraju postupanje vezano uz pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine, dok pravilnik LZMK-a ne regulira ta pitanja.

Slika 12. Udio Institucija koje imaju usvojen pravilnik o tajnosti podataka u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %); Udio Institucija čiji pravilnik o tajnosti podataka regulira postupanje vezano uz pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine u ukupnom broju Institucija koje imaju usvojen pravilnik o tajnosti podataka (total) i u broju Institucija koje imaju usvojen pravilnik o tajnosti podataka unutar pojedine vrste Institucija (u %)

U svrhu ovakvog dokumenta, Ministarstvo Kulture koristi interni Pravilnik o tajnosti podataka, dok ostale Institucije koriste druge dokumente (npr. etički kodeks, Zakon o tajnosti podataka, interni statut).

3.4. Građa kulturne baštine Institucija

3.4.1. Objekti kulturne baštine u Institucijama

U Republici Hrvatskoj ne postoji jedinstveni registar ili katalog kulturne baštine koji bi omogućavao pregled podataka o vrsti i broju građe koja se nalazi u svim relevantnim Institucijama.¹⁷ Međutim, kako su MK-u ove informacije potrebne za donošenje odluke o vrsti građe koja će biti planirana za digitalizaciju u sklopu Projekta, a ovisno o tome, i o vrsti i količini potrebne opreme da bi se ciljana količina odabrane vrste građe digitalizirala u predviđenom vremenu provedbe Projekta, dio upitnika bio je posvećen upravo tim pitanjima.

¹⁷ Postoji Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske koji je javna knjiga kulturnih dobara koju vodi Ministarstvo kulture. Sastoji se od tri liste: Liste zaštićenih kulturnih dobara, Liste kulturnih dobara nacionalnog značenja i Liste preventivno zaštićenih dobara (čl. 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, NN 151/03; NN 157/03 Ispravak, NN 87/09, NN 88/10, NN 61/11, NN 25/12, NN 136/12, NN 157/13, NN 152/14 i 44/17). Registar kulturnih dobara ne sadrži svu kulturnu baštinu Republike Hrvatske. Dostupno na: <http://data.gov.hr/dataset/registar-kulturnih-dobara>.

Stoga je cilj analize objekata kulturne baštine bio utvrditi broj objekata određene vrste građe koja se nalazi u Institucijama iz uzorka, status analognih objekata vezan uz digitalizaciju (jesu li već digitalizirani ili spremni za digitalizaciju) te utvrditi posjeduju li Institucije izvorno digitalnu građu. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 33, 34, 35, 38, 39).

Analiza je pokazala da objekti kulturne baštine u Institucijama postoje u analognom i/ili digitalnom obliku.

Vrste objekata koji postoje unutar Institucija su: arhivski zapisi, rijetke i ostale knjige, novine, serijali, rukopisi, notni zapisi, mikrooblici/mikrofilmovi, filmovi, video zapisi, audio snimke, 3D snimci, karte, fotografije, gravure/otisci, crteži, plakati, razglednice, slike, ostali dvodimenzionalni objekti, trodimenzionalna umjetnička djela, ostali trodimenzionalni (umjetni) objekti, spomenici i mjesta te ostala vrsta građe.

Ukupni broj analognih objekata koji posjeduju Institucije je 87.574.930. Od tog broja objekata, najviše objekata (67,72%) se nalazi u arhivima, a najmanje (2%) se nalazi u Ministarstvu kulture i konzervatorskim odjelima. Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali u ukupnom broju objekata sudjeluju u udjelu s 22,76%, knjižnice s 2,52%, a muzeji s 7,54%.

U ukupnom broju analognih objekata u Institucijama najzastupljeniji su arhivski zapisi koji čine 66,78% ukupnog broja analognih objekata u Institucijama.

Ako se promatraju digitalizirani objekti po pojedinoj vrsti građe, Institucije smatraju da su u većem dijelu digitalizirale arhivske zapise, gravure i otiske te trodimenzionalna umjetnička djela (više od 80% objekata svake od ovih vrsta građe je digitalizirano).

Detaljni pregled ukupnog broja objekata po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe nalazi se na slici u nastavku.

Vrsta građe	Ukupan broj analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su digitalizirani	Udio digitaliziranih objekata u broju analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su spremni za digitalizaciju	Udio objekata koji su spremni za digitalizaciju u broju analognih objekata
Arhivski zapisi	58.480.443	1.780.977	3,0%	43.349.981	74,1%
Rijetke knjige	55.278	3.624	6,6%	13.865	25,1%
Ostale knjige	630.050	30.226	4,8%	181.153	28,8%
Novine	7.113.916	14.495	0,2%	7.004.331	98,5%
Serijali	78.834	205	0,3%	3.209	4,1%
Rukopisi	49.711	2.481	5,0%	9.634	19,4%
Notni zapisi	26.187	1.860	7,1%	19.305	73,7%
Mikrooblici, mikrofilmovi	281.657	69.250	24,6%	25.913	9,2%
Film	202.707	172.569	85,1%	4.001	2,0%
Video zapisi	9.706	1.595	16,4%	4.870	50,2%
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	12.442	2.397	19,3%	5.465	43,9%
3D snimci	188	58	30,9%	52	27,7%
Ostalo	11.303.062	2.626.456	23,2%	687.203	6,1%
Karte	88.599	46.641	52,6%	26.334	29,7%
Fotografije	4.910.935	838.487	17,1%	1.249.632	25,4%
Gravure, otisci	46.964	39.516	84,1%	5.957	12,7%
Crteži	60.868	39.252	64,5%	13.607	22,4%
Plakati	78.324	32.539	41,5%	31.004	39,6%
Razglednice	89.228	37.037	41,5%	35.189	39,4%
Slike	26.355	19.934	75,6%	4.024	15,3%
Ostali dvodimenzionalni objekti	207.223	96.525	46,6%	49.139	23,7%
Trodimenzionalna umjetnička djela	32.390	26.728	82,5%	5.547	17,1%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	903.085	468.401	51,9%	277.775	30,8%
Ostali trodimenzionalni objekti	1.774.786	367.476	20,7%	98.726	5,6%
Spomenici i mjesta	254.422	71.227	28,0%	42.560	16,7%
Ostalo	857.570	176.807	20,6%	102.482	12,0%
Ukupno	87.574.930	6.966.763	nije primjenjivo	53.250.958	nije primjenjivo

Slika 13. Pregled ukupnog broja objekata u Institucijama po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe

Pri donošenju odluke o vrsti građe koja će biti uključena u aktivnosti digitalizacije u sklopu Projekta, potrebno je razmotriti želi li se digitalizirati objekte one vrste građe za koju su identificirani najviši udjeli digitaliziranih analognih objekata te dovršiti cjelokupnu digitalizaciju tih vrsta građe u što kraćem roku ili se fokusirati na vrste građe s nižim udjelima digitaliziranih analognih objekata i/ili značajnim brojem objekata koji postoje samo u analognom obliku. Takva odluka je višedimenzionalna te se vjerojatno neće temeljiti samo na analizi broja objekata, već i analizi najčešće korištenih kriterija pri odabiru građe koja će biti digitalizirana.

Dodatno, analiza zastupljenosti pojedine vrste građe u određenom tipu Institucija može dati smjernice za organizaciju samog procesa digitalizacije ako će se isti organizirati prema vrsti građe (npr. ako će biti odlučeno da je cilj digitalizirati većinu video zapisa, MK će taj proces digitalizacije moći organizirati u suradnji s arhivima koji raspolažu najvećim udjelom objekata te vrste građe).

U svrhu detaljnijeg prikaza, u nastavku je prikazan broj objekata po vrsti građe te stupanj digitalizacije određene vrste građe po vrstama Institucija u uzorku.

Arhivi

Ako se promatraju digitalizirani objekti po pojedinoj vrsti građe, arhivi uključeni u uzorak smatraju da su digitalizirali gotovo sve objekte gravura i otisaka, većinu rukopisa te polovinu karta. Međutim, ako se isti podaci promatraju u apsolutnim brojevima, može se zaključiti da se najveći broj digitaliziranih objekata odnosi na arhivske zapise (1.711.853 objekta).

Vrsta građe	Ukupan broj analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su digitalizirani	Udio digitaliziranih objekata u broju analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su spremni za digitalizaciju	Udio objekata koji su spremni za digitalizaciju u broju analognih objekata
Arhivski zapisi	57.727.228	1.711.853	3,0%	42.765.066	74,1%
Rijetke knjige	2.675	507	19,0%	2.239	83,7%
Ostale knjige	138.658	886	0,6%	45.050	32,5%
Novine	102.716	25	0,0%	23.005	22,4%
Serijali	10.000	71	0,7%	100	1,0%
Rukopisi	1.027	910	88,6%	218	21,2%
Notni zapisi	3.007	2	0,1%	5	0,2%
Mikrooblici, mikrofilmovi	31.488	9.123	29,0%	6.838	21,7%
Film	9.999	10	0,1%	2.502	25,0%
Video zapisi	4.896	567	11,6%	1.000	20,4%
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	6.425	20	0,3%	1.000	15,6%
Ostalo	-	5.043	nije primjenjivo	-	nije primjenjivo
Karte	74.041	39.346	53,1%	17.278	23,3%
Fotografije	1.093.209	151.684	13,9%	367.260	33,6%
Gravure, otisci	16.027	15.960	99,6%	8	0,0%
Crteži	-	-	nije primjenjivo	1.000	nije primjenjivo
Plakati	29.621	1.285	4,3%	23.310	78,7%
Razglednice	48.163	8.916	18,5%	24.510	50,9%
Slike	12	-	0,0%	2	16,7%
Trodimenzionalna umjetnička djela	1	-	0,0%	1	100,0%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	300	-	0,0%	300	100,0%
Ostalo	3.179	3.520	110,7%	10.000	314,6%
Ukupno	59.302.672	1.949.728	nije primjenjivo	43.290.692	nije primjenjivo

Slika 14. Pregled ukupnog broja objekata po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe u arhivima

Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine

Ako se promatraju digitalizirani objekti po pojedinoj vrsti građe, Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine uključeni u uzorak smatraju da su digitalizirali većinu razglednica (više od 80% objekata razglednica je digitalizirano) te su u manjoj mjeri digitalizirali mikrofilmove i audio zapise. Međutim, ako se isti podaci promatraju u apsolutnim brojevima, može se zaključiti da se najveći broj digitaliziranih objekata odnosi na ostalu građu (2.266.069 objekata).

Vrsta građe	Ukupan broj analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su digitalizirani	Udio digitaliziranih objekata u broju analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su spremni za digitalizaciju	Udio objekata koji su spremni za digitalizaciju u broju analognih objekata
Arhivski zapisi	3.447	12.062	349,9%	1.347	39,1%
Rijetke knjige	33.291	853	2,6%	6.100	18,3%
Ostale knjige	86.311	980	1,1%	66.148	76,6%
Novine	6.951.805	943	0,0%	6.951.751	100,0%
Serijali	8.367	14	0,2%	2.554	30,5%
Rukopisi	2.137	383	17,9%	4.260	199,3%
Notni zapisi	19.953	379	1,9%	18.518	92,8%
Mikrooblici, mikrofilmovi	15.497	5.104	32,9%	5.862	37,8%
Film	1.062	47	4,4%	1.062	100,0%
Video zapisi	1.855	201	10,8%	1.602	86,4%
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	4.000	1.068	26,7%	2.900	72,5%
3D snimci	110	-	0,0%	-	0,0%
Ostalo	10.406.624	2.266.069	21,8%	412.600	4,0%
Karte	954	8	0,8%	-	0,0%
Fotografije	2.360.291	441.088	18,7%	491.528	20,8%
Crteži	2.755	560	20,3%	2.010	73,0%
Plakati	223	-	0,0%	300	134,5%
Razglednice	1.200	1.011	84,3%	1	0,1%
Ostali dvodimenzionalni objekti	-	10.000	nije primjenjivo	-	nije primjenjivo
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	4	-	0,0%	-	0,0%
Ostalo	28.870	2.764	9,6%	13.397	46,4%
Ukupno	19.928.756	2.743.534	nije primjenjivo	7.981.940	nije primjenjivo

Slika 15. Pregled ukupnog broja objekata po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe u Institucijama koje su imatelji i stvaratelji AV gradiva te ostalim imateljima i stvarateljima kulturne baštine

Knjižnice

Ako se promatraju digitalizirani objekti po pojedinoj vrsti građe, knjižnice uključene u uzorak smatraju da su digitalizirale sve spomenike i mjesta, većinu gravura i otisaka, slika, crteža (više od 60% objekata gravura i otisaka, slika i crteža je digitalizirano) te su u manjoj mjeri digitalizirale ostale dvodimenzionalne objekte, ostale trodimenzionalne umjetne objekte, trodimenzionalna umjetnička djela. Međutim, ako se isti podaci promatraju u apsolutnim brojevima, može se zaključiti da se najveći broj digitaliziranih objekata odnosi na novine (35.666 objekata).

Vrsta građe	Ukupan broj analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su digitalizirani	Udio digitaliziranih objekata u broju analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su spremni za digitalizaciju	Udio objekata koji su spremni za digitalizaciju u broju analognih objekata
Arhivski zapisi	975	5	0,5%	13	1,3%
Rijetke knjige	59.078	713	1,2%	25.210	42,7%
Ostale knjige	1.577.914	2.736	0,2%	1.009	0,1%
Novine	34.276	35.666	104,1%	25.179	73,5%
Serijali	125.258	17.225	13,8%	100	0,1%
Rukopisi	11.419	2.741	24,0%	1.510	13,2%
Notni zapisi	23.350	296	1,3%	45	0,2%
Mikrooblici, mikrofilmovi	848	143	16,9%	1	0,1%
Film	93	-	0,0%	46	49,5%
Video zapisi	351	50	14,2%	25	7,1%
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	33.981	430	1,3%	69	0,2%
Ostalo	2.701	138	5,1%	1.451	53,7%
Karte	46.045	2.035	4,4%	75	0,2%
Fotografije	13.723	4.303	31,4%	3.405	24,8%
Gravure, otisci	6.668	5.949	89,2%	99	1,5%
Crteži	15.942	10.174	63,8%	350	2,2%
Plakati	61.342	2.239	3,7%	3.114	5,1%
Razglednice	182.084	8.983	4,9%	2.755	1,5%
Slike	1.503	1.062	70,7%	27	1,8%
Ostali dvodimenzionalni objekti	324	184	56,8%	187	57,7%
Trodimenzionalna umjetnička djela	28	15	53,6%	1	3,6%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	6.039	3.500	58,0%	31	0,5%
Ostali trodimenzionalni objekti	981	247	25,2%	151	15,4%
Spomenici i mjesta	23	23	100,0%	-	0,0%
Ostalo	1.490	39	2,6%	30	2,0%
Ukupno	2.206.436	98.896	nije primjenjivo	64.883	nije primjenjivo

Slika 16. Pregled ukupnog broja objekata po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe u knjižnicama

Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli

Ako se promatraju digitalizirani objekti po pojedinoj vrsti građe, Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli uključeni u uzorak smatraju da su digitalizirali 80% 3D snimaka, 71% crteža te su u manjoj mjeri digitalizirali trodimenzionalna umjetnička djela, trodimenzionalna umjetnička djela i ostale trodimenzionalne umjetne objekte. Međutim, ako se isti podaci promatraju u apsolutnim brojevima, može se zaključiti da se najveći broj digitaliziranih objekata odnosi na fotografije (55.571 objekata).

Vrsta građe	Ukupan broj analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su digitalizirani	Udio digitaliziranih objekata u broju analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su spremni za digitalizaciju	Udio objekata koji su spremni za digitalizaciju u broju analognih objekata
Arhivski zapisi	186.588	422	0,2%	160.508	86,0%
Rijetke knjige	246	-	0,0%	50	20,3%
Ostale knjige	34.558	49	0,1%	5.466	15,8%
Novine	21.568	5.140	23,8%	14.987	69,5%
Serijali	11.733	-	0,0%	20	0,2%
Rukopisi	25.020	-	0,0%	20	0,1%
Mikrooblici, mikrofilmovi	233.603	55.000	23,5%	13.133	5,6%
Video zapisi	110	-	0,0%	-	0,0%
3D snimci	25	20	80,0%	20	80,0%
Ostalo	19.504	2.986	15,3%	73.215	375,4%
Karte	4.520	660	14,6%	8.510	188,3%
Fotografije	606.294	55.571	9,2%	134.550	22,2%
Gravure, otisci	671	-	0,0%	2	0,3%
Crteži	14.580	10.380	71,2%	200	1,4%
Plakati	1.020	-	0,0%	20	2,0%
Razglednice	1.600	-	0,0%	600	37,5%
Slike	510	40	7,8%	10	2,0%
Ostali dvodimenzionalni objekti	4.000	-	0,0%	4.000	100,0%
Trodimenzionalna umjetnička djela	3.000	2.000	66,7%	2.300	76,7%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	165	70	42,4%	125	75,8%
Spomenici i mjesta	4.376	1.204	27,5%	32.560	744,1%
Ostalo	570.204	12.799	2,2%	10.149	1,8%
Ukupno	1.743.895	146.341	nije primjenjivo	460.445	nije primjenjivo

Slika 17. Pregled ukupnog broja objekata po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe u Ministarstvu kulture i konzervatorskim odjelima

Muzeji

Ako se promatraju digitalizirani objekti po pojedinoj vrsti građe, muzeji uključeni u uzorak smatraju da su digitalizirali većinu filmova, trodimenzionalnih umjetničkih djela, gravura i otisaka, 3D snimaka, razglednica, karata (više od 70% objekata svake od ovih vrsta građe je digitalizirano). Međutim, ako se isti podaci promatraju u apsolutnim brojevima, može se zaključiti da se najveći broj digitaliziranih objekata odnosi na ostale trodimenzionalne umjetne objekte (468.331 objekt).

Vrsta građe	Ukupan broj analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su digitalizirani	Udio digitaliziranih objekata u broju analognih objekata	Ukupan broj analognih objekata koji su spremni za digitalizaciju	Udio objekata koji su spremni za digitalizaciju u broju analognih objekata
Arhivski zapisi	563.180	56.640	10,1%	423.060	75,1%
Rijetke knjige	19.066	2.264	11,9%	5.476	28,7%
Ostale knjige	370.523	28.311	7,6%	64.489	17,4%
Novine	37.827	8.387	22,2%	14.588	38,6%
Serijali	48.734	120	0,2%	535	1,1%
Rukopisi	21.527	1.188	5,5%	5.136	23,9%
Notni zapisi	3.227	1.479	45,8%	782	24,2%
Mikrooblici, mikrofilmovi	1.069	23	2,2%	80	7,5%
Film	191.646	172.512	90,0%	437	0,2%
Video zapisi	2.845	827	29,1%	2.268	79,7%
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	2.017	1.309	64,9%	1.565	77,6%
3D snimci	53	38	71,7%	32	60,4%
Ostalo	876.934	352.358	40,2%	201.388	23,0%
Karte	9.084	6.627	73,0%	546	6,0%
Fotografije	851.141	190.144	22,3%	256.294	30,1%
Gravure, otisci	30.266	23.556	77,8%	5.947	19,6%
Crteži	43.533	28.312	65,0%	10.397	23,9%
Plakati	47.460	31.254	65,9%	7.374	15,5%
Razglednice	38.265	27.110	70,8%	10.078	26,3%
Slike	25.833	19.894	77,0%	4.012	15,5%
Ostali dvodimenzionalni objekti	203.223	86.525	42,6%	45.139	22,2%
Trodimenzionalna umjetnička djela	29.389	24.728	84,1%	3.246	11,0%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	902.616	468.331	51,9%	277.350	30,7%
Ostali trodimenzionalni objekti	1.774.786	367.476	20,7%	98.726	5,6%
Spomenici i mjesta	250.046	70.023	28,0%	10.000	4,0%
Ostalo	255.317	157.724	61,8%	68.936	27,0%
Ukupno	6.599.607	2.127.160	nije primjenjivo	1.517.881	nije primjenjivo

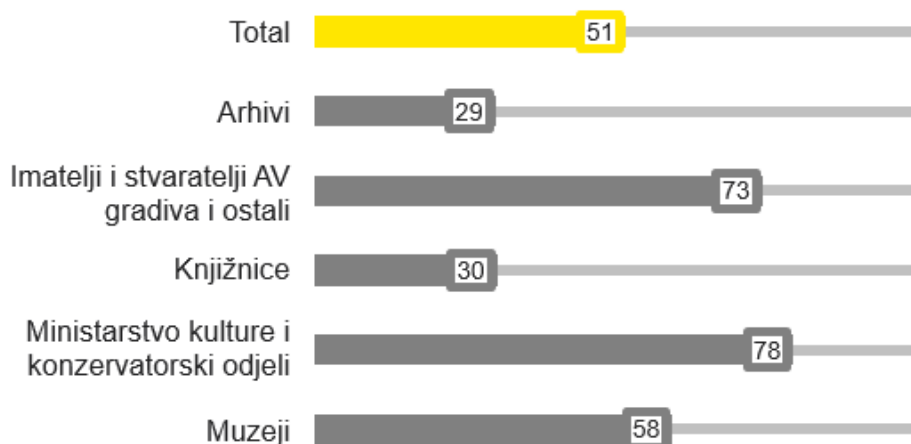
Slika 18. Pregled ukupnog broja objekata po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe u muzejima

U Prilogu IV. nalazi se pregled ukupnog broja objekata po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe u ključnim institucijama kako bi se u aktivnostima vezanima uz donošenje prije spomenutih odluka, mogao razmotriti udio ključnih institucija u ukupnom broju objekata određene vrste građe.

Analiza zastupljenosti pojedine vrste građe u određenoj ključnoj instituciji može, u slučaju uspostave centara za provođenje i/ili koordinaciju digitalizacije, indicirati vrste Institucija koje mogu biti zadužene za provođenje i/ili koordinaciju digitalizacije određene vrste građe. Naravno, u razradi takve organizacijske strukture provođenja procesa digitalizacije važno je uzeti u obzir i aspekte spremnosti ključnih institucija za preuzimanje takvih zaduženja, kao što su kapacitet (ljudski resursi, financijski kapacitet) te opremljenost ključnih institucija (prostor, oprema, softver, licence).

Osim u prethodno analiziranom tekstu analognih i digitaliziranih objekata, važno je spomenuti kako Institucije također imaju i izvorno digitalnu građu, odnosno građu koja je izvorno nastala u digitalnom obliku.

Institucije u sklopu svih kategorija posjeduju izvorno digitalnu građu, međutim ne posjeduju sve Institucije najmanje jedan objekt izvorno digitalne građe. Promatrajući ključne institucije, zaključeno je da od devet ključnih institucija, samo MUO ne raspolaže izvorno digitalnom građom.

Slika 19. Udio Institucija koje posjeduju izvorno digitalnu građu u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

E-knjige, digitalni zapisi, baze podataka, digitalne fotografije, audio i video zapisi su najčešća izvorno digitalna građa kojom raspolažu Institucije koje posjeduju izvorno digitalnu građu.

Starost i posjedovanje izvorno digitalne građe bit će informacija koju će biti potrebno uzeti u obzir pri organizaciji procesa digitalizacije, ali i pri definiranju potrebnih aspekata vezanih uz očuvanje građe (npr. postoji li u Instituciji digitalna građa za koju je potrebno što prije provesti aktivnosti vezane uz očuvanje).

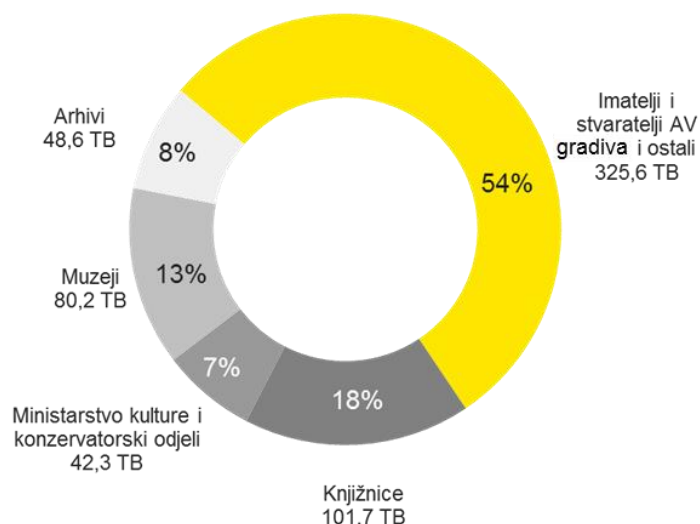
3.4.2. Veličina digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine

U Republici Hrvatskoj ne postoji evidencija o broju digitalnih i digitaliziranih objekata građe kulturne baštine, a tako ni evidencija ili procjena veličine svih digitalnih i digitaliziranih objekata u Institucijama. Uzimajući u obzir da MK želi razviti i uspostaviti centralni repozitorij za trajnu pohranu digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine te omogućiti dovoljno

prostora za trajnu pohranu postojeće građe u digitalnom obliku, ali i građe koja će tek biti digitalizirana, MK-u su potrebne informacije o ukupnoj veličini digitalne i digitalizirane građe. Na temelju tih informacija, MK će imati u vidu najmanju količinu prostora za trajnu pohranu koju mora osigurati ako želi svu postojeću digitalnu i digitaliziranu građu smjestiti u centralni repozitorij uz pretpostavku da sva građa zadovoljava odgovarajuće standarde za smještaj u centralni repozitorij. Osim toga, kombinacijom informacija iz točaka 3.4.1. i 3.4.2., MK može dobiti predodžbu o veličini prostora koju je potrebno dodatno osigurati u slučaju da se želi u potpunosti digitalizirati građa svih ili pojedine vrste Institucija iz uzorka.

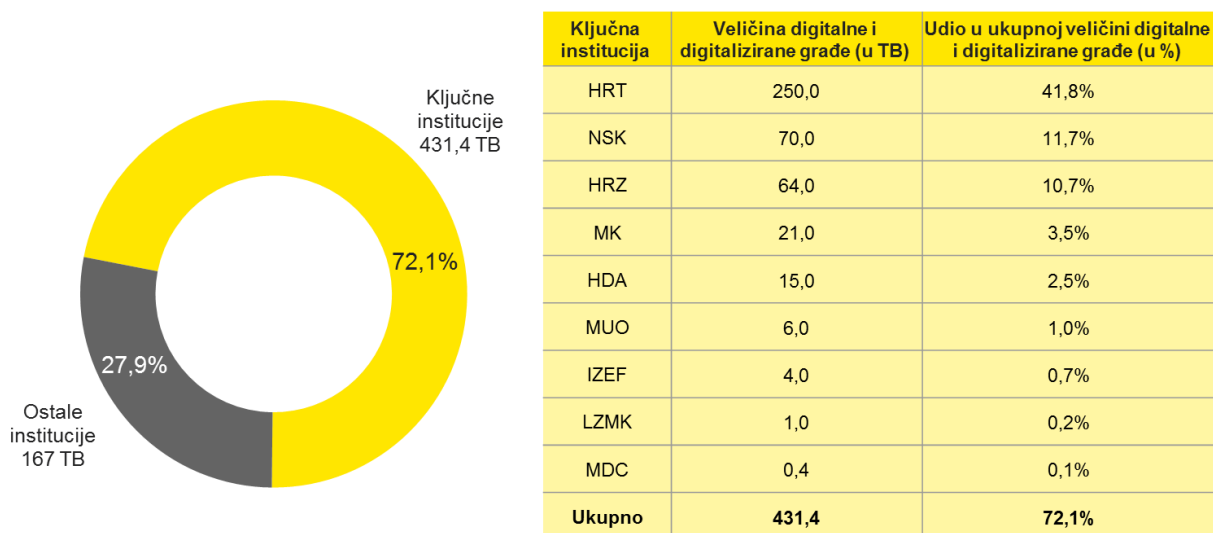
Sukladno opisanoj svrsi, cilj ove analize je utvrditi veličinu digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine koja se nalazi u Institucijama iz uzorka. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 36, 42, 43, 44, 45).

Od ukupno 138 Institucija, 14 je navelo kako ne posjeduje nikakvu digitalnu i digitaliziranu građu. Ostale Institucije iz uzorka na kraju 2017. godine ukupno imaju 598,3 TB digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine (isključujući sigurnosne kopije), od čega najviše (54,42%) ima kategorija Institucija koja se odnosi na imatelje i stvaratelje AV gradiva i ostale imatelje i stvaratelje kulturne baštine zbog veličine građe HRT-a od 250 TB, što je 41,78% ukupne veličine digitalne i digitalizirane kulturne baštine Institucija. Pregled ukupne veličine digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine po vrstama institucija nalazi se na slici u nastavku.

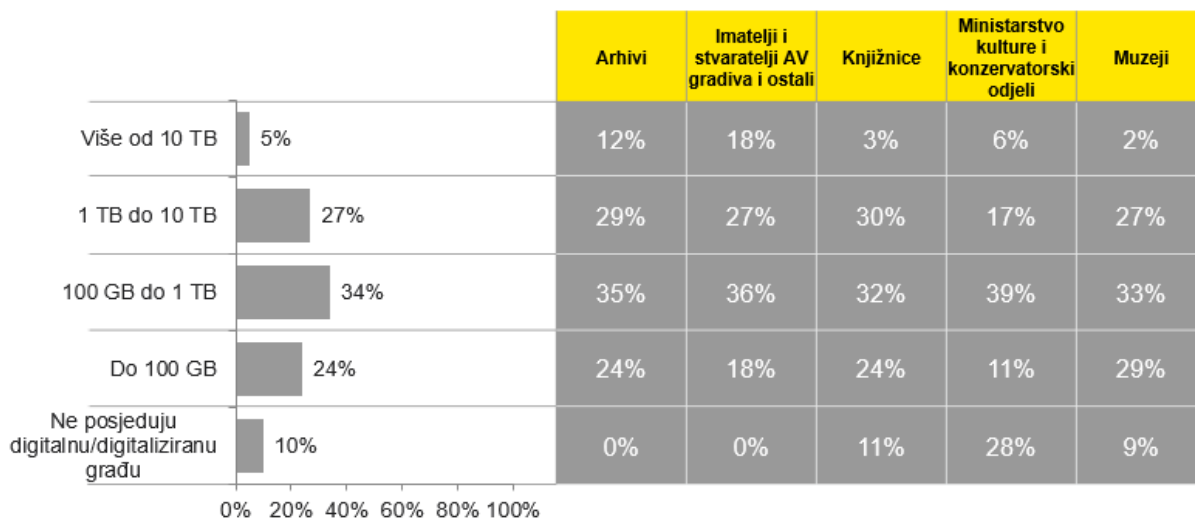
Slika 20. Ukupna veličina digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine na kraju 2017. godine po vrsti Institucija (u TB i u %)

Važno je istaknuti značajni udio građe ključnih institucija u ukupnoj veličini digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine, što pokazuje da je više od 72% građe u odnosu na njenu veličinu koncentrirano u devet ključnih institucija. Udio građe ključnih institucija u ukupnoj veličini digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine Institucija iz uzorka prikazan je na slici u nastavku.

Slika 21. Udio građe ključnih i ostalih Institucija u ukupnoj veličini digitalne i digitalizirane građe te količina digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine na kraju 2017. godine u ključnim institucijama iz uzorka (u TB i u %)

Ako se promatra prosječna veličina digitalne i digitalizirane građe u Institucijama, može se zaključiti da najviše Institucija ima digitalnu i digitaliziranu građu veličine od 100 GB do 1 TB. Kako je vidljivo iz slike u nastavku, u svim skupinama Institucija najviše Institucija ima građu upravo te veličine.

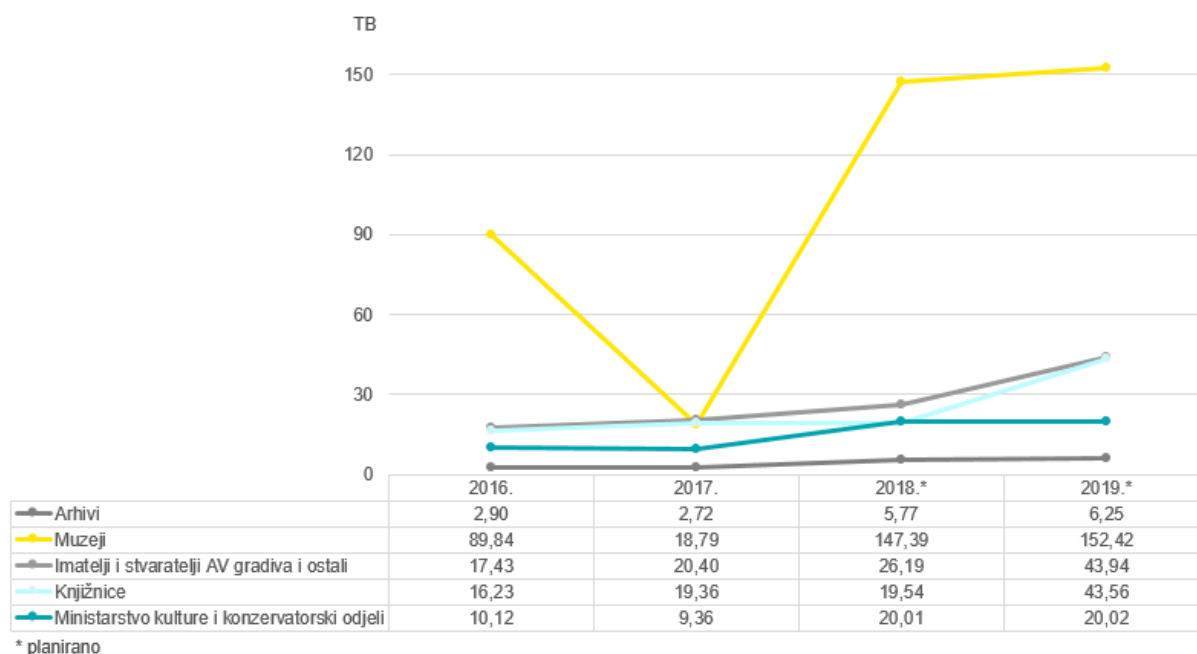

Slika 22. Udio Institucija s određenom prosječnom veličinom digitalne i digitalizirane građe na kraju 2017. godine u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

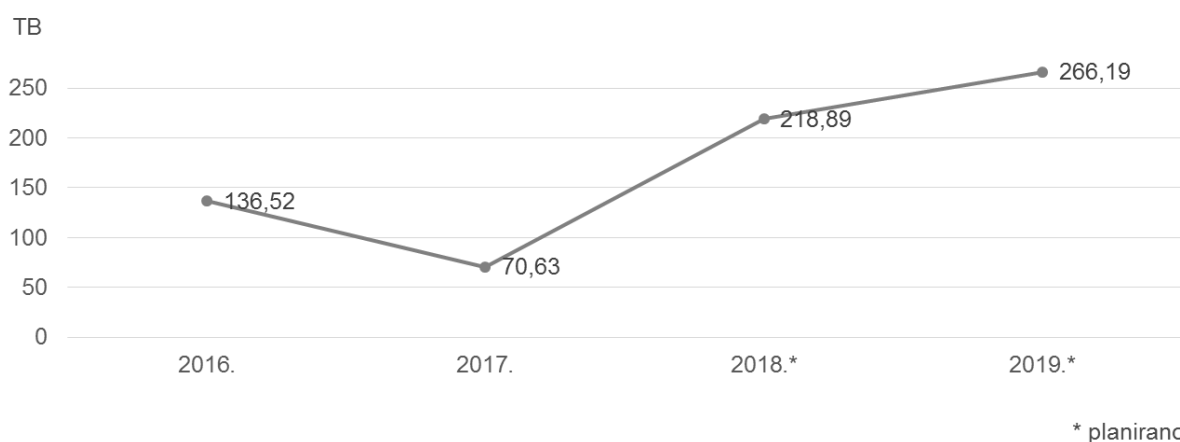
Ako se promotri veličina digitalne kulturne baštine neovisno o izvoru rasta (digitalizacija građe kulturne baštine, pribavljanje građe kulturne baštine izvorno u digitalnom obliku, ostali izvori rasta) u prethodne dvije godine te planirani rast u naredne dvije godine, može se utvrditi trend kretanja veličine digitalizirane i digitalne kulturne baštine.

U 2016. godini Institucije su zabilježile rast za ukupno 136,5 TB digitalne kulturne baštine, a u 2017. godini za ukupno 70,62 TB. Nastavno na to, u narednim godinama Institucije očekuju daljnji rast digitalne kulturne baštine za ukupno 218,89 TB digitalne kulturne baštine u 2018.

godini, a u 2019. godini za ukupno 266,19 TB. Trend povećanja veličine digitalne kulturne građe te trend po vrstama Institucija i za Institucije ukupno prikazan je na slikama u nastavku.

Slika 23. Trend rasta veličine digitalne kulturne građe u razdoblju od 2016. do 2019. godine po vrsti Institucija (u TB)

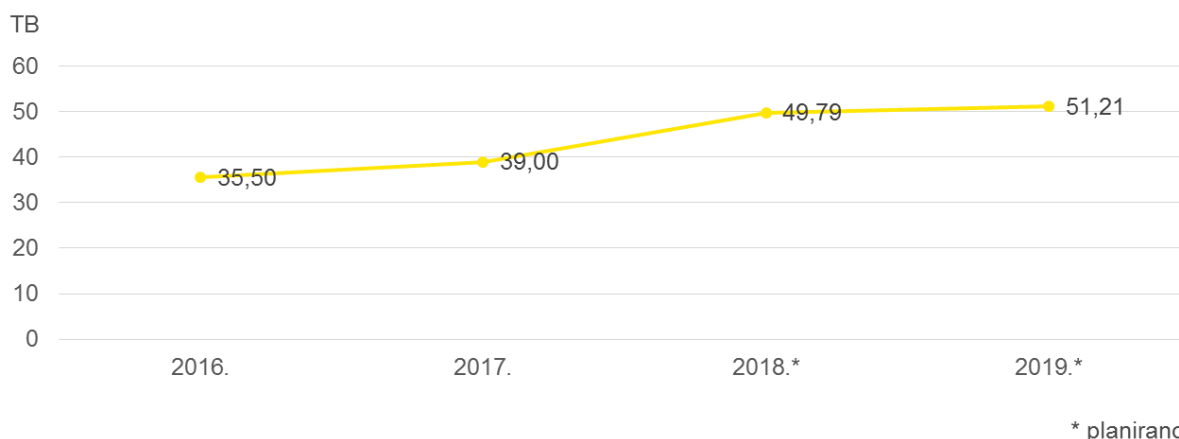

Slika 24. Trend rasta veličine digitalne kulturne građe ukupno u Institucijama u razdoblju od 2016. do 2019. godine (u TB)

Ostvarenom i planiranom rastu veličine digitalne kulturne građe ukupno u Institucijama u razdoblju od 2016. do 2019. godine značajno doprinose ključne institucije. Prema prikazu u nastavku, može se zaključiti sljedeće:

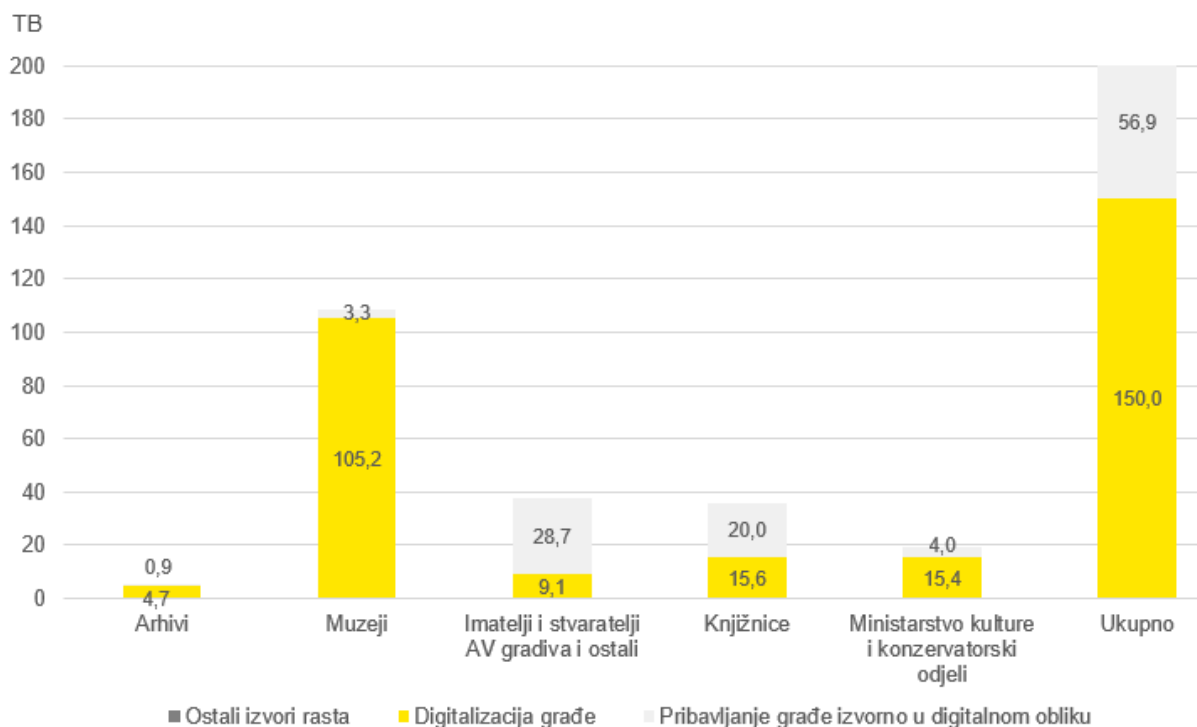
- ▶ U 2016. godini 26% rasta veličine digitalne kulturne građe proizlazi iz rasta veličine digitalne kulturne baštine koji je ostvaren u ključnim institucijama,
- ▶ U 2017. godini 55,22% rasta veličine digitalne kulturne građe proizlazi iz rasta veličine digitalne kulturne baštine koji je ostvaren u ključnim institucijama,
- ▶ U 2018. godini 22,75% planiranog rasta veličine digitalne kulturne građe proizlazi iz planiranog rasta veličine digitalne kulturne baštine koji je ostvaren u ključnim institucijama,

- ▶ U 2019. godini 19,24% planiranog rasta veličine digitalne kulturne građe proizlazi iz planiranog rasta veličine digitalne kulturne baštine koji je ostvaren u ključnim institucijama.

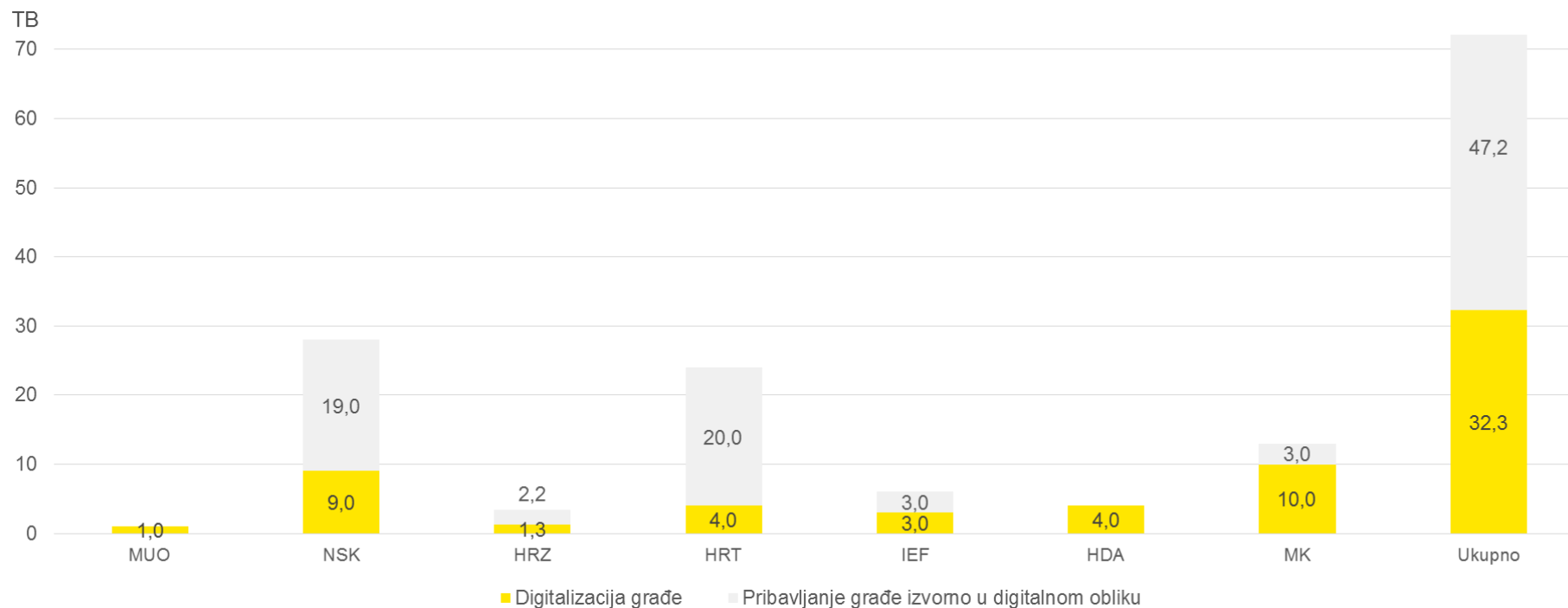
Slika 25. Trend rasta veličine digitalne kulturne građe u ključnim institucijama u razdoblju od 2016. do 2019. godine (u TB)

Za većinu rasta digitalne kulturne baštine u 2016. i 2017. godini (150 TB) izvor je digitalizacija građe kulturne baštine. Digitalizacijom građe kulturne baštine rastu digitalne građe kulturne baštine najviše su u promatranom razdoblju pridonijeli muzeji (105,2 TB). Utjecaj pojedinog izvora rasta na ukupni rast digitalne kulturne baštine po vrsti Institucija prikazan je na slici nastavku (ostvareni kumulativni rast u 2016. i 2017. godini).

Slika 26. Kumulativni rast digitalne građe kulturne baštine u 2016. i 2017. godini iz različitih izvora rasta po vrsti Institucija (u TB)

Kako bi se promotrio udio rasta digitalne kulturne baštine ključnih institucija u ukupnom rastu digitalne kulturne baštine svih Institucija iz uzorka, u nastavku je prikazan pregled rasta digitalne kulturne baštine po ključnoj instituciji kumulativno za 2016. i 2017. godinu s obzirom na izvor rasta. Ključne institucije su tijekom 2016. i 2017. godine povećale svoju digitalnu kulturnu baštinu za 79,5 TB. Najveći doprinos veličini rasta digitalne kulturne baštine u 2016. i 2017. godini imali su NSK (28 TB) i HRT (24 TB).

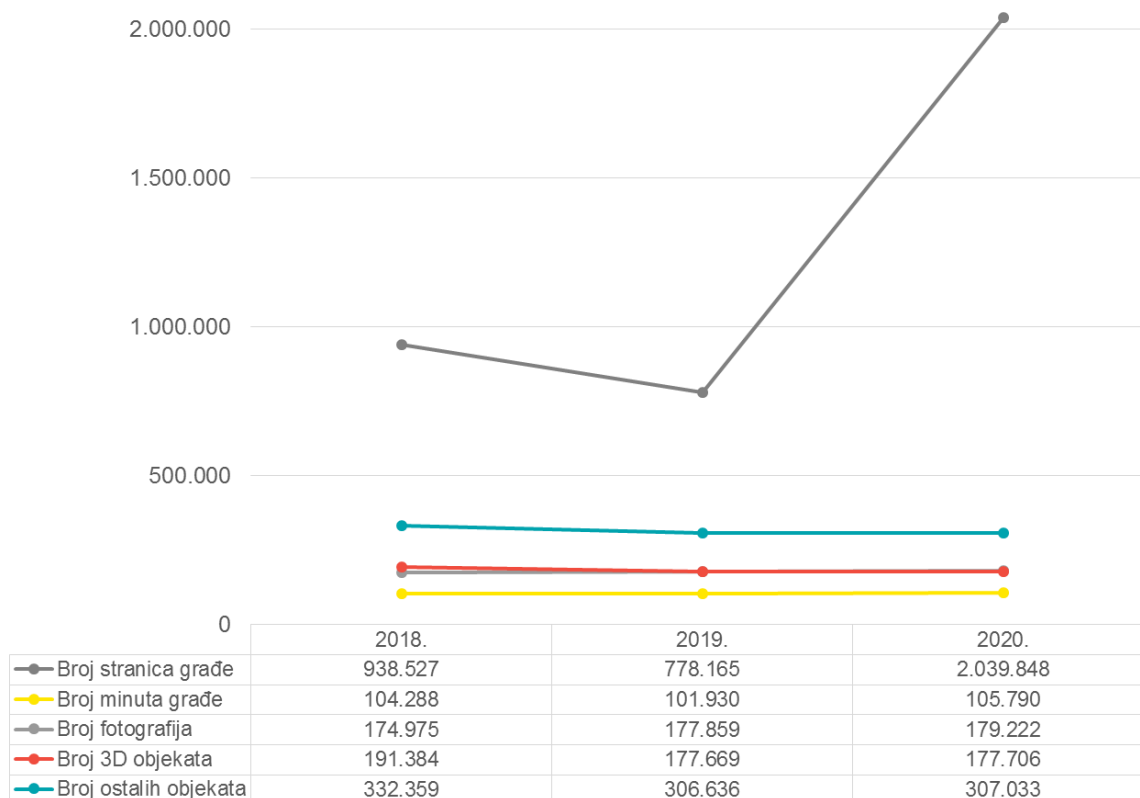

Slika 27. Kumulativni rast digitalne građe kulturne baštine u 2016. i 2017. godini iz različitih izvora rasta u ključnim institucijama (u TB)

Ukupni rast digitalne kulturne baštine ključnih institucija u 2018. godini je predviđen za 52 TB, a u 2019. godini za 54 TB. Najveći rast veličine digitalne kulturne baštine u naredne dvije godine očekuju HRT i Ministarstvo kulture. U 2018. i 2019. godini ukupno, HRT i Ministarstvo kulture planiraju rast veličine digitalne kulturne baštine za 56 TB što je 12% planiranog ukupnog rasta digitalne kulturne baštine u naredne dvije godine koji očekuju sve Institucije iz uzorka. Također, većina ključnih institucija očekuje veći rast digitalne građe u 2019. godini nego u 2018. godini.

Institucije u prosjeku procjenjuju da bi im uz postojeće resurse trebalo 30 godina za potpunu digitalizaciju kulturne baštine¹⁸.

Ako se promatraju različite jedinice građe kulturne baštine, vidljivo je kako Institucije najznačajnije planiraju povećati broj stranica građe koje planiraju digitalizirati u promatranom razdoblju. Također, ako se promotre zasebno 2018., 2019. i 2020. godina, Institucije planiraju digitalizaciju najvećeg broja jedinica građe kulturne baštine u 2020. godini. Plan digitalizacije građe kulturne baštine za razdoblje od 2018. do 2020. godine po jedinicama građe kulturne baštine, ukupno za sve Institucije prikazan je na slici u nastavku.

Slika 28. Broj jedinica građe kulturne baštine koji Institucije planiraju digitalizirati u razdoblju od 2018. do 2020. godine¹⁹

Detaljni plan digitalizacije građe kulturne baštine za razdoblje od 2018. do 2020. godine po jedinicama građe kulturne baštine prikazan po godini, po vrsti jedinice građe i po skupini Institucija nalazi se na tablici u nastavku. Također, prikaz zasebno izdvaja ključne institucije.

¹⁸ Izračun je temeljen na odgovoru ukupno 76 Institucija koje su dale relevantne odgovore. Ekstremni odgovori Institucija (npr. 2.000 godina) na pitanje 45 iz upitnika nisu uzeti u obzir zbog nepouzdanosti koja može značajno utjecati na rezultat.

¹⁹ Stranicom kao mjernom jedinicom mjere se npr. knjige, časopisi, novine, rukopisi, notni zapisi. Minutom kao mjernom jedinicom mjere se npr. film, video zapisi, audio. Fotografijom kao mjernom jedinicom mjere se npr. karte, fotografije, razglednice, crteži, slike. 3D kao mjernom jedinicom mjere se 3D snimci, trodimenzionalna umjetnička djela, trodimenzionalni umjetni objekti.

		Ukupno sve Institucije	Ukupno ključne Institucije	Arhivi	Muzeji	Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	Knjižnice	MK i konzervatorski odjeli
2018.	Broj stranica građe	938.527	370.000	367.550	352.374	45.018	169.535	4.050
	Broj minuta građe	104.288	26.290	960	68.677	26.000	8.601	50
	Broj fotografija	174.975	70.000	85.030	62.262	13.250	1.833	12.600
	Broj 3D objekata	191.384	3.000	-	171.220	-	20.150	14
	Broj ostalih objekata	332.359	320.650	300.050	11.200	20.650	259	200
2019.	Broj stranica građe	778.165	431.000	401.700	47.658	62.720	222.037	44.050
	Broj minuta građe	101.930	25.700	660	68.370	31.000	1.800	100
	Broj fotografija	177.859	80.000	96.520	59.151	13.650	938	7.600
	Broj 3D objekata	177.669	3.030	-	177.377	30	250	12
	Broj ostalih objekata	306.636	300.120	300.050	5.710	120	556	200
2020.	Broj stranica građe	2.039.848	1.661.000	666.500	52.447	1.039.000	247.851	34.050
	Broj minuta građe	105.790	57.600	2.100	46.290	56.000	1.300	100
	Broj fotografija	179.222	80.000	99.900	57.252	13.650	820	7.600
	Broj 3D objekata	177.706	3.030	-	177.462	30	200	14
	Broj ostalih objekata	307.033	300.060	300.050	6.713	60	10	200
UKUPNO	Broj stranica građe	3.756.540	2.462.000	1.435.750	452.479	1.146.738	639.423	82.150
	Broj minuta građe	312.008	109.590	3.720	183.337	113.000	11.701	250
	Broj fotografija	532.056	230.000	281.450	178.665	40.550	3.591	27.800
	Broj 3D objekata	546.759	9.060	-	526.059	-	20.600	40
	Broj ostalih objekata	946.028	920.830	900.150	23.623	20.830	825	600

Tablica 9. Broj jedinica građe kulturne baštine koji Institucije planiraju digitalizirati u razdoblju od 2018. do 2020. godine po vrsti Institucija te za ključne institucije

Sukladno navedenoj tablici, najveći utjecaj na digitalizaciju prema vrstama jedinica građe kulturne baštine imat će arhivi koji u promatranom trogodišnjem razdoblju planiraju digitalizirati 38,22% stranica građe čiju su digitalizaciju predvidjele Institucije ukupno, 52,9% fotografija čiju su digitalizaciju predvidjele Institucije ukupno te 95,15% ostalih objekata čiju su digitalizaciju predvidjele Institucije ukupno. 58,76% ukupnog broja minuta građe i 96,21% 3D objekata koji su planirani biti digitalizirani od strane Institucija u razdoblju od 2018. do 2020. godine, planirano je biti digitalizirano od strane muzeja.

Da najznačajniji utjecaj na količinu građe kulturne baštine koju Institucije planiraju digitalizirati u razdoblju od 2018. do 2020. godine imaju upravo ključne institucije, vidljivo je u svim jedinicama građe kulturne baštine osim za 3D objekte.

3.4.3. Formati digitalne građe

Ovisno o vrsti objekata, Institucije koriste različite formate, iako 51% Institucija koristi dokument Ministarstva kulture iz studenoga 2007. *Formati datoteka za pohranu i korištenje* (radna verzija). Međutim, kako su MK-u ove informacije potrebne za donošenje odluke o formatima digitalne građe koja će biti pohranjena u centralni repozitorij, dio upitnika bio je posvećen upravo tim pitanjima.

Stoga je cilj analize formata digitalne građe bio utvrditi najčešće vrste datoteka digitalne kulturne baštine te količine strojno čitljivog sadržaja digitalne kulturne baštine (građa čitljiva pomoću optičkog prepoznavanja znakova (engl. *Optical Character Recognition, OCR*)). Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 40 i 41).

Analiza je pokazala da su najčešći formati digitalne građe PDF, JPG i TIFF, dok manje od 10 Institucija koristi formate PDF(A), RTF, JPEG 2000, PNG, MPEG2. TIFF je kao vrsta formata koja se koristi za arhivsku pohranu i nije za dijeljenje, osim po narudžbi ili na zahtjev za posebne slučajeve, format zastupljen u 69,57% Institucija. JPG je kao format koji je izvedenica TIFF-a drugi najučestaliji format te ga koristi 68,12% Institucija (datoteke u JPG formatu su manje kvalitete nego izvorni TIFF te se, u pravilu, takvi formati daju na korištenje krajnjim korisnicima, a ne izvorni TIFF). Učestalost korištenja određenih formata za datoteke digitalne kulturne baštine prikazana je na slici u nastavku.

Format datoteka digitalne građe	Broj institucija koje koriste određeni format datoteke digitalne građe (broj Institucija)					
	Arhivi (17)	Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali (11)	Knjižnice (37)	MK i konzervatorski odjeli (18)	Muzeji (55)	UKUPNO (138)
PDF	10	8	14	11	23	66
PDF (A)	0	0	0	0	1	1
RTF	0	0	0	0	1	1
JPG	10	8	19	14	43	94
JPEG 2000	0	0	1	1	1	3
PNG	0	0	1	3	1	5
TIFF	14	10	22	9	41	96
MPEG2	1	1	0	0	4	6
MPEG4	1	1	1	0	10	13
WAV	0	2	4	0	8	14
AVI	2	2	3	1	9	17
MP3	1	1	3	0	8	13
MP4	0	0	1	0	10	11
Ostali formati	1	3	1	6	7	18

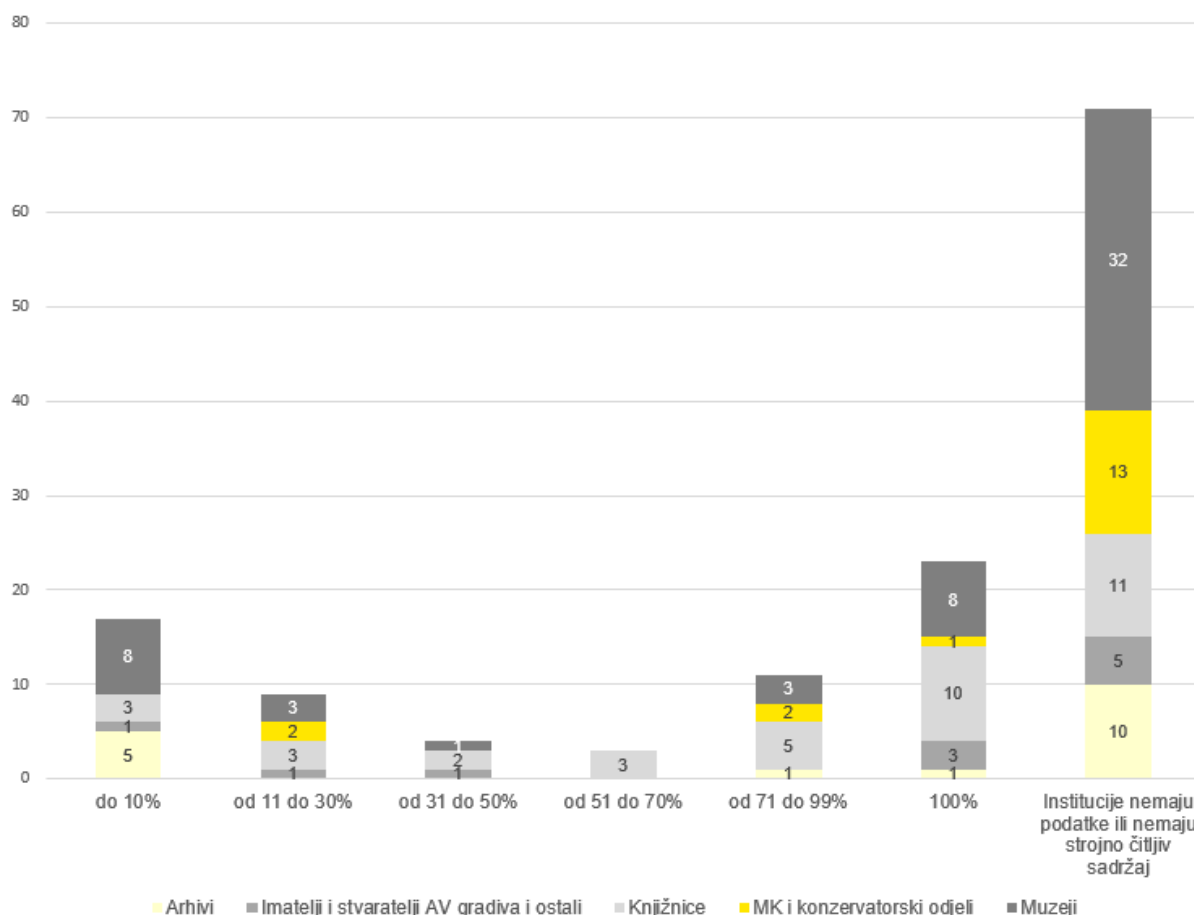
Slika 29. Broj Institucija koje imaju građu u određenim formatima datoteka digitalne građe

Ako se razmotre podaci po vrsti Institucija, može se utvrditi da je TIFF najčešći format u arhivima, Institucijama koje su imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine te knjižnicama. U MK-u i konzervatorskim odjelima te muzejima, najčešći format datoteka digitalne građe je JPG.

Ključne institucije najviše koriste TIFF format (format koriste sve ključne institucije), JPG format (format koristi osam ključnih institucija) i PDF format (format koristi šest ključnih institucija). Niti jedna ključna institucija ne koristi PDF(A), RTF, JPEG 2000, PNG i MP4 kao formate svojih datoteka digitalne građe.

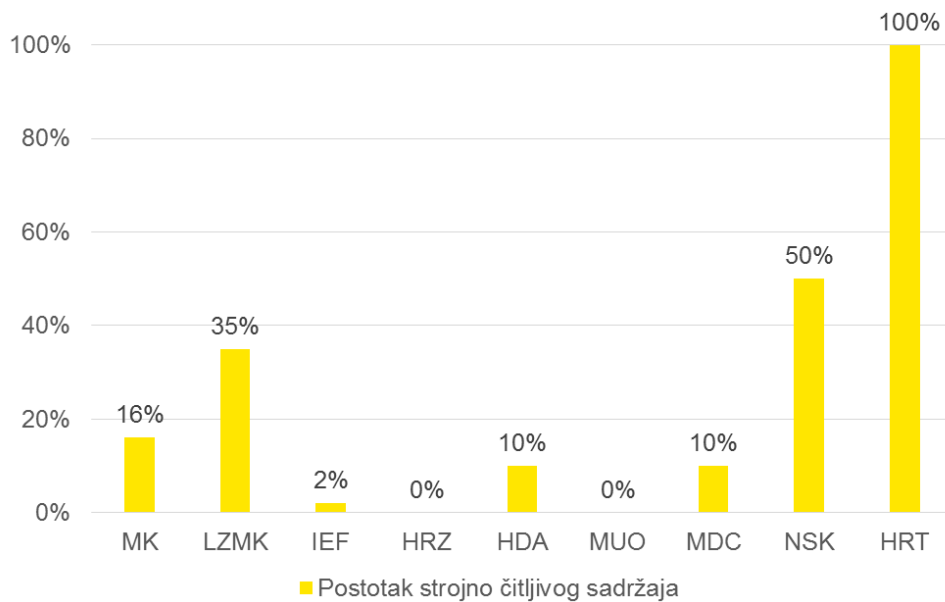
U ostvarenom uzorku od 138 Institucija, 67 Institucija navelo je da ima strojno čitljiv sadržaj. Tih 67 Institucija prosječno ima 32% strojno čitljivog sadržaja. Sukladno tome, može se zaključiti da je postotak strojno čitljivog sadržaja, odnosno sadržaja čiji je format datoteke

strukturiran tako da ga (otvorena ili zatvorena) softverska aplikacija može lako identificirati, prepoznati i izvući iz njega potrebne podatke, relativno nizak. To je moguće posljedica nedostatka odgovarajuće opreme i kapaciteta Institucija za digitalizaciju ili pak zbog stanja u kojem je građa prije same digitalizacije uslijed kojeg je potrebno dodatno postprocesiranje građe kako bi ona bila adekvatna za OCR. Najveći prosječni udio strojno čitljivog sadržaja izrazile su knjižnice (49%), a najniži arhivi (12%). Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine imaju prosječno 33% strojno čitljivog sadržaja, MK i konzervatorski odjeli 18%, a muzeji imaju prosječno 22% strojno čitljivog sadržaja. Detaljnije informacije prikazane su na slici u nastavku.

Slika 30. Broj Institucija pojedine vrste koje imaju određeni prosječni udio strojno čitljivog sadržaja

Ključne institucije imaju prosječno 25% strojno čitljivog sadržaja. Od njih HRT navodi da je 100% građe strojno čitljivo, dok NSK ima 50% strojno čitljivog sadržaja. Dvije od devet ključnih institucija (MUO i HRZ) nemaju strojno čitljivog sadržaja.

Slika 31. Udio strojno čitljivog sadržaja u ključnim institucijama (u %)

3.4.4. Metapodaci i trajni identifikatori

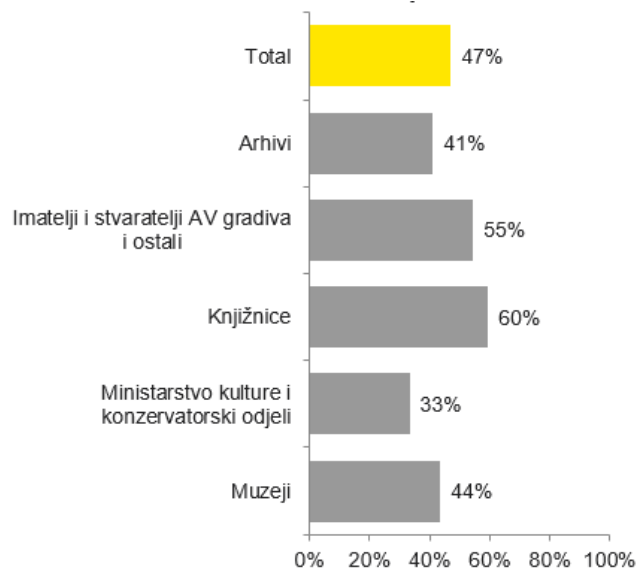
Metapodaci su podaci koji opisuju karakteristike neke datoteke u digitalnom obliku, odnosno podaci o podacima. U digitalnom smislu to su strukturirani podaci koji opisuju, objašnjavaju, lociraju ili na neki drugi način omogućavaju lakše upravljanje resursima. Ovisno o vrsti Institucija, praksa kreiranja metapodataka se razlikuje prema vrsti građe za koju se metapodaci opisuju, kao i prema standardima sukladno kojima se metapodaci opisuju.

Dok metapodaci služe za pregledavanje, prijenos i dokumentiranje digitalnog i digitaliziranog sadržaja, trajni identifikatori služe kao dugotrajne reference na dokument, web stranicu ili objekt koje osiguravaju pristup takvim digitalnim objektima putem Interneta. Trajni identifikatori su niz znakova koji na jedinstven način određuju neki objekt, kao što je u ovom slučaju digitalni objekt.

Kako je cilj Ministarstva kulture u sklopu Projekta omogućiti trajnu pohranu i očuvanje digitalne građe kulturne baštine putem središnjeg sustava, Ministarstvo želi osigurati da građa koja se unosi na centralni repozitorij bude sukladna određenim standardima, da se osigura određena razina kvalitete građe, pretraživost građe prema metapodacima i dugoročno očuvanje građe koja će biti pohranjena na centralni repozitorij. Također, za potrebe budućeg sustava mogu se koristiti trajni identifikatori kako bi se u svakom trenutku omogućio pristup bilo kojem digitalnom objektu unutar ili izvan uspostavljenog sustava, bez obzira na moguću promjenu lokacije na kojoj se objekt nalazi.

Stoga je cilj analize u sklopu ove točke bio utvrditi implementiraju li Institucije u digitalnu građu metapodatke i koriste li trajne identifikatore. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 37, 52, 53, 54 i 55).

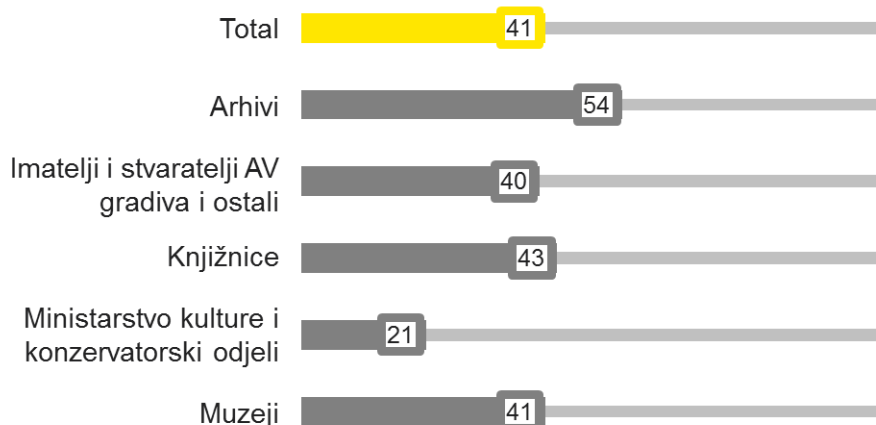
Analiza je pokazala da manje od polovice Institucija ima implementirane metapodatke u digitalnu građu, odnosno ukupno 47% Institucija iz uzorka. Prema ovom kriteriju, među vrstama Institucija prednjače knjižnice, dok u skupini Institucija Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli svaka treća Institucija ima implantirane metapodatke u digitalnu građu.

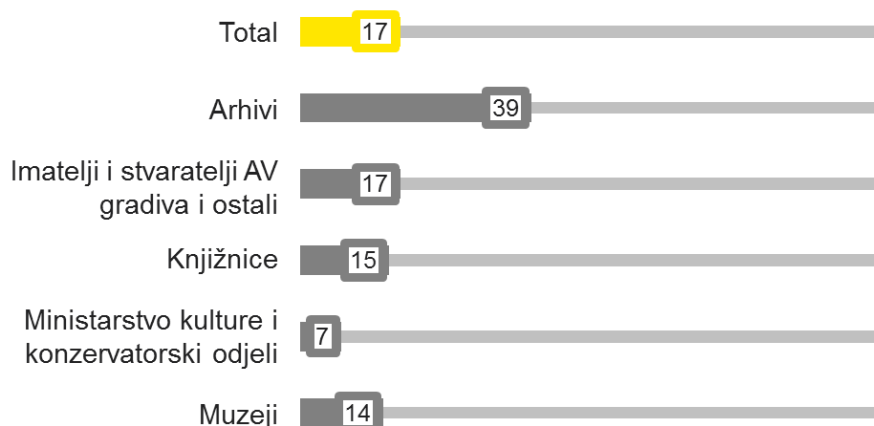
Slika 32. Udio Institucija koje imaju implementirane metapodatke u digitalnu građu u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od devet ključnih institucija, pet nema implementirane metapodatke u digitaliziranu građu, dok su one koje to imaju MK, MDC, HRT i NSK.

Osim za digitalnu građu, Institucije posjeduju analogne objekte koji nisu digitalizirani, ali su za njih izrađeni metapodaci. Ako se promatra prosjek postotaka analognih objekata kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali sami objekti nisu digitalizirani, vidljivo je da Institucije u prosječno 41% slučajeva posjeduju takve analogne objekte. S druge strane, prosjek postotaka digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali isti nisu sjedinjeni s digitalnim i digitaliziranim objektom, ukazuje da 17% digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine ima metapodatke koji nisu sjedinjeni sa samim objektom na koji se odnose.

Slika 33. Prosječni udio analognih objekata kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali sami objekti nisu digitalizirani u svim Institucijama (total) i unutar pojedine vrste Institucija (u %)

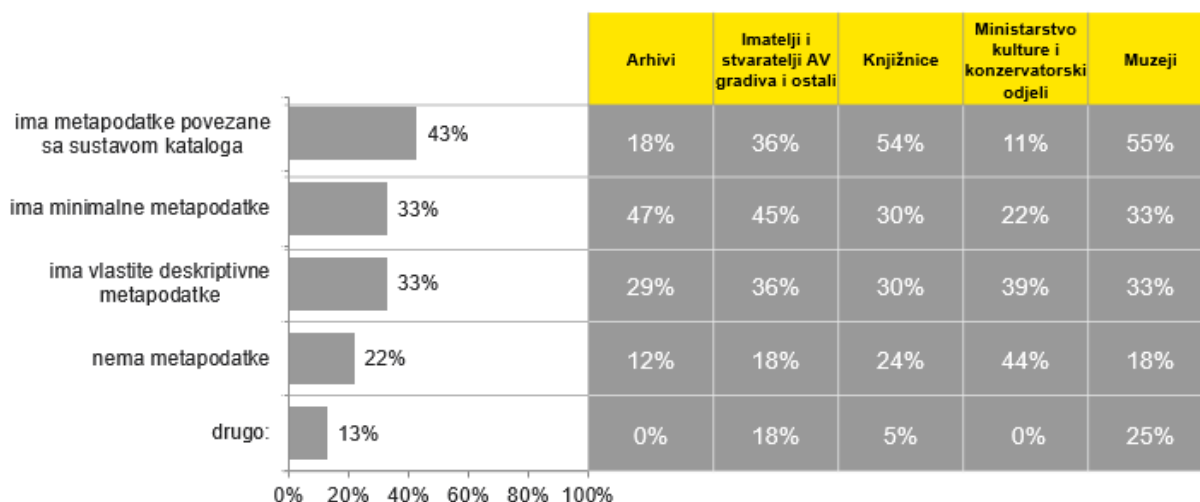

Slika 34. Prosjekni udio digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali isti nisu sjedinjeni s digitalnim i digitaliziranim objektom u svim Institucijama (total) i unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Ako se u fokus stave ključne institucije, glavni zaključci su sljedeći:

- ▶ LZMK i HRZ nemaju analognih objekata kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali sami objekti nisu digitalizirani, dok je udio takvih objekata u IEF-u, MDC-u i HRT-u 80%.
- ▶ NSK je navela da svi analogni objekti kulturne baštine imaju metapodatke, iako svi objekti nisu digitalizirani.
- ▶ LZMK, HRZ, MUO, MDC i HRT nemaju digitalne i digitalizirane objekte kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali isti nisu sjedinjeni s digitalnim i digitaliziranim objektom, dok je pri IEF-u 80% takvih digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine.

S obzirom da određene Institucije već čuvaju građu u nekom lokalnom digitalnom repozitoriju, radi moguće buduće trajne pohrane tako pohranjene građe u sklopu centralnog repozitorija, važno je uvidjeti koje metapodatke ima digitalna građa kulturne baštine koja nije u digitalnom repozitoriju. Važno je primijetiti značajan postotak Institucija koje nemaju metapodatke te kako u svakoj skupini Institucija postoje takve Institucije. Osim metapodataka povezanih sa sustavom kataloga koje ima 43% Institucija, 13% Institucija navelo je da ima metapodatke u specifičnim sustavima (npr. za muzejsku dokumentaciju M++ i S++, za knjižnu građu K++, itd.).

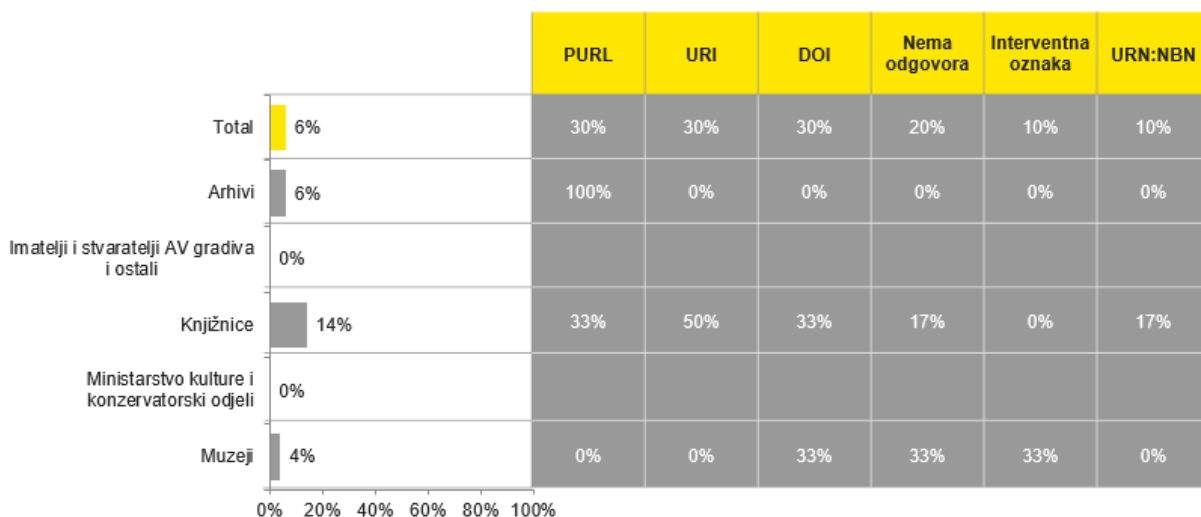

Slika 35. Udio Institucija koje imaju određenu razinu metapodataka digitalne građe kulturne baštine koja nije u digitalnom repozitoriju u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Ako se u fokus vezano za metapodatke digitalne građe kulturne baštine koja nije u digitalnom repozitoriju stave ključne institucije, glavni zaključci su sljedeći:

- ▶ HDA, LZMK i MUO nemaju opisane metapodatke za digitalnu građu kulturne baštine koja nije u digitalnom repozitoriju.
- ▶ Metapodatke povezane sa sustavom kataloga imaju IEF, MK i NSK, dok NSK ima i metapodatke koji jesu u katalogu, ali nisu povezani s objektima.
- ▶ MDC ima minimalne metapodatke za digitalnu građu kulturne baštine koja nije u digitalnom repozitoriju, a koji su vlastiti i deskriptivni.
- ▶ HRZ je na pitanje o postojećoj razini metapodataka digitalne građe kulturne baštine koja nije u digitalnom repozitoriju naveo otvoreni odgovor, tj. naveo da koristi način označavanja prema BREUH-u.

Korištenje trajnih identifikatora u Institucijama je na izrazito niskoj razini što ukazuje na potrebu za implementacijom trajnih identifikatora na razini središnjeg sustava koji će biti razvijen u sklopu Projekta, a u svrhu vanjskog pristupa sadržaju u sustavu. Svega 6% Institucija koristi trajne identifikatore, odnosno to čini 14% knjižnica i 6% arhiva. Najčešće korišteni identifikatori su PURL, URI i DOI.

Slika 36. Udio Institucija koje koriste određene trajne identifikatore u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Dvije ključne institucije koriste trajne identifikatore, HDA (PURL) i NSK (URI, URN:NBN i DOI).

3.5. Upravljanje građom kulturne baštine

Osim informacija o samim objektima kulturne baštine, Ministarstvu kulture su u svrhu uspostave budućeg sustava potrebne i informacija o načinu na koji Institucije upravljaju građom kulturne baštine, odnosno informacije o trenutnom stanju:

- ▶ Korištenja digitalnih repozitorija od strane Institucija, kako bi se ispitale mogućnosti i okolnosti za korištenje centralnog repozitorija,
- ▶ Načinu pohrane i trajne pohrane građe, kako bi se ispitala mogućnost trajne pohrane u centralnom repozitoriju,
- ▶ Brige o očuvanju digitalne građe, kako bi se ispitalo stanje i održivost digitalne građe koje Institucije čuvaju u lokalnim repozitorijima ili na nekim drugim medijima za pohranu.

Analiza rezultata upitnika na navedene teme izložena je u nastavku.

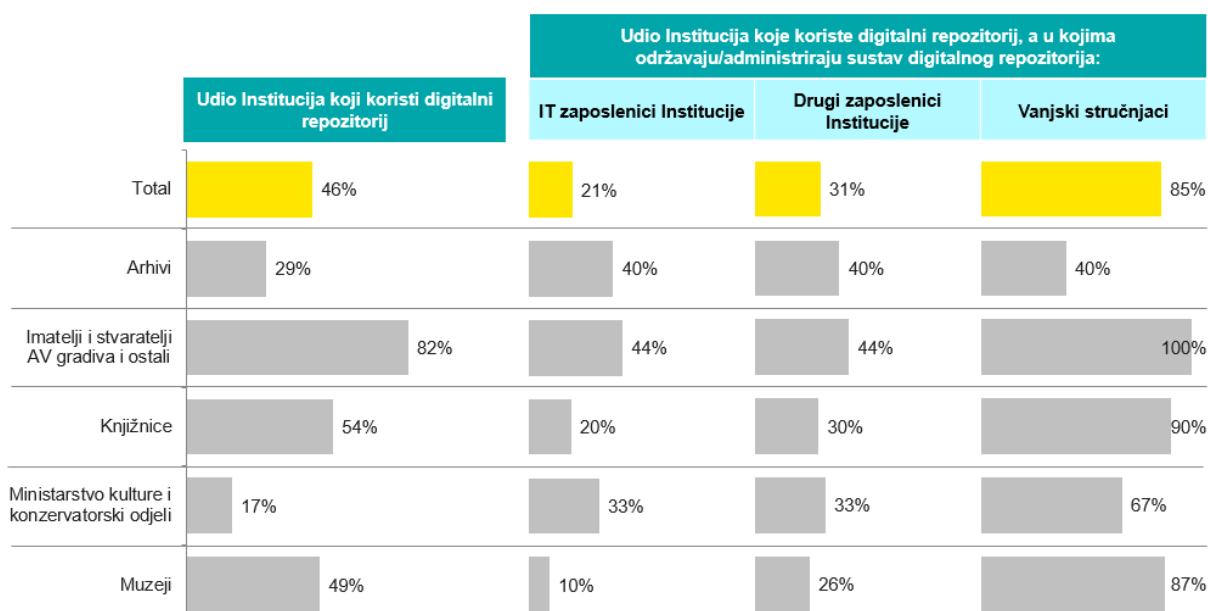
3.5.1. Korištenje digitalnog repozitorija

Digitalni repozitorij je zbirka koja okuplja i trajno pohranjuje podatke, a njegovo korištenje u Institucijama može doprinijeti povećanju vidljivosti digitalne i digitalizirane građe, transparentnosti rada Institucije te poticanju i ubrzavanju dijeljenja informacija u AKM zajednici i šire. Pohranjivanjem u digitalnom repozitoriju podaci su trajno zaštićeni od gubitka.

U Republici Hrvatskoj ne postoji jedinstveni repozitorij kulturne baštine koji bi omogućavao takvu vidljivost i pristup građi na nacionalnoj razini. No, kako je ovim Projektom planirana uspostava centralnog repozitorija kojeg će moći koristiti sve Institucije sukladno određenim kriterijima i standardima, MK želi ispitati mogućnosti i okolnosti za korištenje centralnog repozitorija. Međutim, treba napomenuti kako Projekt neće ograničavati Institucije u nastavku korištenja repozitorija koje Institucije već imaju i koriste.

Stoga je cilj analize u sklopu ove točke utvrditi koriste li Institucije digitalne repozitorije i za koju količinu građe. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 46, 49, 50, 51).

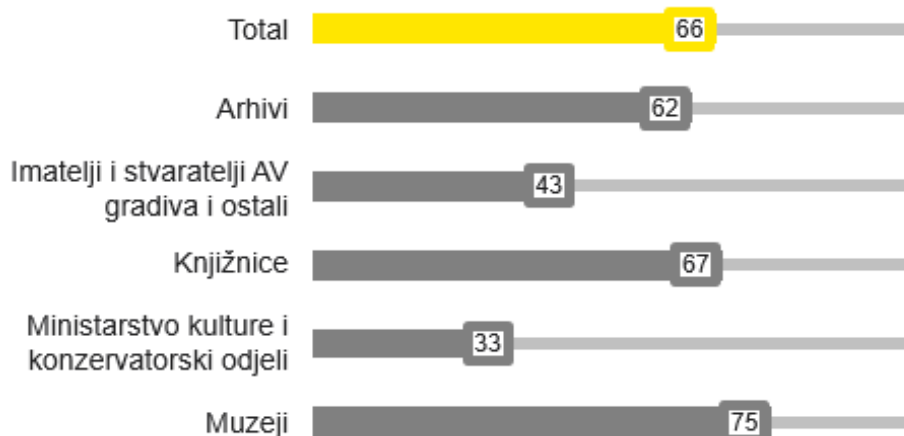
Od 138 Institucija koje su ispunile upitnik, 46% Institucija koristi digitalni repozitorij za građu kulturne baštine (64 Institucije). Digitalnim repozitorijem se najviše koriste Institucije koje su imatelji i stvaratelji AV gradiva te ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine (82% Institucija iz te skupine). Za održavanje i administriranje digitalnog repozitorija u Institucijama koje koriste digitalni repozitorij najčešće se brinu vanjski stručnjaci, odnosno te poslove rjeđe obavlja IT i drugo osoblje Institucija. S obzirom da Institucije zapošljavaju relativno mali broj IT osoblja, u slučaju internog održavanja i administriranja digitalnog repozitorija, te zadaće češće obavljaju drugi zaposlenici Institucije. Dodatno, u nekim Institucijama se održavanje i administriranje digitalnog repozitorija obavljaju kombiniranim resursima (npr. i interni i vanjski resursi). Slika u nastavku prikazuje udio Institucija koje koriste digitalni repozitorij i udio Institucija koje koriste digitalni repozitorij, a u kojima sustav digitalnog repozitorija održavaju/administriraju IT zaposlenici/drugi zaposlenici/vanjski stručnjaci.

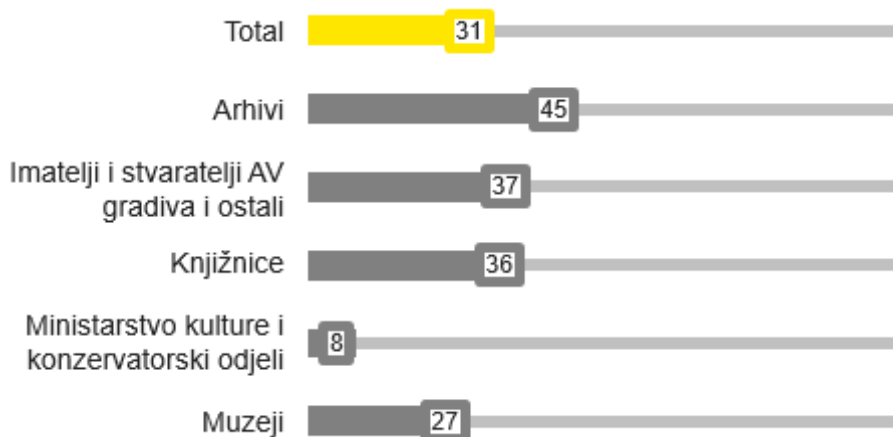
Slika 37. Udio Institucija koje koriste digitalni repozitorij u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %); Udio u kojima sustav digitalnog repozitorija održavaju/administriraju određeni resursi u ukupnom broju Institucija koje koriste digitalni repozitorij i u broju Institucija koje koriste digitalni repozitorij unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od devet ključnih institucija, pet ih koristi digitalne repozitorije (MK, IEF, MUO, HRT i NSK). U svih pet ključnih institucija za održavanje i administriranje digitalnog repozitorija brinu se zaposlenici Institucije te vanjski stručnjaci. Kako ove Institucije imaju adekvatno IT osoblje, ove aktivnosti u njima obavljaju i IT zaposlenici.

Ako se promatra prosjek postotaka digitalizirane kulturne baštine koja se nalazi u digitalnom repozitoriju, vidljivo je da se u Institucijama koje koriste digitalni repozitorij prosječno u 66% slučajeva digitalizirana kulturna baština nalazi u digitalnom repozitoriju. S druge strane, prosjek postotaka građe kulturne baštine izvorno u digitalnom obliku koja se nalazi u digitalnom repozitoriju Institucija koje koriste digitalni repozitorij, ukazuje da Institucije prosječno u digitalnom repozitoriju imaju 31% svoje izvorno digitalne građe.

Slika 38. Prosječni udio digitalizirane kulturne baštine koja se nalazi u digitalnom repozitoriju u svim Institucijama koje koriste digitalni repozitorij (total) i u Institucijama koje koriste digitalni repozitorij unutar pojedine vrste Institucija (u %)

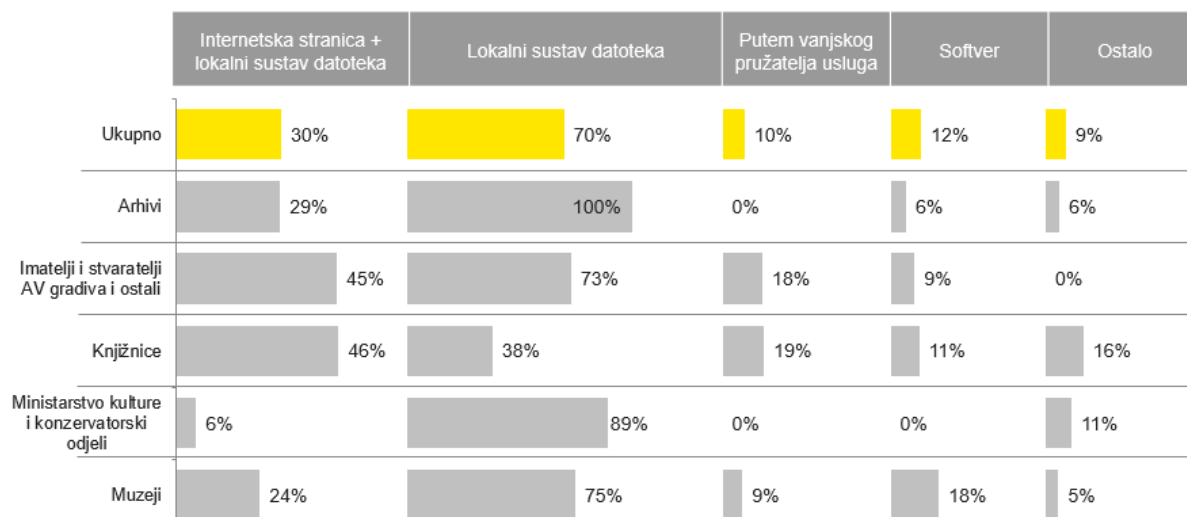

Slika 39. Prosječni udio građe kulturne baštine izvorno u digitalnom obliku koja se nalazi u digitalnom repozitoriju u svim Institucijama koje koriste digitalni repozitorij (total) i u Institucijama koje koriste digitalni repozitorij unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Ako se u fokus stave ključne institucije, glavni zaključci su sljedeći:

- ▶ Od pet ključnih institucija koje koriste digitalni repozitorij, MUO i HRT smještaju svu digitaliziranu građu na digitalni repozitorij, dok MK i NSK na digitalni repozitorij smještaju 50% digitalizirane građe.
- ▶ MUO ne smješta izvorno digitalnu građu na digitalni repozitorij, dok IEF to radi za tek 2% izvorno digitalne građe. S druge strane, NSK i HRT na digitalni repozitorij smještaju svu izvorno digitalnu građu.

Za upravljanje digitalnom građom koja nije na digitalnom repozitoriju Institucije uglavnom koriste lokalni sustav datoteka (70% Institucija iz ostvarenog uzorka) ili kombinaciju lokalnog sustava datoteka i Internet stranice (30% Institucija iz ostvarenog uzorka). Udio Institucija koje na određeni način upravljaju digitalnom građom koja nije u digitalnom repozitoriju prikazan je na slici u nastavku.

Slika 40. Udio Institucija koje na određeni način upravljaju digitalnom građom koja nije u digitalnom repozitoriju u ukupnom broju Institucija (ukupno) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Ključne institucije također najviše koriste lokalni sustav datoteka za upravljanje digitalnom građom koja nije na digitalnom repozitoriju (šest ključnih institucija: HDA, HRZ, LZMK, MK, MUO, NSK), dok u nešto manjoj mjeri za upravljanje koriste kombinaciju lokalnog sustava datoteka i Internet stranice (pet ključnih institucija: HRT, IEF, LZMK, MK, MDC). Putem vanjskog pružatelja usluga digitalnom građom koja nije na digitalnom repozitoriju upravljaju HRT, LZMK i MDC.

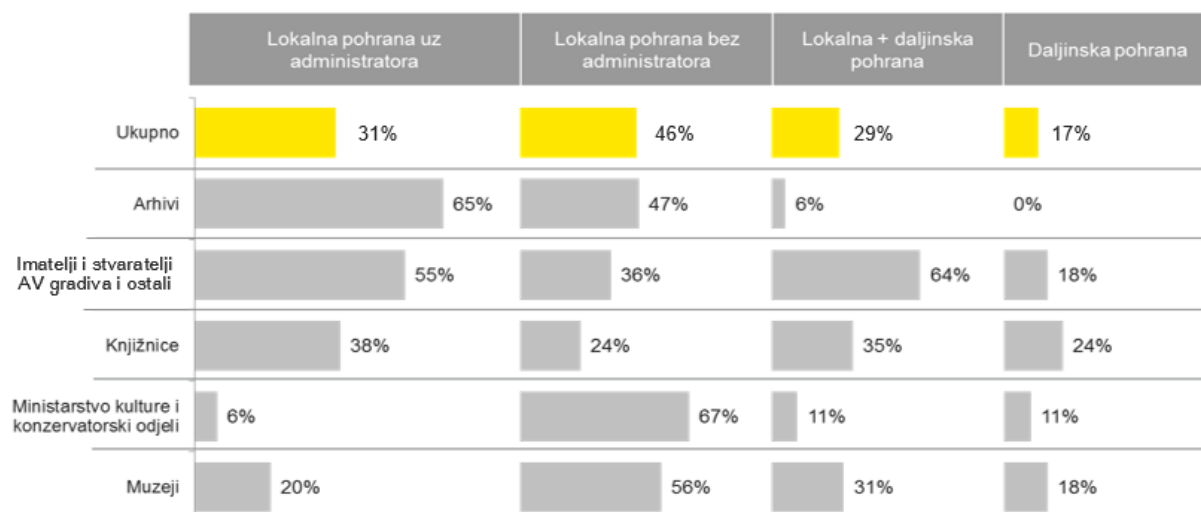
3.5.2. Pohrana i trajna pohrana digitalne i digitalizirane građe

S obzirom na različiti pristup Institucija vezan uz pitanja pohrane i trajne pohrane digitalne i digitalizirane građe koji često ovisi o sredstvima dostupnima Instituciji, potrebno je proučiti brinu li Institucije o pohrani i trajnoj pohrani te koje medije pritom koriste. Kako trenutno Institucije nemaju osigurano jedinstveno rješenje pohrane i trajne pohrane, jedan od ciljeva planiranog Projekta jest osigurati centralni repozitorij kojeg će moći koristiti sve Institucije. Takav centralni repozitorij trebao bi osigurati sigurnu i trajnu pohranu građe Institucija na jedinstvenom mjestu, bez obzira na to koriste li Institucije trenutno lokalne digitalne repozitorije ili neki drugi medij za trajnu pohranu. Međutim, valja istaknuti kako korištenje centralnog repozitorija ne isključuje nastavak korištenja repozitorija i rješenja za pohranu koje Institucije već imaju i koriste.

MK želi ispitati mogućnost trajne pohrane u centralnom repozitoriju za Institucije. Stoga je cilj analize u sklopu ove točke utvrditi koja rješenja Institucije koriste za pohranu, imaju li trajnu pohranu i koje medije koriste za trajnu pohranu, smatraju li Institucije da se njihova građa može pohraniti na udaljenoj lokaciji. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 65, 66, 67, 73, 74, 75).

Kao rješenja za pohranu digitalne građe kulturne baštine, Institucije koriste lokalnu pohranu uz i bez administratora, daljinsku pohranu, kombinaciju lokalne i daljinske pohrane, ostala rješenja. Razlika između "lokalne pohrane uz administratora" i "lokalne pohrane bez administratora" proizlazi iz činjenice postoji li osoblje (npr. administrator sustava) koje nadgleda rješenje za pohranu ili se datoteke samo kopiraju na zajednički poslužitelj ili vanjski tvrdi disk. Daljinska pohrana označava uslugu pohrane izvan same organizacije. Vezano uz rješenja za pohranu digitalne građe kulturne baštine, Institucije najčešće koriste rješenja

lokalne pohrane bez administratora (46% Institucija). Kao rješenje za pohranu, Institucije najmanje koriste oblike daljinske pohrane (17% Institucija).

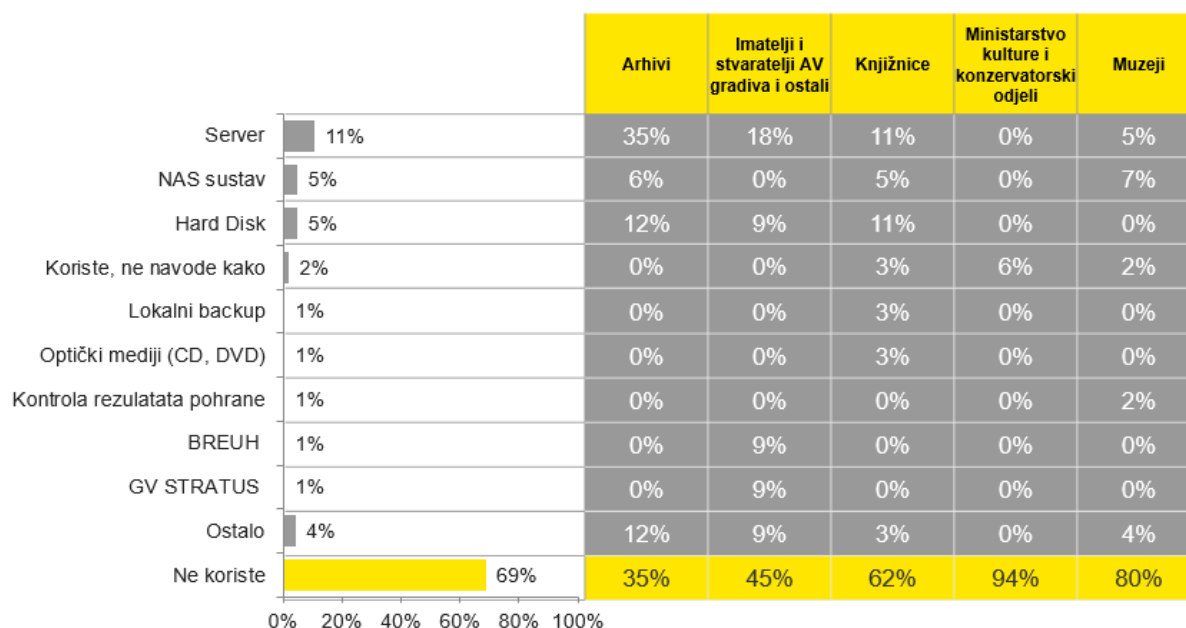

Slika 41. Udio Institucija koje koriste pojedinu vrstu rješenja za pohranu digitalne građe kulturne baštine u ukupnom broju Institucija (ukupno) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

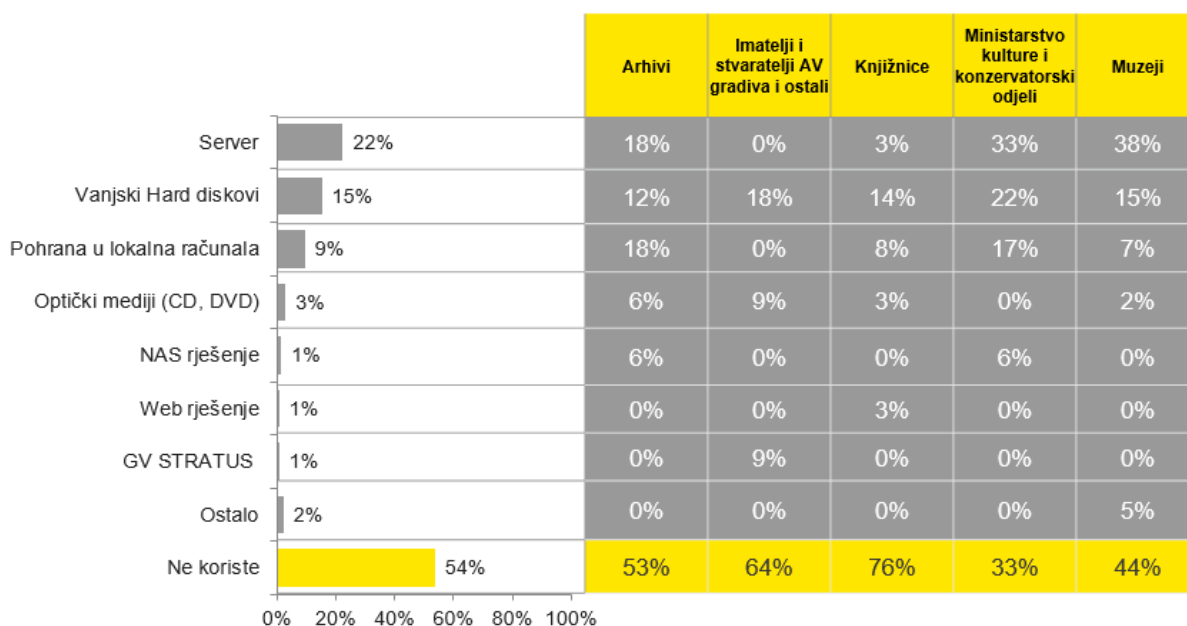
Ako se s aspekta korištenja rješenja za pohranu digitalne građe kulturne baštine promotre ključne institucije, može se zaključiti sljedeće:

- ▶ Sve ključne institucije koriste lokalnu pohranu uz administratora (npr. server, NAS sustav, BREUH, GV Stratus), dok lokalnu pohranu bez administratora koriste HRT, HDA, MK i MUO (npr. pohrana na lokalna računala i automatska pohrana, GV Stratus).
- ▶ Kombinaciju lokalne i daljinske pohrane koristi šest ključnih institucija, odnosno ovo rješenje ne koriste HDA, HRZ i MUO (npr. vlastito rješenje, rješenja društva Link2 d.o.o., VPS Srce, server za pohranu, SV Stratus).
- ▶ Daljinsku pohranu koriste samo MK (Azure Cloud), LZMK (vlastito rješenje pohrane) i MDC (VPS Srce).

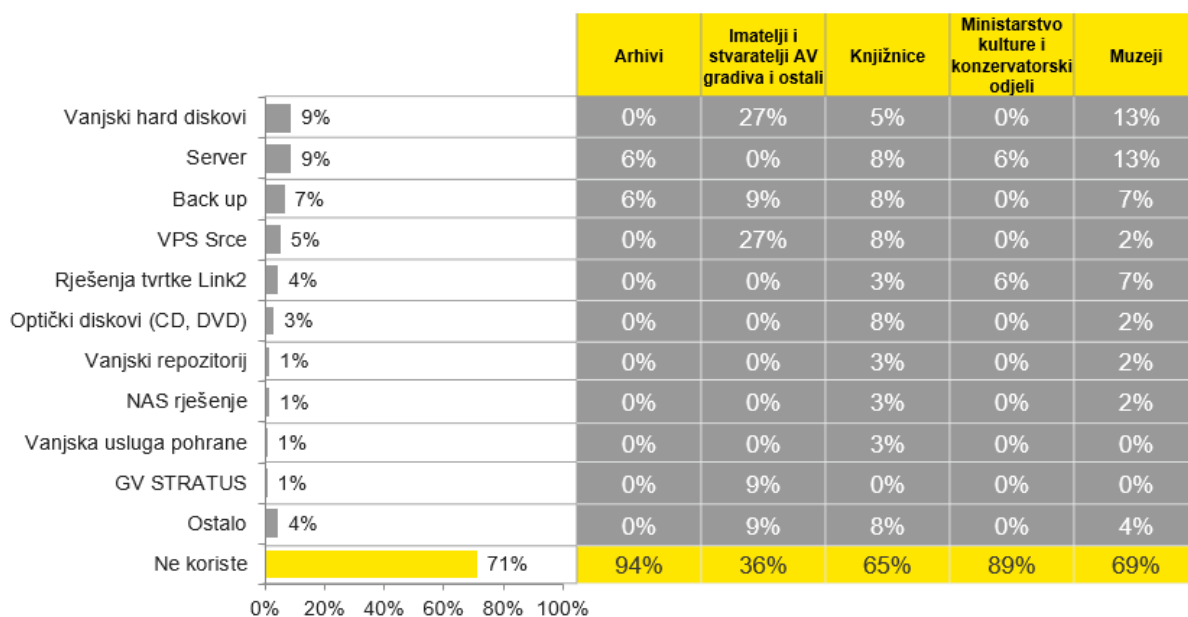
Radi uvida u detalje, u nastavku se nalazi pregled rješenja koja koriste Institucije po vrsti pohrane.

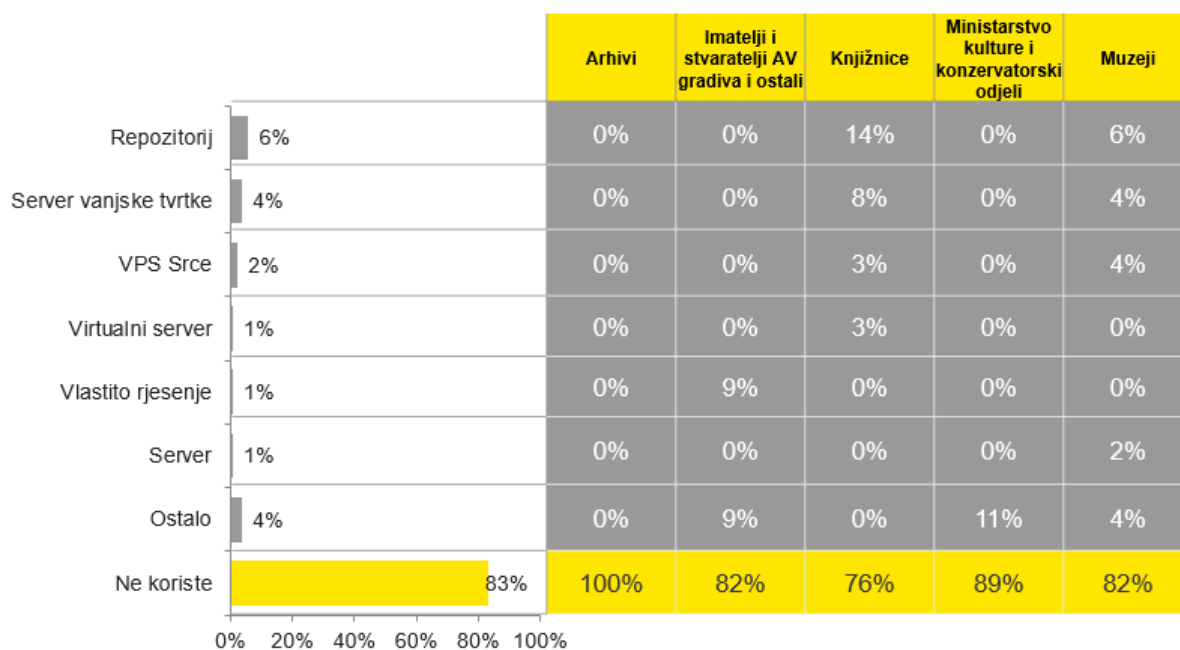
Slika 42. Udio Institucija koje koriste određeno rješenje u sklopu lokalne pohrane uz administratora u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Slika 43. Udio Institucija koje koriste određeno rješenje u sklopu lokalne pohrane bez administratora u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

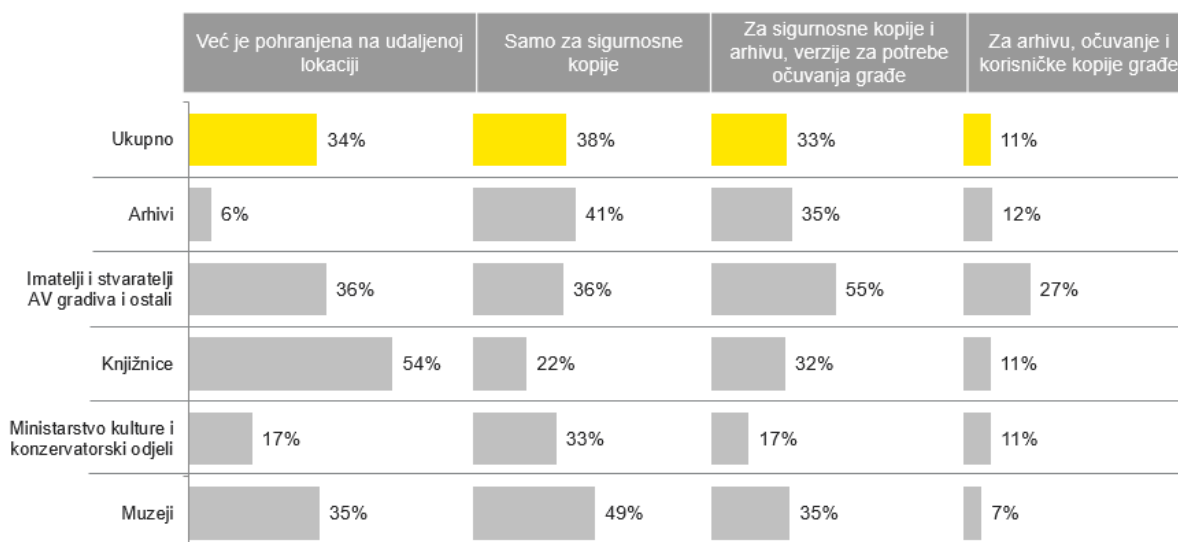

Slika 44. Udio Institucija koje koriste određeno rješenje u sklopu kombinacije daljinske i lokalne pohrane u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Slika 45. Udio Institucija koje koriste određeno rješenje u sklopu daljinske pohrane u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Kako Institucije koriste daljinsku pohranu kao samostalno rješenje (17% Institucija) ili u kombinaciji s lokalnom pohranom (29% Institucija), radi planova vezanih uz budući Projekt, bilo je važno istražiti mogućnosti pohrane digitalne kulturne baštine Institucija na udaljenoj lokaciji. Trećina Institucija već pohranjuje digitalnu građu na udaljenoj lokaciji. Ostale Institucije navele su da mogu koristiti udaljenu lokaciju za pohranu digitalne kulturne baštine. Najviše Institucija iz ostvarenog uzorka (38%) smatra da je korištenje udaljene lokacije za pohranu digitalne kulturne baštine moguće samo za sigurnosne kopije i moguće za sigurnosne kopije i arhivu/verzije za potrebe očuvanja/kopiju digitalne građe Institucije (33%).

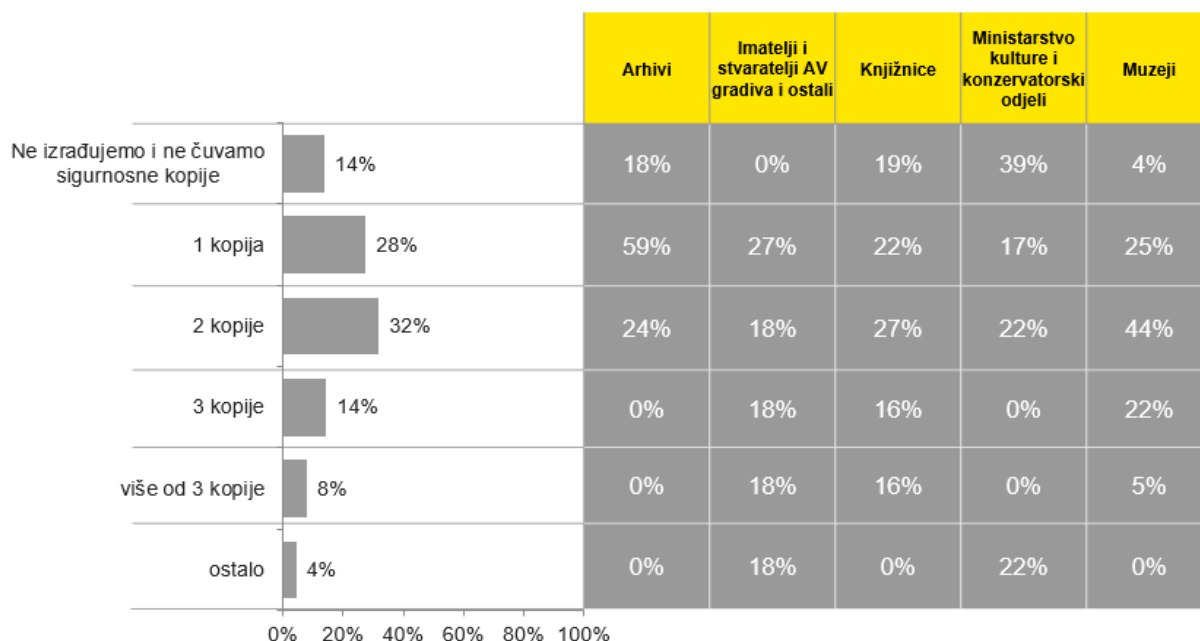

Slika 46. Udio Institucija koje smatraju da se pohrana digitalne kulturne baštine Institucija može obavljati na udaljenoj lokaciji, ovisno o svrsi pohrane, u ukupnom broju Institucija (ukupno) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Ako se s aspekta mogućnosti pohrane digitalne kulturne baštine Institucija na udaljenoj lokaciji promotre ključne institucije, može se zaključiti sljedeće:

- ▶ MUO je naveo kao je njihova digitalna građa već pohranjena na udaljenoj lokaciji, a LZMK je naveo da je građa djelomično pohranjena na udaljenoj lokaciji, dok ostale ključne institucije smatraju da je moguća pohrana njihove digitalne kulturne baštine na udaljenoj lokaciji.
- ▶ Šest od devet ključnih institucija (osim HRT-a, LZMK-a, MDC-a) smatra da je moguća pohrana digitalne kulturne baštine na udaljenoj lokaciji za sigurnosne kopije i za sigurnosne kopije i arhivu/verzije za potrebe očuvanja/kopiju digitalne građe Institucije.
- ▶ MK, MDC i NSK smatraju da se pohrana na udaljenoj lokaciji može koristiti samo za sigurnosne kopije.
- ▶ Za HRT je jedina prihvatljiva opcija da se pohrana obavlja na udaljenoj lokaciji za arhivu/očuvanje i korisničke, tj. diseminacijske kopije njihove digitalne građe. Za istu svrhu pohranu na udaljenoj lokaciji smatraju primjerenom i HDA te IEF.

Većina Institucija iz ostvarenog uzorka izrađuje i čuva jednu ili dvije sigurnosne kopije digitalne kulturne baštine (32% Institucija – dvije kopije, 28% Institucija – jedna kopija). Međutim, važno je skrenuti pozornost da 14% Institucija ne izrađuje i ne čuva sigurnosne kopije te je za te Institucije najveći rizik od gubitka postojeće digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine. U takvim Institucijama prednjače Institucije iz skupine Ministarstva kulture i konzervatorskih odjela.

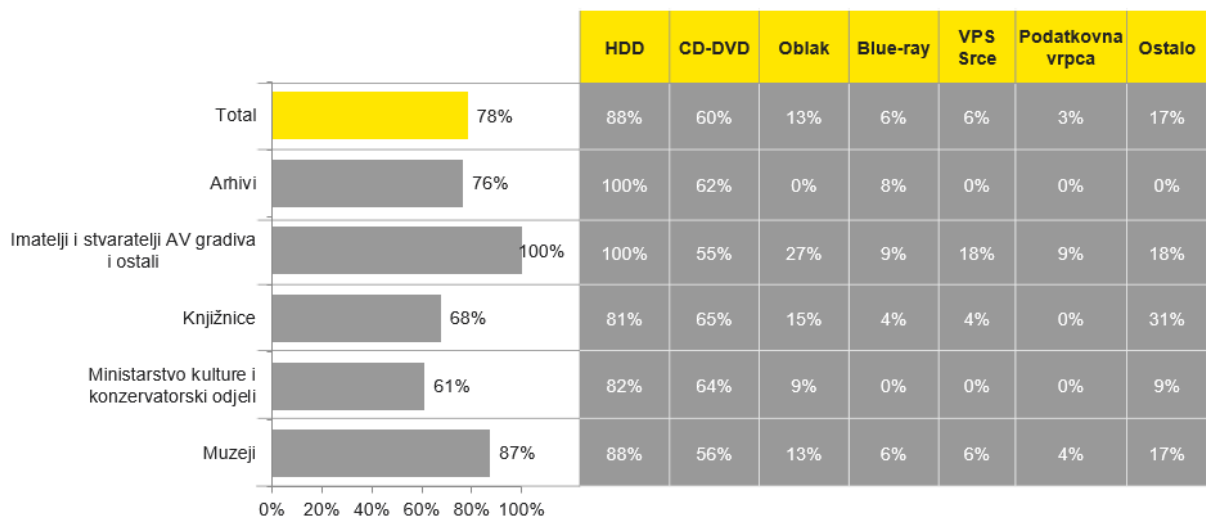

Slika 47. Udio Institucija koje trenutno izrađuju i čuvaju određeni broj sigurnosnih kopija digitalne kulturne baštine u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od ključnih institucija jednu sigurnosnu kopiju izrađuju i čuvaju HDA, HRZ, NSK, dvije MK, a tri MDC. Više od tri sigurnosne kopije izrađuje i čuva IEF. LZMK izrađuje sigurnosne kopije prema mogućnostima, dok HRT planira uspostavu sustava s tri sigurnosne kopije.

S aspekta trajne pohrane, važno je istaknuti kako 78% Institucija koje su odgovorile na upitnik ima trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku. Pri tome prednjače Institucije koje su imatelji i stvaratelji AV gradiva te ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine s obzirom da sve Institucije iz te skupine imaju trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku. Međutim, nisu ni zanemarivi udjeli Institucija koje imaju trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku u ostalim vrstama Institucija (više od 60% Institucija unutar svake skupine ima trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku).

Najčešći oblici medija koje Institucije koriste za trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku su tvrdi disk (HDD) te CD/DVD. Od ostalih medija, Institucije koriste sljedeće medije: digitalna video traka (DVCAM i miniDV), mikrofilm, NAS storage, DLT trake, SD kartice, servere ili paket usluga društva Point d.o.o. (DVD ROM+HDD+server backup+web server backup).

Slika 48. Udio Institucija koje imaju trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %); Udio Institucija koje koriste pojedini mediji za trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku u ukupnom broju Institucija koje imaju trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku i u broju Institucija koje imaju trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Sve ključne institucije imaju trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku, a medij koji sve koriste je tvrdi disk (HDD). Drugi najčešći medij koji koriste ključne institucije jest oblak čime se primjećuje da su ključne institucije prepoznale ovu tehnologiju za trajnu pohranu građe. Uz navedeno, HDA, HRZ i LZMK kao medij trajne pohrane koriste i CD/DVD, a samo HRT koristi podatkovne vrpce.

Od svih Institucija koje su odgovorile na upitnik, samo jedna Institucija ima problem s pristupom trajno pohranjenoj digitalnoj ili digitaliziranoj kulturnoj baštini kako bi se mogla ponovno koristiti (Konzervatorski odjel u Sisku). Trajno pohranjenoj digitalnoj ili digitaliziranoj kulturnoj baštini ne može se pristupiti npr. ako se više ne može pročitati medij na kojem su podaci zapisani (u slučaju da više nije dostupan uređaj za čitanje medija, ali i dalje postoji sam medij) ili ako su pričuvne kopije spremjene na određenoj lokaciji pod određenom lozinkom, a ta je lozinka zaboravljena.

3.5.3. Briga o očuvanju građe

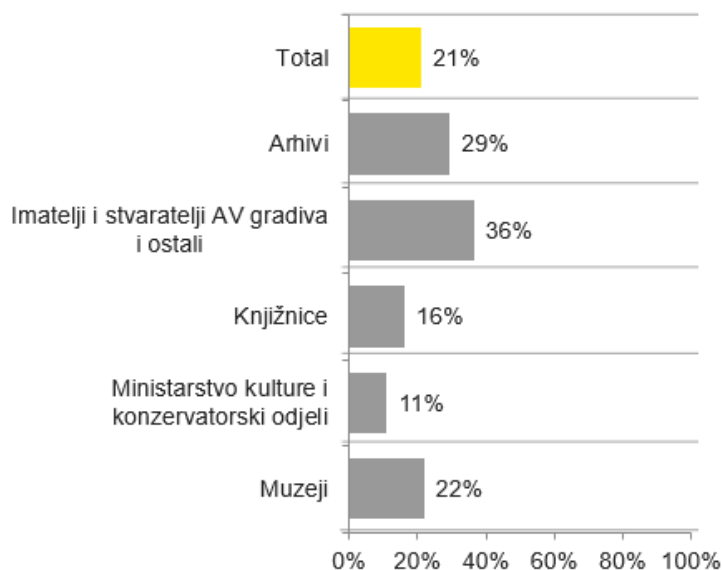
Digitalno očuvanje je nastojanje da digitalni podaci u neprekinutoj vrijednosti ostanu dostupni i korisni. Uključuje planiranje, raspodjelu resursa i primjenu metoda i tehnologija očuvanja i kombinira politike, strategije i akcije kako bi se osigurao pristup reformatiranom i izvornom digitalnom sadržaju, bez obzira na izazove degradacije medija i tehnološke promjene. Cilj digitalnog očuvanja je precizno prikazivanje izvornog sadržaja tijekom vremena.

Kako je Projektom planirana uspostava središnjeg sustava s ciljem uspostave i omogućavanja očuvanja građe smještene na centralni repozitorij, MK želi ispitati stanje i održivost digitalne građe koju Institucije čuvaju u lokalnim repozitorijima ili na nekim drugim medijima za pohranu.

Stoga je cilj analize u sklopu ove točke utvrditi poduzimaju li Institucije aktivnosti aktivnog digitalnog očuvanja kulturne baštine i na koji način provode te aktivnosti. Sukladno tome, u

nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 68, 69, 70, 71, 72).

Aktivnosti aktivnog digitalnog očuvanja kulturne baštine primjenjuje ukupno 21% Institucija (28 Institucija), što znači da tek svaka peta Institucija primjenjuje neku od mjera digitalnog očuvanja. Relativno mali postotak Institucija koji poduzima neku od mjera aktivnog digitalnog očuvanja moguće će utjecati na dostupnost i korisnost digitalnih podataka u neprekinutoj vrijednosti. O digitalnom očuvanju najviše vode brigu Institucije koje su imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine, a najmanje Institucije u skupini Ministarstva kulture i konzervatorskih odjela.

Slika 49. Udio Institucija koje su poduzele neku aktivnost aktivnog digitalnog očuvanja kulturne baštine u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

S obzirom na važnost procesa digitalnog očuvanja, važno je spomenuti da su ključne institucije većinom prepoznale značaj ovog procesa s obzirom da sedam od devet ključnih institucija poduzima neku aktivnost digitalnog očuvanja (LZMK i MUO su naveli kako ne provode ove aktivnosti).

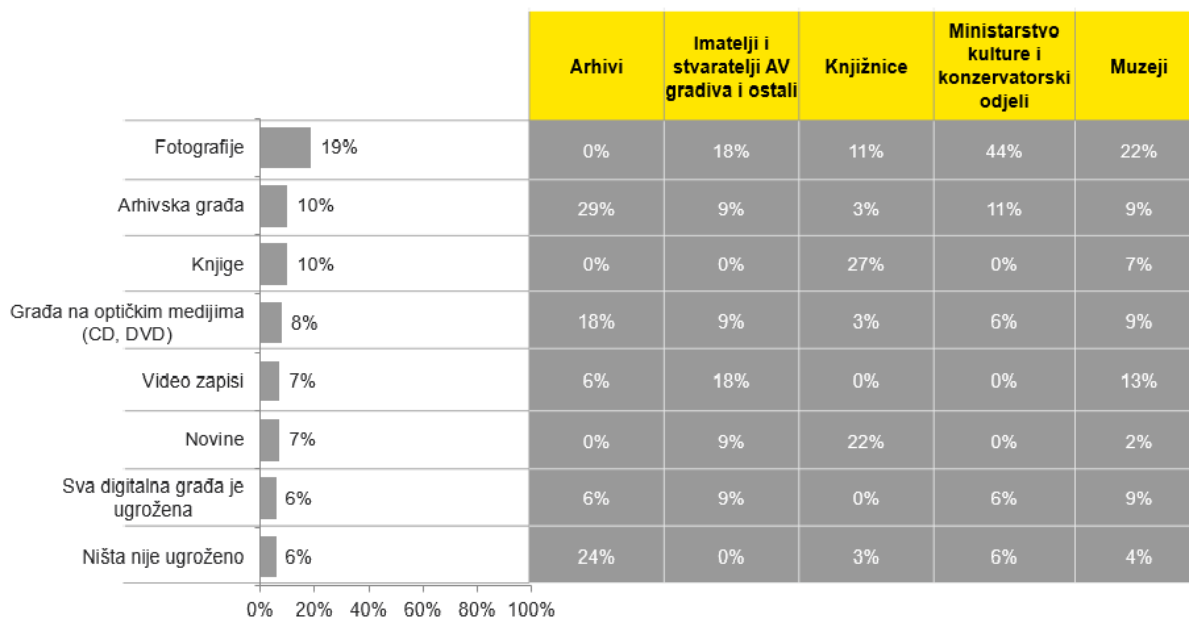
Od ukupno 28 Institucija koje su poduzele neku aktivnost aktivnog digitalnog očuvanja kulturne baštine, najveći broj Institucija provodi aktivnosti konverzije građe u standardne formate (75% Institucija). U sklopu konverzije u standardne formate, Institucije najčešće konvertiraju građu u JP(E)G, PDF i TIFF. Aktivnosti migracije formata datoteka Institucije najčešće provode spremanjem starijih formata objekata u novije verzije, migracijom sadržaja na nova internetska mjesta te raznim tipovima sigurnosne pohrane (engl. *backup*) (snimanje građe na tvrdi ili vanjski disk i druge prijenosne medije). Emulacija je, kao postupak čitanja starih zapisa koji nisu migrirani na vrijeme, zastupljena samo u dvije Institucije. Od ključnih institucija koje su poduzele neku aktivnost aktivnog digitalnog očuvanja kulturne baštine (sedam ključnih institucija), njih šest provodi aktivnosti digitalnog očuvanja kulturne baštine konverzijom u standardne formate, dok pet ključnih institucija te aktivnosti provodi migracijom formata datoteka.

Vrsta Institucija	Uzorak	Broj Institucija koje su poduzele određene aktivnosti aktivnog digitalnog očuvanja kulturne baštine			
		Konverzija u standardne formate	Migracija formata datoteka	Emulacija	Ostalo
Arhivi	5	3	1	0	1
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	4	4	3	1	0
Knjižnice	6	4	3	0	1
MK i konzervatorski odjeli	2	2	1	0	0
Muzeji	11	8	5	1	1
UKUPNO	28	21	13	2	3

Slika 50. Broj Institucija koje su poduzele određene aktivnosti aktivnog digitalnog očuvanja kulturne baštine

Određeni dio Institucija, kreira i upravlja metapodacima o očuvanju u svom digitalnom repozitoriju. Metapodaci o očuvanju su informacije koje podržavaju i dokumentiraju proces digitalnog očuvanja, a ponekad se smatraju podskupom tehničkih ili administrativnih metapodataka. Međutim, udio tih Institucija u uzorku je samo 6,52%, odnosno devet od 138 Institucija kreira i upravlja metapodacima o očuvanju u svom digitalnom repozitoriju, a među tim Institucijama nije niti jedna ključna institucija. Četiri od ovih devet Institucija navodi da za kreiranje i/ili upravljanje metapodacima o očuvanju koristi standard POINT koji je integriran u knjižnični sustav METELwin.

S obzirom na nisku stopu brige o očuvanju digitalne kulturne baštine, a radi donošenja odluka u procesu pripreme Projekta, definiranja aktivnosti te ciljeva i rezultata koji se njime žele postići, Institucije su navele građu koju smatraju najviše ugroženom iz perspektive nužnosti očuvanja digitalne kulturne baštine. S obzirom da su Institucije na pitanje o ugroženoj građi odgovarale u slobodnoj formi, kao najčešće spomenuta ugrožena građa spominju se fotografije, arhivska građa, knjige, građa na optičkim medijima, video zapisi i novine. Međutim, ima i Institucija koje smatraju da je sva građa njihove Institucije ugrožena iz ove perspektive, kao i onih koje smatraju da nemaju građu koju smatraju ugroženom iz perspektive nužnosti očuvanja digitalne kulturne baštine.

Slika 51. Udio Institucija koje najviše ugroženom digitalnom kulturnom baštinom iz perspektive nužnosti očuvanja digitalne kulturne baštine smatraju pojedinu vrstu građe u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Ključne institucije kao najugroženiju digitalnu kulturnu baštinu iz perspektive nužnosti očuvanja digitalne kulturne baštine smatraju sljedeće:

- ▶ MK – stare fotografije, nacrti, planovi, slike, grafike i karte, 3D snimke,
- ▶ IEF – audio i video zapisi,
- ▶ HRZ – analogni dosjei kulturnih dobara,
- ▶ HDA – datoteke koje se nalaze samo na vanjskim medijima, datoteke koje nisu povezane s metapodacima,
- ▶ MDC – analogna fototeka,
- ▶ NSK – novinska građa i *on-line* publikacije,
- ▶ HRT – film AVR, VPR i U matic, Betacam SP,
- ▶ MUO – ugrožena je sva digitalna građa,
- ▶ LZMK – stari formati datoteka.

3.6. Informacijski sustavi Institucija za poslove digitalizacije

Proces digitalizacije u Institucijama najčešće nije u potpunosti razvijen, a Institucije kao razloge često navode nedostatak strateškog usmjerenja procesa, vremena, ljudskih resursa, znanja, IKT opreme.

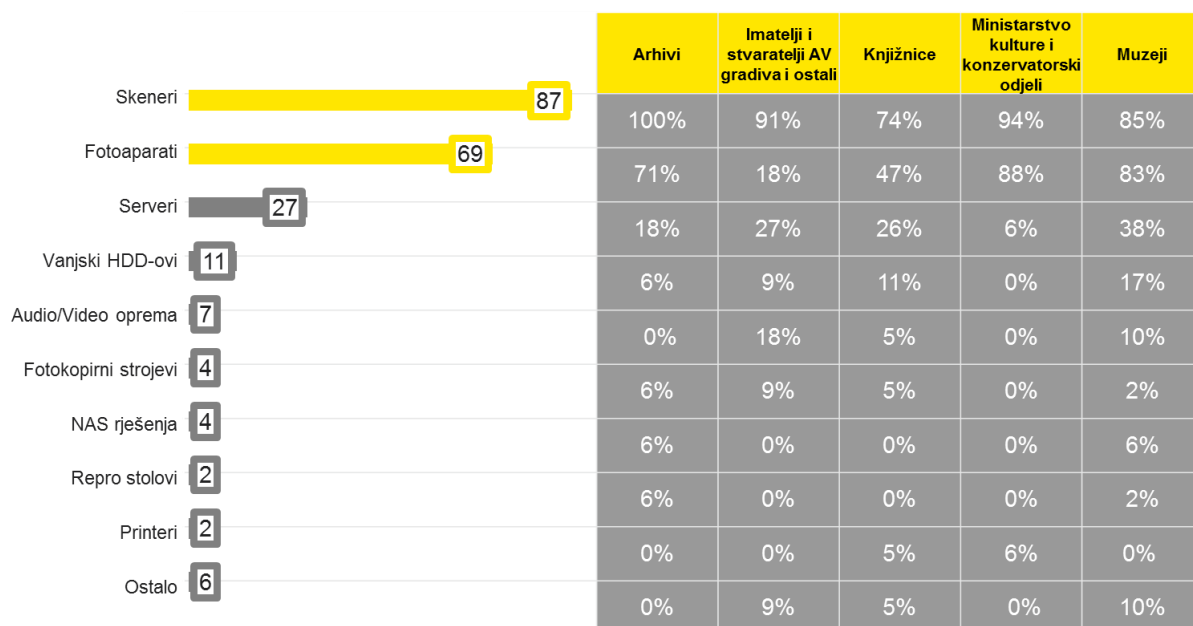
Kako je budućim Projektom planirana uspostava jedinstvenih standarda i kriterija, jačanja ljudskih kapaciteta, razvoj središnjeg sustava te podizanje stupnja opremljenosti Institucija za provođenje procesa digitalizacije, u ovoj točki analizira se trenutno stanje:

- ▶ Količine, vrste i starosti opreme koju Institucije koriste radi utvrđivanja dostupnosti odgovarajuće opreme za nastavak i intenziviranje procesa digitalizacije u Institucijama,
- ▶ Vrste softvera i specifičnih aplikacija koje Institucije koriste za potrebe digitalizacije radi uvida u stupanj organizacije procesa digitalizacije u Institucijama temeljenog na IKT tehnologiji,
- ▶ Tehnologije digitalizacije koje institucije koriste u procesu digitalizacije audio i video zapisa.

3.6.1. Oprema koju institucije koriste

Ovisno o vrsti baštine kojom raspolažu, baštinske institucije trebaju specifičnu opremu za kvalitetno provođenje procesa digitalizacije. S obzirom da su aktivnosti digitalizacije planirane u sklopu budućeg Projekta, važno je istražiti postojeći status opremljenosti Institucija za nastavak digitalizacije ili intenziviranje tog procesa. Također, sukladno odredbama Poziva, u sklopu budućeg Projekta može biti nabavljena i oprema za digitalizaciju te je stoga važno u sklopu ove analize dobiti pregled koju i kakvu opremu Institucije koriste i zadovoljava li ta oprema njihove potrebe. Valja napomenuti kako se, u slučaju nabave opreme u sklopu Projekta, oprema može, ali ne mora nabavljati za sve Institucije, već samo za određeni dio Institucija. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanje 11).

Među najznačajnijom opremom koju trenutno koriste u sklopu procesa digitalizacije, Institucije su navele skenere (87% Institucija) i fotoaparate (69% Institucija). Također, Institucije navode i servere i medije za pohranu (vanjski tvrdi diskovi) te ostalu opremu.

Slika 52. Udio Institucija koje posjeduju određenu vrstu opreme u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Većina opreme koju su izdvojile Institucije je nabavljena nakon 2010. godine, odnosno kako slijedi:

- ▶ U razdoblju od 2015. do 2018. nabavljeno je 33% navedene opreme,
- ▶ U razdoblju od 2010. do 2014. nabavljeno je 42% navedene opreme,
- ▶ U razdoblju od 2005. do 2009. nabavljeno je 16% navedene opreme,
- ▶ U razdoblju od 1988. do 2004. nabavljeno je 7% navedene opreme.

Za 2% opreme koju su istakle u upitniku da ju koriste pri procesu digitalizacije, Institucije su navele da nije poznata godina nabave, dok 21% Institucija nabavlja uslugu digitalizacije građe kulturne baštine u najmanje jednom dijelu procesa digitalizacije te ne koristi vlastitu opremu.

Sve ključne Institucije istaknule su među svojom opremom koju koriste pri digitalizaciji skenera, dok su HRZ, IEF, LZMK, MK, MUO istakli i računala te server. Fotoaparat su istakli HDA, HRZ, MK, MUO, MDC. Audio/video opremu koriste HRT i HRZ, a NAS sustav MUO i MDC.

3.6.2. Softveri koje Institucije koriste

Korištenje softvera posebnih namjena nije učestala pojava među Institucijama, osobito uzimajući u obzir sredstva dostupna za financiranje poslovanja i aktivnosti digitalizacije, kao i stupanj razvoja procesa digitalizacije u Institucijama. Korištenje pojedinih softvera (npr. softvera za praćenje digitalizacije) u sadašnjosti, može olakšati integraciju Institucije i njene digitalne građe u buduću središnji sustav koji se planira razviti u sklopu Projekta. Također, više ili manje aktivno korištenje specifičnih softvera u sklopu procesa digitalizacije može ukazati na odnos Institucije prema važnosti ovog procesa, kao i na usmjerenost na kvalitetno i upravljano provođenje procesa digitalizacije. Osim toga, u sklopu planiranog Projekta moguće je nabaviti određena softverska rješenja koja će doprinijeti učinkovitosti procesa koji će se odvijati unutar središnjeg sustava.

Sljedeći specifični softveri razmatrani su u sklopu upitnika te analizirani u sklopu ove točke:

- ▶ Softveri za podršku ili kontrolu toka procesa digitalizacije,

- ▶ Softver za upravljanje ili praćenje toka digitalizacije i prijenosa datoteka s ugovornim partnerima,
- ▶ Softver za potrebe digitalnog repozitorija,
- ▶ Softver za očuvanje digitalne građe.

Cilj ove analize jest utvrditi koriste li Institucije i u kojoj mjeri softvere gore navedenih namjena. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 13, 14, 24, 25, 47, 48, 63, 64).

Softveri za podršku ili kontrolu toka procesa digitalizacije

Određeni dio Institucija (11%) koristi softvere za podršku ili kontrolu toka procesa digitalizacije. Ovakvi softveri koriste se pri provođenju različitih faza digitalizacije i često predstavljaju rješenje koje objedinjuje module razvijene za podršku specifičnim fazama procesa digitalizacije, a u pravilu omogućavaju i kontrolu tijeka procesa digitalizacije koja je od vitalne važnosti kako bi rezultati ostali konzistentni i pouzdani. Dokumentiranjem procesa digitalizacije može se izgraditi životna povijest za digitalizirani objekt, a te informacije su važan način bilježenja na koji je način upravljano građom i praćenja problema, ali i pomažu pri održavanju dosljednosti Institucije i povjerenja korisnika u kvalitetu rada Institucije.

Od 12 Institucija koje koriste softvere za podršku ili kontrolu procesa digitalizacije, njih pet koristi više od jednog i to kako slijedi:

- ▶ Šest Institucija koristi M++,
- ▶ Četiri koriste S++,
- ▶ Tri koriste Point METEL win,
- ▶ Dvije koriste Indigo,
- ▶ po jedna Institucija koristi Filemaker, Goobi, Newsis, NOA Media Arc, Diva Director i Archive.

Od ključnih institucija softvere za podršku i kontrolu toka procesa digitalizacije kulturne baštine koriste samo HRT (NOA MediaArc) i NSK (Indigo i Newsis).

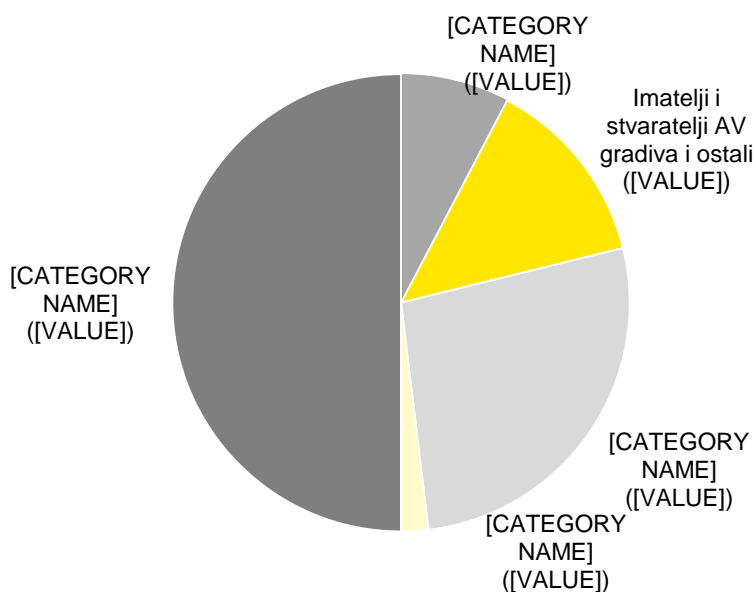
Softver za upravljanje ili praćenje toka digitalizacije i prijenosa datoteka s ugovornim partnerima

U slučaju da imaju ugovorne partnere koji im pružaju određene usluge vezane uz proces digitalizacije, vrlo mali dio Institucija (6%) koristi softvere za upravljanje ili praćenje toka digitalizacije i prijenosa datoteka s ugovornim partnerima. Ovakav softver koristi se u slične svrhe kao i softver za podršku ili kontrolu toka procesa digitalizacije, međutim, on omogućuje imateljima i stvarateljima kulturne baštine kontrolu tijeka procesa digitalizacije u kojem surađuju s vanjskim pružateljima usluga u jednom ili više dijelova procesa digitalizacije.

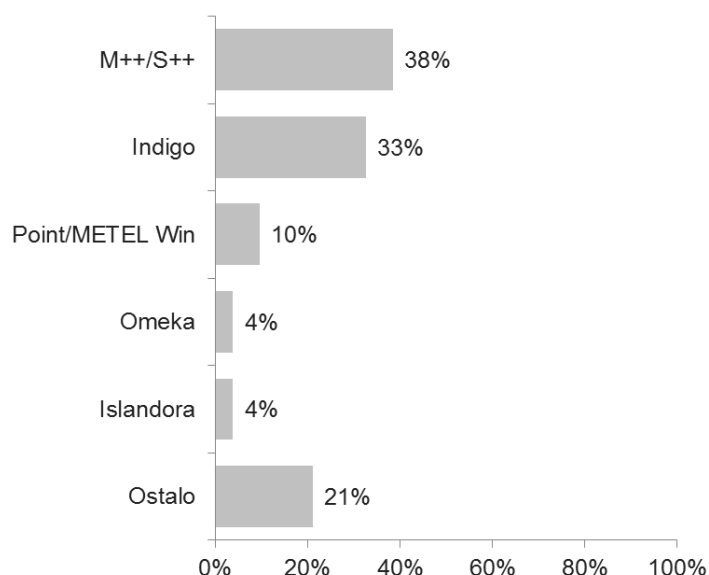
Najčešće korišteni softveri ove vrste su S++, M++ te METEL Win. Od 7 Institucija koje su navele da koriste softver za ovakve svrhe, niti jedna nije prepoznata kao ključna institucija.

Softver za potrebe digitalnog repozitorija

Za razliku od softvera koji se koriste za praćenje toka digitalizacije, Institucije značajno češće koriste softver za potrebe digitalnog repozitorija. 38% Institucija (52 Institucije) navelo je da koristi takav softver, a među njima prednjače muzeji. Udio Institucija koje koriste softver za potrebe digitalnog repozitorija te najčešći softveri koje koriste prikazani su u nastavku.

Slika 53. Udio pojedine vrste Institucija u ukupnom broju Institucija koje koriste softver za potrebe digitalnog repozitorija (u %)

Slika 54. Udio Institucija koje koriste određeni softver za potrebe digitalnog repozitorija u odnosu na broj Institucija koje koriste softver za potrebe digitalnog repozitorija (u %)

Pet od devet velikih institucija koriste gore navedenu vrstu softvera i to kako slijedi:

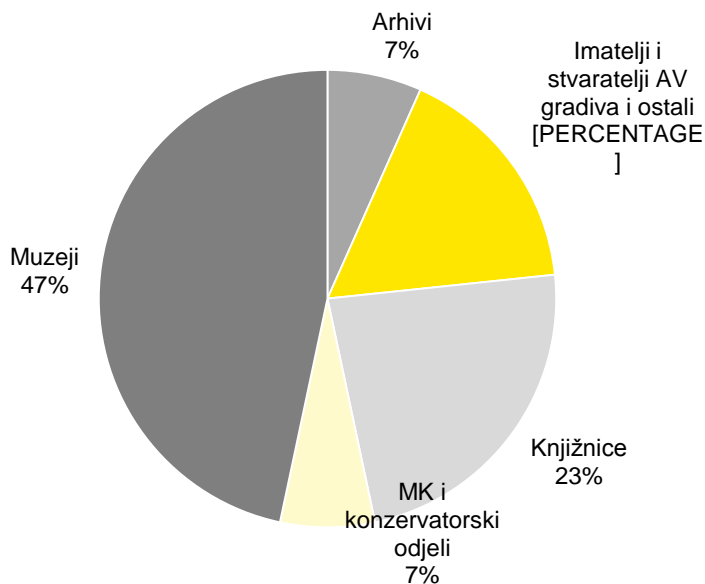
- ▶ HRT koristi HPRM Diva Director i Archive, Meridio 5.2 (Autonomy), DMS, NOA MediaARC,
- ▶ HDA koristi Oracle CM,
- ▶ MK koristi M++, ZAKI i ISKB TEUTA,
- ▶ MUO koristi Indigo,
- ▶ NSK koristi NewsisNSK, Indigo, Islandora.

Softver za očuvanje digitalne građe

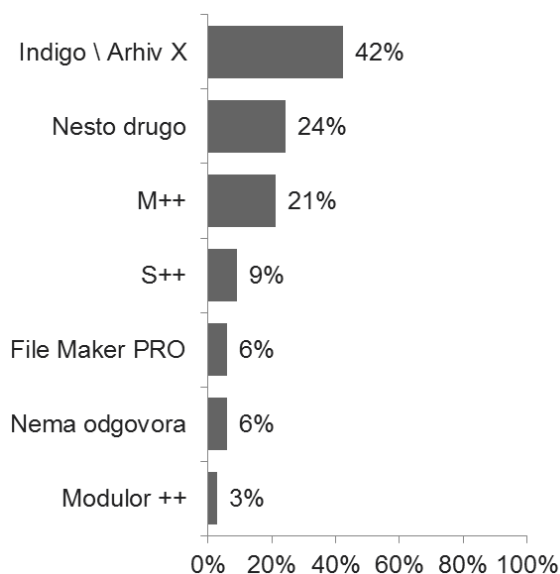
Softverska rješenja za očuvanje digitalne građe podrazumijevaju takav softver ili softverski paket koji omogućuje korisniku obradu i upravljanje digitalnim objektima za potrebe trajne

pohrane i očuvanja. Takva rješenja u pravilu sadrže module koji podržavaju procese digitalnog očuvanja kao što su administriranje, opskrba repozitorija, reformatiranje i obnavljanje digitalnih objekata, stvaranje pričuvnih verzija digitalnih objekata, provođenja nadzora i provjera i sl.

22% Institucija (30 Institucija) navelo je da koristi takav softver, a među njima prednjače muzeji. Udio Institucija koje koriste softver za očuvanje digitalne građe te najčešći softveri koje koriste prikazani su u nastavku.

Slika 55. Udio pojedine vrste Institucija u ukupnom broju Institucija koje koriste softver za očuvanje digitalne građe (u %)

Slika 56. Udio Institucija koje koriste određeni softver za očuvanje digitalne građe u odnosu na broj Institucija koje koriste softver za potrebe digitalnog repozitorija (u %)

Od devet ključnih institucija, njih pet navodi da koristi softver za ovu namjenu, odnosno za očuvanje digitalne građe:

- ▶ HRT koristi NOA MediaARC,

- ▶ IEF, MK i MUO koriste Indigo,
- ▶ NSK koristi DPM.

3.6.3. Specifične aplikacije i sustavi koje institucije koriste u procesu digitalizacije

Korištenje aplikacija i sustava posebnih namjena nije redovna praksa Institucija, osobito uzimajući u obzir sredstva dostupna za financiranje poslovanja i aktivnosti digitalizacije, kao i stupanj razvoja procesa digitalizacije u Institucijama. Korištenje pojedinih aplikacija/sustava u sadašnjosti može olakšati integraciju Institucije i njene digitalne građe u budući središnji sustav koji se planira razviti u sklopu Projekta. Također, više ili manje aktivno korištenje specifičnih aplikacija/sustava u sklopu procesa digitalizacije može ukazati na odnos Institucije prema važnosti ovog procesa, kao i na usmjerenost na kvalitetno i upravljano provođenje procesa digitalizacije, ali i učinkovito te transparentno osiguranje pristupa građi.

U sklopu planiranog Projekta moguća je nabava gotovih softverskih rješenja ili nabava usluga razvoja ili prilagodbe softverskih rješenja te nabava sličnih aplikacija/sustava.

Sljedeće specifične i sustavi razmatrani su u sklopu upitnika te analizirani u sklopu ove točke:

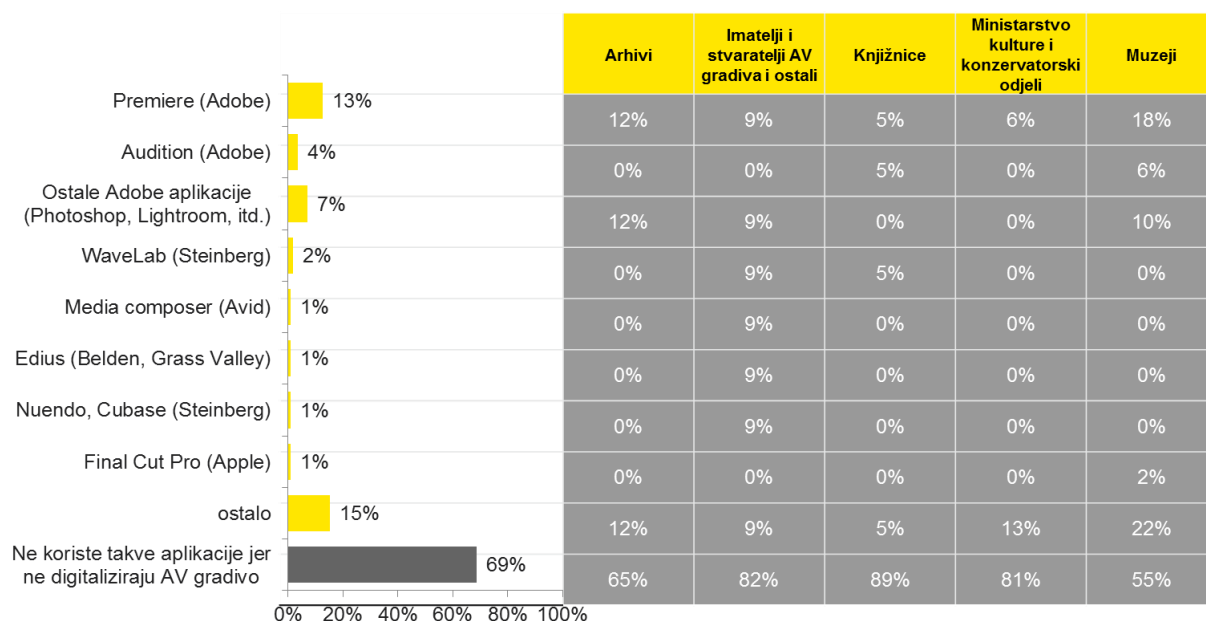
- ▶ Aplikacije za obradu AV gradiva,
- ▶ Aplikacije za pristup građi,
- ▶ Sustav za upravljanje metapodacima.

Cilj ove analize jest utvrditi koriste li Institucije i u kojoj mjeri aplikacije i sustave gore navedenih namjena. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 26, 92, 93, 94, 57, 58, 59).

Aplikacije za obradu AV gradiva

Korištenje aplikacija za obradu AV gradiva u digitalizaciji, odnosno svu završnu obradu sadržaja/postprodukciju u kojoj se snimljeni materijal obrađuje i povezuje u jednu cjelinu, nije učestala praksa u Institucijama koje same digitaliziraju građu svoje Institucije s obzirom da ne digitaliziraju sve Institucije AV gradivo.

Više od dvije trećine Institucija ne koristi niti jednu aplikaciju za obradu AV gradiva, a one koje koriste takve aplikacije, najčešće koriste neku od Adobe aplikacija. Pregled aplikacija koje Institucije koriste za obradu AV gradiva pri digitalizaciji prikazane su na slici u nastavku.

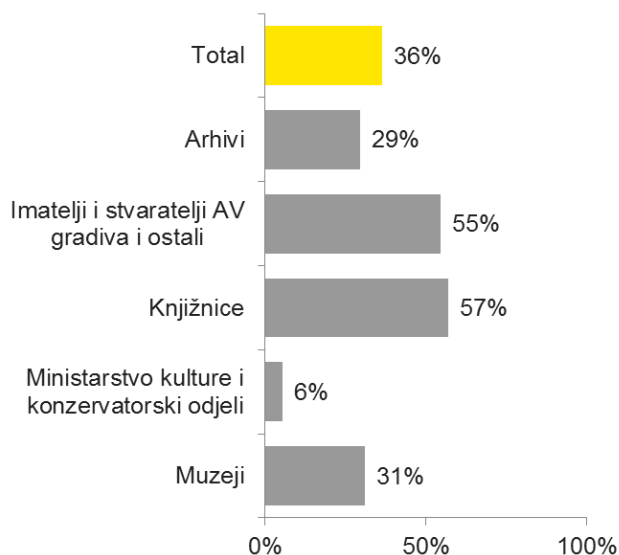
Slika 57. Udio Institucija koje koriste određene aplikacije za obradu AV gradiva za digitalizaciju u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od ključnih institucija, četiri koriste aplikacije za obradu građe za digitalizaciju (HRT, HDA, IEF i MUO) s obzirom da iste digitaliziraju AV gradivo. Najviše različitih aplikacija koristi HRT s obzirom na specifičnosti građe kojom raspolaže (WaveLab, Media composer, Edius, Nuendo, Cubase i ostale aplikacije), dok ostali koriste po jednu aplikaciju (najčešće neku od Adobe aplikacija).

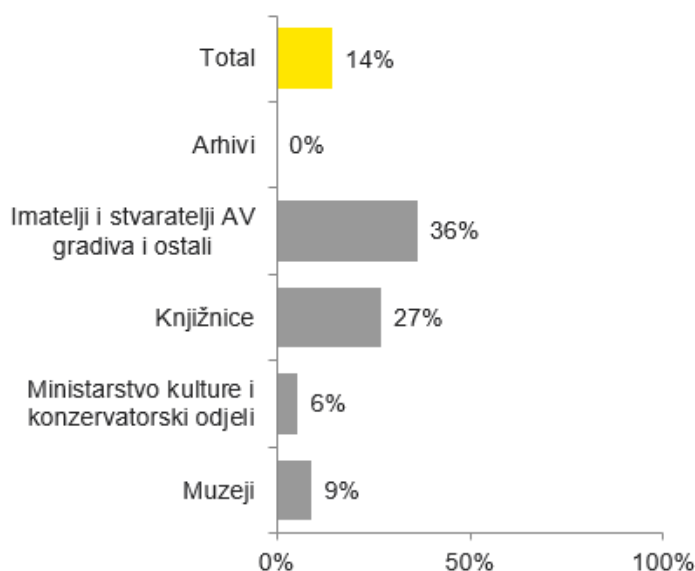
Aplikacije za pristup građi

U sklopu aplikacija koje omogućavaju pristup građi ispitalo se koriste li Institucije aplikacije za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi od strane korisnika te aplikacije koje omogućavaju pristup arhivskom gradivu digitalne i digitalizirane kulturne baštine od strane korisnika.

Rezultati su pokazali da Institucije češće koriste aplikacije za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi od strane korisnika (koristi ih 36% Institucija) nego aplikacije za pristup arhivskom gradivu digitalne i digitalizirane kulturne baštine od strane korisnika (koristi ih samo 14% Institucija). Aplikacije za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi od strane korisnika najviše se koriste u knjižnicama i Institucijama koje su imatelji i stvaratelji AV gra i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine, dok aplikacije za pristup arhivskom gradivu digitalne i digitalizirane kulturne baštine od strane korisnika najviše koriste arhivi i Institucije koje su imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine. Stopa korištenja navedenih aplikacija po vrsti Institucija prikazana je na slikama u nastavku.

Slika 58. Udio Institucija koje koriste aplikacije za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi od strane korisnika u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Slika 59. Udio Institucija koje koriste aplikacije za pristup arhivskom gradivu digitalne i digitalizirane kulturne baštine od strane korisnika u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Status korištenja ovih aplikacija u ključnim institucijama jest kako slijedi:

- ▶ HRT, HDA, IEF koriste aplikacije za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi od strane korisnika koriste i aplikacije za pristup arhivskom gradivu digitalne i digitalizirane kulturne baštine od strane korisnika,
- ▶ MUO i NSK koriste samo aplikacije za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi od strane korisnika.

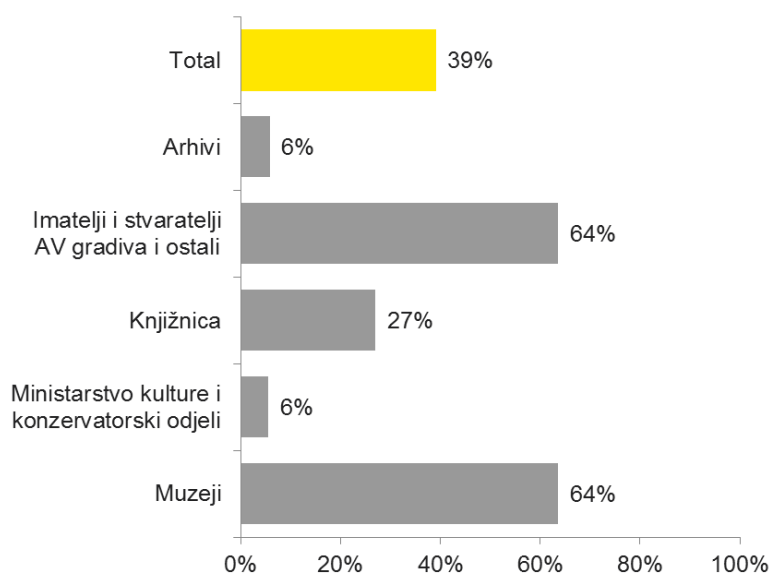
Sustav za upravljanje metapodacima

39% Institucija navelo je da koristi neki sustav za upravljanje metapodacima. M++, Indigo i S++ su sustavi koje koristi najviše Institucija, dok Institucije koje ne koriste nikakav sustav

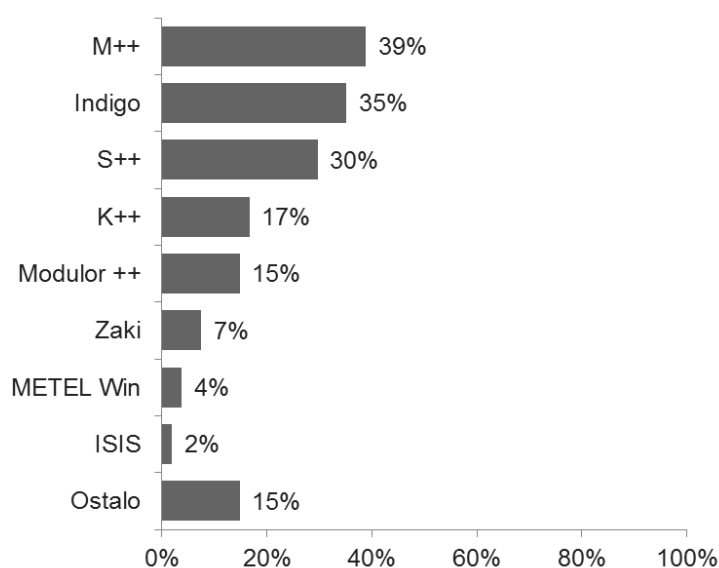
uglavnom nemaju dovoljno informacija o takvom sustavu ili financija za implementaciju takvog sustava.

U ukupnom broju Institucija koje su u sustavima koje trenutno koriste prepoznale namjenu sustava za upravljanje metapodacima, najviše je knjižnica (10) i muzeja (35), iako udjelom u uzorku pojedine vrste Institucija, uz muzeje, prednjače i Institucije koje su imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine (64% Imatelja i stvaratelja AV gradiva i ostalih imatelja i stvaratelja kulturne baštine koristi sustav za upravljanje metapodacima, odnosno 7 Institucija).

Pregled korištenja sustava za upravljanje metapodacima po vrsti Institucija i najčešće korištenih sustava od strane 54 Institucije koje su prepoznale da koriste takav sustav nalazi se u nastavku.

Slika 60. Udio Institucija koje koriste sustav za upravljanje metapodacima u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

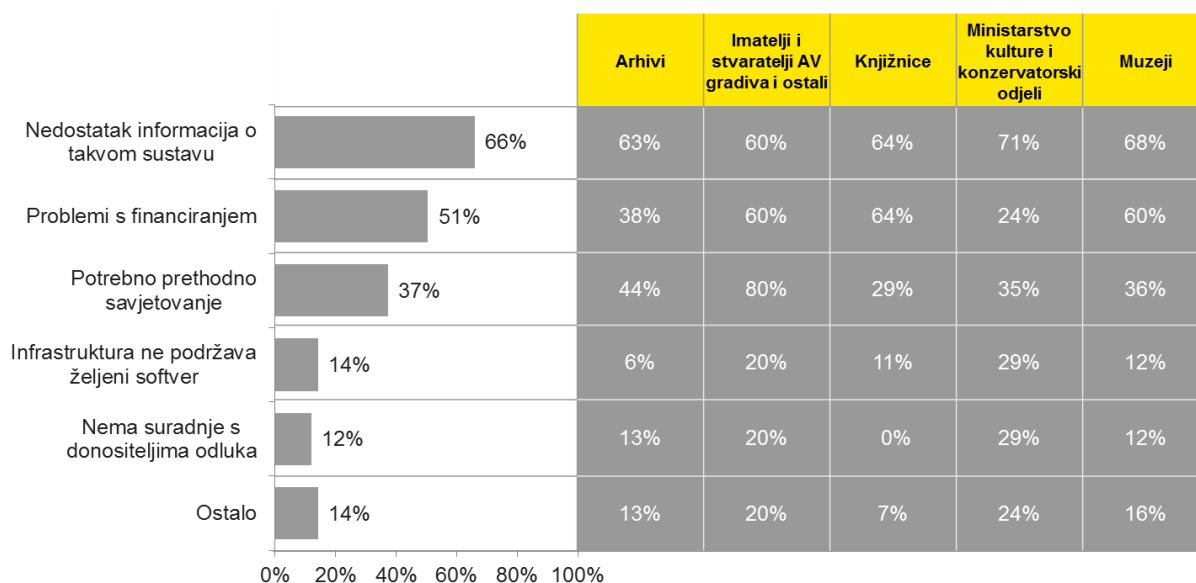

Slika 61. Udio Institucija koje koriste određeni sustav za upravljanje metapodacima u broju Institucija koje koriste sustav za upravljanje metapodacima (u %)

Četiri od devet ključnih institucija koristi sustav za upravljanje metapodacima, a kako slijedi:

- ▶ HRT koristi Merido 5.2 (Autonomy) i DMS (HPRM),
- ▶ IEF koristi Indigo i FileMakerPro,
- ▶ NSK koristi NewsisNSK, Indigo, Islandora te HAW-DAMP,
- ▶ dok MUO nije specificirao koji sustav koristi nego jenaveo da u tu svrhu koristi informacijske sustave.

Kao što je prethodno spomenuto, kao glavni razlog zbog kojeg Institucije ne koriste sustav za upravljanje metapodacima (ukupno 83 Institucije) jest nedostatak informacija o takvom sustavu za 66% Institucija. Drugi najčešći razlog su problemi s financijama, a kao treći Institucije ističu da im je potrebno prethodno savjetovanje vezano uz korištenje takvog sustava. Pregled najčešćih razloga zbog kojih Institucije ne koriste sustav za upravljanje metapodacima po vrsti Institucija prikazan je na slici u nastavku.

Slika 62. Udio Institucija koje navode određeni razlog nekorištenja sustava za upravljanje metapodacima u ukupnom broju Institucija koje ne koriste sustav za upravljanje metapodacima i u broju Institucija koje ne koriste sustav za upravljanje metapodacima unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Među pet ključnih institucija koje ne koriste sustav za upravljanje metapodacima, kao razlog ne korištenja takvog sustava najčešće se spominje problem s financiranjem, a zatim i nedostatak suradnje s donositeljima odluka.

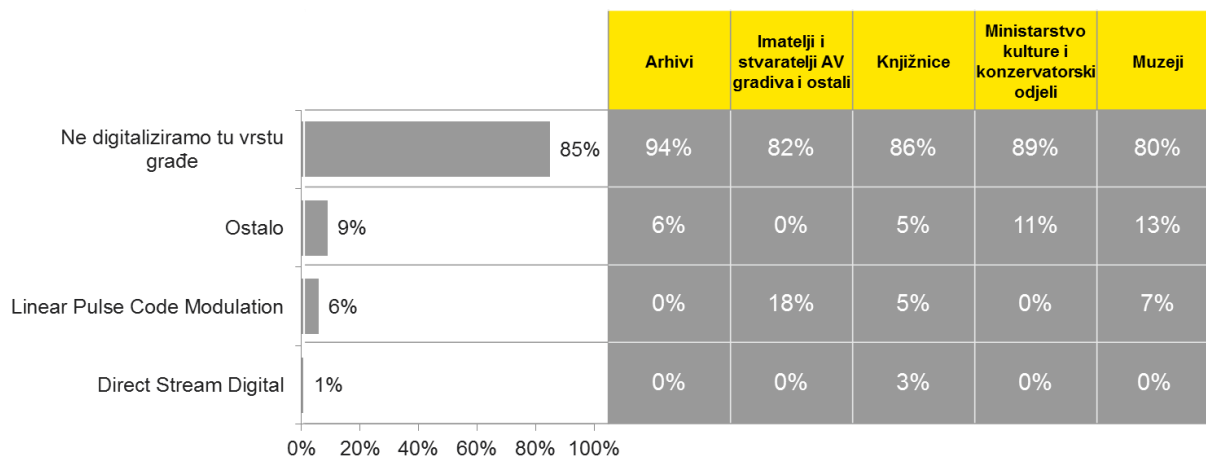
3.6.4. Tehnologije koje Institucije koriste u procesu digitalizacije i pohrane audio i video zapisa

U današnje vrijeme, Institucijama su na raspolaganju različite tehnologije za digitalizaciju audio i video zapisa te za pohranu digitaliziranih audio i video zapisa. U sklopu ove analize razmatra se koje dostupne tehnologije koriste Institucije koje vrše digitalizaciju audio i video zapisa te koje Institucije pohranjuju digitalizirane audio i video zapise kako bi se dobile ulazne informacije za eventualnu standardizaciju codeca i omota za potrebe planiranog središnjeg sustava i prihvata građe u centralni repozitorij.

Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 27, 28, 29, 30).

Tehnologije u procesu digitalizacije audio zapisa

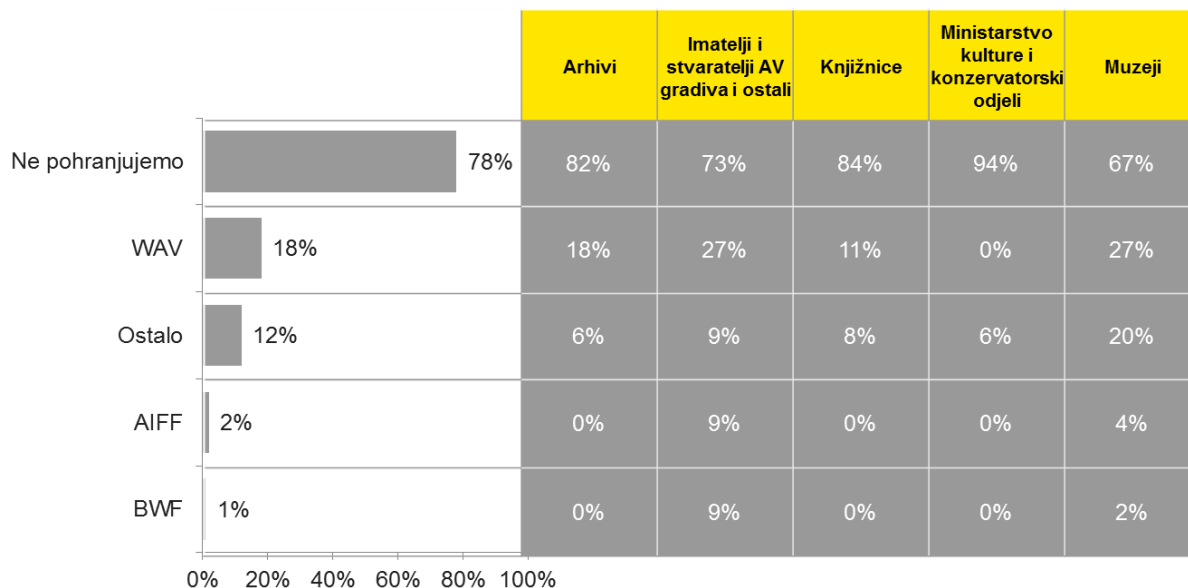
Samo 15% Institucija digitalizira audio zapise (21 Institucija). U slučaju da digitaliziraju audio zapise, Institucije najčešće koriste Linear Pulse Code Modulation codec i ostale codece (npr. S++, LAME, PCM, Media Player Codec Pack).

Slika 63. Udio Institucija koje koriste određeni codec pri digitalizaciji audio zapisa u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Dok većina ključnih institucija ne digitalizira audio zapise, HRT, IEF i NSK pri tome koriste codec LPCM, a MUO koristi neki drugi automatski codec.

Audio zapise pohranjuje 22% Institucija (30 Institucija), a najčešće ih pohranjuju u WAV omotu i nekim drugim omotima (npr. OGG, WMA, MP3, FLAC).

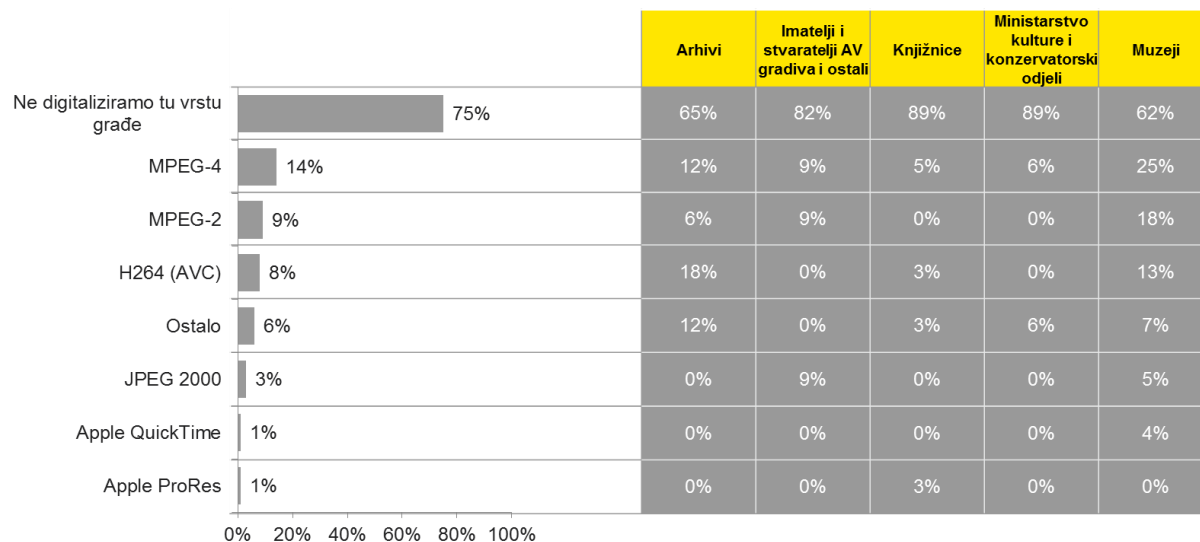

Slika 64. Udio Institucija koje koriste određeni omot za pohranu digitaliziranih audio zapisa u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Audio zapise ne pohranjuju HRZ, LZMK, MK i MDC. Među ostalim ključnim institucijama, za pohranu digitaliziranih audio zapisa najčešće se koristi omot WAV i neki drugi omoti (AIFF koristi samo IEF, a BWF samo HRT).

Tehnologije u procesu digitalizacije video zapisa

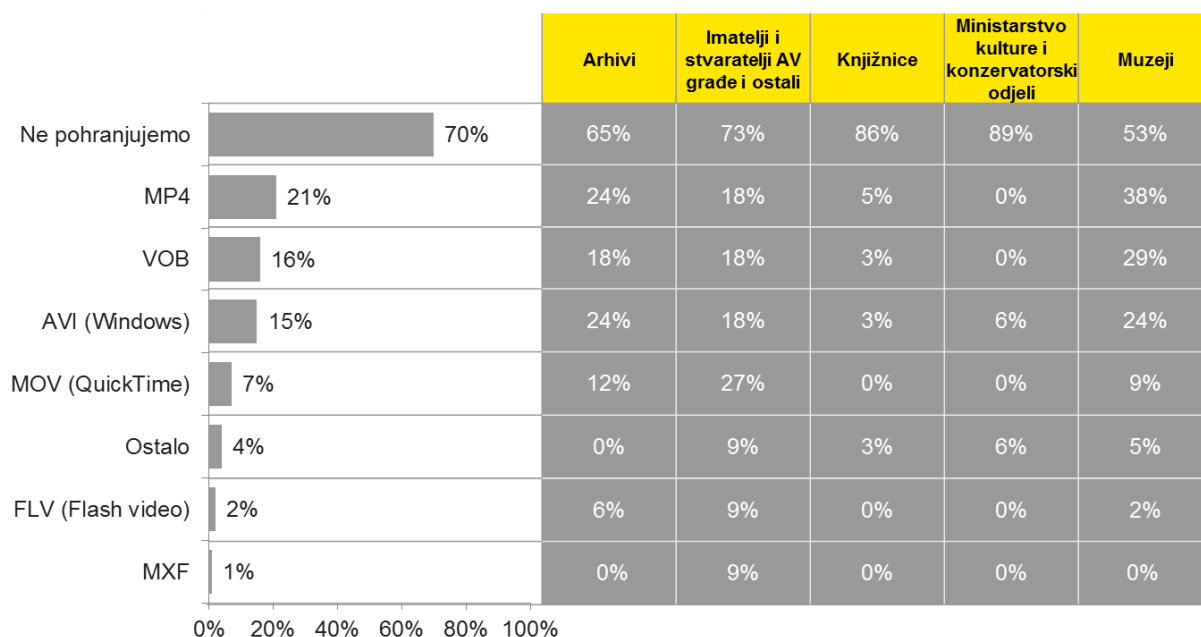
U odnosu na digitalizaciju audio zapisa, video zapise digitalizira nešto veći broj Institucija, odnosno 25% Institucija digitalizira audio zapise (35 Institucija). U slučaju da digitaliziraju video zapise, Institucije najčešće koriste MPEG-4 i MPEG-2 codece.

Slika 65. Udio Institucija koje koriste određeni codec pri digitalizaciji video zapisa u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Pet ključnih institucija digitalizira video zapise, odnosno HRT, HDA, IEF i MUO te pri tome koriste najčešće codec MPEG-4 (svi osim HRT-a). HRT koristi MPEG-2 i JPEG 2000. Drugi najučestalije korišteni codec pri digitalizaciji video zapisa u ključnim institucijama je H264 (AVC) koji koriste dvije ključne institucije (HDA i MUO).

Video zapise pohranjuje 30% Institucija (41 Institucija), a najčešće ih pohranjuju u MP4, VOB i AVI omotu.

Slika 66. Udio Institucija koje koriste određeni omot za pohranu digitaliziranih video zapisa u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Video zapise ne pohranjuju HRZ, LZMK, MK i NSK. Među ostalim ključnim institucijama, za pohranu digitaliziranih video zapisa najčešće se koristi omot MP4 koji koriste četiri ključne institucije i AVI koji koriste tri ključne institucije.

3.7. Ostali resursi Institucija za poslove digitalizacije

Osim informacijskih sustava i opreme koju Institucije koriste, predmet analize su i ljudski resursi Institucija i izvan Institucija koje Institucije koriste na poslovima digitalizacije kulturne baštine, kao i financijski resursi za proces digitalizacije.

3.7.1. Ljudski resursi Institucija

Ljudski resursi Institucija izrazito su bitan faktor cjelokupnog procesa digitalizacije za sam Projekt, a naročito za odvijanje aktivnosti vezanih uz digitalizaciju u Institucijama. Institucije često ističu nedostatak ljudskih resursa za intenzivnije i temeljitije bavljenje aktivnostima digitalizacije, ali i nedostatak znanja i vještina postojećih ljudskih resursa koja su potrebna za provođenje aktivnosti digitalizacije.

Kako bi se osmislila organizacija Projekta te identificirao potencijalni kapaciteti Institucija iz uzorka da budu partnerske institucije u Projektu ili da budu na neki drugi način uključene u Projekt, MK-u su potrebne informacije o postojećem broju i profilu zaposlenika te aktivnostima koje obavljaju u Institucije. Nadalje, MK želi u sklopu Projekta provesti i određeni obuhvat aktivnosti same digitalizacije građe te su mu stoga potrebne informacije o kapacitetu ljudskih resursa za provedbu takvih aktivnosti u sklopu Projekta, ali i radi procjene potreba za jačanjem kapaciteta Institucija koje će na direktni ili indirektni način biti dionici Projekta. Jednako kao i kod opreme, aktivnosti jačanja kapaciteta ljudskih resursa u Institucijama mogu biti prihvatljive aktivnosti u sklopu budućeg Projekta.

Nastavno na navedeno, cilj analize u sklopu ove točke bio je utvrditi brojčano stanje i osnovne kvalifikacije zaposlenika Institucija, udio zaposlenika Institucija koji se bave aktivnostima vezanima uz digitalizaciju te ispitati potrebe Institucija za educiranjem

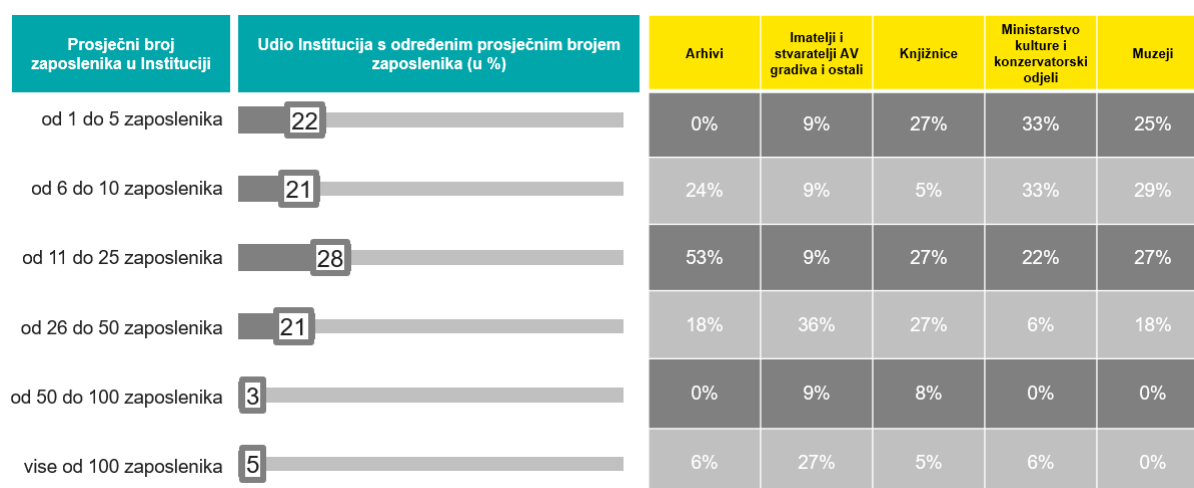
zaposlenika u područjima vezanima uz digitalizaciju kako bi uspješnije obavljali te aktivnosti. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 135).

Isključujući potporno osoblje (osoblje zaduženo za čišćenje, portiri, čuvari i slično), u Institucijama je na sistematiziranim radnim mjestima trenutno zaposleno 6.828,5 osoba, odnosno kako slijedi po vrsti Institucija:

- ▶ Arhivi zapošljavaju 419 osoba,
- ▶ Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali zapošljavaju 3.512 osoba,
- ▶ Knjižnice zapošljavaju 1.537,5 osoba,
- ▶ MK i konzervatorski odjeli zapošljavaju 560 osoba,
- ▶ Muzeji zapošljavaju 800 osoba.

Međutim, u ukupnom broju zaposlenika u Institucijama, važno je istaknuti kako značajni udio čine zaposlenici devet ključnih institucija. Ključne institucije zapošljavaju ukupno 4.154 osoba, odnosno 60,1% ukupnog broja zaposlenih u svih 138 Institucija. Prema tome, ostalih 129 Institucija zapošljava ukupno 2.674,5 osoba, odnosno 39,9% ukupnog broja zaposlenih u svih 138 Institucija.

Ako se promotri prosječna veličina Institucija, zaključuje se da najviše Institucija (29%) zapošljava od 11 do 25 osoba, dok je najmanje velikih Institucija koje zapošljavaju od 50 do 100 osoba. Arhivi su većinom Institucije koje zapošljavaju od 11 do 26 osoba. Otprilike je svaka treća Institucija u skupini Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali veličine od 26 do 50 zaposlenika. Među knjižnicama postoji značajan broj knjižnica različite veličine (27% knjižnica zapošljava od 1 do 5 osoba, 27% zapošljava od 11 do 25 osoba i 27% zapošljava od 26 do 50 osoba). Dvije trećine Institucija iz skupine MK i konzervatorski odjeli zapošljava do 10 zaposlenika. U muzejima, kao i u knjižnicama, postoji značajan broj Institucija različite veličine (25% muzeja zapošljava od 1 do 5 osoba, 29% zapošljava od 6 do 10 osoba i 27% zapošljava od 11 do 25 osoba). Detaljni prikaz nalazi se na slici u nastavku.

Slika 67. Udio Institucija s određenim prosječnim brojem zaposlenika u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od ključnih institucija, šest ih ima više od 100 zaposlenika, dok IEF i MUO spadaju u kategoriju Institucija koje zapošljavaju od 26 do 50 osoba, a MDC u kategoriju Institucija koje zapošljavaju od 6 do 10 osoba.

Više od 95% zaposlenika Institucija ima ugovor o radu na neodređeno, nešto više od 2% zaposlenika ima ugovor o radu na određeno te jednako toliko neku drugu vrstu odnosa

(Institucije najčešće navode stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, a neke uračunavaju i ravnatelje koji imaju mandat na određeno vrijeme). Osoblje koje radi na ugovor o djelu ima izrazito mali udio u ukupnom broju zaposlenika u Institucijama (0,15%).

Vrsta odnosa	Broj zaposlenika						UKUPNO	Ključne institucije
	Arhivi	Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	Knjižnice	MK i konzervatorski odjeli	Muzeji			
Ugovor o radu na neodređeno	406	3.427	1.472	487	730	6.522	4.069	
Ugovor o radu na određeno	9	28	54	23	35	149	44	
Ugovor na djelu	0	1	0,5	3	6	10,5	2	
Ostalo	4	56	11	47	29	147	39	
UKUPNO	419	3.512	1.538	560	800	6.828,5	4.154	

Tablica 10. Broj zaposlenika prema vrsti odnosa po vrsti Institucija

Obrazac zastupljenosti određene vrste odnosa u svim Institucijama, primjenjiv je na sličan način i na ključne institucije.

U odnosu na ukupni broj zaposlenika u Institucijama, na poslovima digitalizacije radi samo 9,1% zaposlenika (ukupno 621 zaposlenik), a uzimajući u obzir ukupno 111 Institucija koje su navele da samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine, bez obzira rade li to u potpunosti samostalno ili uz to i koriste vanjske usluge digitalizacije. S obzirom na njihovu brojnost, najveći dio tih zaposlenika radi u muzejima.

Broj IT stručnjaka izrazito je nizak s obzirom da su IT stručnjaci samo 6,3% zaposlenika koji rade na poslovima digitalizacije. Najmanji omjer IT stručnjaka po broju Institucija imaju muzeji gdje tek samo svaki peti muzej ima IT stručnjaka.

Osoblje koje je uključeno u očuvanje i u pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj građi nije nužno uključeno u poslove same digitalizacije, što je osobito vidljivo kod skupine Institucija Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali, gdje je broj zaposlenika uključenih u očuvanje više nego duplo veći od broja zaposlenika koji rade na poslovima digitalizacije. Jedan od mogućih razloga takvih omjera jest rastući trend izvorno digitalne AV gradiva koju nije potrebno iznova digitalizirati, ali je stariju izvorno digitalnu i digitaliziranu građu moguće potrebno procesuirati u svrhu očuvanja.

Također, u knjižnicama je broj zaposlenika koji su uključeni u pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini nešto veći od broja zaposlenika koji rade na poslovima digitalizacije. Jedan od mogućih razloga za isto je sama djelatnost knjižnica koje omogućavaju pristup knjižničnoj građi svojim korisnicima.

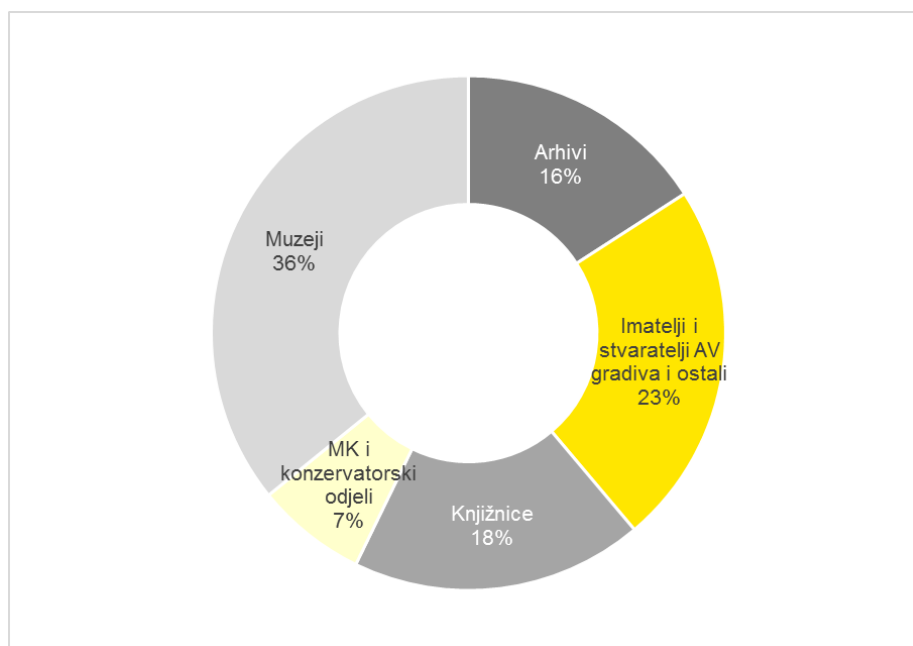
Vrsta Institucija (broj Institucija koje provode samostalno aktivnosti digitalizacije)	Broj zaposlenika koji radi na poslovima digitalizacije	Broj IT stručnjaka koji se bave poslovima digitalizacije	Broj zaposlenika koji su uključeni u očuvanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine	Broj zaposlenika koji su uključeni u pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini
Arhivi (17)	58	5	38	52
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali (11)	41	7	88	23
Knjižnice (19)	90	13	47	108
MK i konzervatorski odjeli (16)	85	4	68	78
Muzeji (48)	347	10	193	233
UKUPNO (111)	621	39	434	494
Ključne institucije (9)	102	9	90	40

Tablica 11. Broj zaposlenika na poslovima digitalizacije i povezanim aktivnostima po vrsti Institucija u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine

Ako se promotri utjecaj ključnih institucija može se zaključiti sljedeće:

- ▶ U ključnim institucijama radi 16,4% ukupnog broja zaposlenika koji rade na poslovima digitalizacije u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine.
- ▶ 23,8% IT stručnjaka koji se bave poslovima digitalizacije u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine radi u ključnim institucijama (HDA, HRZ i IEF nemaju zaposlenih IT stručnjaka).
- ▶ 20,7% zaposlenika koji su uključeni u očuvanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine radi u ključnim institucijama.
- ▶ 8% zaposlenika koji su uključeni u pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine radi u ključnim institucijama.

Zaposlenici koji rade na poslovima digitalizacije u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu, ukupno rade prosječno 1800 radnih sati na poslovima digitalizacije, što u prosjeku znači da svaka Institucija radi 16,2 radna sata tjedno na poslovima digitalizacije. Najznačajniji udio tjednih sati odrađen je u muzejima (36%, odnosno 635,1 radnih sati). Međutim, u promatranju ovog podatka valja uzeti u obzir da u muzejima radi više od 50% zaposlenika na poslovima digitalizacije u Institucijama te da muzeji čine značajni udio Institucija u ukupno 111 Institucija koje samostalno digitaliziraju građu.

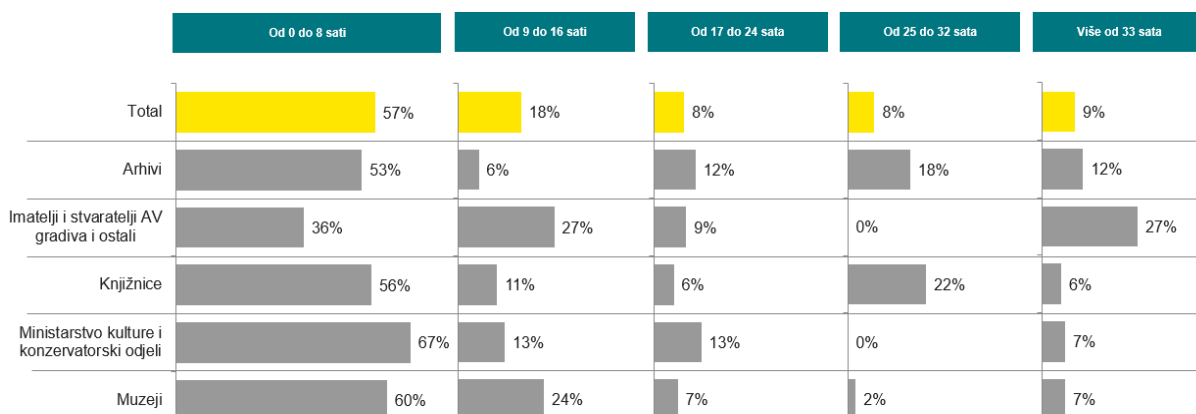

Slika 68. Raspodjela ukupnog broja radnih sati tjedno na poslovima digitalizacije u vrstama Institucija u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine (u %)

U ukupnom broju radnih sati tjedno na poslovima digitalizacije značajan je udio sati odrađen u devet ključnih institucija. Ključne institucije rade ukupno prosječno 408 radnih sati tjedno na poslovima digitalizacije, što je 22,67% ukupnog broja radnih sati tjedno svih Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine na poslovima digitalizacije. Od ključnih institucija, najveći broj radnih sati tjedno na poslovima digitalizacije radi HRT (prosječno 200 sati), zatim LZMK (prosječno 88 sati) i IEF (prosječno 40 sati). Najmanje se na ovim poslovima tjedno radi u MK-u (prosječno jedan sat) i MDC-u (prosječno 10 sati).

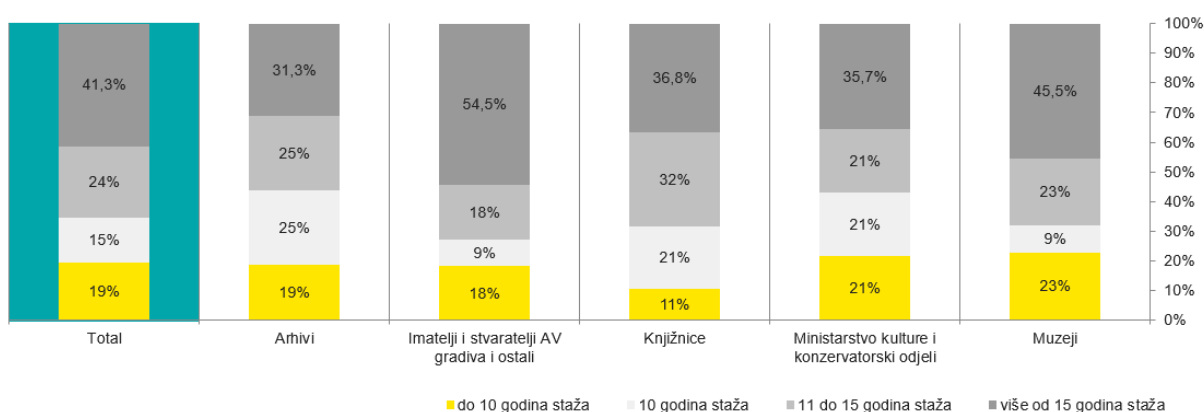
Više od 57% Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine u prosjeku radi od 0 do 8 sati tjedno na poslovima digitalizacije. Više od 33 sata tjedno, dakle gotovo jedan

zaposlenik tjedno, radi na poslovima digitalizacije tek 9% Institucija. Također, u svim skupinama Institucija, najčešće Institucije rade od 0 do 8 sati tjedno na poslovima digitalizacije. Detaljniji prikaz nalazi se na slici u nastavku.

Slika 69. Udio Institucija prema rasponu broja radnih sati tjedno koje zaposlenici rade na poslovima digitalizacije u ukupnom broju Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine (total) i u broju Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Prema godinama radnog staža zaposlenika na poslovima digitalizacije po vrsti Institucija vidljivo je da najiskusnije zaposlenike koji rade na poslovima digitalizacije imaju Institucije iz skupine Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali te iz muzeja, odnosno prosječno te skupine Institucija imaju najstariju strukturu zaposlenih na poslovima digitalizacije ako se isto procjenjuje prema godinama radnog staža. Ukupno u svim Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine na poslovima digitalizacije rade najviše zaposlenici s prosječno više od 15 godina staža, što je također slučaj i u šest ključnih institucija (osim HDA-a, IEF-a i MDC-a u kojima na poslovima digitalizacije rade zaposlenici s prosječno od 11 do 15 godina radnog staža).

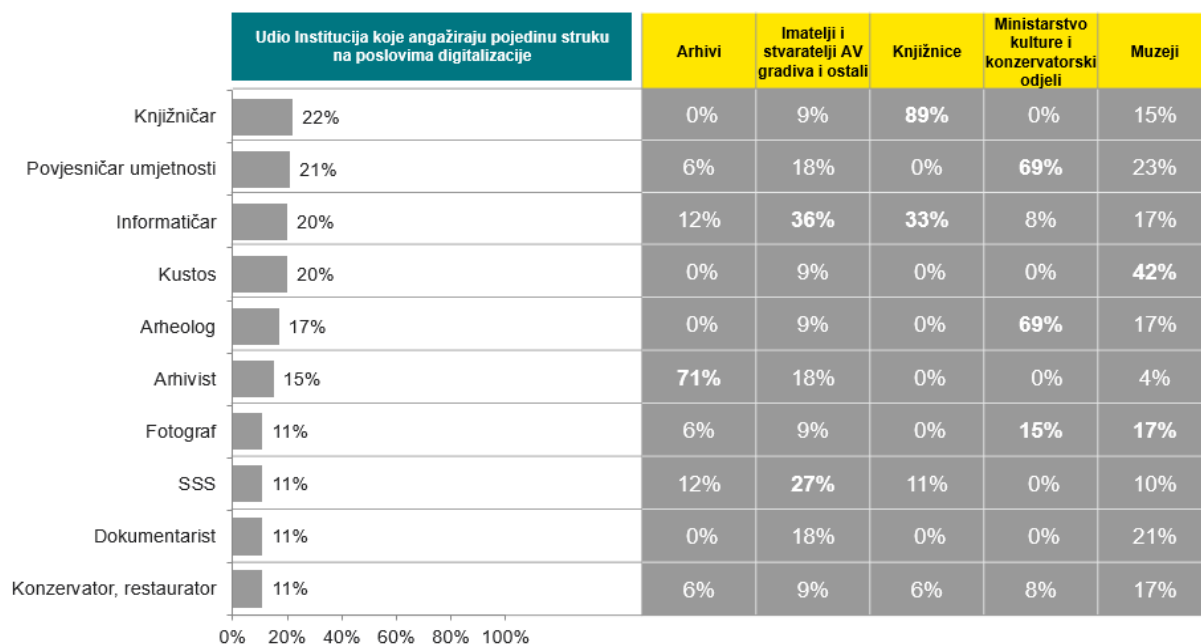

Slika 70. Udio Institucija prema starosnoj strukturi (godine radnog staža) zaposlenika na poslovima digitalizacije u ukupnom broju Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine (total) i u broju Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Ovakva struktura zaposlenih na poslovima digitalizacije ukazuje na iskusnu populaciju koja radi na ovim poslovima, ali također i na moguću potrebu za jačanjem kapaciteta manje iskusnom radnom snagom koja će učiti od postojećih zaposlenika, donijeti nove načine razmišljanja i ideje, nove modele rada i korištenja suvremene tehnologije. S obzirom da

najznačajniji udio zaposlenika koji rade na poslovima digitalizacije u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine ima više od 15 godina radnog staža, u nekim Institucijama, ako su to jedine osobe, postoji opasnost od mogućeg gubitka institucijskog znanja u slučaju odlaska iz institucije i/ili umirovljenja najiskusnijeg osoblja koje radi na poslovima digitalizacije. U takvim je slučajevima od izrazite važnosti pomlađivanje strukture zaposlenih na poslovima digitalizacije i očuvanje znanja u Instituciji.

Među zaposlenicima koji rade na poslovima digitalizacije u Institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine, knjižničari i povjesničari umjetnosti su najzastupljenije struke (43% Institucija na poslovima digitalizacije angažira zaposlenike ovih struka). U 89% knjižnica na poslovima digitalizacije radi knjižničar, dok u 69% Institucija u skupini MK i konzervatorski odjeli na poslovima digitalizacije rade povjesničari umjetnosti. Po zastupljenosti slijede u jednakom udjelu informatičari i kustosi (20% Institucija na poslovima digitalizacije angažira informatičare te 20% Institucija na poslovima digitalizacije angažira kustose). U 33% knjižnica na poslovima digitalizacije radi također i informatičar, a informatičar također radi na poslovima digitalizacije u 36% Institucija u skupini Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali. Kustosi se bave poslovima digitalizacije u 42% muzeja koja samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine. U ukupno devet ključnih institucija, zastupljene su također struke iz slike u nastavku.

Slika 71. Udio Institucija koje na poslovima digitalizacije angažiraju zaposlenike određenih struka u ukupnom broju Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine (ukupno) i u broju Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Najviše Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine procjenjuje da zaposlenici koji su uključeni u aktivnosti digitalizacije imaju srednju razinu kompetencija u odnosu na prepoznate potrebne kompetencije za digitalizaciju (45,05% Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine). Međutim, značajan broj Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine procjenjuje da zaposlenici koji su uključeni u aktivnosti digitalizacije imaju osnovnu razinu kompetencija, a da su kompetencije njihovih zaposlenika za digitalizaciju izvrsne smatra 18,02% Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine.

Razina kompetencija	Arhivi	Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	Knjižnice	MK i konzervatorski odjeli	Muzeji	UKUPNO
Osnovna	35,29%	20,00%	21,05%	75,00%	34,69%	36,94%
Srednja	47,06%	50,00%	57,89%	18,75%	46,94%	45,05%
Izvrсна	17,65%	30,00%	21,05%	6,25%	18,37%	18,02%
UKUPNO	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Slika 72. Udio Institucija prema razini kompetencija zaposlenika koji rade na poslovima digitalizacije u ukupnom broju Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine (ukupno i u broju Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine unutar pojedine vrste Institucija (u %))

Čak 50% Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine navelo je kako njihovi zaposlenici angažirani na poslovima digitalizacije nisu pohađali nikakvu edukaciju vezanu uz digitalizaciju što značajno ukazuje na potrebu za sistematičnim pristupom jačanja postojećih kapaciteta za provođenje aktivnosti digitalizacije. Zaposlenici ostalih Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine (63%) pohađali su barem neku edukaciju vanjskih pružatelja usluga digitalizacije samoj Instituciji (npr. zaposlenici muzeja često pohađaju edukacije o radu u M++, S++, K++, korisnici usluga društva ArhivPRO d.o.o. primili su edukaciju o radu u sustavu Indigo, zaposlenici muzeja pohađaju edukacije koje povremeno organizira MDC i sl.). Zaposlenici nekih Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine, ali manjina, pohađali su konkretne edukacije vezane uz sam proces digitalizacije (npr. edukacije/radionice o fotografiranju i fotografiji, izradi i montaži filma, digitalnoj restauraciji filma, digitalizaciji arhivskog materijala, virtualnim izložbama).

Prema tome, stupanj ulaganja u jačanje kapaciteta ima značajni prostor za unaprjeđenje, što je vidljivo iz činjenice da su zaposlenici samo četiri ključne institucije pohađali neke vanjske edukacije vezane uz proces digitalizacije (HRT, IEF, MDC i NSK). Zaposlenici angažirani na poslovima digitalizacije dviju ključnih institucije (HDA, MUO) imaju samo internu edukaciju vezanu uz digitalizaciju, dok zaposlenici HRZ-a, LZMK-a i MK-a nisu pohađali niti internu niti eksternu edukaciju na temu vezanu uz digitalizaciju.

3.7.2. Vanjske usluge koje Institucije koriste za poslove digitalizacije

Osim što samostalno digitaliziraju građu, veći dio Institucija usluge vezane uz proces digitalizacije nabavlja na tržištu kako bi upotvornio vlastite kapacitete za digitalizaciju ili nadomjestio nedostajuće resurse.

Uz informacije o opremljenosti i ljudskim resursima Institucija, informacije o korištenju vanjskih usluga upotrijebit će se za pripremu i planiranje projektnih aktivnosti, kao i proračuna Projekta. Kad je u pitanju provedba i organizacija procesa digitalizacije, namjera je da se u okviru Projekta omogući i provedba procesa digitalizacije od strane samih Institucija (dionika u Projektu), ali isto tako i mogućnost provođenja sekundarnih nabava usluga digitalizacije, tamo gdje je ocijenjeno potrebnim i opravdanim.

Nastavno na navedeno, cilj analize u sklopu ove točke bio je utvrditi za koje dijelove procesa digitalizacije i za digitalizaciju kojih vrsti građe Institucije koriste usluge vanjskih pružatelja. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 20, 21, 22).

Institucije koje koriste usluge vanjskih pružatelja vezane uz digitalizaciju (110 Institucija), najčešće iste koriste za građu koja se odnosi na arhivske zapise i fotografije, a najmanje za 3D snimke i ostale trodimenzionalne objekte što je odraz djelatnosti pojedinih Institucija i

građe kojom Institucije raspolažu, ali i kriterija odabira građe pojedinih Institucija te kapaciteta i opremljenosti Institucija za digitalizaciju određene vrste građe. Detaljni prikaz udjela Institucija koji koristi vanjske usluge digitalizacije za pojedinu vrstu građe po vrsti Institucija nalazi se u tablici u nastavku.

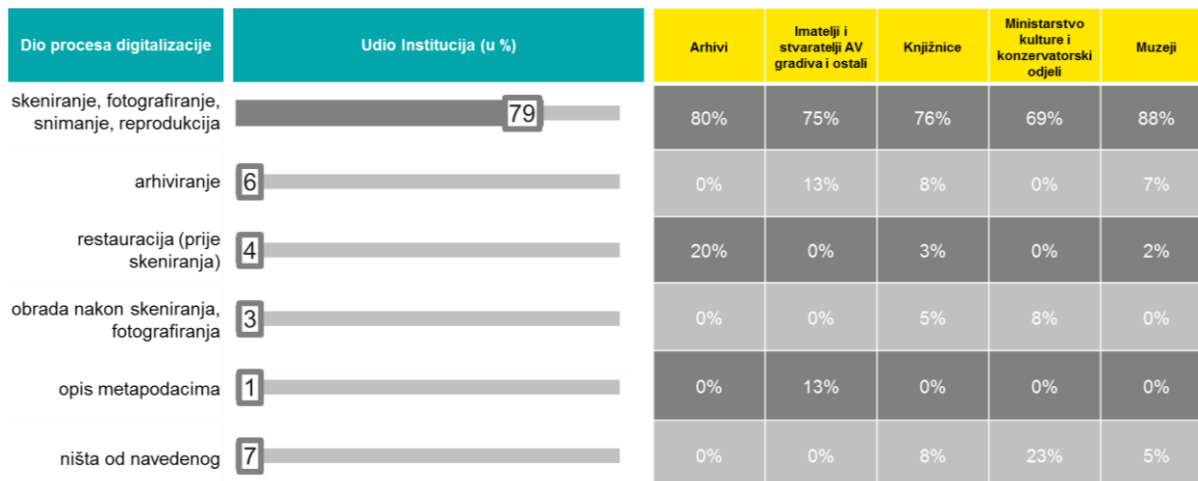
Dodatno, ako se promotre ključne institucije koje koriste vanjske usluge digitalizacije (7 Institucija), može se zaključiti sljedeće:

- ▶ LZMK ne koristi vanjske usluge digitalizacije niti za jednu vrstu građe.
- ▶ HDA i NSK koriste vanjske usluge digitalizacije samo za jednu vrstu građe (redom: arhivski zapisi i audio), a IEF i MUO za četiri vrste građe (IEF: notni zapisi, film, video zapisi, audio; MUO: rijetke knjige, notni zapisi, fotografije, plakati).
- ▶ MK koristi vanjske usluge digitalizacije za 14 različitih vrsti građe.

	TOTAL	Arhivi	Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	Knjižnice	MK i konzervatorski odjeli	Muzeji
Arhivski zapisi	37%	70%	38%	16%	85%	33%
Fotografije	37%	10%	25%	30%	62%	45%
Rijetke knjige	34%	10%	25%	51%	31%	26%
Razglednice	30%	10%	13%	41%	38%	26%
Novine	29%	10%	13%	54%	23%	17%
Crteži	26%	0%	25%	14%	54%	36%
Rukopisi	25%	20%	13%	27%	23%	29%
Karte	25%	40%	25%	5%	62%	26%
Ostale knjige	23%	0%	0%	46%	15%	14%
Plakati	23%	20%	25%	16%	15%	31%
Slike	19%	0%	13%	11%	15%	33%
Trodimenzionalna umjetnička djela	17%	0%	0%	5%	23%	33%
Serijali	16%	0%	0%	32%	8%	12%
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	16%	10%	13%	14%	15%	21%
Gravure, Otisci	16%	0%	13%	11%	23%	24%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	16%	0%	0%	0%	23%	36%
Video zapisi	15%	30%	13%	5%	15%	21%
Mikrooblici, Mikrofilmovi	15%	30%	0%	8%	38%	12%
Notni zapisi	13%	0%	25%	16%	8%	12%
Spomenici i mjesta	13%	0%	13%	0%	54%	14%
Film	12%	20%	13%	0%	8%	21%
Ostali dvodimenzionalni objekti	12%	0%	13%	5%	15%	19%
3D snimci	10%	0%	0%	3%	38%	12%
Ostali trodimenzionalni objekti	8%	0%	0%	0%	15%	17%

Tablica 12. Udio Institucija koje koriste vanjske usluge digitalizacije za pojedinu vrstu građe u ukupnom broju Institucija koje nabavljaju uslugu digitalizacije građe kulturne baštine na tržištu (total) i u broju Institucija Institucija koje nabavljaju uslugu digitalizacije građe kulturne baštine na tržištu unutar pojedine vrste Institucija (u %)

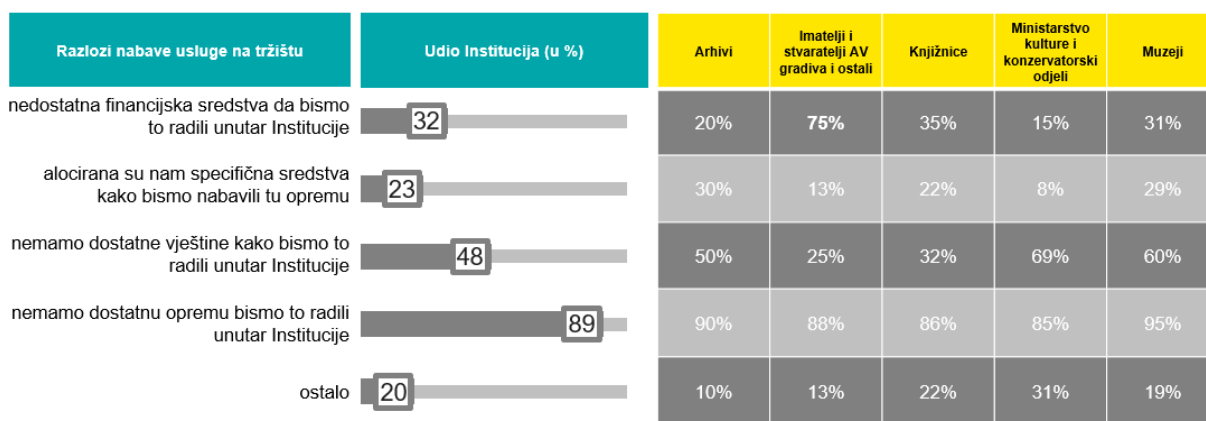
Institucije koje koriste pomoć vanjskih pružatelja usluga u digitalizaciji građe (110 Institucija), najčešće koriste vanjske usluge za skeniranje, fotografiranje, snimanje i reprodukciju, a u mnogo manjoj mjeri koriste vanjske usluge za druge dijelove procesa digitalizacije. Vanjske usluge za skeniranje, fotografiranje, snimanje i reprodukciju najčešće su korištene vanjske usluge u svim vrstama Institucija.

Slika 73. Udio Institucija koje najčešće koristi pomoć vanjskih pružatelja usluga za pojedini dio procesa digitalizacije u ukupnom broju Institucija koje nabavljaju uslugu digitalizacije građe kulturne baštine na tržištu i u broju Institucija koje nabavljaju uslugu digitalizacije građe kulturne baštine na tržištu unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od sedam ključnih institucija koje koriste usluge vanjskih pružatelja usluga, četiri Institucije najčešće koriste vanjske usluge za skeniranje, fotografiranje, snimanje i reprodukciju (HDA, IEF, MK, MDC). MZMK najčešće koristi vanjske usluge za opis metapodacima, MUO za restauraciju (prije skeniranja), a NSK za obradu nakon skeniranja/fotografiranja.

Među Institucijama koje koriste pomoć vanjskih pružatelja usluga u digitalizaciji građe (njih 110), najčešći razlog za nabavu usluga na tržištu je nedostatnost opreme za digitalizaciju unutar Institucije, dok se kao drugi najčešći razlog ističe nedostatnost vještina za digitalizaciju unutar Institucije. Nedostatnost opreme za digitalizaciju unutar Institucije najčešći je razlog za nabavu usluga na tržištu u svim vrstama Institucija. Ostali razlozi za nabavu usluga digitalizacije na tržištu također imaju značajan udio, a u većoj se mjeri odnose na nedostatak ljudskih kapaciteta i znanja koji su Institucije odlučile zasebno istaknuti u ovoj kategoriji odgovora, a u tom se dijelu može razmatrati i zajedno s udjelom Institucija koje smatraju da nemaju dostatne vještine kako bi same obavljale ono što nabavljaju na tržištu. Također, u ostalim su razlozima neke Institucije navele nedostatak specifičnih tipova opreme (npr. skenera za određene formate).

Slika 74. Udio Institucija prema najčešćim razlozima za nabavu usluga digitalizacije na tržištu u ukupnom broju Institucija koje nabavljaju uslugu digitalizacije građe kulturne baštine na tržištu i u broju Institucija koje nabavljaju uslugu digitalizacije građe kulturne baštine na tržištu unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Šest od sedam ključnih institucija koje koriste usluge vanjskih pružatelja usluga kao razlog nabave usluga na tržištu navodi nedostatnost opreme za digitalizaciju unutar Institucije, dok je drugi najčešći razlog koji navode četiri ključne institucije nedostatnost vještina za digitalizaciju unutar Institucije.

3.7.3. Financijski resursi Institucija

Financijski resursi Institucija, odnosno proračun kojim Institucije raspolažu za provođenje poslova iz svoje nadležnosti te aktivnosti digitalizacije građe kojom raspolažu, značajno utječu na količinu i kontinuitet digitalizacije građe kulturne baštine. Osim redovnih sredstava proračuna za financiranje djelovanja Institucijama, za sufinanciranje ili financiranje aktivnosti digitalizacije Institucije koriste projekte (projektno financiranje) ili, u nekim slučajevima, prihod koji same stječu. Osim za provođenje aktivnosti u sklopu procesa digitalizacije građe, Institucijama su financijska sredstva nužna za nabavu opreme i osiguranje ljudskih resursa za digitalizaciju. Također, dostupni financijski resursi mogu usmjeriti razvoj i modernizaciju procesa digitalizacije putem korištenja specifičnih softvera, alata, metodologija za što je potrebno nabaviti softverska rješenja, aplikacije, certifikate, itd. Trajna pohrana i očuvanje digitalne i digitalizirane građe također zahtijeva određena financijska sredstva, bilo da Institucija sama brine za trajnu pohranu i očuvanje ili za te aktivnosti koristi vanjske pružatelje usluga.

Uz uspostavu sustava, MK planira u sklopu Projekta provesti i aktivnosti jačanja kapaciteta Institucija zbog čega je, uz prethodno razmotrenu opremu i softvere te ljudske resurse, važno razmotriti i financijske resurse kojima Institucije raspolažu i koje ulažu u proces digitalizacije i očuvanje digitalne i digitalizirane građe. Prikupljene informacije bit će korisne MK-u pri planiranju proračuna Projekta za pojedine aktivnosti i definiranje financijske održivosti uspostavljenog središnjeg sustava nakon završetka provedbenog razdoblja Projekta.

Nastavno na navedeno, cilj analize u sklopu ove točke bio je utvrditi iznose i izvore financijskih sredstava za poslove digitalizacije kojima raspolažu Institucije. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 129, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 137, 138, 139).

Ukupni proračun Institucija za 2017. godinu prema zaprimljenim informacijama bio je 3,43 milijarde kuna, od čega je 75,97% u skupinama Institucija koje se odnose na Imatelje i stvaratelje AV gradiva i ostale imatelje i stvaratelje kulturne baštine te na Ministarstvo kulture

i konzervatorske odjele. Važno je pripomenuti gotovo zanemariv zasebni proračun konzervatorskih odjela (382.989 HRK Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulturne baštine), s obzirom da su isti organizacijske jedinice u sklopu MK-a te je proračun osiguran u sklopu proračuna MK-a. Od ukupnog iznosa proračuna Institucija za 2017. godinu, 78% sredstava čine proračuni devet ključnih institucija (sve ključne institucije imaju proračune veće od 10 milijuna kuna, osim MDC-a čiji je proračun 342.000 HRK).

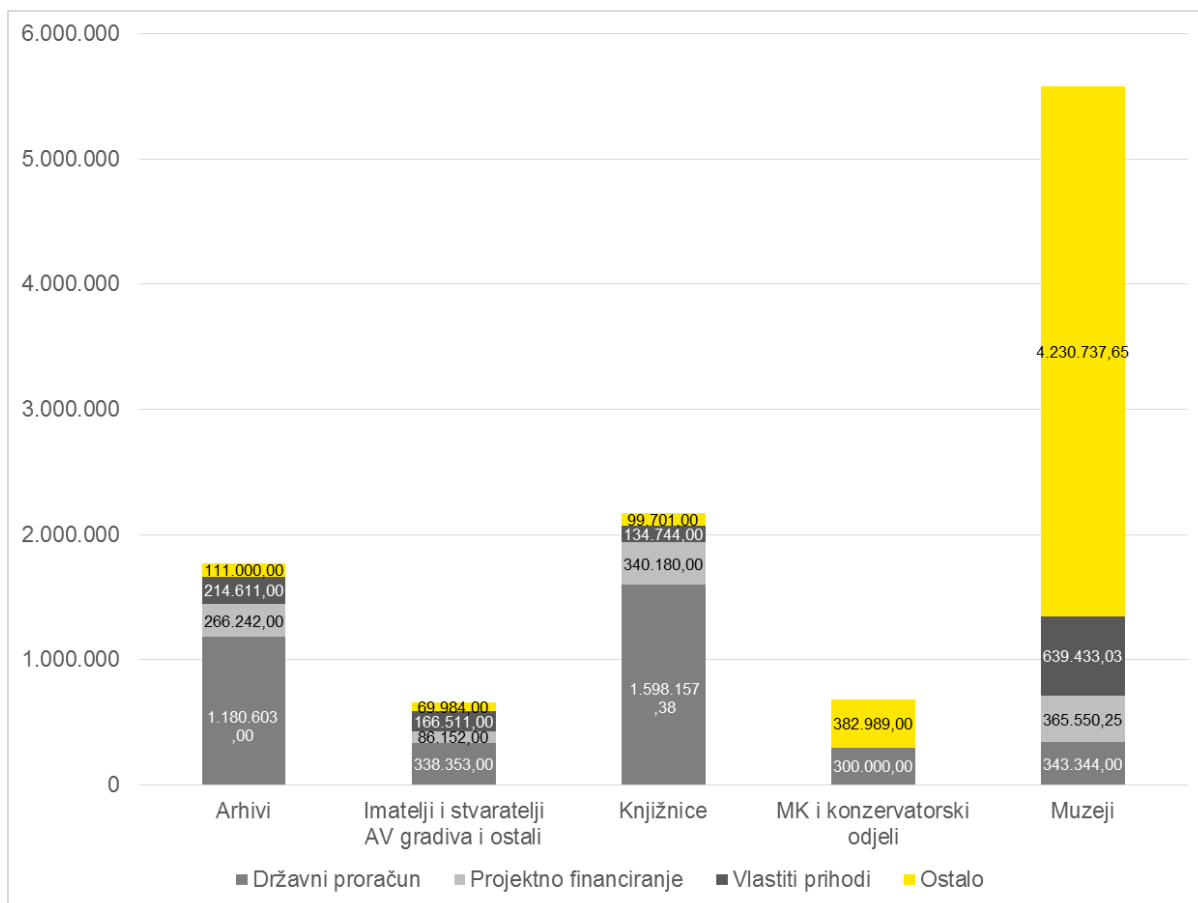
Za digitalizaciju kulturne baštine Institucije izdvajaju 8,87 milijuna kuna, što je 0,32% ukupnog iznosa proračuna Institucija za 2017. godinu. Najveći udio sredstava u ukupnom proračunu u 2017. godini izdvojili su arhivi (2,32%) i muzeji (1,64%). 28,44% proračuna Institucija za digitalizaciju u 2017. godini čine sredstva koja su za digitalizaciju izdvojena u ključnim institucijama.

Najznačajniji izvor sredstava za digitalizaciju Institucija u 2017. godini bili su državni proračun i ostali izvori iz kojih potječe 79,63% sredstava uloženi u digitalizaciju. Među najčešćim ostalim izvorima sredstava za digitalizaciju su jedinice lokalne i regionalne samouprave.

Detaljni pregled ukupnog proračuna Institucija te proračuna za digitalizaciju u 2017. godini po vrsti Institucija nalazi se u tablici u nastavku, dok su izvori proračuna za digitalizaciju u 2017. godini po vrsti Institucija prikazani na slici koja slijedi.

Vrsta Institucija	Ukupni proračun Institucija za 2017. godinu	Proračun Institucija za digitalizaciju za 2017. godinu prema izvoru sredstava				
		UKUPNO	Državni proračun	Projektno financiranje	Vlastiti prihodi	Ostalo
Arhivi	76.306.571,69	1.772.456,00	1.180.603,00	266.242,00	214.611,00	111.000,00
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	1.471.169.920,02	661.000,00	338.353,00	86.152,00	166.511,00	69.984,00
Knjižnice	407.232.988,04	2.172.782,38	1.598.157,38	340.180,00	134.744,00	99.701,00
MK i konzervatorski odjeli	1.132.013.804,00	682.989,00	300.000,00	0,00	0,00	382.989,00
Muzeji	339.895.795,19	5.579.066,93	343.344,00	365.550,25	639.433,03	4.230.737,65
UKUPNO	3.426.619.078,94	10.868.294,31	3.760.457,38	1.058.124,25	1.155.299,03	4.894.411,65
Ključne institucije	2.673.521.623,71	3.090.420,38	2.630.420,38	315.000,00	115.000,00	30.000,00

Tablica 13. Ukupni proračun Institucija i proračun za digitalizaciju u 2017. godini po vrsti Institucija (u HRK)

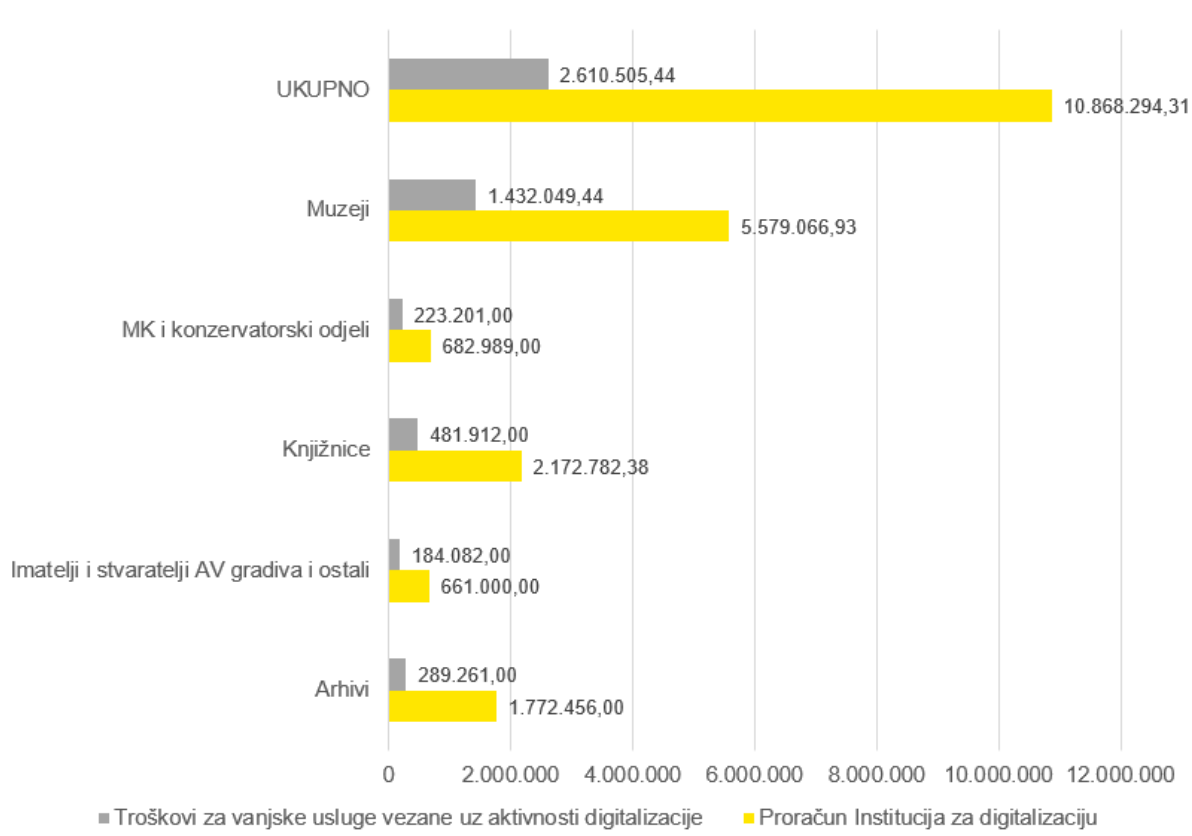

Slika 75. Izvori proračuna za digitalizaciju u 2017. godini po vrsti Institucija (u HRK)

Od institucija koje navode ovaj trošak, kod više od trećine trošak iznosi više od 10 tisuća kuna, iznimka su konzervatorski odjeli kod kojih je isto slučaj kod desetine institucija.

70 Institucija je u 2017. godini imalo troškove vanjskih usluga vezanih uz aktivnosti digitalizacije (50,72% Institucija). Te su Institucije u 2017. godini izdvojile za vanjske usluge 2,6 milijuna kuna. Najviše su za vanjske usluge vezane uz aktivnosti digitalizacije izdvojile Institucije iz skupine Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli (32,68%).

Od ukupnog iznosa godišnjih troškova Institucija za 2017. godinu za vanjske usluge vezane uz aktivnosti digitalizacije 24,02% sredstava čine troškovi svih devet ključnih institucija nabavljaju te usluge na tržištu.

Slika 76. Troškovi vanjskih usluga vezanih uz aktivnosti digitalizacije u 2017. godini po vrsti Institucija u odnosu na proračun Institucija za aktivnosti digitalizacije (u HRK)

Najznačajniji udio troškova vanjskih usluga vezanih uz aktivnosti digitalizacije u ukupnom proračunu Institucija za digitalizaciju ostvaruje se u skupini muzejima (25,67%), a najmanji u skupini Institucija Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali (27,85%).

U tablici u nastavku nalazi se pregled specifičnih troškova vezanih uz poslove digitalizacije koji su u Institucijama nastali u 2017. godini, odnosno pregled troškova:

- ▶ nabave IT opreme i sustava za digitalizaciju,
- ▶ održavanja postojeće IT opreme i sustava za digitalizaciju,
- ▶ prijenosa velikih količina podataka vezanih uz digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu,
- ▶ pohrane i očuvanja digitalne i digitalizirane kulturne baštine,
- ▶ pružanja pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini.

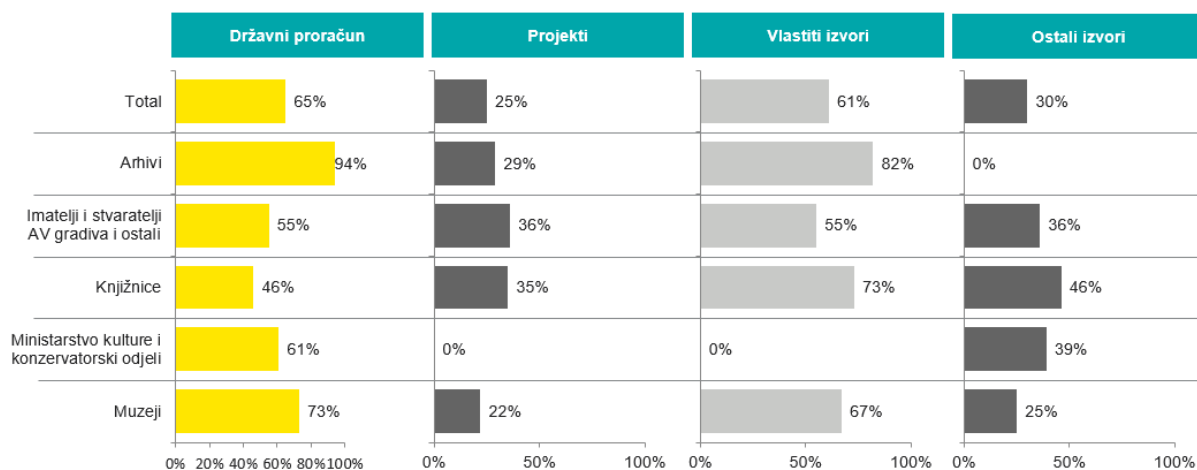
Vrsta Institucija	Troškovi nabave nove IT opreme i sustava za digitalizaciju	Troškovi održavanja postojeće IT opreme i sustava za digitalizaciju	Troškovi prijenosa velikih količina podataka vezanih uz digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu	Troškovi pohrane i očuvanja digitalne i digitalizirane kulturne baštine	Troškovi pružanja pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini
Arhivi	537.949,00	184.466,00	16.000,00	136.200,00	79.250,00
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	229.295,25	100.636,00	236.038,00	2.202.680,00	53.500,00
Knjižnice	807.388,50	347.634,14	162.115,00	84.950,00	73.026,00
MK i konzervatorski odjeli	1.891.094,00	564.001,00	128.900,00	1.610.000,00	1.004.100,00
Muzeji	895.161,60	744.432,10	165.535,00	309.328,10	264.041,81
UKUPNO	4.360.888,35	1.941.169,24	708.588,00	4.343.158,10	1.473.917,81
Ključne institucije	1.697.380,00	650.313,00	100.000,00	2.763.180,00	1.069.900,00

Tablica 14. Specifični troškovi vezani uz poslove digitalizacije u 2017. godini po vrsti Institucija (u HRK)

Pojašnjenja vezana uz tablicu nalaze se u nastavku po vrsti specifičnih poslova digitalizacije.

Troškovi nabave IT opreme i sustava za digitalizaciju

Za održavanje i nabavu IT opreme i sustava za digitalizaciju Institucije najviše koriste sredstva iz državnog proračuna (65% Institucija) i vlastita sredstva (61%). Putem projekata održavanje i nabavu IT opreme i sustava za digitalizaciju financira 25% Institucija, a 30% Institucija koristi i ostale izvore sredstava (najčešće jedinice lokalne i regionalne samouprave, a 10 Institucija navelo je da ne raspolažu sredstvima za održavanje i nabavu IT opreme i sustava za digitalizaciju).

Slika 77. Udio Institucija koje koriste pojedini izvor financiranja za održavanje i nabavu IT opreme i sustava za digitalizaciju u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od ključnih institucija, samo NSK koristi ostale izvore, a HRT, LZMK i MK financiraju održavanje i nabavu IT opreme i sustava za digitalizaciju samo iz jednog izvora (HRT i LZMK iz vlastitih izvora, a MK iz državnog proračuna). HDA i MUO financiraju održavanje i nabavu IT opreme i sustava za digitalizaciju iz tri izvora, odnosno državnog proračuna, projekata i iz vlastitih sredstava, a HRZ i MDC iz dva izvora, odnosno državnog proračuna i vlastitih sredstava. Osim ostalih izvora, NSK za financiranje održavanja i nabave IT opreme i sustava za digitalizaciju koristi i sredstva iz državnog proračuna te projekata.

49 Institucija nije u 2017. godini nabavljalo novu IT opremu i sustave za digitalizaciju (35,51% Institucija). Institucije koje su u 2017. godini ostvarile troškove u ovoj kategoriji (89 Institucija), ostvarile su ukupne godišnje troškove u iznosu od 4,4 milijuna kuna. Najviše su za novu IT opremu i sustave za digitalizaciju izdvojile Institucije iz skupine Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli (43,36%).

Od ukupnog iznosa godišnjih troškova Institucija za 2017. godinu za nabavu nove IT opreme i sustava za digitalizaciju, 38,92% sredstava čine troškovi osam ključnih institucija koje ih ostvaruju (osim LZMK-a koji u 2017. nije nabavljao novu IT opremu i sustave za digitalizaciju).

Troškovi održavanja postojeće IT opreme i sustava za digitalizaciju

57 Institucija nije u 2017. godini imalo troškove održavanja postojeće IT opreme i sustava za digitalizaciju (41,3% Institucija). Institucije koje su u 2017. godini ostvarile troškove u ovoj kategoriji (81 Institucija), ostvarile su ukupne godišnje troškove u iznosu od 1,94 milijuna

kuna. Najviše su za održavanje postojeće IT opreme i sustava za digitalizaciju izdvojile Institucije iz skupine Muzeji (38,35%).

Od ukupnog iznosa godišnjih troškova Institucija za 2017. godinu za održavanje postojeće IT opreme i sustava za digitalizaciju, 33,50% sredstava čine troškovi svih devet ključnih institucija koje ih ostvaruju.

Troškovi prijenosa velikih količina podataka vezanih uz digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu

111 Institucija nije u 2017. godini imalo troškove prijenosa velikih količina podataka vezanih uz digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu (80,43% Institucija). Institucije koje su u 2017. godini ostvarile troškove u ovoj kategoriji (27 Institucija), ostvarile su ukupne godišnje troškove u iznosu od 707 tisuća kuna. Najviše su za prijenos velikih količina podataka vezanih uz digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu izdvojile Institucije iz skupine Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali (33,31%).

Od ukupnog iznosa godišnjih troškova Institucija za 2017. godinu za prijenos velikih količina podataka vezanih uz digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu, 14,11% sredstava čine troškovi svih devet ključnih institucija koje ih ostvaruju.

Troškovi pohrane i očuvanja digitalne i digitalizirane kulturne baštine

84 Institucija nije u 2017. godini imalo troškove pohrane i očuvanja digitalne i digitalizirane kulturne baštine (61,76% Institucija). Institucije koje su u 2017. godini ostvarile troškove u ovoj kategoriji (52 Institucija), ostvarile su ukupne godišnje troškove u iznosu od 4,34 milijuna kuna. Najviše su za pohranu i očuvanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine izdvojile Institucije iz skupine Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali (50,72%).

Od ukupnog iznosa godišnjih troškova Institucija za 2017. godinu za pohranu i očuvanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine, 63,62% sredstava čine troškovi svih devet ključnih institucija koje ih ostvaruju.

Troškovi pružanja pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini

96 Institucija nije u 2017. godini imalo troškove pružanja pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini (69,56% Institucija). Institucije koje su u 2017. godini ostvarile troškove u ovoj kategoriji (42 Institucija), ostvarile su ukupne godišnje troškove u iznosu od 1,47 milijuna kuna. Najviše su za pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini izdvojile Institucije iz skupine Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli (68,12%).

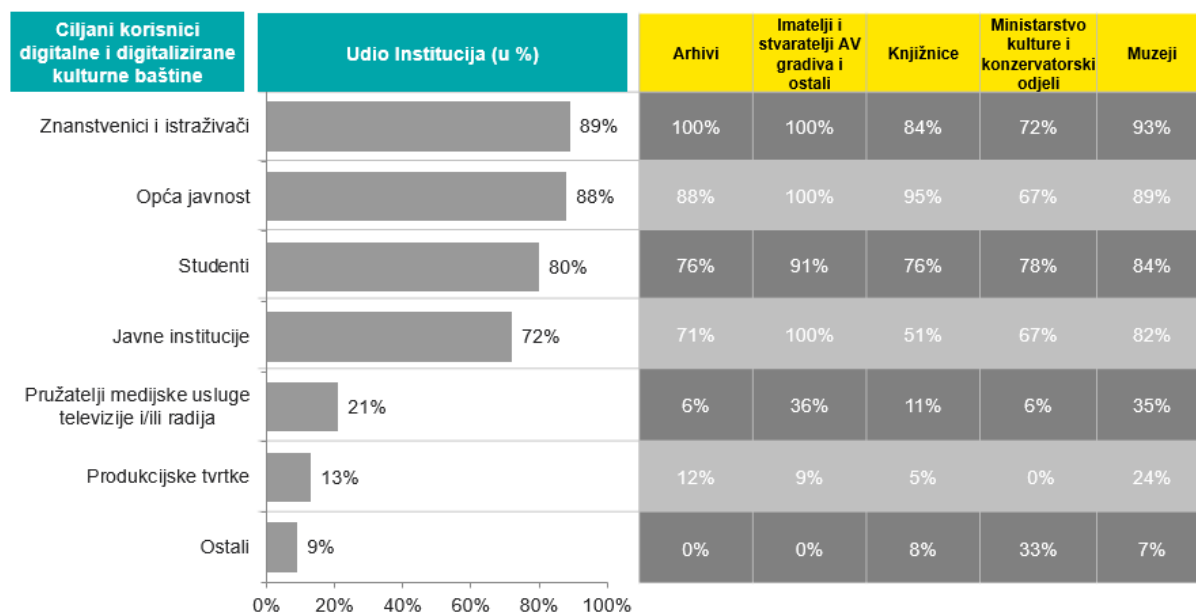
Od ukupnog iznosa godišnjih troškova Institucija za 2017. godinu za pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini 72,59% sredstava čine troškovi svih devet ključnih institucija koje ih ostvaruju.

3.8. Korištenje postojeće digitalizirane građe Institucija

Ovisno o djelatnosti Institucija te građi koju Institucije imaju i stvaraju, Institucijama pristupaju različiti korisnici njihove analogne građe, ali i digitalne i digitalizirane građe koja se odnosi na kulturnu baštinu. U svrhu ove analize i za potrebe pripreme Projekta, analizirani su ciljani korisnici digitalne i digitalizirane kulturne baštine.

Ciljani korisnici digitalne i digitalizirane kulturne baštine su za najveći broj Institucija znanstvenici i istraživači te opća javnost. Znanstvenici i istraživači su ciljani korisnici za sve

arhive i Imatelje i stvaratelje AV gradiva i ostale imatelje i stvaratelje kulturne baštine te za 93% muzeja. Za knjižnice su ciljani korisnici najčešće opća javnost, a za MK i konzervatorske odjele su to studenti.

Slika 78. Udio Institucija prema njihovim ciljanim korisnicima digitalne i digitalizirane kulturne baštine u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %) ²⁰

Također, znanstvenici i istraživači su ciljani korisnici digitalne i digitalizirane kulturne baštine svih ključnih institucija, dok je opća javnost ciljani korisnik svih ključnih institucija osim MDC-a koji je usmjeren na muzejsku zajednicu. Niti jedna ključna institucija nije navela produkcijske tvrtke kao ciljanog korisnika digitalne i digitalizirane kulturne baštine.

Cilj svake Institucije jest svojim ciljanim korisnicima omogućiti pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini za kojom su korisnici iskazali interes, a to im, ovisno o statusu građe, omogućavaju putem otvorenog ili djelomičnog otvorenog pristupa. Osim toga, neke Institucije svojim korisnicima nude i određene usluge vezane uz digitalnu i digitaliziranu građu kulturne baštine. Relevantna pitanja vezana uz pristup javnosti i zaposlenika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini te usluge Institucija koje se temelje na toj građi predmet su analize u sklopu narednih točaka.

3.8.1. Pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi Institucija

Ovisno o stupnju zaštićenosti autorskim pravima, Institucije mogu omogućiti korisnicima otvoreni pristup građi ili djelomično otvoreni pristup građi (npr. uvid u građu se omogućava na zahtjev, uz identifikaciju i autentikaciju korisnika, uz određene uvjetima u kojima se uvid može izvršiti). Osim toga, određen dio građe Institucija nije dostupan za pristup i korištenje od strane korisnika.

Otvoreni pristup u smislu ove analize označava neposredan, slobodan i neograničen *on-line* pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi kulturne baštine, odnosno otvoreni pristup ima digitalna i digitalizirana kulturna baština koja je javno dostupna za pregledavanje i korištenje. Otvoreni pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u tom smislu omogućava i vanjskim korisnicima i samoj Instituciji da tu građu koriste za svoje potrebe ili u svrhu stvaranja novih usluga za korisnike.

²⁰ Rezultati proizlaze iz analize odgovora Institucija na pitanje 9 iz upitnika.

Informacije o pristupu digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, postojećim uslugama koje Institucije nude svojim korisnicima i postojećim korisnicima važne su kako bi se ispitao potencijalni obuhvat građe koja će u početku moći biti smještena na centrali repozitorij i kojoj može biti omogućen otvoren pristup putem središnjeg javnog sučelja. Također, predviđeno je da se na jedinstvenom sučelju omoguće različita prava korisnicima, ovisno o svrsi pristupa i građi kojoj korisnici pristupaju. Tako će u određenim slučajevima moguće biti potrebna autentikacija korisnika. Dakle, planirano je u sklopu razvoja budućeg središnjeg sustava omogućiti: (i) otvoreni pristup građi za koju je to moguće za sve korisnike, (ii) posebna prava zaposlenicima Institucija koji će moći imati mogućnost koristiti središnji sustav kako dodatni alat u svom radu, (iii) *on-line* pristup korisnika digitalnim objektima koji nemaju otvoreni pristup (uz regulirana prava i sukladno uvjetima pristupa koji se primjenjuju na analogni objekt).

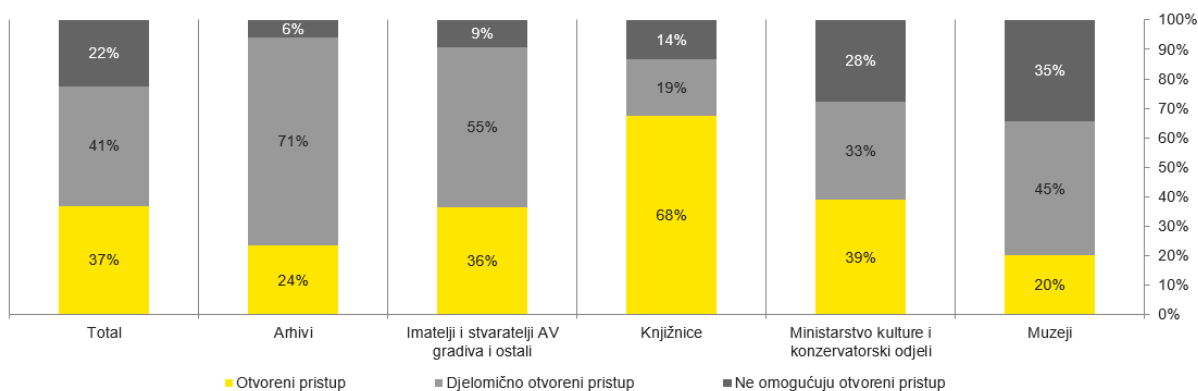
Nastavno na navedeno, cilj analize u sklopu ove točke bio je ispitati u kojoj mjeri Institucije omogućavaju svojim korisnicima i zaposlenicima otvoreni pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, na koji se način reguliraju prava pristupu te mjeri li se i kako pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini od strane korisnika.

Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika koji se odnosi na sljedeće teme:

- ▶ Digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu kojoj je omogućen otvoren pristup (pitanja 79, 80, 81),
- ▶ Pristup zaposlenika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini (pitanja 82, 83, 84, 88, 89, 90),
- ▶ Prava za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine od strane djelatnika Institucija (pitanja 85, 86, 87),
- ▶ Način pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini od strane korisnika (pitanja 91, 92, 97, 98, 107, 108),
- ▶ Mjerenje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini od strane korisnika (pitanja 101, 102, 103, 104, 105, 106).

Digitalna i digitalizirana kulturna baština kojoj je omogućen otvoren pristup

Većina Institucija osigurava barem djelomičan pristup postojećoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini. Knjižnice prednjače po otvorenosti pristupa građi s obzirom da 68% knjižnica omogućava otvoreni pristup postojećoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, dok je taj udio Institucija najmanji u skupini muzeja (samo 20% muzeja omogućava otvoreni pristup postojećoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini). Ukupno 31 Institucija uopće ne omogućava otvoreni pristup postojećoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini.

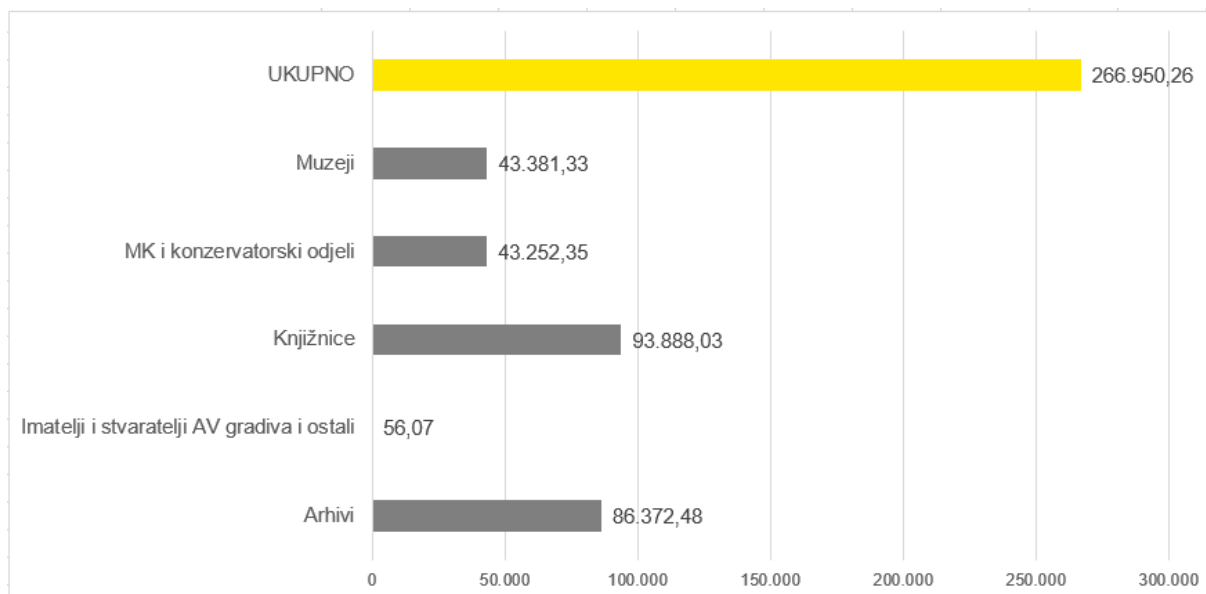
Slika 79. Udio Institucija koje omogućavaju otvoreni pristup postojećoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Većina ključnih institucija omogućava djelomično otvoreni pristup postojećoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, MDC i NSK omogućavaju otvoreni pristup, dok HRZ uopće ne omogućava otvoreni pristup postojećoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini.

Institucije koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup (107 Institucija), navele su kako je javno dostupna veličina digitalne i digitalizirane kulturne baštine za pregledavanje i korištenje ukupno 266.950,26 TB, od čega se najviše nalazi u knjižnicama i arhivima. Pritom valja uzeti u obzir da četiri Institucije koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup nisu navele veličinu građe koja je javno dostupna za pregledavanje i korištenje. S obzirom na njihov značajni doprinos veličini digitalne i digitalizirane kulturne baštine koja je javno dostupna za pregledavanje i korištenje, važno je istaknuti sljedeće Institucije:

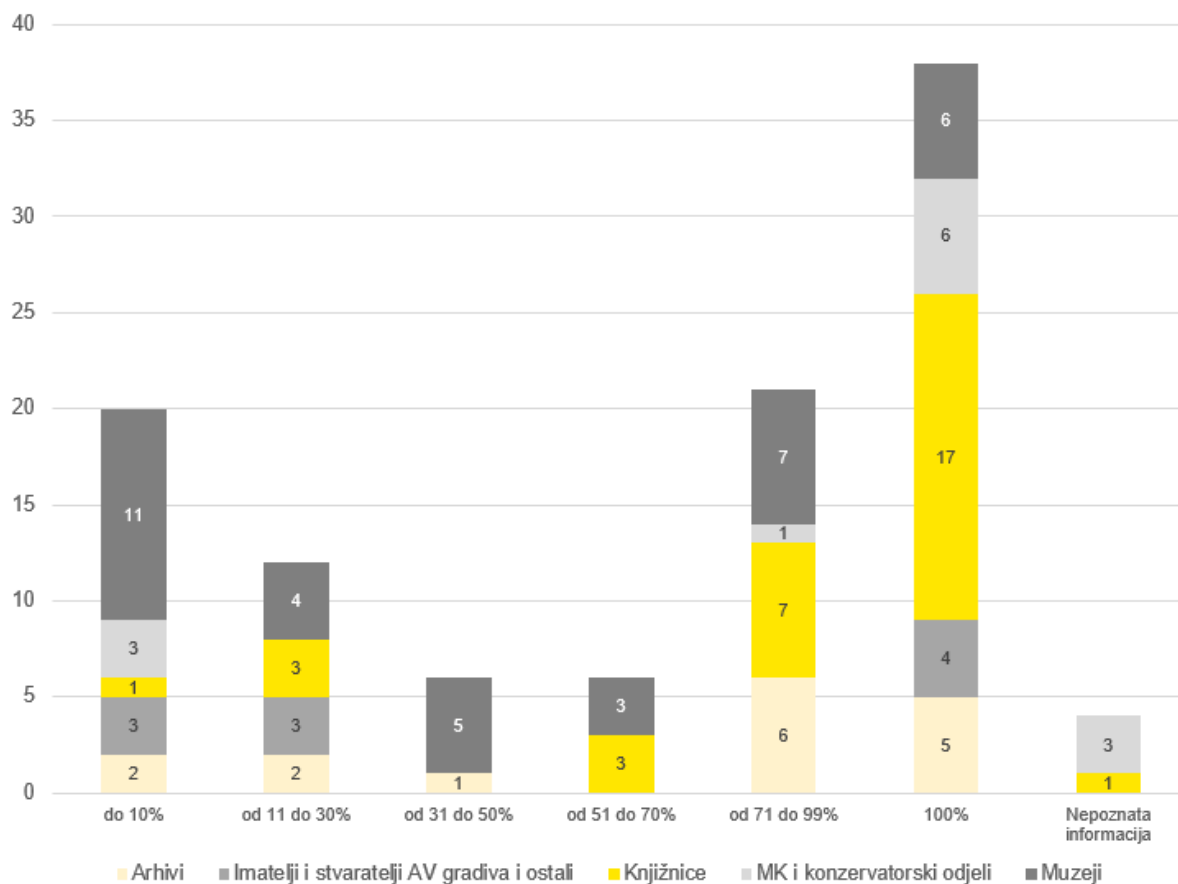
- ▶ Arhivi: HDA (43.221 TB), Hrvatski arhiv u Sisku (43.133 TB),
- ▶ Knjižnice: Gradska i sveučilišna knjižnica u Osijeku (43.253 TB), Sveučilište Juraja Dobrile u Puli (30.348 TB), Knjižnice grada Zagreba (20.121 TB),
- ▶ MK i konzervatorski odjeli: Konzervatorski odjel u Zadru (43.222 TB),
- ▶ Muzeji: Muzej hrvatskih arheoloških spomenika Split (43.105 TB).

Veličina za pregledavanje i korištenje javno dostupne digitalne i digitalizirane kulturne baštine ključnih institucija čini 16,23% u ukupnoj veličini za pregledavanje i korištenje javno dostupne digitalne i digitalizirane kulturne baštine Institucija.

Slika 80. Veličina za pregledavanje i korištenje javno dostupne digitalne i digitalizirane kulturne baštine ukupno u svim Institucijama koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup (ukupno) i u Institucijama koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup unutar pojedine vrste Institucija (u TB)

Od Institucija koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup (107 Institucija), 38 Institucija navelo je kako je za 100% njihove digitalne i digitalizirane kulturne baštine omogućen otvoreni pristup, dok je pri 20 Institucija otvoreni pristup omogućen za do 10% njihove digitalne i digitalizirane kulturne baštine. Pritom valja uzeti u obzir da četiri Institucije koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup nisu navele za koji postotak digitalne i digitalizirane kulturne baštine je omogućen otvoren pristup. Detaljni pregled nalazi se na slici u nastavku.

Slika 81. Broj Institucija koje imaju omogućen otvoreni pristup određenom udjelu njihove digitalne i digitalizirane kulturne baštine

Udio digitalne i digitalizirane kulturne baštine za koju je omogućen otvoreni pristup u ključnim Institucijama jest kako slijedi:

- ▶ Za 100% digitalne i digitalizirane kulturne baštine je omogućen otvoreni pristup: IEFL,
- ▶ Za 71 do 99% digitalne i digitalizirane kulturne baštine je omogućen otvoreni pristup: MUO, MDC,
- ▶ Za 51 do 70% digitalne i digitalizirane kulturne baštine je omogućen otvoreni pristup: NSK
- ▶ Za 11 do 30% digitalne i digitalizirane kulturne baštine je omogućen otvoreni pristup: LZMK, HRT,
- ▶ Za do 10% digitalne i digitalizirane kulturne baštine je omogućen otvoreni pristup: MK, HDA.

Institucije koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini (107 Institucija), najčešće to omogućavaju za građu koja se odnosi na fotografije, razglednice i ostale knjige, a najmanje za ostale trodimenzionalne objekte, spomenike i mjesta i film. Detaljni prikaz nalazi se u tablici u nastavku.

Vrsta digitalne i digitalizirane građe za koju je omogućen otvoreni pristup	Total	Arhivi	Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	Knjižnice	MK i konzervatorski odjeli	Muzeji
Fotografije	50,5%	62,5%	30%	21,9%	69,2%	69,4%
Razglednice	39,3%	50%	30%	31,3%	15,4%	52,8%
Rijetke knjige	27,1%	25%	30%	43,8%	7,7%	19,4%
Ostale knjige	36,4%	25%	40%	50%	23,1%	33,3%
Novine	30,8%	25%	10%	56,3	15,4%	22,2%
Arhivski zapisi	29,9%	93,8%	20%	0%	46,2%	25%
Karte	29%	56,3%	10%	12,5%	38,5%	33,3%
Crteži	26,2%	0%	40%	12,5%	23,1%	47,2%
Plakati	24,3%	25%	40%	15,6%	7,7%	33,3%
Slike	20,6%	6,3%	20%	6,3%	15,4%	41,7%
Rukopisi	18,7%	6,3%	50%	21,9%	15,4%	13,9%
Serijali	17,8%	0%	20%	34,4%	15,4%	11,1%
Gravure/otisci	14%	0%	0%	9,4%	7,7%	30,6%
Notni zapisi	13,1%	6,3%	30%	18,8%	7,7%	8,3%
Trodimenzionalna umjetnička djela	13,1%	0%	0%	0%	0%	38,9%
Video zapisi	12,1%	18,8%	20%	6,3%	7,7%	13,9%
Audio	9,3%		20%	9,4%	7,7%	11,1%
Mikrooblici/mikrofilmovi	8,4%	31,3%	0%	9,4%	7,7%	0%
Film	7,5%	0%	20%	0%	7,7%	13,9%
Spomenici i mjesta	7,5%	0%	0%	0%	38,5%	8,3%
3D snimci	4,7%	0%	0%	3,1%	23,1%	2,8%
Ostali dvodimenzionalni objekti	13,1%	0%	0%	3,1%	7,7%	33,3%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	14%	0%	10%	0%	7,7%	36,1%
Ostali trodimenzionalni objekti	3,7%	0%	0%	0%	0%	11,1%
Ostalo	14%	18,8%	10%	9,4%	46,2%	5,6%

Tablica 15. Udio Institucija koji omogućava otvoreni pristup određenoj vrsti građe u ukupnom broju Institucija koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup (total) i u broju Institucija koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Dodatno, ako se promotre ključne institucije koje omogućavaju potpuno otvoreni ili djelomično otvoreni pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini (8 Institucija), može se zaključiti sljedeće:

- ▶ Najviše ključnih institucija omogućava otvoreni pristup digitalnim ili digitaliziranim fotografijama (MK, IEF, HDA, MUO, MDC), plakatima (IEF, MUO, MDC, NSK) i razglednicama (IEF, HDA, MUO, NSK).
- ▶ Samo jedna ključna institucija omogućava otvoreni pristup digitalnim ili digitaliziranim slikama (MUO), ostalim dvodimenzionalnim objektima (MUO), trodimenzionalnim umjetničkim djelima (MUO), spomenicima i mjestima (MK).

Pristup zaposlenika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini

Od 31 Institucije (1 arhiv, 1 Institucija iz skupine Imatelj i stvaratelj AV gradiva i ostali, 5 knjižnica, 5 Institucija iz skupine MK i konzervatorski odjeli, 19 muzeja) koje ne omogućavaju niti potpuno otvoreni niti djelomično otvoreni pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, samo četiri Institucije (2 knjižnice, 1 Institucija iz skupine MK i konzervatorski odjeli, 1 muzej) navode da njihovi zaposlenici nemaju pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini. Od navedenih Institucija (27 Institucija), devet Institucija omogućava pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini svim svojim zaposlenicima, dok dvije Institucije to omogućavaju svim zaposlenicima koji rade na aktivnostima digitalizacije (HRZ i Hrvatski muzej arhitekture). Druge Institucije navode konkretni broj zaposlenika koji ne odgovara niti

broju zaposlenika koji rade na aktivnostima digitalizacije (iz pitanja 119) niti ukupnom broju osoblja koji radi na ključnim aktivnostima Institucije (pitanje 117).

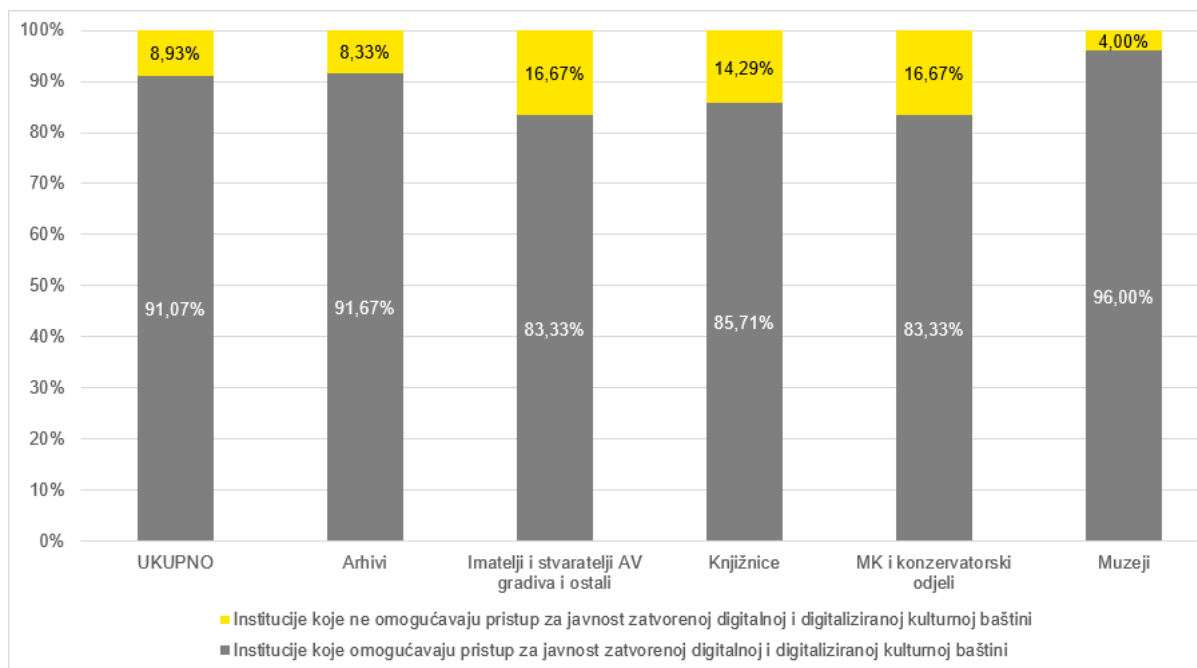
HRZ, kao jedina ključna Institucija koja ne omogućava niti potpuno otvoreni niti djelomično otvoreni pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, osigurava pristup takvoj građi svim svojim zaposlenicima koji obavljaju stručnu djelatnost vezanu uz digitalizaciju.

Kao najčešću svrhu za koju zaposlenici Institucija čiji zaposlenici imaju pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini imaju dopuštenje za pristup Institucije navode očuvanje digitalne kulturne baštine. HRZ je kao ključna institucija naveo sve ponuđene svrhe. Među ostalim svrhama za koju zaposlenici Institucija čiji zaposlenici imaju pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini imaju dopuštenje za pristup, Institucije navode stručni rad, dokumentacijsku obradu, edukacije, rad na projektima i slično.

Vrsta Institucija	U svrhu očuvanja digitalne kulturne baštine	U svrhu stvaranja novih usluga	U ostale svrhe
Arhivi	0	1	0
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	1	1	1
Knjižnice	3	1	0
MK i konzervatorski odjeli	1	2	2
Muzeji	18	10	8
UKUPNO (27)	23	15	11

Slika 82. Svrha u koju zaposlenici Institucija čiji zaposlenici imaju pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini imaju dopuštenje za pristup po vrsti Institucija (u broju Institucija)

Od Institucija koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup (56 Institucija), 51 Institucija navela je kako svojim članovima ili osoblju omogućava pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, dok pet Institucija djelomično otvoreni pristup ne omogućava niti svojim članovima niti osoblju.

Slika 83. Udio Institucija koje svojim članovima ili osoblju omogućava pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u ukupnom broju Institucija koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup i u broju Institucija koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Najveći broj Institucija koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini to omogućava samo zaposlenicima koji su uključeni u proces digitalizacije, dok vrlo rijetko takve Institucije to omogućavaju svim svojim zaposlenicima. Detaljni pregled kategorije osoblja kojima Institucije omogućavaju pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini po vrsti Institucija nalazi se na slici u nastavku.

Vrsta Institucija	Uzorak	Osoblje koji ima pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini				
		Samo zaposlenici uključeni u digitalizaciju, digitalno arhiviranje i očuvanje	Zaposlenici uključeni u razvoj i pružanje korisničke usluge	Svi zaposlenici	Svi prijavljeni na lokalnu mrežu Institucije	Ostalo osoblje
Arhivi	12	9	6	2	0	2
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	6	3	2	1	2	0
Knjižnice	7	3	3	1	0	0
MK i konzervatorski odjeli	6	1	1	1	3	1
Muzeji	25	18	8	1	1	3
UKUPNO (56)	56	34	20	6	6	6

Slika 84. Kategorije osoblja kojima Institucije (koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup) omogućavaju pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini po vrsti Institucija (u broju Institucija)

MK, LZMK, HDA i HRT kao ključne institucije koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, takav pristup omogućavaju zaposlenicima uključenima u digitalizaciju i zaposlenicima uključenima u razvoj u pružanje korisničke usluge. S druge strane, IEF djelomično otvoreni pristup omogućava svim svojim zaposlenicima, ali i svakome tko je prijavljen na lokalnu mrežu Institucije. MUO djelomično otvoreni pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini omogućava svima onima kojima je to potrebno.

Najveći broj Institucija koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini osoblje koje pristupa za javnost zatvorenoj građi identificira putem korisničkog imena i lozinke koje su izdane od Institucije. Takav oblik identifikacije najčešći je u svim skupinama Institucija. Pametnu karticu kao vrstu autentikacijskog servisa za identifikaciju osoblja koristi tek neznatan broj Institucija. Detaljni pregled vrsti autentikacijskih servisa koje Institucije koriste kako bi identificirale osoblje pri pristupu za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini po vrsti Institucija nalazi se na slici u nastavku.

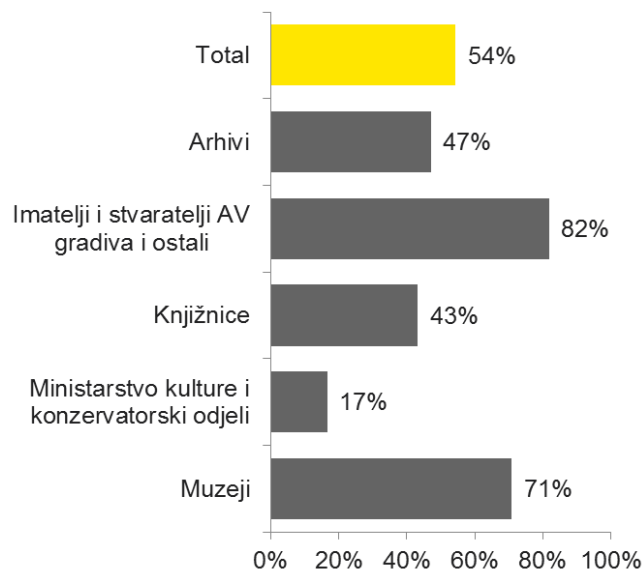
Vrsta Institucija	Uzorak	Vrste autentikacijskih servisa za identifikaciju osoblja		
		Korisničko ime i lozinka izdana od Institucije	Pametna kartica	Ostalo
Arhivi	12	5	0	7
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	6	4	1	1
Knjižnice	7	3	0	4
MK i konzervatorski odjeli	6	5	0	0
Muzeji	25	23	0	1
UKUPNO (56)	56	40	1	13

Slika 85. Vrste autentikacijskih servisa koje Institucije (koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup) koriste kako bi identificirale osoblje pri pristupu za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini po vrsti Institucija (u broju Institucija)

Svih šest ključnih institucija koje omogućavaju djelomično otvoreni pristup za javnost zatvorenoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini (MK, LZMK, IEF, HDA, MUO, HRT) osoblje koje pristupa za javnost zatvorenoj građi identificira putem korisničkog imena i lozinke koje su izdane od Institucije, dok samo HRT ima praksu primjene pametne kartice.

Prava za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine od strane djelatnika Institucija

Kategorizaciju ovlasti, tj. prava za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine koristi nešto više od pola ispitanih Institucija (75 Institucija). Najčešće kategorizirane ovlasti imaju Institucije iz skupine Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali, a najrjeđe Institucije iz skupine MK i konzervatorski odjeli. Sve ključne institucije imaju kategorizirane ovlasti za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine.

Slika 86. Udio Institucija koje imaju kategorizirane ovlasti za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od Institucija koje koriste prava za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine, većina za svoje djelatnike ima definirano pravo pregledavanja. Međutim, značajan postotak Institucija za svoje djelatnike ima definirano i administratorsko pravo te pravo mijenjanja.

U većini Institucija koje koriste prava za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine (79% od 75 Institucija) puna prava dodijeljena su nekim, ne svim zaposlenicima. Značajno je primijetiti kako niti u jednom arhivu svi zaposlenici nemaju sva prava, dok u skupini Institucija MK i konzervatorski odjeli ne postoje Institucije u kojima niti jedan zaposlenik nema sva prava.

U ključnim institucijama situacija je sljedeća:

- ▶ Sve ključne institucije za svoje djelatnike imaju definirano administratorsko pravo i pravo pregledavanja.
- ▶ Pravo mijenjanja za svoje djelatnike nema definirano samo HRT.
- ▶ Niti u jednoj ključnoj instituciji nije situacija da svi zaposlenici imaju sva prava.
- ▶ U HDA-u i LZMK-u niti jedan zaposlenik nema sva prava.
- ▶ Neki zaposlenici imaju sva prava u sedam od devet ključnih institucija (osim HDA-a i LZMK-a).

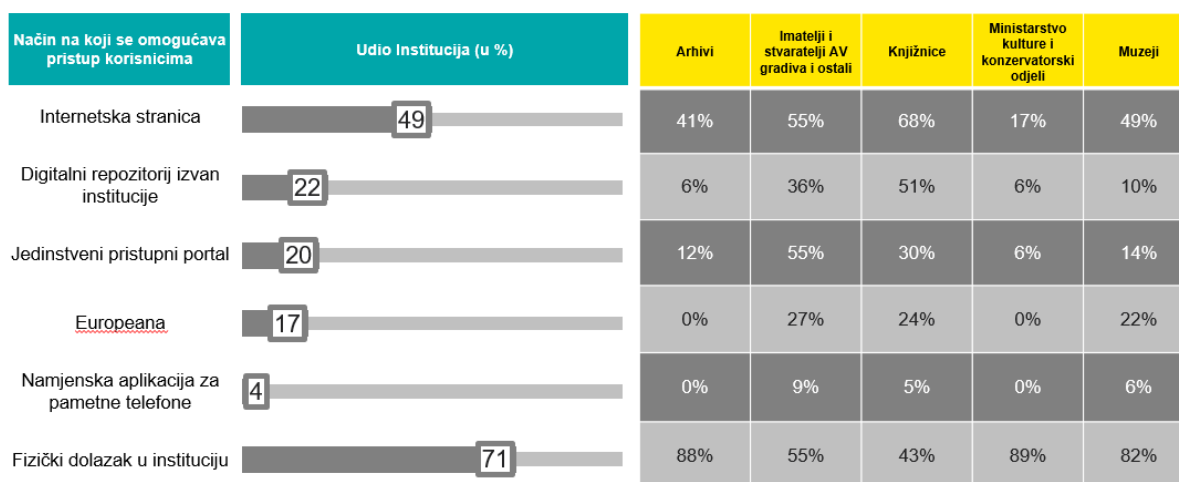
Detaljni pregled zastupljenosti kategorija ovlasti te opseg ovlasti za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine po vrsti Institucija nalazi se u tablici u nastavku.

		Ukupno	Arhivi	Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	Knjižnice	MK i konzervatorski odjeli	Muzeji
Kategorija ovlasti	Administratorsko pravo	83%	100%	89%	75%	67%	82%
	Pravo pregledavanja	93%	100%	89%	88%	100%	95%
	Pravo mijenjanja	83%	88%	67%	69%	100%	90%
	Ostalo	4%	0%	0%	13%	0%	3%
Opseg ovlasti	svi zaposlenici imaju sva prava	12%	0%	11%	25%	33%	8%
	neki zaposlenici imaju sva prava	79%	75%	78%	69%	67%	85%
	niti jedan zaposlenik nema sva prava	9%	25%	11%	6%	0%	8%

Tablica 16. Udio Institucija prema zastupljenosti kategorija ovlasti te opsegu ovlasti za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine u ukupnom broju Institucija koje imaju kategorizirane ovlasti (ukupno) i u broju Institucija koje imaju kategorizirane ovlasti unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Način pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini od strane korisnika

Fizički dolazak korisnika u Instituciju radi pristupa sadržaju i pristup putem internetske stranice Institucije najčešći su načini pristupa korisnika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u ukupno 134 Institucije koje su se izjasnile o jednom ili više načina pristupa, dok su četiri Institucije navele kako ovo pitanje na njih nije primjenjivo. Ukupno 95 Institucija omogućava svojim korisnicima da sami fizički dođu u Instituciju kako bi pristupili digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, dok 66 Institucija pristup korisnicima omogućava putem internetske stranice Institucije. Fizički pristup korisnika najčešći je način pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u arhivima, MK-u i konzervatorskim odjelima te muzejima. U knjižnicama korisnici digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini Institucija najčešće pristupaju putem Interneta, dok Institucije iz skupine Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali podjednako omogućuju fizički pristup, pristup putem internetske stranice Institucije i pristup putem jedinstvenog pristupnog portala.

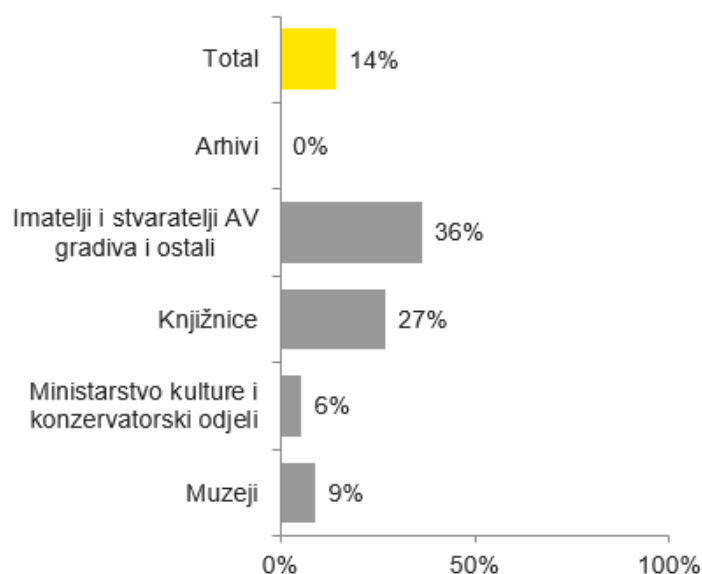

Slika 87. Udio Institucija koje koriste određeni način za omogućavanje pristupa korisnika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u ukupnom broju Institucija koje su se izjasnile o

jednom ili više načina pristupa i u broju Institucija koje su se izjasnile o jednom ili više načina pristupa unutar pojedine vrste Institucija (u %)

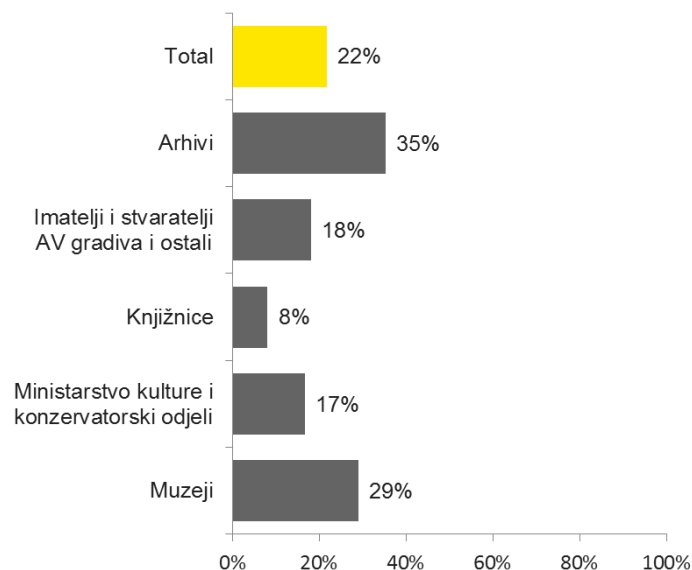
Fizički dolazak korisnika u Instituciju radi pristupa sadržaju i pristup putem internetske stranice Institucije također su najčešći načini pristupa korisnika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u ključnim institucija. HRT i NSK svojim korisnicima nude najviše mogućnosti pristupa građi. Isključivo fizičkim dolaskom korisnika u Instituciju pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi omogućuje samo HRZ.

Samo 20 Institucija koristi API sučelje za omogućavanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, npr. za stroj-stroj komunikaciju putem povezanih otvorenih podataka, OAI-PMH ili sličnih protokola. Ukupno 18 od 20 Institucija koristi OAI-PMH (engl. *Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting*) protokol koji omogućuje interoperabilnost repozitorija. Od ključnih institucija, API sučelje u tu svrhu koriste samo MK i NSK.

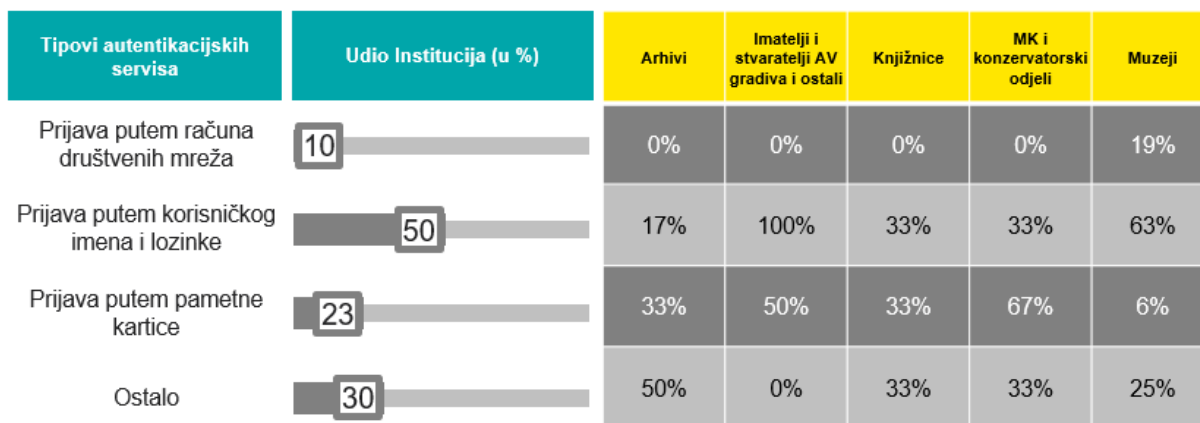
Slika 88. Udio Institucija koje daju pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini putem API sučelja u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Tek manji dio Institucija, odnosno svaka peta Institucija, provodi autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini. Ako se pogledaju vrste Institucija, najveći udio Institucija koje provode autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini je u skupini arhiva (35% svih arhiva iz uzorka provodi autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini), a najmanji u skupini knjižnica (8% svih knjižnica iz uzorka provodi autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini). Od ključnih institucija, autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini provode samo HRT i IEF.

Slika 89. Udio Institucija koje provode autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Za autentikaciju korisnika koji pristupaju digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini 50% Institucija koje provode autentikaciju korisnika koristi prijavu putem korisničkog imena i lozinke, dok samo 10% Institucija koje provode autentikaciju korisnika omogućuje autentikaciju korisnika putem računa društvenih mreža te su sve takve Institucije u skupini muzeja. Ostali autentikacijski servisi su zastupljeni u 30% Institucija koje provode autentikaciju korisnika (npr. prijava na licu mjesta, tipizirani obrazac).

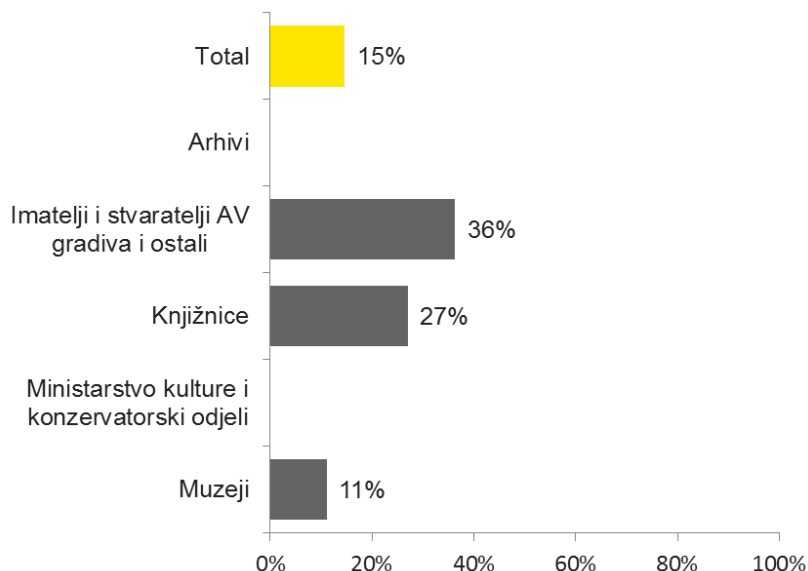

Slika 90. Udio Institucija koje koriste određeni tip autentikacijskih servisa za pristup korisnika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u ukupnom broju Institucija koje provode autentikaciju korisnika i u broju Institucija koje provode autentikaciju korisnika unutar pojedine vrste Institucija (u %)

HRT za autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini koristi i prijavu putem korisničkog imena i lozinke i pametne kartice, dok IEF koristi samo prijavu putem korisničkog imena i lozinke.

Udio Institucija koje naznačuju status otvorenog pristupa ili dodaju druge podatke o dozvoli pristupa kada učine digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu dostupnom je 15%, što znači da status otvorenog pristupa ili neke druge podatke o dozvoli pristupa (npr. *Creative Commons*)

naznačuje samo 20 Institucija. U skupinama Institucija, najveći broj Institucija koji su Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine naznačuje status otvorenog pristupa (38% svih Imatelja i stvaratelja AV gradiva i ostalih imatelja i stvaratelja kulturne baštine iz uzorka). Niti jedan arhiv te niti jedna Institucija iz skupine MK i konzervatorski odjeli ne naznačuje status otvorenog pristupa ili dodaje druge podatke o dozvoli pristupa kada učini digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu dostupnom.

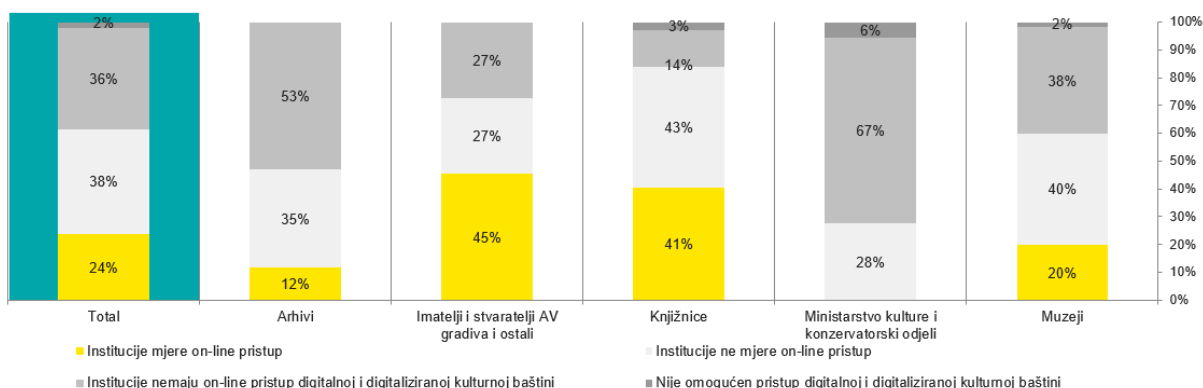

Slika 91. Udio Institucija koje naznačuju status otvorenog pristupa ili dodaju druge podatke o dozvoli pristupa kada učine digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu dostupnom u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Institucije koje naznačuju status otvorenog pristupa ili dodaju druge podatke o dozvoli pristupa kada učine digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu dostupnom najčešće koriste *Creative commons* (13 od 20 institucija). Uz to, neke Institucije koriste i *Europeana rights* (4 Institucije). Od ključnih institucija, samo NSK naznačuje status otvorenog pristupa ili dodaje druge podatke o dozvoli pristupa kada učini svoju digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu dostupnom.

Mjerenje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini od strane korisnika

Manje od četvrtine Institucija mjeri *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine, točnije 24% Institucija. Institucije koje su Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine u većoj mjeri prate *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine (45% Institucija koje su Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali imatelji i stvaratelji kulturne baštine). U skupini Institucija MK i konzervatorski odjeli niti jedna Institucija ne mjeri *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine. 2% Institucija navelo je kako njihovoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini nije omogućen pristup.

Slika 92. Udio Institucija koje mjere *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od ključnih institucija, *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine mjere HRT, IEF, LZMK, MUO i NSK. HRZ nema *on-line* pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, već samo omogućava da korisnik fizički dolazi u samu Instituciju kako bi pristupio sadržaju. HDA, MK i MDC ne mjere *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine.

Od ukupno 34 Institucije koje mjere *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine, najviše Institucija (21 Institucija) za mjerenje *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine koriste Google Analytics, a najmanje koriste ostale servise (Piwik, Webalizer, AWstats, neko vlastito rješenje).

Od ključnih institucija koje mjere *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine (pet Institucija), MUO i IEF koriste samo Google Analytics, a HRT koristi samo praćenje korištenja koje je ugrađeno u pristupni portal. LZMK koristi Google Analytics i vlastito rješenje, dok NSK koristi i praćenje korištenja koje je ugrađeno u pristupni portal, Google Analytics te Webalizer i AWstats.

Vrsta Institucija	Uzorak	Servisi putem kojih Institucije mjere <i>on-line</i> korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine		
		Praćenje korištenja ugrađeno u pristupni portal	Google Analytics	Ostalo
Arhivi	2	1	1	0
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	5	1	4	1
Knjižnice	16	8	6	3
MK i konzervatorski odjeli	0	0	0	0
Muzeji	11	0	10	0
UKUPNO	34	10	21	4

Slika 93. Vrste servisa putem kojih Institucije mjere *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine po vrsti Institucija (u broju Institucija)

Od ukupno 34 Institucije koje mjere *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine, sve Institucije prikupljaju podatke o broju korisnika koji pristupaju digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, dok vrlo rijetko Institucije prikupljaju podatke o profilu korisnika (samo 7 Institucija prikuplja podatke o profilu korisnika). Prosječno svaka peta Institucija koja mjeri *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine prikuplja neke druge podatke (npr. je li onaj koji *on-line* pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini korisnik/član Institucije, koja je njegova geografska lokacija).

Od ključnih institucija koje mjere *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine (pet Institucija), sve Institucije prikupljaju podatke o broju korisnika koji pristupaju digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, dok samo IEF prikuplja podatke o profilu korisnika. Podatke o najtraženijoj građi i/ili uslugama prikupljaju LZMK, NSK i IEF. Ključne institucije ne navode da prikupljaju neke druge podatke vezane uz korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine.

Vrsta Institucija	Uzorak	Podaci koje Institucija prikuplja vezano uz korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine			
		Broj korisnika koji pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini	Podaci o najtraženijoj građi i/ili uslugama	Podaci o profilu korisnika	Ostalo
Arhivi	2	2	1	0	0
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	5	5	4	1	0
Knjižnice	16	16	10	0	6
MK i konzervatorski odjeli	0	0	0	0	0
Muzeji	11	11	5	6	1
UKUPNO	34	34	20	7	7

Slika 94. Podaci koje Institucije prikupljaju vezano uz korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine po vrsti Institucija (u broju Institucija)

Kretanje broja korisnika (odnosno pristupa) u razdoblju od 2015. do 2017. godine, kao i dnevni/mjesečni/godišnji broj korisnika u Institucijama nalazi se u tablicama u nastavku. Ako se promotri broj korisnika (odnosno pristupa) digitalne i digitalizirane kulturne baštine po vrsti Institucija u razdoblju od 2015. do 2017. godine, vidljiv je trend rasta korisnika (odnosno pristupa) u skupinama Institucija Arhivi, Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali te Muzeji, kao i da najveći broj korisnika bilježi skupina Institucija Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali. Isti trend vidljiv je i kod broja korisnika (odnosno pristupa) digitalne i digitalizirane kulturne baštine dnevno/mjesečno/godišnje.

Vrsta Institucija	Uzorak	Broj on-line korisnika digitalne i digitalizirane kulturne baštine		
		U 2015. godini	U 2016. godini	U 2017. godini
Arhivi	2	0	934	853
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	5	1.759.062	2.399.591	3.127.439
Knjižnice	16	105.019	241.413	400.156
MK i konzervatorski odjeli	0	0	0	0
Muzeji	11	134.118	156.661	162.886
<i>Institucije nemaju podatke</i>		12	8	5
UKUPNO	34	1.998.211	2.798.607	3.691.339

Tablica 17. Broj korisnika (odnosno pristupa) digitalne i digitalizirane kulturne baštine po vrsti Institucija u razdoblju od 2015. do 2017. godine (u broju korisnika ili pristupa)

Vrsta Institucija	Uzorak	Broj korisnika koji pristupaju digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini		
		Dnevno	Mjesečno	Godišnje
Arhivi	2	0	0	283
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	5	162.094	4.800.864	56.761.400
Knjižnice	16	42.581	89.796	402.989
MK i konzervatorski odjeli	0	0	0	0
Muzeji	11	202	3.557	92.695
<i>Institucije nemaju podatke</i>		5	4	4
UKUPNO	34	204.882	4.894.221	57.257.371

Tablica 18. Broj korisnika (odnosno pristupa) digitalne i digitalizirane kulturne baštine dnevno/mjesečno/godišnje po vrsti Institucija (u broju korisnika ili pristupa)

Kretanje broja korisnika (odnosno pristupa) u razdoblju od 2015. do 2017. godine, kao i dnevni/mjesečni/godišnji broj korisnika za ključne institucije nalazi se u tablici u nastavku.

	IEF	LZMK	MUO	NSK	HRT
Broj korisnika u 2015.	Nema podataka	1.698.123	32.000	46.340	20.000
Broj korisnika u 2016.	Nema podataka	2.081.580	30.500	147.939	250.000
Broj korisnika u 2017.	1.400	2.714.036	27.500	299.193	350.000
Broj korisnika dnevno	4	12.000	75	Nema podataka	150.000
Broj korisnika mjesečno	134	300.000	2.300	Nema podataka	4.500.000
Broj korisnika u godišnje	1.400	2.700.000	27.500	299.193	54.000.000
Kojem sadržaju su pristupali korisnici	audio, video, foto, RKP građa	Portal znanja, Digitalizirani katalog, Hrvatska enciklopedija, Proleksis enciklopedija, ostale digitalne enciklopedije	Nema podataka	Digitalna.nsk.hr, Digitalizirane novine i časopisi (DNC), Hrvatski arhiv weba (HAW), Nacionalni repozitorij disertacija (DR), Nacionalni repozitorij završnih i diplomskih radova (ZIR)	Nema podataka

Tablica 19. Broj korisnika (odnosno pristupa) digitalne i digitalizirane kulturne baštine u ključnim institucijama u razdoblju od 2015. do 2017. godine (u broju korisnika ili pristupa)

3.8.2. Usluge vezane uz digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu Institucija

Institucije su trenutno u mogućnosti razvijati i svojim korisnicima nuditi određeni portfelj usluga koje mogu razvijati i pružati samostalno ili u suradnji s drugim Institucijama ili vanjskim pružateljima usluga. Svojim uslugama povezanim s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom, Institucije utječu na dostupnost kulturne baštine te vidljivost i imidž Institucije.

U sklopu planiranog Projekta, MK treba razviti najmanje jednu e-uslugu koja će pridonijeti poboljšanju komunikacije između građana i javne uprave. Uslijed toga, MK je želio prikupiti informacije o uslugama koje Institucije trenutno pružaju, a radi procjene potencijala daljnjeg razvoja pojedinih usluga.

Nastavno na navedeno, cilj analize u sklopu ove točke bio je ispitati u kojoj mjeri Institucije nude usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom, kao i na koji način Institucije komuniciraju s potencijalnim korisnicima digitalne i digitalizirane baštine. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 112, 113, 114, 115).

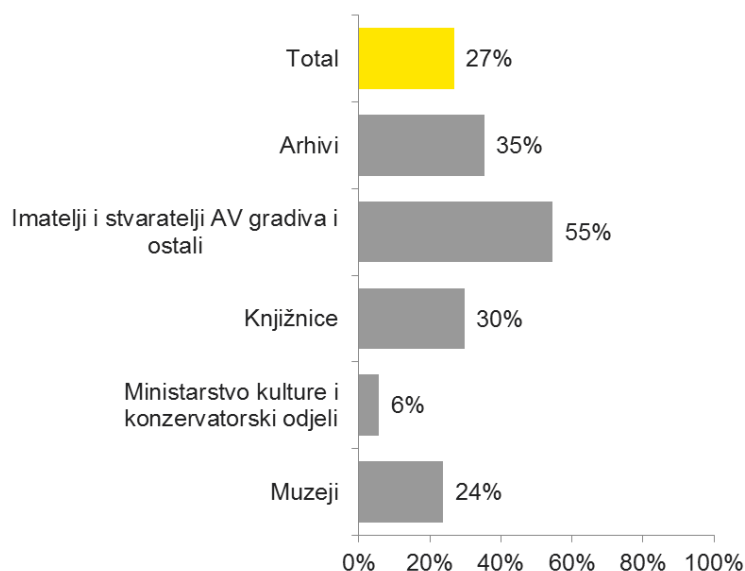
22% Institucija svojim korisnicima ne nudi usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom, dok 78% Institucija nudi barem jednu vrstu usluga. Najveći udio Institucija (45%) korisnicima nudi usluge digitalizacije na zahtjev, a najmanji udio Institucija (10%) neke druge usluge (npr. edukativna info točka, elektroničko izdanje, *on-line* zbirke).

	Digitalizacija na zahtjev	Preuzimanje građe	Tematski portal	Virtualne izložbe	Ostalo	Institucije ne nude takve usluge
Total	45%	33%	33%	24%	10%	22%
Arhivi	88%	41%	35%	24%	0%	6%
Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali	64%	36%	73%	36%	18%	0%
Knjižnice	27%	46%	35%	27%	5%	24%
Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli	6%	28%	6%	6%	17%	61%
Muzeji	53%	24%	31%	25%	13%	18%

Slika 95. Udio Institucija koje nude svojim korisnicima usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Ključne Institucije najčešće svojim korisnicima nude usluge digitalizacije na zahtjev (HDA, HRZ, IEF, MK, MDC, NSK) i tematski portal (HRT, HDA, IEF, MK, MUO, NSK). Virtualne izložbe svojim korisnicima nude HDA, IEF, MK i NSK, a preuzimanje građe IEF, MK, MDC i NSK.

Samo 27% Institucija nudi e-usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom. Unutar uzoraka po skupinama, najvećim udjelom Institucija koje nude e-usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom ističe se skupina Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali, u kojoj 55% Institucija nudi takve e-usluge. Kao svoj najčešći odgovor vezan uz vrstu e-usluga koje nude, Institucije su navele digitalizaciju na zahtjev (20 Institucija) i preuzimanje građe putem elektroničke pošte (14 Institucija).

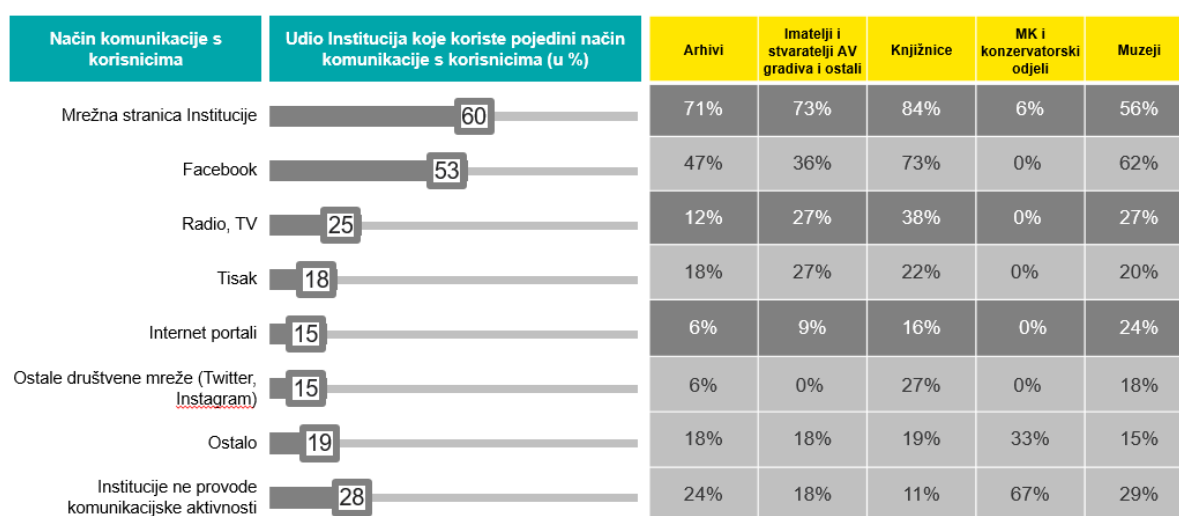
Slika 96. Udio Institucija koje nude e-usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Tri od devet ključnih institucija nude e-usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom kako slijedi:

- ▶ IEF: pretraživanje građe, digitalizacija na zahtjev, virtualne izložbe.
- ▶ MDC: korištenje digitalizirane građe, digitalizacija na zahtjev,
- ▶ NSK: digitalizacija na zahtjev (usluga je u razvoju).

Komunikacija Institucija s korisnicima digitalne i digitalizirane kulturne baštine

Kako bi povećale broj pristupa i korisnika digitalne i digitalizirane kulturne baštine, većina Institucija (60%) provodi određene komunikacijske aktivnosti prema korisnicima. U smislu prezentacije i promocije korištenja digitalne i digitalizirane kulturne baštine, najveći broj Institucija s korisnicima komunicira pute mrežne stranice Institucije. S obzirom na suvremene, široko dostupne kanale komunikacija poput društvenih mreža, značajan udio Institucija (28%) ne provodi nikakve komunikacijske aktivnosti vezane uz prezentaciju i promociju korištenja digitalne i digitalizirane kulturne baštine.

Slika 97. Udio Institucija koje koriste određeni način komunikacije s korisnicima u svrhu prezentacije i promocije korištenja digitalne i digitalizirane kulturne baštine u ukupnom broju Institucija i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Sve ključne Institucije osim HRZ-a koriste određeni način komunikacije s korisnicima u svrhu prezentacije i promocije korištenja digitalne i digitalizirane kulturne baštine. Od ključnih institucija koje komuniciraju s korisnicima u ovu svrhu, sve Institucije osim HRT-a koriste mrežne stranice Institucije. Drugi najzastupljeniji način komunikacije ključnih institucija s korisnicima u svrhu prezentacije i promocije korištenja digitalne i digitalizirane kulturne baštine jest društvena mreža Facebook koju u tu svrhu koristi pet ključnih institucija (IEF, LZMK, MUO, MDC i NSK).

3.8.3. Korištenje nacionalnog agregatora za prijenos digitalne i digitalizirane građe

Nacionalni agregator prikuplja, obrađuje i upravlja metapodacima od više pružatelja podataka sukladno zahtjevima Europeana-e te služi kao pružatelj podataka za Europeana-u. Agregatori većinom pomažu Institucijama da pripreme podatke, prihvaćaju podatke na zajedničku platformu, razvijaju i upravljaju platformom te objavljuju podatke.

Nacionalni agregator (agregator.kultura.hr) razvijen je 2014. godine u suradnji MK-a i društva ArhivPRO na temelju tada postojećeg rješenja ArhivX. Razvoj ArhivX rješenja rezultirao je

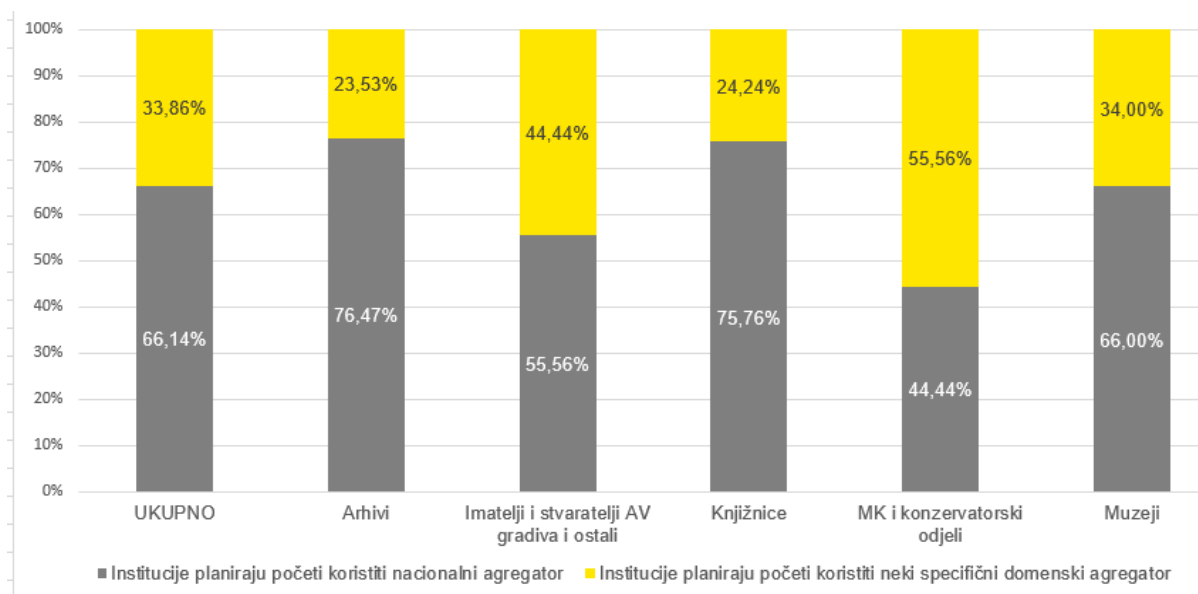
sadašnjom platformom INDIGO koja uključuje izvorni agregator i nove funkcionalnosti koje ga podupiru.²¹

U sklopu planiranog Projekta, MK želi povećati korištenje nacionalnog agregatora za agregaciju građe prema Europeana-i te je stoga planirano povezivanje središnjeg sustava (koji uključuje centralni repozitorij) s nacionalnim agregatorom u svrhu prijenosa podataka prema korisnicima.

Nastavno na navedeno, cilj analize u sklopu ove točke bio je ispitati u kojoj se mjeri Institucije oslanjaju na nacionalni agregator za prijenos digitalne građe na Europeana-u te planiraju li nastaviti ili početi koristiti nacionalni agregator u budućnosti. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 109, 110, 111).

Trenutno se samo 8% Institucija (ukupno 11 Institucija, od čega 5 muzeja, 4 knjižnice i 2 Institucije iz skupine Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali) oslanja na nacionalni agregator za prijenos digitalne građe na Europeana-u. Sve te Institucije namjeravaju nacionalni agregator koristiti i u budućnosti.

Od 127 Institucija koje se trenutno ne oslanjaju na nacionalni agregator, njih 66,14% planira u bližoj budućnosti početi koristiti nacionalni agregator, dok ih 33,86% planira u bližoj budućnosti koristiti neki specifični domenski agregator.

Slika 98. Udio Institucija koje planiraju početi koristiti nacionalni agregator u bližoj budućnosti u ukupnom broju Institucija koje se trenutno ne oslanjaju na nacionalni agregator i u broju Institucija koje se trenutno ne oslanjaju na nacionalni agregator unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Niti jedna ključna institucija trenutno ne koristi nacionalni agregator, no većina ih namjerava koristiti nacionalni agregator u bližoj budućnosti (osim HRT-a, LZMK-a i NSK-a koji planiraju u bližoj budućnosti koristiti neki specifični domenski agregator).

²¹ Europeana Foundation (2017), *Croatian National Aggregator System: Evaluation Report*

4. POTENCIJAL INSTITUCIJA ZA PRUŽANJE USLUGA DIGITALIZACIJE DRUGIM BAŠTINSKIM INSTITUCIJAMA

Institucije iz uzorka aktivnosti vezane uz digitalizaciju provode samostalno ili usluge nabavljaju na tržištu kako bi upotpunile vlastite kapacitete za digitalizaciju ili nadomjestile nedostajuće resurse.

Kako bi se osmislila organizacija Projekta i identificirao potencijalni kapacitet Institucija iz uzorka da budu partnerske institucije u Projektu ili da budu na neki drugi način uključene u Projekt, MK-u su potrebne informacije o razmišljanjima Institucija o svom potencijalu za pružanje određenih usluga vezanih uz digitalizaciju. Uz informacije o opremi, ljudskom kapacitetu i dostupnim financijskim sredstvima, MK može ove informacije koristiti za usmjeravanje ideje o centrima za digitalizaciju prema određenim ključnim dionicima. Sukladno tome, u nastavku ove točke prikazana je analiza relevantnog dijela upitnika (pitanja 140, 141, 142, 143, 144).

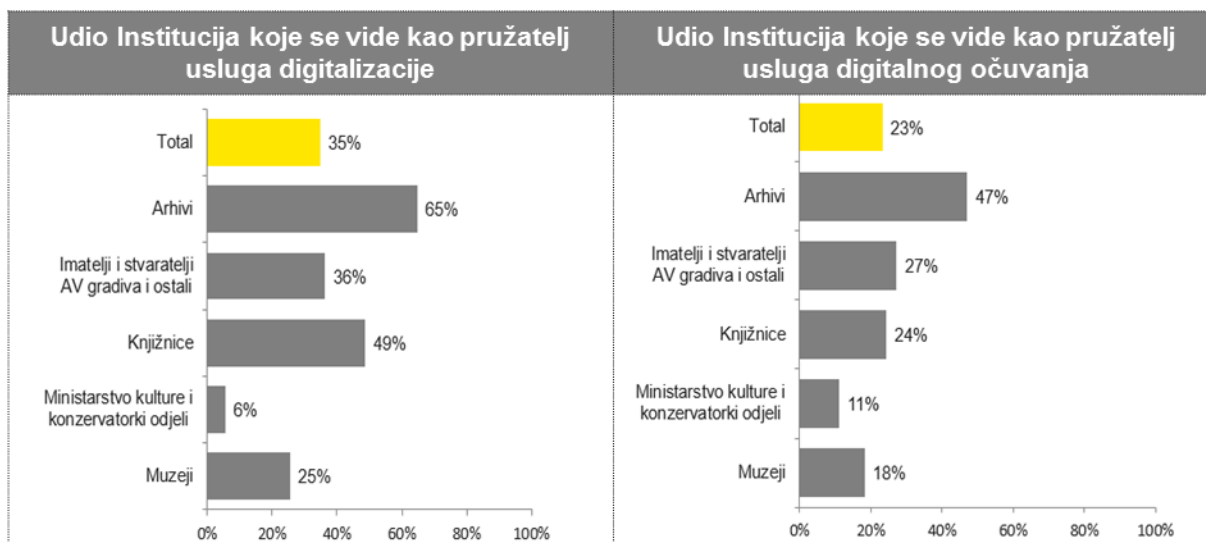
36% Institucija iz uzorka (ukupno 50 Institucija) navelo je kako se u sljedeće tri godine vidi kao pružatelj usluga digitalizacije kulturne baštine. Kao najčešće usluge koje te Institucije navode da ih mogu pružati su digitalizacija na zahtjev, opis metapodacima, skeniranje i snimanje. S druge strane, Institucije koje se vide kao korisnik iskazale su potrebu za korištenjem usluga skeniranja, snimanja i fotografiranja, pohranom, restauracijom. Važno je pritom spomenuti kako se 27 Institucija vidi i kao korisnik i kao pružatelj usluga digitalizacije kulturne baštine, dok se čak 20 Institucija ne vidi kao korisnik ili kao pružatelj usluga digitalizacije kulturne baštine. 70 Institucija vidi svoju ulogu isključivo kao korisnik usluga digitalizacije kulturne baštine.

Sve ključne Institucije vide se kao pružatelji usluga digitalizacije kulturne baštine, dok se kao korisnici usluga digitalizacije kulturne baštine vide MUO, NSK, MK i HDA.

23% Institucija iz uzorka (ukupno 32 Institucije) navodi kako se u sljedeće tri godine vidi kao pružatelj usluga digitalnog očuvanja kulturne baštine. Važno je pritom spomenuti kako se čak 35 Institucija ne vidi kao korisnik ili kao pružatelj usluga digitalnog očuvanja kulturne baštine.

MDC, HRZ i NSK se vide kao korisnici usluga digitalnog očuvanja kulturne baštine, dok se MUO, MK, HRT, IEF i HDA vide kao pružatelji usluga digitalnog očuvanja kulturne baštine. LZMK se ne vidi kao korisnik ili kao pružatelj usluga digitalnog očuvanja kulturne baštine.

Pregled udjela Institucija koji se vidi kao pružatelj usluga digitalizacije i kao pružatelj usluga digitalnog očuvanja kulturne baštine u sljedeće tri godine po vrsti Institucija nalazi se na slici u nastavku.

Slika 99. Udio Institucija koje se vide kao pružatelj usluga digitalizacije i kao pružatelj usluga digitalnog očuvanja kulturne baštine u sljedeće tri godine u ukupnom broju Institucija (total) i u broju Institucija unutar pojedine vrste Institucija (u %)

Od ukupno 138 Institucija iz uzorka, 114 Institucija bi u budućnosti koristilo eksternalizaciju (nabavu vanjskih usluga) cjelokupnog ili dijela procesa digitalizacije ili nabavu usluga cjelokupnog ili dijela procesa od druge Institucije, dok za time potrebu ne vidi 24 Institucije.

Institucije koje u budućnosti ne bi koristile eksternalizaciju (nabavu vanjskih usluga) cjelokupnog ili dijela procesa digitalizacije ili nabavu usluga cjelokupnog ili dijela procesa od druge Institucije kao najčešći razlog navode da su samostalno sposobne obaviti digitalizaciju kulturne baštine za koju su nadležne. Kao najčešći razlog za korištenje vanjskih usluga vezanih uz digitalizaciju, Institucije navode nedostatak vlastitih resursa.

5. ZAKLJUČAK

U svrhu pripreme projekta “Digitalizacija kulturne baštine” za podnošenje projektnog prijedloga za sufinanciranje iz fondova Europske unije u sklopu OPKK-a, na temelju analize postojeće dokumentacije, održanih sastanaka i radionice te provedenog istraživanja, izrađena je analiza trenutnog stanja.

Glavni zaključci analize trenutnog stanja značajni za nastavak procesa pripreme Projekta navedeni su u nastavku:

- ▶ U promatranoj AKM zajednici postoji više manjih i manje većih Institucija, ovisno o količini građe kulturne baštine kojom raspolažu, ali i kapacitetima koji su im na raspolaganju za provođenje aktivnosti digitalizacije kulturne baštine.
- ▶ Gotovo sve Institucije provode barem jednu aktivnost procesa digitalizacije. Institucije provode digitalizaciju samostalno ili nabavljaju usluge digitalizacije na tržištu u slučaju nedostajućih kapaciteta. Institucije koje koriste pomoć vanjskih pružatelja usluga u digitalizaciji građe, najčešće koriste vanjske usluge za skeniranje, fotografiranje, snimanje i reprodukciju.
- ▶ Institucije koriste u svojoj djelatnosti te pri aktivnostima digitalizacije različite standarde za digitalizaciju te različite kriterije za odabir građe, od kojih su neki česti u europskom digitalnom okviru. Institucije koriste različite standarde, ovisno o praksi u svojoj djelatnosti i vrstama građe kulturne baštine čiji su imatelji i stvaratelji.
- ▶ Interni dokumenti Institucija koji usmjeravaju proces digitalizacije unutar Institucije nisu učestala praksa u većini Institucija te je proces digitalizacije u razvoju.
- ▶ Ne postoji jedinstveni registar ili katalog kulturne baštine koji bi omogućavao pregled podataka o vrsti i broju građe koja se nalazi u svim relevantnim Institucijama, Institucije nemaju unificirani način evidentiranja broja objekata kulturne baštine u Instituciji te su za pojedinu vrstu građe prisutne različite jedinice mjere.
- ▶ Značajna veličina digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine nalazi se u devet ključnih institucija.
- ▶ Institucije bilježe trend rasta digitalne kulturne baštine, a daljnji rast digitalne kulturne baštine predviđen je i za 2018. i 2019. godinu te je predviđeno da će u navedenim godinama rasti više nego tijekom 2016. i 2017. godine. Za većinu rasta digitalne kulturne baštine u 2016. i 2017. godini izvor je digitalizacija građe kulturne baštine. Ostvarenom i planiranom rastu veličine digitalne kulturne građe ukupno u Institucijama u razdoblju od 2016. do 2019. godine značajno doprinose ključne institucije.
- ▶ Institucije u prosjeku procjenjuju da bi im uz postojeće resurse trebalo 30 godina za potpunu digitalizaciju kulturne baštine.
- ▶ Ovisno o vrsti objekata, Institucije koriste različite formate digitalne građe. Korišteni formati Institucija prisutni su i u učestalim formatima koji se koriste u europskoj praksi.
- ▶ Udio strojno čitljivog sadržaja u ukupnom sadržaju Institucija relativno je nizak.
- ▶ Manje od polovice Institucija ima implementirane metapodatke u digitalnu građu. Institucije posjeduju i analogne objekte koji nisu digitalizirani, ali su za njih izrađeni metapodaci, ali i digitalne i digitalizirane objekte kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali isti nisu sjedinjeni s digitalnim i digitaliziranim objektom.

- ▶ Korištenje trajnih identifikatora u Institucijama je na izrazito niskoj razini što ukazuje na potrebu za implementacijom trajnih identifikatora na razini središnjeg sustava.
- ▶ Manje od polovice Institucija koristi digitalni repozitorij za građu kulturne baštine. Za održavanje i administriranje digitalnog repozitorija u Institucijama koje koriste digitalni repozitorij najčešće se brinu vanjski stručnjaci, odnosno te poslove rjeđe obavlja IT i drugo osoblje Institucija. Za upravljanje digitalnom građom koja nije na digitalnom repozitoriju Institucije uglavnom koriste lokalni sustav datoteka, a rjeđe kombinaciju lokalnog sustava datoteka i Internet stranice.
- ▶ Vezano uz rješenja za pohranu digitalne građe kulturne baštine, Institucije najčešće koriste rješenja lokalne pohrane bez administratora, dok najmanje koriste daljinsku pohranu. Najviše Institucija smatra da je korištenje udaljene lokacije za pohranu digitalne kulturne baštine moguće samo za sigurnosne kopije i da je moguće za sigurnosne kopije i arhivu/verzije za potrebe očuvanja/kopiju digitalne građe Institucije.
- ▶ Većina Institucija izrađuje i čuva jednu ili dvije sigurnosne kopije digitalne kulturne baštine.
- ▶ Više od tri četvrtine Institucija ima trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku. Najčešći oblici medija koje Institucije koriste za trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku su tvrdi disk (HDD) te CD/DVD. Institucije mogu pristupiti trajno pohranjenoj digitalnoj ili digitaliziranoj kulturnoj baštini kako bi se mogla ponovno koristiti.
- ▶ Tek svaka peta Institucija primjenjuje neku od mjera aktivnog digitalnog očuvanja. Izrazito mali udio Institucija kreira i upravlja metapodacima o očuvanju u svom digitalnom repozitoriju.
- ▶ Značajni udio opreme koju Institucije koriste u aktivnostima digitalizacije je stariji od tri godine.
- ▶ Korištenje suvremenih specifičnih softvera vezanih uz digitalizaciju nije učestalo u Institucijama, jednako kao i korištenje specifičnih aplikacije i sustavi vezanih uz digitalizaciju.
- ▶ U odnosu na ukupni broj zaposlenika u Institucijama, na poslovima digitalizacije radi samo manje od 10% zaposlenika. Broj IT stručnjaka među osobljem koje radi na poslovima digitalizacije u Institucijama izrazito je nizak. Osoblje koje radi na poslovima digitalizacije u Institucijama, načelno radi digitalizaciju, uz ostale zadaće za koje su odgovorni na svojim pozicijama. Najznačajniji udio zaposlenika koji rade na poslovima digitalizacije u Institucijama ima više od 15 godina radnog staža. Najviše Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine procjenjuje da zaposlenici koji su uključeni u aktivnosti digitalizacije imaju srednju razinu kompetencija u odnosu na prepoznate potrebne kompetencije za digitalizaciju. Čak 50% Institucija koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine navelo je kako njihovi zaposlenici angažirani na poslovima digitalizacije nisu pohađali nikakvu edukaciju vezanu uz digitalizaciju što značajno ukazuje na potrebu za sistematičnim pristupom jačanja postojećih kapaciteta za provođenje aktivnosti digitalizacije.
- ▶ Od ukupnog iznosa proračuna Institucija za 2017. godinu, više od tri četvrtine sredstava čine proračuni devet ključnih institucija.
- ▶ Ciljani korisnici digitalne i digitalizirane kulturne baštine su za najveći broj Institucija znanstvenici i istraživači te opća javnost.

- ▶ Većina Institucija osigurava barem djelomičan pristup postojećoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini. Fizički dolazak korisnika u Instituciju radi pristupa sadržaju i pristup putem internetske stranice Institucije najčešći su načini pristupa korisnika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini. Samo 20 Institucija koristi API sučelje za omogućavanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini. Tek manji dio Institucija, odnosno svaka peta Institucija, provodi autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, a ona se najčešće provodi putem korisničkog imena i lozinke. Manje od četvrtine Institucija mjeri *on-line* korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine, a najčešće mjere broj korisnika (pristupa).
- ▶ Većina Institucija svojim korisnicima nudi usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom, a najčešća je usluga digitalizacija na zahtjev.
- ▶ Izrazito nizak udio Institucija se oslanja na nacionalni agregator za prijenos digitalne građe na Europeana-u.
- ▶ Među Institucijama postoji interes i za pružanje usluga vezanih uz digitalizaciju i očuvanje drugim Institucijama, ali i za korištenje vanjskih usluga vezanih uz digitalizaciju i očuvanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine.

Uz zahtjeve iz DoN-a, rezultati analize trenutnog stanja polazna su osnova za izradu prijedloga budućeg stanja središnjeg sustava za pohranu, pristup, agregaciju i pretraživanje građe kulturne baštine.

PRILOZI

Prilog I. Uzorak Institucija

Broj	Naziv Institucije
MUZEJI	
1	Arheološki muzej Istre
2	Arheološki muzej Naron
3	Arheološki muzej u Splitu
4	Arheološki muzej u Zagrebu
5	Arheološki muzej Zadar
6	Gradski muzej Čazma
7	Creski muzej
8	Etnografski muzej
9	Etnografski muzej Istre
10	Etnografski muzej Split
11	Galerija umjetnina
12	Gradski muzej Karlovac
13	Gradski muzej Korčula
14	Gradski muzej Nova Gradiška
15	Gradski muzej Sisak
16	Gradski muzej Varaždin
17	Gradski muzej Vukovar
18	Hrvatski muzej naivne umjetnosti
19	Hrvatski povijesni muzej
20	Hrvatski prirodoslovni muzej
21	Hrvatski školski muzej
22	Hrvatski športski muzej
23	Javna ustanova Ante i Wiltrud Topić - Mimara - Muzej Mimara
24	Muzej "Matija Skurjeni"
25	Muzej Brodskog Posavlja
26	Muzej Cetinske krajine
27	Muzej grada Iloka
28	Muzej grada Kaštela
29	Muzej grada Koprivnice
30	Muzej grada Pakraca
31	Muzej grada Rijeke
32	Zavičajni muzej grada Rovinja - Museo Civico della Citta di Rovigno
33	Muzej grada Splita

34	Muzej grada Šibenika
35	Muzej grada Umaga - Museo Civico di Umago
36	Muzej grada Zagreba
37	Muzej hrvatskih arheoloških spomenika - Split
38	Muzej Međimurja Čakovec
39	Muzej moderne i suvremene umjetnosti
40	Muzej Moslavine Kutina
41	Muzej Slavonije
42	Muzej suvremene umjetnosti
43	Muzej za umjetnost i obrt
44	Muzeji Ivana Meštrovića
45	Muzejski dokumentacijski centar
46	Muzejsko - memorijalni centar "Dražen Petrović"
47	Narodni muzej Labin
48	Narodni muzej Zadar
49	Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja
50	Povijesni i pomorski muzej Istre - Museo storico e navale dell'Istria
51	Prirodoslovni muzej i zoološki vrt Split
52	Prirodoslovni muzej Rijeka
53	Tehnički muzej Nikola Tesla
54	Muzej Valpovštine
55	Zavičajni muzej Biograd na moru
56	Zavičajni muzej grada Rovinja
57	Zavičajni muzej Poreštine
58	Zavičajni muzej Stjepana Grubera
59	Javna ustanova "Spomen područje Jasenovac"
60	Moderna galerija
61	Muzeji Hrvatskog zagorja
62	Muzeji Hrvatskog zagorja, Galerija Antuna Augustinčića
63	Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzej krapinskih neandertalaca
64	Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzej seljačkih buna
65	Galerija Klovićevi dvori
66	Kulturno-umjetničko središte Sinj, Galerija Sikirica
67	HAZU - Hrvatski muzej arhitekture
68	HAZU - Gliptoteka
69	HAZU - Strossmayerova galerija starih majstora
70	Muzej vučedolske kulture

ARHIVI

71	Hrvatski državni arhiv
72	Državni arhiv u Bjelovaru
73	Državni arhiv u Dubrovniku
74	Državni arhiv u Gospiću
75	Državni arhiv u Karlovcu
76	Državni arhiv za Međimurje
77	Državni arhiv u Osijeku
78	Državni arhiv u Pazinu
79	Državni arhiv u Rijeci
80	Državni arhiv u Sisku
81	Državni arhiv u Slavonskom Brodu
82	Državni arhiv u Splitu
83	Državni arhiv u Šibeniku
84	Državni arhiv u Varaždinu
85	Državni arhiv u Virovitici
86	Državni arhiv u Vukovaru
87	Državni arhiv u Zagrebu
88	Državni arhiv u Zadru
89	Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata

IMATELJI I STVARATELJI AV GRADIVA I OSTALI IMATELJI I STVARATELJI KULTURNE BAŠTINE

90	Hrvatska radio televizije
91	Kinoteka (Hrvatski državni arhiv)
92	Hrvatski audio vizualni centar
93	Institut za etnologiju i folkloristiku
94	Leksikografski zavod Miroslav Krleža
95	Hrvatski restauratorski zavod
96	Centar za ženske studije
97	Fotoklub Zagreb
98	Institut za arheologiju
99	Institut za istraživanje avangarde
100	Institut za migracije i narodnosti
101	Institut za povijest umjetnosti
102	Istarsko arhivističko društvo
103	Koncertna direkcija Zagreb - MIC
104	Labin Art Express XXI
105	HAZU - Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe

106	HAZU - Arhiv za likovne umjetnosti
107	Hrvatska knjižnica za slijepe
KNJIŽNICE	
108	Knjižnica "Nikola Zrinski" Čakovec
109	Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica
110	Knjižnice grada Zagreba
111	Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
112	Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar
113	Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak
114	Narodna knjižnica Orebić
115	Općinska knjižnica i čitaonica Sveti Križ Začretje
116	Općinska narodna knjižnica Drenovci
117	Pravni fakultet u Zagrebu, Knjižnica Pravnog fakulteta u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu
118	Pučko otvoreno učilište Zagreb - Knjižnica
119	Sveučilišna knjižnica u Splitu
120	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Sveučilišna knjižnica
121	Znanstvena knjižnica Zadar
122	Dubrovačke knjižnice Dubrovnik
123	Franjevački samostan Karlovac
124	Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
125	Gradska knjižnica "Franjo Marković"
126	Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić"
127	Gradska knjižnica "Juraj Šižgorić" Šibenik
128	Gradska knjižnica Đurđevac
129	Gradska knjižnica i čitaonica "Ante Jagar" Novska
130	Gradska knjižnica i čitaonica "Gustav Krklec" Ivanec
131	Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović"
132	Gradska knjižnica i čitaonica "Viktor Car Emin" Opatija
133	Gradska knjižnica i čitaonica Ivana Belostenca Ozalj
134	Gradska knjižnica i čitaonica Mali Lošinj
135	Gradska knjižnica i čitaonica Pula
136	Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci
137	Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica
138	Gradska knjižnica Ivan Vidali Korčula
139	Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava
140	Gradska knjižnica Krapina
141	Gradska knjižnica Marka Marulića Split

142	Gradska knjižnica Pakrac
143	Gradska knjižnica Poreč
144	Gradska knjižnica Rijeka
145	Gradska knjižnica Samobor
146	Gradska knjižnica Zadar
147	HAZU - Knjižnica
148	Knjižnica Franjevačkog samostana u Karlovcu
149	Knjižnica Gimnazije Karlovac
150	HAZU - Kabinet grafike
151	Središnja nadbiskupijska i fakultetska knjižnica
152	Franjevačka knjižnica Sv. Frane - u sustavu Samostana Sv. Frane
153	Sveučilišna knjižnica u Splitu
154	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
155	Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti
156	Gradska knjižnica Valpovo, Ustanova za kulturne djelatnost "Ante Evetović Miroljub"

MINISTARSTVO KULTURE I KONZERVATORSKI ODJELI

157	Konzervatorski odjel u Dubrovniku
158	Konzervatorski odjel u Karlovcu
159	Konzervatorski odjel u Osijeku
160	Konzervatorski odjel u Puli
161	Konzervatorski odjel u Varaždinu
162	Konzervatorski odjel u Splitu
163	Konzervatorski odjel u Šibeniku
164	Konzervatorski odjel u Rijeci
165	Konzervatorski odjel u Zadru
166	Konzervatorski odjel u Zagrebu
167	Konzervatorski odjel u Požegi
168	Konzervatorski odjel u Bjelovaru
169	Konzervatorski odjel u Gospiću
170	Konzervatorski odjel u Trogiru
171	Konzervatorski odjel u Krapini
172	Konzervatorski odjel u Sisku
173	Konzervatorski odjel u Imotskom
174	Konzervatorski odjel u Slavonskom Brodu
175	Konzervatorski odjel u Vukovaru
176	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulturne baštine
177	Ministarstvo kulture

UPITNIK - DIGITALIZACIJA KULTURNE BAŠTINE

Napomena: Molimo sve odgovore obavezno unijeti u on-line formu (link za preuzimanje nalazi u elektroničkoj poruci koju ste zaprimili) kako bi bili prihvaćeni na obradu. Rok za ispunjavanje upitnika u on-line formi je 27. siječnja 2018. godine do kraja dana.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Europska unija
Zajedno do fondova EU

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

Poštovani,

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske započelo je pripremu nacionalnog projekta "Digitalizacija kulturne baštine" s ciljem prijave projekta za sufinanciranje sredstvima Europske unije u sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.–2020.

Kako bi se analiziralo postojeće stanje u, za projekt, relevantnim institucijama (muzeji, knjižnice, arhivi, ostale baštinske institucije), sastavljen je ovaj upitnik čiji će se rezultati koristiti kao podloga za definiranje prijedloga budućeg stanja.

Vašu instituciju Ministarstvo kulture je prepoznalo kao instituciju koja može dati kvalitetne i relevantne informacije vezane uz navedene teme, a koje mogu doprinijeti cjelokupnom razvoju projekta „Digitalizacija kulturne baštine“ te Vas stoga molimo da ispunite ovaj upitnik.

Ljubazno Vas molimo da prije ispunjavanja upitnika proučite Pojmovnik te da ga koristite pri odgovoru na pitanja s obzirom da je razumijevanje pojmova od izrazite važnosti.

Unaprijed zahvaljujemo.

POJMOVNIK

Digitalizacija je proces pretvaranja analognog signala u digitalni oblik. Moguće je digitalizirati sve vrste građe kulturne baštine, od teksta, preko audio i video zapisa, sve do trodimenzionalnih objekata. Digitalizacija, odnosno proces digitalizacije, se u kontekstu ovog upitnika sastoji od sljedećih koraka: odabir građe za digitalizaciju, restauracija (prije skeniranja), skeniranje/fotografiranje/snimanje/reprodukcija, opis metapodacima, obrada nakon skeniranja/fotografiranja, opis digitalizirane građe, arhiviranje te se taj pojam isključivo primjenjuje u tom sveobuhvatnom značenju.

Kulturnu baštinu čine pokretna i nepokretna kulturna dobra od umjetničkog, povijesnog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog i znanstvenog značenja. Predmet ovog upitnika i projekta "Digitalizacija kulturne baštine" je isključivo građa koja jest kulturna baština, a ne druge vrste građe kojima raspolaže institucija (npr. medijska građa, itd.).

Digitalna kulturna baština u kontekstu ovoga upitnika obuhvaća i digitaliziranu baštinu, odnosno baštinu prenesenu iz analognog u digitalni oblik, i **izvorno digitalnu baštinu**, tj. baštinu koja je izravno nastala u digitalnom obliku.

Digitalno očuvanje je nastojanje da digitalni podaci u neprekinutoj vrijednosti ostanu dostupni i korisni. Uključuje planiranje, raspodjelu resursa i primjenu metoda i tehnologija očuvanja i kombinira politike, strategije i akcije kako bi se osigurao pristup reformatiranom i izvornom digitalnom sadržaju, bez obzira na izazove propasti medija i tehnološke promjene. Cilj digitalnog očuvanja je precizno prikazivanje izvornog sadržaja tijekom vremena.

Digitalni repozitorij je zbirka koja okuplja i trajno pohranjuje rezultate znanstveno-istraživačkog, intelektualnog i kreativnog rada određene ustanove (institucijski) ili radove iste znanstvene tematike (tematski). Na taj način digitalni repozitorij povećava vidljivost i citiranost samih radova, doprinosi transparentnosti rada ustanove koja je pokrenula repozitorij te potiče i ubrzava dijeljenje informacija u znanstvenoj i akademskoj zajednici. Pohranjivanjem u digitalnom repozitoriju radovi su trajno zaštićeni od gubitka.

Metapodaci su podaci o podacima – podaci koji opisuju karakteristike nekog izvora u digitalnom obliku. Korisni su kod pregledavanja, prijenosa i dokumentiranja informacijskog sadržaja. U digitalnom smislu to su "strukturirani podaci koji opisuju, objašnjavaju, lociraju ili na neki drugi način omogućavaju lakše upravljanje resursima".

Institucija u sklopu ovog upitnika označava pravnu osobu koja ispunjava ovaj upitnik i koja je identificirana u prvom poglavlju ovog upitnika. Sva pitanja u sklopu ovog upitnika odnose se na tu instituciju i na građu kojom raspolaže isključivo institucija koja ispunjava upitnik.

UPITNIK

I. POGLAVLJE – OSNOVNE INFORMACIJE O INSTITUCIJI

1) Navedite naziv institucije.

_____ (upisati naziv)

2) Navedite tip institucije.

- a) muzej
- b) knjižnica
- c) arhiv
- e) institut
- e) ostalo: _____ (upisati tip)

3) Navedite internetsku adresu institucije.

_____ (upisati adresu)

4) Navedite podatke kontakt osobe odgovorne za ispunjavanje ovog upitnika.

Ime i prezime kontakt osobe	(upisati)
Pozicija kontakt osobe u instituciji	(upisati)
e-mail adresa kontakt osobe	(upisati)
Telefonski broj i/ili broj mobitela kontakt osobe	(upisati)

II. POGLAVLJE – ORGANIZACIJA PROCESA DIGITALIZACIJE KULTURNE BAŠTINE

5) Ima li institucija plan digitalizacije kulturne baštine usvojen kao zaseban dokument ili kao dio drugog dokumenta (npr. strateškog plana, strategije razvoja institucije ili slično)?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 5. DA, onda 6.

6) Molimo navesti poveznicu (link) na dokument ako je dostupan na Internetu.

_____ (upisati)

7) Koje aktivnosti u sklopu procesa digitalizacije kulturne baštine provodi institucija?

- a) odabir građe za digitalizaciju
- b) restauracija građe za digitalizaciju (prije skeniranja)
- c) skeniranje/fotografiranje/snimanje/reprodukcija
- d) opis metapodacima
- e) obrada nakon skeniranja/fotografiranja
- f) opis digitalizirane građe
- g) arhiviranje
- h) ništa od navedenog

(označiti jedan ili više odgovora)

8) Koje kriterije koristite pri odabiru kulturne baštine koju ćete digitalizirati?

- a) očuvanje osjetljive građe i/ili građe koja nestaje i/ili građe koja se raspada
- b) potražnja korisnika za poboljšanjem pristupa građi
- c) za događaje poput izložbi, prezentacija, konferencija i slično
- d) građa se digitalizira sistematično (npr. digitaliziranje građe unutar neke vremenske serije, digitaliziranje cjelovite zbirke i slično)
- e) u svrhu razvoja novih usluga i proizvoda
- f) niti jedan specifični kriterij
- g) ostalo: _____ (upisati kriterije)

(označiti jedan ili više odgovora)

9) Koji su ciljani korisnici (publika) digitalne i digitalizirane kulture baštine vaše institucije?

- a) Javne institucije
- b) Opća javnost
- c) Studenti
- d) Znanstvenici i istraživači
- e) Produkcijske tvrtke
- f) Pružatelji medijske usluge televizije i/ili radija
- g) Ostali: _____ (ukratko opisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

10) Vaša institucija:

- a) samostalno digitalizira građu kulturne baštine
- b) nabavlja uslugu digitalizacije građe kulturne baštine u najmanje jednom dijelu procesa digitalizacije.

(označiti jedan ili više odgovora)

AKO 10.a) onda 11.-19.

11) Koju IT opremu institucija trenutno koristi za digitalizaciju građe kulturne baštine (npr. serveri, skeneri za svu vrstu građe, računala, fotoaparati, itd.)?

Vrsta oprema	Tip	Model	Godina nabave
(upisati)	(upisati)	(upisati)	(upisati)
(upisati)	(upisati)	(upisati)	(upisati)
(upisati)	(upisati)	(upisati)	(upisati)

Prema potrebi, dodati retke.

12) Koja oprema najviše nedostaje instituciji za provedbu aktivnosti digitalizacije kulturne baštine?

(upisati)

13) Koristite li softver za podršku ili kontrolu toka procesa digitalizacije kulturne baštine (npr. Goobi, Kitodo, docWorks, odnosno drugi automatizirani procesi koji mogu digitaliziranu građu poslati u digitalni repozitorij ili u neki prihvatni modul digitalnog repozitorija)?

Ovakav softver koristi se pri provođenju različitih faza digitalizacije i često predstavlja rješenje koje objedinjuje module razvijene za podršku specifičnim fazama procesa digitalizacije a u pravilu omogućava i kontrolu tijeka procesa digitalizacije koja je od vitalne važnosti kako bi rezultati ostali konzistentni i pouzdani. Dokumentiranjem procesa digitalizacije može se izgraditi životna povijest za svaku digitaliziranu stavku, a te informacije su važan način bilježenja odluka, praćenja problema i pomoći za održavanje dosljednosti i povjerenja korisnika u kvalitetu rada.

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 13. DA, onda 14.

14) Molimo navesti koji softver koristite.

(upisati)

15) Koristite li određene standarde prilikom digitalizacije kulturne baštine?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 15. DA, onda 16.

16) Molimo navesti koje standarde koristite prilikom digitalizacije kulturne baštine.

(upisati)

17) Koristite li dokument *Formati datoteka za pohranu i korištenje*, studeni 2007. (radna verzija) nastao u sklopu nacionalnog projekta "Hrvatska kulturna baština"?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

18) Koristite li se određene standarde prilikom kreiranja metapodataka u sklopu procesa digitalizacije kulturne baštine?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 18. DA, onda 19.

19) Molimo navesti koje standarde koristite prilikom kreiranja metapodataka u sklopu procesa digitalizacije kulturne baštine.

_____ *(upisati)*

AKO 10.b) onda 20.-25.

20) Koju vrstu građe kulturne baštine digitalizirate uz pomoć vanjskih pružatelja usluga digitalizacije (u bilo kojem dijelu procesa digitalizacije)?

- a) Arhivski zapisi
- b) Rijetke knjige
- c) Ostale knjige
- d) Novine
- e) Serijali
- f) Rukopisi
- g) Notni zapisi
- h) Mikrooblici/Mikrofilmovi
- i) Film
- j) Video zapisi
- k) Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)
- l) 3D snimci
- m) Karte
- n) Fotografije
- o) Gravure/Otisci
- p) Crteži
- q) Plakati
- r) Razglednice
- s) Slike
- t) Ostali dvodimenzionalni objekti
- u) Trodimenzionalna umjetnička djela
- v) Ostali trodimenzionalni umjetni objekti
- w) Ostali trodimenzionalni objekti (npr. prirodni znanstveni uzorci)
- x) Spomenici i mjesta
- y) Ostalo: _____ *(upisati vrstu građe)*

(označiti jedan ili više odgovora)

21) Za koji dio procesa digitalizacije kulturne baštine najčešće koristite pomoć vanjskih pružatelja usluga digitalizacije?

- a) odabir građe za digitalizaciju
- b) restauracija (prije skeniranja)
- c) skeniranje/fotografiranje/snimanje/reprodukcija

- d) opis metapodacima
- e) obrada nakon skeniranja/fotografiranja
- f) opis digitalizirane građe
- g) arhiviranje
- h) ništa od navedenog

(označiti jedan odgovor)

22) Zbog kojih razloga ste uslugu nabavili na tržištu?

- a) nedostatna financijska sredstva da bismo to radili unutar institucije
- b) alocirana su nam specifična sredstva kako bismo nabavili tu uslugu na tržištu, a ne kako bismo to radili unutar institucije
- c) nemamo dostatne vještine kako bismo to radili unutar institucije
- d) nemamo dostatnu opremu bismo to radili unutar institucije
- h) ostalo: _____ (upisati razloge)

(označiti jedan ili više odgovora)

23) S kojim vanjskim pružateljima usluga je vaša institucija surađivala u sklopu digitalizacije kulturne baštine?

Naziv pružatelja usluge	Godina ugovaranja usluga	Iznos ugovora
(upisati)	(upisati)	(upisati)
(upisati)	(upisati)	(upisati)
(upisati)	(upisati)	(upisati)

Prema potrebi, dodati retke.

24) Koristite li softver za upravljanje ili praćenje toka digitalizacije kulturne baštine i prijenosa datoteka s ugovornim partnerom (pružateljem usluge)?

Ovakav softver koristi se pri provođenju različitih faza digitalizacije i često predstavlja rješenje koje objedinjuje module razvijene za podršku specifičnim fazama procesa digitalizacije, a u pravilu omogućava i kontrolu tijeka procesa digitalizacije koja je od vitalne važnosti kako bi rezultati ostali konzistentni i pouzdani. Dokumentiranjem procesa digitalizacije može se izgraditi životna povijest za svaku digitaliziranu stavku, a te informacije su važan način bilježenja odluka, praćenja problema i pomoći za održavanje dosljednosti i povjerenja korisnika u kvalitetu rada.

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 24. DA, onda 25.

25) Molimo navesti koji softver koristite za upravljanje ili praćenje toka digitalizacije kulturne baštine i prijenosa datoteka s ugovornim partnerom (pružateljem usluge).

_____ (upisati)

AKO 10.a) i 10.b) onda 11.-25.

26) Koje aplikacije koristite za obradu građe kulturne baštine za digitalizaciju?

Pod obradom se podrazumijeva sva završna obrada sadržaja/postprodukcija u kojoj se snimljeni materijal obrađuje i povezuje u jednu cjelinu.

- a) Media composer (Avid)
- b) Edius (Belden/Grass Valley)
- c) Premiere (Adobe)
- d) Nuendo/Cubase (Steinberg)
- e) WaveLab (Steinberg)
- f) Final Cut Pro (Apple)
- g) Pro Tools (Avid)
- h) Logic Pro (Apple)
- i) Audition (Adobe)
- i) ostalo: _____ (upisati naziv/-e aplikacije/-a)
- j) Niti jednu od navedenih jer ne digitaliziramo AV građu.

(označiti jedan ili više odgovora)

27) Koji codec koristite u procesu digitalizacije audio zapisa?

- a) Linear Pulse Code Modulation (LPCM)
- b) Pulse-density modulation (PDM)
- c) Pulse-amplitude modulation (PAM)
- d) Direct Stream Digital (DSD)
- e) ostalo: _____ (upisati naziv/-e codec-a)
- f) Ne digitaliziramo tu vrstu građe kulturne baštine.

(označiti jedan ili više odgovora)

28) Koji omot (tip datoteke) koristite za pohranu digitaliziranih audio zapisa?

- a) WAV
- b) AIFF
- c) BWF
- d) ostalo: _____ (upisati naziv/-e omota)
- e) Ne pohranjujemo.

(označiti jedan ili više odgovora)

29) Koji codec koristite u procesu digitalizacije video zapisa?

- a) MPEG-1
- b) MPEG-2
- c) MPEG-4
- d) H264/AVC
- e) JPEG 2000
- f) Apple QuickTime
- g) Apple ProRes
- h) FFv1
- i) ostalo: _____ (upisati naziv/-e codec-a)
- j) Ne digitaliziramo tu vrstu građe kulturne baštine.

(označiti jedan ili više odgovora)

30) Koji omot (tip datoteke) koristite za pohranu digitaliziranih video zapisa?

- a) AVI (Windows)
- b) ASF
- c) MXF
- d) MP4
- e) FLV (Flash video)
- f) MOV (Quick time)
- g) VOB
- h) ostalo: _____ (upisati naziv/-e omota)
- i) Ne pohranjujemo.

(označiti jedan ili više odgovora)

31) Koristite li interne pravilnike vezano uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine?

- DA
- NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 31. DA, onda 32.

32) Koje interne pravilnike primjenjujete vezano uz zaštitu autorskih prava prilikom digitalizacije kulturne baštine? Molimo upisati naziv pravilnika ili ukratko opisati što pravilnik pokriva ili navesti poveznicu (link) na internetsku stranicu ako je pravilnik dostupan on-line.

_____ (upisati)

III. POGLAVLJE – DIGITALNA GRAĐA KULTURNE BAŠTINE

33) Koliko ukupno analognih objekata kulturne baštine ima institucija?

Objekt jest jedna nerazdvojna cjelina (npr. 1 film, 1 audio zapis, 1 knjiga, 1 časopis, itd.) koji može, ali ne mora biti dio jedne ili više zbirki. Digitalni oblik analognog objekta nije potrebno brojati kao zasebni objekt pri odgovoru na ovo pitanje, odnosno svaki objekt broji se samo jednom neovisno o tome postoji li samo u analognom ili i u analognom i u digitalnom obliku.

Arhivski zapisi	(upisati broj objekata)	Karte	(upisati broj objekata)
Rijetke knjige	(upisati broj objekata)	Fotografije	(upisati broj objekata)
Ostale knjige	(upisati broj objekata)	Gravure/Otisci	(upisati broj objekata)
Novine	(upisati broj objekata)	Crteži	(upisati broj objekata)
Serijali	(upisati broj objekata)	Plakati	(upisati broj objekata)
Rukopisi	(upisati broj objekata)	Razglednice	(upisati broj objekata)
Notni zapisi	(upisati broj objekata)	Slike	(upisati broj objekata)

Mikrooblici/Mikrofilmovi	(upisati broj objekata)	Ostali dvodimenzionalni objekti	(upisati broj objekata)
Film	(upisati broj objekata)	Trodimenzionalna umjetnička djela	(upisati broj objekata)
Video zapisi	(upisati broj objekata)	Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	(upisati broj objekata)
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	(upisati broj objekata)	Ostali trodimenzionalni objekti (npr. prirodni znanstveni uzorci)	(upisati broj objekata)
3D snimci	(upisati broj objekata)	Spomenici i mjesta	(upisati broj objekata)
Ostalo: _____	(upisati broj objekata)	Ostalo: _____	(upisati broj objekata)
(upisati vrstu građe)		(upisati vrstu građe)	

Ako institucija nema građu kulturne baštine određene vrste, molimo označiti "nije primjenjivo".

Ako institucija ima građu kulturne baštine određene kategorije, ali nije digitaliziran još niti jedan objekt te vrste građe kulturne baštine, molimo upisati 0.

Prema potrebi, dodati retke za "Ostalo".

34) Koliko analognih objekata kulturne baštine ste već digitalizirali (objekti nisu izvorno postojali u digitalnom obliku)?

Objekt jest jedna nerazdvojna cjelina (npr. 1 film, 1 audio zapis, 1 knjiga, 1 časopis, itd.) koji može, ali ne mora biti dio jedne ili više zbirki. Objekt koji je izvorno postojao i u analognom i u digitalnom obliku nije potrebno brojati kao zasebni objekt pri odgovoru na ovo pitanje, odnosno broje se samo objekti koji su pretvarani iz analognog u digitalni oblik.

Arhivski zapisi	(upisati broj objekata)	Karte	(upisati broj objekata)
Rijetke knjige	(upisati broj objekata)	Fotografije	(upisati broj objekata)
Ostale knjige	(upisati broj objekata)	Gravure/Otisci	(upisati broj objekata)
Novine	(upisati broj objekata)	Crteži	(upisati broj objekata)
Serijali	(upisati broj objekata)	Plakati	(upisati broj objekata)
Rukopisi	(upisati broj objekata)	Razglednice	(upisati broj objekata)
Notni zapisi	(upisati broj objekata)	Slike	(upisati broj objekata)
Mikrooblici/Mikrofilmovi	(upisati broj objekata)	Ostali dvodimenzionalni objekti	(upisati broj objekata)
Film	(upisati broj objekata)	Trodimenzionalna umjetnička djela	(upisati broj objekata)
Video zapisi	(upisati broj objekata)	Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	(upisati broj objekata)
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	(upisati broj objekata)	Ostali trodimenzionalni objekti (npr. prirodni znanstveni uzorci)	(upisati broj objekata)
3D snimci	(upisati broj objekata)	Spomenici i mjesta	(upisati broj objekata)

	objekata)		objekata)
Ostalo: _____	(upisati broj objekata)	Ostalo: _____	(upisati broj objekata)
(upisati vrstu građe)		(upisati vrstu građe)	

Ako institucija nema građu kulturne baštine određene vrste, molimo označiti "nije primjenjivo".

Ako institucija ima građu kulturne baštine određene kategorije, ali nije digitaliziran još niti jedan objekt te vrste građe kulturne baštine, molimo upisati 0.

Prema potrebi, dodati retke za "Ostalo".

35) Koliko analognih objekata kulturne baštine je spremno za digitalizaciju?

Objekt jest jedna nerazdvojna cjelina (npr. 1 film, 1 audio zapis, 1 knjiga, 1 časopis, itd.) koji može, ali ne mora biti dio jedne ili više zbirki. Objekt koji je izvorno postojao i u analognom i u digitalnom obliku nije potrebno brojati kao zasebni objekt pri odgovoru na ovo pitanje, odnosno broje se samo analogni objekti koji su spremni za digitalizaciju. Objekt je spreman za digitalizaciju kada je u takvom stanju da ne treba ulagati dodatna sredstva u pripremu objekta za skeniranje/fotografiranje/snimanje/reprodukciju.

Arhivski zapisi	(upisati broj objekata)	Karte	(upisati broj objekata)
Rijetke knjige	(upisati broj objekata)	Fotografije	(upisati broj objekata)
Ostale knjige	(upisati broj objekata)	Gravure/Otisci	(upisati broj objekata)
Novine	(upisati broj objekata)	Crteži	(upisati broj objekata)
Serijali	(upisati broj objekata)	Plakati	(upisati broj objekata)
Rukopisi	(upisati broj objekata)	Razglednice	(upisati broj objekata)
Notni zapisi	(upisati broj objekata)	Slike	(upisati broj objekata)
Mikrooblici/Mikrofilmovi	(upisati broj objekata)	Ostali dvodimenzionalni objekti	(upisati broj objekata)
Film	(upisati broj objekata)	Trodimenzionalna umjetnička djela	(upisati broj objekata)
Video zapisi	(upisati broj objekata)	Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	(upisati broj objekata)
Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk)	(upisati broj objekata)	Ostali trodimenzionalni objekti (npr. prirodni znanstveni uzorci)	(upisati broj objekata)
3D snimci	(upisati broj objekata)	Spomenici i mjesta	(upisati broj objekata)
Ostalo: _____	(upisati broj objekata)	Ostalo: _____	(upisati broj objekata)
(upisati vrstu građe)		(upisati vrstu građe)	

Ako institucija nema građu kulturne baštine određene vrste, molimo označiti "Nije primjenjivo".

Ako institucija ima građu kulturne baštine određene kategorije, ali nije digitaliziran još niti jedan objekt te vrste građe kulturne baštine, molimo upisati 0.

Prema potrebi, dodati retke za "Ostalo".

36) Koja je veličina digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine na kraju 2017. godine, isključujući sigurnosne kopije (u TB)?

_____ TB (decimalnim brojem upisati broj TB)

37) Molimo ispunite prazna polja.

Navedite postotak analognih objekata kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali sami objekti nisu digitalizirani.	(upisati postotak)
Navedite postotak digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali isti nisu sjedinjeni s digitalnim i digitaliziranim objektom.	(upisati postotak)

Postotak može biti od 0-100%.

38) Sadrži li digitalna kulturna baština institucija ikakvu izvorno digitalnu građu (npr. e-knjige, digitalne zapise, baze podataka, digitalne fotografije, digitalni audio, digitalne videozapise, itd.)?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 38. DA, onda 39.

39) Molimo navesti tip građe i količinu objekata kulturne baštine koji postoje u izvorno digitalnom obliku.

(upisati)

40) Koje su najčešće vrste datoteka digitalne kulturne baštine institucije, odnosno koji postotak digitalne kulturne baštine je u sljedećim formatima?

Molimo da u slučaju postojanja više vrsta datoteka za isti objekt uzmete u obzir samo format izvorne datoteke, tj. datoteke korištene za pohranu digitalnog objekta nakon digitalizacije (primjerice TIFF datoteku), a ne razne derivate izvorne datoteke (primjerice JPG datoteku manje rezolucije izvedenu iz TIFF datoteke za upotrebu na internetskoj stranici).

PDF	(upisati postotak)
PDF/A	(upisati postotak)
RTF	(upisati postotak)
JPG	(upisati postotak)
JPEG2000	(upisati postotak)
PNG	(upisati postotak)
TIFF	(upisati postotak)
MPEG2	(upisati postotak)
MPEG4	(upisati postotak)
WAV	(upisati postotak)
AVI	(upisati postotak)
MP3	(upisati postotak)

MP4	(upisati postotak)
Ostalo: _____ (upisati vrstu datoteke)	(upisati postotak)

Postotak može biti od 0-100%.

Zbroj mora biti 100%.

Ako institucija nema digitaliziranu građu kulturne baštine u određenoj vrsti datoteke, molimo upisati "Nije primjenjivo".

Prema potrebi, dodati retke za "Ostalo".

41) Koji je postotak strojno čitljivog sadržaja digitalne kulturne baštine institucije?

Strojno čitljiv oblik je format datoteke koji je strukturiran tako da ga (otvorena ili zatvorena) softverska aplikacija može lako identificirati, prepoznati i izvući iz njega potrebne podatke. Primjerice, digitalni objekti koji unutar sebe sadrže tekst čitljiv računaru u tekstualnom obliku, a ne slikovnom (npr. OCR obrađen tekst).

_____ (decimalnim brojem upisati postotak)

42) Koliki je godišnji rast digitalne kulturne baštine uslijed sljedećih izvora rasta, odnosno sljedećih aktivnosti?

Izvor rasta digitalne kulturne baštine institucije	Broj (MB/GB/TB) u 2016. godini	Broj (MB/GB/TB) u 2017. godini
Digitalizacija građe kulturne baštine	(upisati broj) MB/GB/TB (izabrati jedinicu)	(upisati broj) MB/GB/TB (izabrati jedinicu)
Pribavljanje građe kulturne baštine izvorno u digitalnom obliku	(upisati broj) MB/GB/TB (izabrati jedinicu)	(upisati broj) MB/GB/TB (izabrati jedinicu)
Ostalo: _____ (upisati izvor rasta)	(upisati broj) MB/GB/TB (izabrati jedinicu)	(upisati broj) MB/GB/TB (izabrati jedinicu)

Ako po određenom izvoru nije ostvaren rast u 2016. i/ili 2017. godini, upisati "Nije primjenjivo".

Prema potrebi, dodati retke za "Ostalo".

Brojevi se mogu upisati u MB, GB ili TB, institucija sama izabire mjernu jedinicu u kojoj će upisati.

43) Koliko očekujete da će digitalna kulturna baština institucije rasti u naredne dvije godine?

Godina	Veličina digitalne kolekcije na kraju godine
Rast 2018. u	_____ (upisati broj)MB/GB/TB (izabrati jedinicu)
Rast 2019. u	_____ (upisati broj)MB/GB/TB (izabrati jedinicu)

Ako u određenoj godini nije predviđen rast, upisati "Nije primjenjivo".

Brojevi se mogu upisati u MB, GB ili TB, institucija sama izabire mjernu jedinicu u kojoj će upisati.

44) Koju količinu građe kulturne baštine planirate digitalizirati u razdoblju od 2018.-2020. godine?

Stranicom kao mjernom jedinicom mjere se npr. knjige, časopisi, novine, rukopisi, notni zapisi. Minutom kao mjernom jedinicom mjere se npr. film, video zapisi, audio. Fotografijom kao mjernom jedinicom mjere se npr. karte, fotografije, razglednice, crteži, slike. 3D kao mjernom jedinicom mjere se 3D snimci, trodimenzionalna umjetnička djela, trodimenzionalni umjetni objekti.

Jedinica građe kulturne baštine	2018.	2019.	2020.
Stranica	(upisati broj)	(upisati broj)	(upisati broj)
Minuta	(upisati broj)	(upisati broj)	(upisati broj)
Fotografija	(upisati broj)	(upisati broj)	(upisati broj)
3D	(upisati broj)	(upisati broj)	(upisati broj)
Ostalo: _____ (upisati)	(upisati broj)	(upisati broj)	(upisati broj)

Ako institucija ne planira digitalizirati građu kulturne baštine u određenoj jedinici, molimo označiti "Nije primjenjivo" za sve godine ili neku od godina, ovisno o planovima institucije. Prema potrebi, dodati retke za "Ostalo".

45) Uz korištenje trenutnih resursa kojima institucija raspolaže (oprema i ljudski resursi), koliko vremena bi trebalo instituciji za potpunu digitalizaciju građe kulturne baštine institucije?

_____ (decimalnim brojem upisati broj godina potrebnih za potpunu digitalizaciju građe kulturne baštine institucije)

IV. POGLAVLJE – UPRAVLJANJE DIGITALNOM KULTURNOM BAŠTINOM

46) Koristi li institucija digitalni repozitorij za građu kulturne baštine?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

47) Koristi li institucija softver za potrebe digitalnog repozitorija?

Primjerice softver za upravljanje tokom podataka i verzijama datoteka.

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 47. DA, onda 48.

48) Molimo navesti koji softver koristite za potrebe digitalnog repozitorija.

(upisati)

Ako 46. DA, onda 49. i 50.

49) Tko u instituciji održava/administrira sustav digitalnog repozitorija?

- a) IT zaposlenici institucije
- b) drugi zaposlenici institucije
- c) vanjski stručnjaci

(označiti jedan ili više odgovora)

50) Koji se postotak digitalizirane kulturne baštine i izvorne digitalne građe kulturne baštine nalazi u digitalnom repozitoriju?

Građa kulturne baštine	Postotak
Digitalizirana kulturna baština koja se nalazi u digitalnom repozitoriju	(upisati postotak)
Građa kulturne baštine izvorno u digitalnom obliku koja se nalazi u digitalnom repozitoriju	(upisati postotak)

Postotak može biti od 0-100%.

51) Kako upravljate digitalnom građom koja nije u digitalnom repozitoriju?

- a) Internetska stranica + lokalni sustav datoteka
- b) Lokalni sustav datoteka
- c) Putem vanjskog pružatelja usluga
- d) Softver: _____ (upisati naziv)
- e) Ostalo: _____ (upisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

52) Jesu li metapodaci implementirani u digitalnu građu kulturne baštine institucije?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

53) Koje metapodatke ima digitalna građa kulturne baštine koja nije u digitalnom repozitoriju?

- a) ima metapodatke povezane sa sustavom kataloga
- b) ima vlastite deskriptivne metapodatke
- c) ima minimalne metapodatke
- d) nema metapodatke
- e) drugo: _____ (upisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

54) Koristi li institucija trajne identifikatore za svoju digitalnu kulturnu baštinu (npr. URI, PURL, DOI, Handle, Ark, NBN, DataCite, itd.)?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 54. DA, onda 55.

55) Molimo navesti koje identifikatore i na koju građu su povezani.

(upisati)

56) Koje standarde za metapodatke koristite za digitalnu kulturnu baštinu?

- a) MARC21
- b) DublinCore
- c) METS
- d) PREMIS
- e) MuseumDat
- f) ostalo: _____ *(upisati naziv standarda)*
- g) Ne koristimo standarde za metapodatke.

(označiti jedan ili više odgovora)

57) Ima li institucija sustav za upravljanje metapodacima digitalne kulturne baštine?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 57. DA, onda 58.

58) Koji sustav za upravljanje metapodacima imate?

(upisati)

Ako 57. NE, onda 59.

59) Koji su razlozi zbog kojih nemate sustav za upravljanje metapodacima?

- a) problemi s financiranjem
- b) infrastruktura ne podržava željeni softver
- c) pravni problemi
- d) potrebno prethodno savjetovanje
- e) bez suradnje s donositeljima odluka
- f) nedostatak informacija o takvom sustavu
- g) ostalo: _____ *(upisati razlog)*

(označiti jedan ili više odgovora)

V. POGLAVLJE – OČUVANJE DIGITALNE KULTURNE BAŠTINE

60) Iz koje godine je vaš najstariji digitalni objekt kulturne baštine?

_____ *(upisati godinu)*

61) Ima li institucija pisanu strategiju ili politiku očuvanja digitalne građe?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 61. DA, onda 62.

62) Molimo navesti poveznicu (link) na dokument ako je dostupan na Internetu.

_____ (upisati)

63) Koristi li institucija softverska rješenja za očuvanje svoje digitalne građe?

Softverska rješenja podrazumijevaju takav softver ili softverski paket koji omogućuje korisniku obradu i upravljanje digitalnim objektima za potrebe trajne pohrane i očuvanja. Takva rješenja u pravilu sadrže module koji podržavaju procese digitalnog očuvanja kao što su administriranje, opskrba repozitorija, reformatiranje i obnavljanje digitalnih objekata, stvaranje pričuvnih verzija digitalnih objekata, provođenja nadzora i provjera i sl.

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 63. DA, onda 64.

64) Molimo navesti naziv softvera te opisati za što se točno softver koristi.

(upisati)

65) Koja rješenja za pohranu digitalne građe kulturne baštine koristi institucija?

Razlika između "lokalne pohrane uz administratora" i "lokalne pohrane bez administratora" proizlazi iz činjenice postoji li netko iz osoblja (npr. administrator sustava) koji nadgleda rješenja za pohranu podataka ili se datoteke samo kopiraju na zajednički poslužitelj ili vanjski tvrdi disk. Daljinska pohrana označava uslugu pohrane izvan same organizacije.

Rješenja za pohranu	Kratki opis rješenja kojeg koristi institucija
a) Lokalna pohrana uz administratora	(opisati ukratko rješenje koje koristite)
b) Lokalna pohrana bez administratora	(opisati ukratko rješenje koje koristite)
c) Lokalna + daljinska pohrana	(opisati ukratko rješenje koje koristite)
d) Daljinska pohrana	(opisati ukratko rješenje koje koristite)
e) Ostalo	(opisati ukratko rješenje koje koristite)

(označiti jedan ili više odgovora)

66) Može li se pohrana digitalne kulturne baštine institucije obavljati na udaljenoj lokaciji?

- a) Naša digitalna građa je već pohranjena na udaljenoj lokaciji.
- b) Može, ali samo za sigurnosne kopije.
- c) Može za sigurnosne kopije i arhivu/verzije za potrebe očuvanja/kopije naše digitalne građe.
- d) Može za arhivu/očuvanje i korisničke, tj. diseminacijske kopije naše digitalne građe.
- e) Ostalo: _____ (upisati odgovor)

(označiti jedan ili više odgovora)

67) Koliko se sigurnosnih kopija digitalne kulturne baštine trenutno izrađuje i čuva?

- a) Ne izrađujemo i ne čuvamo sigurnosne kopije.
- b) 1
- c) 2
- d) 3
- e) više
- f) ostalo: _____ (ukratko opisati)

(označiti jedan odgovor)

68) Je li institucija poduzela neku aktivnost aktivnog digitalnog očuvanja kulturne baštine (npr. migracija formata)?

Digitalno očuvanje je nastojanje da se digitalni podaci u neprekinutoj vrijednosti ostanu dostupni i korisni. Uključuje planiranje, raspodjelu resursa i primjenu metoda i tehnologija očuvanja i kombinira politike, strategije i akcije kako bi se osigurao pristup reformatiranom i izvornom digitalnom sadržaju, bez obzira na izazove propasti medija i tehnološke promjene. Cilj digitalnog očuvanja je precizno prikazivanje izvornog sadržaja tijekom vremena.

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 68. DA, onda 69.

69) Koje je aktivnosti poduzela institucija vezano uz aktivno digitalno očuvanje kulturne baštine?

Emulacija je postupak čitanja starih zapisa koji nisu migrirani na vrijeme. Emulator je program koji će imitirati ili operativni sustav na kojem je zapis stvoren ili aplikaciju koja je korištena za izradu tog zapisa.

- a) Konverzija u standardne formate: _____ (ukratko opisati)
- b) Migracija formata datoteka: _____ (ukratko opisati)
- c) Emulacija: _____ (ukratko opisati)
- d) Ostalo: _____ (ukratko opisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

70) Kreira li i upravlja li institucija metapodacima o očuvanju u svom digitalnom repozitoriju (npr. PREMIS)?

Metapodaci o očuvanju su informacije koje podržavaju i dokumentiraju proces digitalnog očuvanja. Metapodaci o očuvanju ponekad se smatraju podskupom tehničkih ili administrativnih metapodataka.

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 70. DA, onda 71.

71) Molimo navesti po kojem standardu i na koji način kreirate i/ili upravljate metapodacima o očuvanju.

_____ (upisati)

72) Za koju digitalnu kulturnu baštinu institucije smatrate da je najviše ugrožena iz perspektive nužnosti očuvanja digitalne kulturne baštine?

_____ (upisati)

73) Ima li institucija trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 73. DA, onda 74. i 75.

74) Ako institucija ima trajnu pohranu kulturne baštine u digitalnom ili digitaliziranom obliku, koji medij pritom koristite?

- a) podatkovna vrpca
- b) HDD
- c) CD/DVD
- d) blue-ray
- e) oblak
- f) ostalo: _____ (ukratko opisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

75) Može li se pristupiti trajno pohranjenoj digitalnoj ili digitaliziranoj kulturnoj baštini kako bi se mogla ponovno koristiti?

Trajno pohranjenoj digitalnoj ili digitaliziranoj kulturnoj baštini ne može se pristupiti npr. ako se više ne može pročitati medij na kojem su podaci zapisani (u slučaju da vam više nije dostupan uređaj za čitanje medija, ali i dalje imate sam medij) ili npr. ako su pričuvne kopije spremljene na određenoj lokaciji pod određenom lozinkom, a ta je lozinka zaboravljena.

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

VI. POGLAVLJE – PRISTUP DIGITALNOJ KULTURNOJ BAŠTINI

76) Ima li institucija usvojen Pravilnik o tajnosti podataka?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 76. DA, onda 77. i 78.

77) Molimo navesti poveznicu (link) na dokument ako je dostupan na Internetu:

_____ (upisati)

78) Regulira li taj Pravilnik postupanje vezano uz pristup i korištenje digitalizirane i digitalne kulturne baštine iz nadležnosti institucije?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

79) Osigurava li institucija otvoreni pristup (javno dostupno za pregledavanje i korištenje) postojećoj digitaliziranoj i digitalnoj kulturnoj baštini?

DA
NE
Djelomično

(označiti jedan odgovor)

Ako 79. DA i Djelomično, onda 80. i 81.

80) Navedite količinu digitalne i digitalizirane kulturne baštine iz nadležnosti institucije (u TB) koja je javno dostupna za pregledavanje i korištenje?

_____ TB (upisati broj)

81) Za koji postotak ukupno digitalizirane i digitalne građe kulturne baštine je omogućen otvoreni pristup te za koju vrstu građe je omogućen otvoreni pristup?

Postotak digitalizirane i digitalne građe za koji je omogućen otvoreni pristup	(upisati postotak)
Vrsta digitalizirane i digitalne građe za koju je omogućen otvoreni pristup	a) Arhivski zapisi b) Rijetke knjige c) Ostale knjige d) Novine e) Serijali f) Rukopisi g) Notni zapisi

	h) Mikrooblici/Mikrofilmovi i) Film j) Video zapisi k) Audio (glazba i drugi snimljeni zvuk) l) 3D snimci m) Karte n) Fotografije o) Gravure/Otisci p) Crteži q) Plakati r) Razglednice s) Slike t) Ostali dvodimenzionalni objekti u) Trodimenzionalna umjetnička djela v) Ostali trodimenzionalni umjetni objekti w) Ostali trodimenzionalni objekti (npr. prirodni znanstveni uzorci) x) Spomenici i mjesta y) Ostalo: _____ (upisati vrstu građe) <i>(označiti jedan ili više odgovora)</i>
--	---

Ako 79. NE, onda 82.

82) Imaju li zaposlenici institucije dopuštenje za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi kulturne baštine?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 82. DA, onda 83. i 84.

83) Koji broj zaposlenika institucije ima dopuštenje za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi kulturne baštine?

_____ *(upisati broj)*

84) Za koju svrhu zaposlenici imaju dopuštenje za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi kulturne baštine?

- a) očuvanje digitalne kulturne baštine
- b) stvaranje novih usluga institucije
- c) ostalo: _____ *(upisati)*

(označiti jedan ili više odgovora)

85) Ima li institucija kategorizirane ovlasti, tj. prava za pristup i korištenje digitalnoj i digitaliziranoj građi kulturne baštine?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 85. DA, onda 86. i 87.

86) Koje od kategorija ovlasti, tj. prava za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine, institucija ima definirano za svoje djelatnike?

- a) Administratorsko pravo
- b) Pravo pregledavanja
- c) Pravo mijenjanja
- d) Ostalo: _____ (upisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

87) Ovlasti, tj. prava za pristup i korištenje digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine, unutar institucije imaju:

- a) svi zaposlenici imaju sva prava koja smo označili u gornjem pitanju
- b) neki zaposlenici imaju sva prava koja smo označili u gornjem pitanju
- c) niti jedan zaposlenik nema sva prava koja smo označili u gornjem pitanju

(označiti jedan odgovor)

Ako 79. Djelomično, onda 88.

88) Omogućava li institucija pristup zatvorenom (za javnost) digitalnom i digitaliziranom sadržaju kulturne baštine članovima ili osoblju institucije?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 88. DA, onda 89. i 90.

89) Koje osoblje institucije ima pristup zatvorenom (za javnost) digitalnoj i digitaliziranoj građi kulturne baštine?

- a) Samo zaposlenici uključeni u digitalizaciju, digitalno arhiviranje i očuvanje
- b) Zaposlenici uključeni u razvoj i pružanje korisničke usluge
- c) Svaki zaposlenik
- d) Svatko prijavljen na našu lokalnu mrežu
- e) Ostalo: _____ (ukratko opisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

90) Koje vrste autentikacijskih servisa institucija koristi kako bi identificirala osoblje:

- a) Korisničko ime i lozinka izdana od naše institucije
- b) Pametna kartica
- c) Ostalo: _____ (ukratko opisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

91) Na koji način omogućavate pristup korisnika digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini?

- a) Internetska stranica
- b) Digitalni repozitorij izvan naše institucije
- c) Jedinствeni pristupni portal za svu digitalnu i digitaliziranu građu naše institucije
- d) Namjenska aplikacija za pametne telefone
- e) Domenski portal na nacionalnoj razini: _____ (upisati koji)
- f) Domenski portal na međunarodnoj razini: _____ (upisati koji)
- g) Europeana
- h) Drugi međunarodni portal: _____ (upisati koji)
- i) Korisnik fizički dolazi u samu instituciju da bi pristupio sadržaju
- j) Ostalo: _____ (ukratko opisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

92) Dajete li pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini institucije putem API sučelja, npr. za stroj-stroj komunikaciju putem povezanih otvorenih podataka, OAI-PMH ili sličnih protokola?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako DA, navedite koji API se trenutno koriste i koje usluge podržavaju:

_____ (upisati)

93) Ima li institucija sustav ili aplikaciju za pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi kulturne baštine od strane korisnika?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

94) Ima li institucija sustav ili aplikaciju za pristup arhivskom gradivu digitalne i digitalizirane kulturne baštine od strane korisnika?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

95) Koliki je udio digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine institucije dostupan putem Interneta (otvoreni pristup)?

Objekt jest jedna nerazdvojna cjelina (npr. 1 film, 1 audio zapis, 1 knjiga, 1 časopis, itd.) koji može, ali ne mora biti dio jedne ili više zbirki.

Ukupni broj digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine	(upisati broj)
Broj digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine dostupan preko Interneta (otvoreni pristup)	(upisati broj)

Postotak može biti od 0-100%.

96) Koliki je udio digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine institucije koji se ne može/ne smije učiniti dostupnim putem Interneta (npr. zbog vezanosti autorskim pravima)?

Objekt jest jedna nerazdvojna cjelina (npr. 1 film, 1 audio zapis, 1 knjiga, 1 časopis, itd.) koji može, ali ne mora biti dio jedne ili više zbirki.

Ukupni broj digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine	(upisati broj)
Broj digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine koji se ne može/ne smije učiniti dostupnim putem Interneta	(upisati broj)

Postotak može biti od 0-100%.

97) Provodite li autentikaciju korisnika prilikom pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini institucije?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 97. DA, onda 98.

98) Koje tipove autentikacijskih servisa primjenjuje institucija?

- a) Prijava putem računa društvenih mreža (npr. Facebook, Twitter, LinkedIn, Google+)
- b) Prijava putem korisničkog imena i lozinke izdane od institucije
- c) Prijava putem pametne kartice (npr. Osobna iskaznica, iskaznica knjižnice ili slično)
- d) Ostalo: _____ *(ukratko opisati)*

(označiti jedan ili više odgovora)

Ako 46. DA, onda 99. i 100.

99) Koje su mogućnosti vanjskog pristupa na repozitorij digitalne i digitalizirane kulturne baštine institucije (potpuni javni pristup, ograničeni pristup, otvoreni API, procedura prijave, itd.)?

_____ *(upisati)*

100) Kolika je sigurnost IT infrastrukture koja se koristi za pristup na repozitorij digitalne i digitalizirane kulturne baštine institucije (kontrola pristupa, učestalost backupa, dostupnost javnosti)?

_____ *(upisati)*

101) Mjerite li on-line korištenje digitalne i digitalizirane kulturne baštine institucije?

- a) DA
- b) NE
- c) Nemamo on-line pristup digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini već samo omogućavamo da korisnik fizički dolazi u samu instituciju kako bi pristupio sadržaju.

d) Našoj digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini nije omogućen pristup.

(označiti jedan odgovor)

Ako 101. DA, onda 102.-103.

102) Putem kojeg servisa mjerite statistike on-line korištenja digitalne i digitalizirane kulturne baštine institucije?

- a) Praćenje korištenja ugrađeno u pristupni portal
- b) Google Analytics
- c) Ostalo: _____ *(ukratko opisati)*

(označiti jedan ili više odgovora)

103) Koje statističke podatke vezane uz korištenje digitalne i digitalizirane kulture baštine prikuplja institucija?

- a) Broj korisnika koji pristupa digitalnoj i digitaliziranoj građi od strane korisnika
- b) Podatke o najtraženijoj građi i/ili uslugama
- c) Podatke o profilu korisnika (građani, baštinske ustanove, znanstvenici, studenti, itd.)
- d) Ostalo: _____ *(upisati)*

(označiti jedan ili više odgovora)

Ako 103. a) onda 104. i 105.

104) Koji je broj on-line korisnika digitalne i digitalizirane kulturne baštine institucije u zadnje tri godine?

Broj korisnika u 2017.	<i>(upisati broj)</i>
Broj korisnika u 2016.	<i>(upisati broj)</i>
Broj korisnika u 2015.	<i>(upisati broj)</i>

Ako za godinu ne postoji podatak, molimo upisati "Nije primjenjivo".

105) Koliki je broj korisnika koji pristupaju sadržaju digitalne i digitalizirane kulturne baštine institucije on-line?

Razdoblje	Ukupan broj
Dnevno	<i>(upisati broj)</i>
Mjesečno	<i>(upisati broj)</i>
Godišnje	<i>(upisati broj)</i>

Ako za određeno razdoblje ne postoji podatak, molimo upisati "Nije primjenjivo"

Ako 103. b) onda 106.

106) Kojim uslugama ili kojem sadržaju su pristupali on-line korisnici digitalne i digitalizirane kulturne baštine institucije u zadnje tri godine?

_____ *(upisati)*

107) Kada vaša institucija učini digitalnu građu dostupnom, naznačuje li status otvorenog pristupa ili dodaje li druge podatke o dozvoli pristupa (npr. Creative Commons) na objekte?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 107. DA, onda 108.

108) Navedite koje vrste dozvola pristupa se koriste.

_____ *(upisati)*

109) Oslanja li se institucija na nacionalni agregator (<http://agregator.kultura.hr/>) za prijenos digitalne građe na Europeana-u?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 109. DA, onda 110.

110) Koji su planovi institucije vezani uz nastavak korištenja nacionalnog agregatora?

- a) nastaviti koristiti nacionalni agregator
- b) početi koristiti neki specifični domenski agregator u bližoj budućnosti

(označiti jedan odgovor)

Ako 109. NE, onda 111.

111) Koji su planovi institucije vezani uz početak korištenja nacionalnog agregatora?

- a) koristiti nacionalni agregator u bližoj budućnosti
- b) početi koristiti neki specifični domenski agregator u bližoj budućnosti

(označiti jedan odgovor)

112) Navedite koju vrstu usluga povezanih s digitaliziranom i digitalnom kulturnom baštinom iz nadležnosti institucije nudite korisnicima:

- a) Tematski portal
- b) Virtualne izložbe
- c) Digitalizacija na zahtjev
- d) Preuzimanje građe
- e) Ostalo: _____ *(upisati)*
- f) Ne nudimo takve usluge.

(označiti jedan ili više odgovora)

113) Nudite li e-usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom iz nadležnosti institucije?

DA
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 113. DA, onda 114.

114) Navedite koje e-usluge povezane s digitalnom i digitaliziranom kulturnom baštinom iz nadležnosti institucije nudite.

_____ *(upisati)*

115) Na koji način institucija komunicira s korisnicima u smislu prezentacije i promocije korištenja digitalne i digitalizirane kulturne baštine iz nadležnosti institucije?

- g) Ne provodimo komunikacijske aktivnosti vezane uz prezentaciju i promociju korištenja digitalizirane kulturne baštine.
- h) Putem društvenih mreža: Facebook
- i) Putem društvenih mreža: Twitter
- j) Putem društvenih mreža: Instagram
- k) Putem mrežne stranice institucije
- l) Putem oglašavanja na internetskim portalima
- m) Putem oglašavanja u novinama
- n) Putem oglašavanja u medijima (radio, televizija)
- o) Ostalo: _____ *(upisati)*

(označiti jedan ili više odgovora)

116) Ostali komentari za pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini?

_____ *(upisati)*

VII. POGLAVLJE – LJUDSKI POTENCIJALI

117) Isključujući potporno osoblje (osoblje zaduženo za čišćenje, portiri, čuvari i slično), koliko zaposlenika je trenutno zaposleno u instituciji (na sistematiziranim radnim mjestima)?

_____ *(upisati broj)*

118) Od broja zaposlenika u prethodnom pitanju, koliko je zaposlenih na ugovor o radu na neodređeno, na određeno, ugovor o djelu?

Vrsta odnosa	Broj zaposlenika
Ugovor o radu na neodređeno	<i>(upisati broj zaposlenika)</i>
Ugovor o radu na određeno	<i>(upisati broj zaposlenika)</i>
Ugovor o djelu	<i>(upisati broj zaposlenika)</i>

Ostalo: _____ (upisati) | _____ (upisati broj zaposlenika)

Ako u instituciji nema zaposlenika koji imaju određenu vrstu odnosa, molimo upisati "Nije primjenjivo".

Ako 10.a) onda 119.-128.

119) Koji broj zaposlenika radi na poslovima digitalizacije kulturne baštine?

_____ (upisati broj)

120) Koji prosječni broj radnih sati tjedno (1 tjedan je 40 sati rada) zaposlenici koji rade na poslovima digitalizacije provedu radeći na poslovima digitalizacije kulturne baštine?

Za razliku od definicije u pojmovniku, digitalizacija ovdje znači stvarno skeniranje ili digitalizaciju i obradu dobivenih datoteka prije nego se arhiviraju.

_____ (upisati broj radnih sati tjedno)

121) Koliko imate zaposlenih IT stručnjaka koji se bave poslovima digitalizacije?

_____ (upisati broj)

122) Koliko je zaposlenika u instituciji uključeno u očuvanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine?

_____ (upisati broj)

123) Koliko zaposlenika institucije je uključeno u pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini?

_____ (upisati broj)

124) Koji prosječan broj godina staža stalnih zaposlenika institucije angažiranih na poslovima digitalizacije (uključujući sve aktivnosti vezane uz digitalizaciju)?

_____ (upisati broj)

125) Koje su struke zaposlenici angažirani na poslovima digitalizacije?

Struka zaposlenika	Broj zaposlenika
(upisati struku)	(upisati broj zaposlenika pojedine struke)
(upisati struku)	(upisati broj zaposlenika pojedine struke)
(upisati struku)	(upisati broj zaposlenika pojedine struke)
(upisati struku)	(upisati broj zaposlenika pojedine struke)

Dodati retke prema potrebi.

126) Koju razinu kompetencija djelatnika uključenih u aktivnosti digitalizacije, u odnosu na prepoznate potrebne kompetencije za digitalizaciju, procjenjujete da imaju zaposlenici institucije?

- a) Osnovna razina kompetencije, _____ (ukratko opisati)
b) Srednja razina kompetencije, _____ (ukratko opisati)
c) Izvrsna razina kompetencije, _____ (ukratko opisati)

127) Koje su edukaciji pohađali/pohađaju zaposlenici institucije angažirani na poslovima digitalizacije (uključujući sve aktivnosti vezane uz digitalizaciju), uključujući ime pružatelja edukacije?

_____ (upisati)

128) Koje edukacije držite relevantnim u području digitalizacije i koje želite omogućiti svojim zaposlenicima?

_____ (upisati)

VIII. POGLAVLJE – FINACIJE

129) Koliko je iznosio ukupni proračun institucije za 2017. godinu (uključujući sve izvore financiranja kao npr. državni proračun, projektno financiranje, vlastiti prihodi i sl.)?

_____ HRK (upisati iznos u kunama)

130) Koji je godišnji proračun za digitalizaciju kulturne baštine institucije za 2017. godinu (uključujući sve izvore financiranja kao npr. državni proračun, projektno financiranje, vlastiti prihodi i sl.)?

_____ HRK (upisati iznos u kunama)

131) Od iznosa navedenog u prethodnom pitanju, koji su izvori financiranja aktivnosti digitalizacije kulturne baštine i koliko iznose po izvoru za 2017. godinu?

Izvor	Iznos (u HRK)
Državni proračun	(upisati iznos)
Projektno financiranje (sredstva za prijavljene projekte koja dodjeljuje Ministarstvo kulture ili druge organizacije/institucije)	(upisati iznos)
Vlastiti prihodi	(upisati iznos)
Ostalo	(upisati iznos)

Ako nije bilo sredstava iz pojedinog izvora, molimo upisati 0.

Zbroj iznosa mora odgovarati broju upisanom kao odgovor na prethodno pitanje.

132) Koje izvore financiranja koristite za održavanje i nabavu IT opreme i sustava za digitalizaciju? (zaokružite sve primjenjive izvore)

- a) Državni proračun
- b) Projekti
- c) Vlastiti izvori
- d) Ostalo: _____ (upisati)

(označiti jedan ili više odgovora)

133) Koliki je iznos godišnjih troškova nabave nove IT opreme i sustava za digitalizaciju u 2017. godini?

_____ HRK (upisati iznos u kunama)

134) Koliki je iznos godišnjih troškova održavanja postojeće IT opreme i sustava koje koristite za digitalizaciju u 2017. godini?

_____ HRK (upisati iznos u kunama)

Ako 10.a) onda 135.

135) Koliki je iznos prosječne godišnje bruto 2 plaće zaposlenika koji sudjeluju na aktivnostima procesa digitalizacije u 2017. godini?

Struka zaposlenika	Prosječna godišnja bruto 2 plaća zaposlenika koji sudjeluju na aktivnostima procesa digitalizacije u 2017. godini
(upisati struku)	_____ HRK (upisati iznos u kunama)
(upisati struku)	_____ HRK (upisati iznos u kunama)
(upisati struku)	_____ HRK (upisati iznos u kunama)
(upisati struku)	_____ HRK (upisati iznos u kunama)

Dodati retke prema potrebi.

136) Koji je trošak prijenosa velikih količina podataka vezanih uz digitalnu i digitaliziranu kulturnu baštinu institucije za 2017. godinu?

_____ HRK (upisati iznos u kunama)

137) Koliki je godišnji trošak institucije za pohranu i očuvanje digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine za 2017. godinu?

S obzirom da je očuvanje izdvojeno od procesa digitalizacije kako je definiran u svrhu ovog upitnika, godišnji trošak za pohranu i očuvanje nije isti i ne preklapa se s prethodno spomenutim troškovima digitalizacije.

_____ HRK (upisati iznos u kunama)

138) Koliki je godišnji trošak institucije za pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj građi kulturne baštine za 2017. godinu?

_____ HRK (upisati iznos u kunama)

139) Koliki je godišnji trošak institucije za vanjske usluge vezane uz aktivnosti digitalizacije za 2017. godinu?

_____ HRK (upisati iznos u kunama)

IX. POGLAVLJE – OSTALE INFORMACIJE I KOMENTARI

140) Vidi li se institucija kao pružatelj usluga digitalizacije kulturne baštine u sljedeće 3 godine?

DA

NE

Ako DA, navedite koje usluge vezane uz proces digitalizacije kulturne baštine institucija može pružiti:

(upisati)

141) Vidi li se institucija kao korisnik usluga digitalizacije kulturne baštine u sljedeće 3 godine?

DA
NE

Ako DA, navedite za koje usluge vezane uz proces digitalizacije kulturne baštine institucija može trebati vanjsku pomoć:

(upisati)

142) Vidi li se institucija kao pružatelj ili korisnik usluga digitalnog očuvanja kulturne baštine u sljedeće 3 godine?

DA, kao korisnik
DA, kao pružatelj
NE

(označiti jedan odgovor)

Ako 142. DA, kao korisnik i Da, kao pružatelj, onda 143.

143) Molimo navesti koje usluge ili za koji tip sadržaja.

(upisati)

144) Biste li u budućnosti koristili eksternalizaciju (nabavu vanjskih usluga) cjelokupnog ili dijela procesa digitalizacije ili nabavu usluga cjelokupnog ili dijela procesa digitalizacije od druge institucije?

DA
NE

Molimo ukratko pojasnite:

(upisati)

145) Molimo ovdje unesite bilo kakve druge informacije i primjedbe koje biste željeli dodati u vezi s digitalizacijom kulturne baštine i kako se njome upravlja u instituciji ili Republici Hrvatskoj.

(upisati)

Prilog III. Metodološka obrazloženja obrade podataka

Oznaka točke	Naziv točke izvješća	Dodatna metodološka obrazloženja
3.3.2.	Standardi za digitalizaciju koje koriste Institucije	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Jedna Institucija može koristiti jedan ili više standarda za digitalizaciju građe i/ili jedan ili više standarda za kreiranje metapodataka.
3.3.3.	Kriteriji za odabir građe koje koriste Institucije	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Valja uzeti u obzir da su Institucije koje koriste ostale kriterije za odabir kulturne baštine za digitalizaciju, u otvorenim odgovorima na pitanje 18 navodile kriterije koji ukazuju na i/ili se mogu poistovjetiti s nekim od inicijalno ponuđenih kriterija u pitanju 18. To u manjoj mjeri može utjecati na postotke prikazane u tablici u nastavku, ali ne i na značaj pojedinog kriterija odabira.
3.3.4.	Dokumenti Institucija koji usmjeravaju proces digitalizacije unutar Institucije	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Valja uzeti u obzir da su neke Institucije potvrdno odgovorile na pitanja o postojanju ovih internih dokumenata, međutim su u svojim opisnim odgovorima navele određeni zakonski dokument primjenjiv na općoj razini za sve Institucije u Republici Hrvatskoj. Takvi potvrdni odgovori Institucija nisu isključeni iz rezultata upitnika. Međutim, važno je napomenuti kako su, neovisno o odgovorima na pitanja 32 i 77 upitnika, sve Institucije obavezne pridržavati se relevantnog zakonodavstva vezanog uz zaštitu autorskih prava i tajnost podataka bez obzira što isti zakon nisu specificirale u svojim odgovorima. Ako bi se takva logika primijenila, odgovori svih Institucija o postojanju ovakvog internog dokumenta bili bi pozitivni.
3.4.1.	Objekti kulturne baštine u Institucijama	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Objekt je u upitniku definiran kao jedna nerazdvojna cjelina (npr. 1 film, 1 audio zapis, 1 knjiga, 1 časopis, itd.) koji može, ali ne mora biti dio jedne ili više zbirki. ▶ Objekt je spreman za digitalizaciju kada je u takvom stanju da ne treba ulagati dodatna sredstva u pripremu objekta za skeniranje/fotografiranje/snimanje/reprodukciju. ▶ U upitniku su dane upute za prikaz broja objekata određene vrste građe, međutim, potrebno je uzeti u obzir mogućnost da su Institucije navodile istu vrstu građe u različitim mjernim jedinicama te da se metodologija brojenja objekata može razlikovati od Institucije do Institucije. Stoga rezultati pitanja 33, 34 i 35 mogu služiti kao okvirni pokazatelj broja objekata određene vrste građe u Institucijama koje su odgovorile na upitnik. ▶ Iz odgovora Institucija na pitanja 33, 34 i 35 vidljivo je kako je pri nekim Institucijama došlo do nerazumijevanja pitanja i uputa koje su stajale uz pitanja o načinu brojanja objekata. Nerazumijevanje pitanja i uputa je vidljivo i iz udjela digitaliziranih objekata u broju analognih objekata i udjela objekata

		<p>spremnih za digitalizaciju u broju analognih objekata izračunatih na temelju odgovora Institucija na pitanja 33, 34 i 35, s obzirom da u nekim vrstama građe ti udjeli prelaze 100%. Kako su iskazani odgovori Institucija smatrani istinitima i točnima, takvi su korišteni u obradi odgovorenih upitnika te prikazu rezultata u sklopu ove analize trenutnog stanja.</p>
3.4.2.	Veličina digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Podaci o prosječnoj veličini objekata nisu bili predmet upitnika te, uslijed toga, aproksimiranje veličine nedigitaliziranih objekata na temelju veličine do sada digitaliziranih objekata može rezultirati pogrešnom procjenom dodatno potrebne veličine prostora za trajnu pohranu digitalne i digitalizirane građe kulturne baštine Institucija.
3.4.3.	Formati digitalne građe	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bez obzira na uputu u upitniku, moguće je da su Institucije koje su ispunjavale upitnik u slučaju postojanja više vrsta datoteka za isti objekt uzele u obzir ne samo format izvorne datoteke, tj. datoteke korištene za pohranu digitalnog objekta nakon digitalizacije (primjerice TIFF datoteku), već i razne derivate izvorne datoteke (primjerice JPG datoteku manje rezolucije izvedenu iz TIFF datoteke za upotrebu na internetskoj stranici) jer nisu mogle iznijeti drugačiju procjenu.
3.4.4.	Metapodaci i trajni identifikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▶ S obzirom na potencijalnu neupoznatost pojmom trajnih identifikatora i načinom njihove primjene, moguće je da su Institucije dale nedosljedne odgovore na pitanja 54 i 55 koja se odnose na korištenje trajnih identifikatora. Isto ograničenje proizašlo je i iz sastanka s Povjerenstvom i društvima pružatelja usluga digitalizacije koji su održani po zatvaranju roka za dostavu odgovora na upitnik. ▶ U slučaju da je odgovor na pitanje izražen postotkom kao što je to u pitanju 37, prikazom je oslikana aritmetička sredina postotaka koje su navele Institucije u sklopu pitanja 37.a i 37.b. Situacija koju oslikava obrada podataka na ovaj način ne mora se poklapati sa slikom koja bi nastala u slučaju da su se promatrali objekti u apsolutnim brojevima.
3.5.1.	Korištenje digitalnog repozitorija	<ul style="list-style-type: none"> ▶ U slučaju da je odgovor na pitanje izražen postotkom kao što je to u pitanju 50, prikazom je oslikana aritmetička sredina postotaka koje su navele Institucije u sklopu pitanja 50.a i 50.b. Situacija koju oslikava obrada podataka na ovaj način ne mora se poklapati sa slikom koja bi nastala u slučaju da su se promatrali objekti u apsolutnim brojevima.
3.5.2.	Pohrana i trajna pohrana digitalne i digitalizirane građe	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Uvidom u opise rješenja koje su Institucije navele uz odabrano rješenje pohrane u sklopu pitanja 65, vidljivo je da su Institucije pojedina rješenja klasificirala u više od jedne vrste rješenja za pohranu (lokalnu uz ili bez administratora ili daljinsku ili kombinaciju lokalne i

		<p>daljinske ili daljinsku pohranu).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Treba primijetiti da je u sklopu pitanja 65 17% Institucija navodi da koristi daljinsku pohranu, dok u sklopu pitanja 66 34% Institucija navodi da već koriste daljinsku pohranu. Ovdje je moguće da su Institucije koje već koriste daljinsku pohranu (pitanje 66) Institucije koje koriste kombinaciju lokalne i daljinske pohrane i one koje koriste samo daljinsku pohranu (pitanje 65) te da razlika u postocima može proizlaziti iz opisane situacije.
3.5.3.	Briga o očuvanju građe	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bez obzira na definiranje pojma očuvanja u sklopu upitnika, moguće je da su Institucije shvatile taj pojam kao trajnu pohranu, odnosno da u dijelu Institucija postoji nedostatak razumijevanja razlika između očuvanja, trajne pohrane i pohrane. Međutim, kako se odgovori Institucija na upitnik smatraju istinitima i točnima, analiza u nastavku održava isključivo prikupljene podatke putem upitnika.
3.6.1.	Oprema koju institucije koriste	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zbog ograničenja unosa, Institucije su mogle u sklopu pitanja 11 unijeti do 10 komada opreme. Međutim, samo je 10 Institucija navelo 10 komada opreme. ▶ Institucije nisu navodile broj komada pojedine vrste i modela opreme.
3.6.2.	Softveri koje Institucije koriste	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bez obzira na objašnjenja osnovnih funkcionalnosti softvera određene namjene, moguće je da Institucije nisu u potpunosti razumjele namjenu određene vrste softvera. Sukladno tome, moguće je da bi Institucije drugačije odgovorile na pitanja (npr. više muzeja bi odgovorilo da koriste M++ ako sustav omogućava odgovarajuće funkcionalnosti opisane u pitanju).
3.6.3.	Specifične aplikacije i sustavi koje institucije koriste u procesu digitalizacije	<ul style="list-style-type: none"> ▶ S obzirom da vrlo velikom broju Institucija (66%) nedostaju informacije o sustavu za upravljanje metapodacima te im je potrebno prethodno savjetovanje o takvom sustavu, moguće je da Institucije nisu prepoznale da koriste sustav takve namjene, osobito uzimajući u obzir da su sustavi poput sustava Indigo i M++ sustavi koje Institucije iz uzorka često koriste. ▶ Također, moguće je da Institucije nisu prepoznale da koriste aplikacije određene namjene. Sukladno tome, moguće je da bi Institucije drugačije odgovorile na pitanja (npr. više muzeja bi odgovorilo da koriste M++ ako sustav omogućava odgovarajuće funkcionalnosti vrste aplikacija na koje se pitanje odnosi).
3.7.1.	Ljudski resursi Institucija	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Navedeni brojevi zaposlenih su maksimalni brojevi zaposlenika sukladno navedenim odgovorima Institucija. Uzimajući u obzir da su odgovori na pitanja 117 i 118 trebali korespondirati u ukupnom broju, izvršene su korekcije u svim slučajevima u kojima odgovori nisu korespondirali na način da je kao ukupni broj uzet odgovor koji je upućivao na veći ukupni broj

		zaposlenika. Nadalje, tamo gdje je to bilo jasno navedeno u kategoriji "Ostalo" u pitanju 118, iz zbroja su uklonjeni studentski ugovori. Sukladno navedenom, moguće je da između stvarnog stanja i brojeva u izvješću postoje manja odstupanja.
3.7.3.	Financijski resursi Institucija	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kako je pitanje 131 (koje se odnosi na raspodjelu proračuna za digitalizaciju kulturne baštine za 2017. godinu po izvorima sredstava) povezano s pitanjem 130 (koje se odnosi na ukupni proračun za digitalizaciju kulturne baštine za 2017. godinu), odnosno zbroj svih iznosa po svim izvorima u sklopu pitanja 131 treba predstavljati iznos naveden kao odgovor na pitanje 130, u slučaju odstupanja, izvršene su prilagodbe proračuna na veći broj. ▶ Sedam institucija je u pitanju 129 navelo iznose manje od 40.000 kuna kao ukupni iznos proračuna Institucije za 2017. godinu (uključujući sve izvore financiranja). Iako izrazito niski, podaci su korišteni u obradi u onom obliku u kojem su ih Institucije navele. Moguće je da su stvarni podaci drugačiji. ▶ Uzimajući u obzir specifičnost informacija o troškovima za pojedine svrhe, moguće je da su Institucije upisale odgovor 0 ne samo ako nisu imale troškove koji su nastali u 2017. godini, već i ako nisu znale koji je iznos troškova za pojedinu svrhu.
3.8.1.	Pristup digitalnoj i digitaliziranoj građi Institucija	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Moguće je da su neke Institucije na pitanja 104 i 105 (vezana uz broj korisnika digitalne i digitalizirane kulturne baštine u razdoblju od 2015. do 2017. godine te uz broj korisnika dnevno/mjesečno/godišnje) nisu mogle iskazati broj korisnika jer mjere broj pristupa pojedinom sadržaju te su stoga, umjesto broja korisnika, u svojim odgovorima na navedena pitanja iskazale broj pristupa. ▶ Iako prikupljaju podatke o broju korisnika koji pristupaju digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini, sve Institucije nemaju pristup tim podacima te su u svojim odgovorima na pitanja 104 i 105 navele da nemaju podatke o broju korisnika koji je pristupio digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini u razdoblju od 2015. do 2017. godine i broju korisniku (odnosno pristupa) digitalne i digitalizirane kulturne baštine dnevno/mjesečno/godišnje.

Prilog IV. Pregled ukupnog broja objekata po vrsti građe te stupnja digitalizacije određene vrste građe u ključnim institucijama

*Ukupni broj objekata odnosi se na analogne objekte čiji su broj prema vrsti građe Institucije navele u odgovoru na pitanje 33.

■ % digitalizirano ■ % spremno za digitalizaciju ■ % nije spremno za digitalizaciju

IV.1. HRT

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata
Novine	6.950.000	100%
Fotografije	2.000.000	13% 18% 70%
Video sadržaji	300.000	100%
Film	36.453	100%
Ostale knjige	36.077	100%
Notni zapisi	18.438	100%
Mikrofilmovi	5.094	100%
Ostalo	3.500	100%
Serijali	2.555	100%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	4	100%

IV.2. HDA

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata
Arhivski zapisi	3.000.000	2% 2% 96%
Fotografije	1.000.000	10% 30% 60%
Ostale knjige	50.000	50% 50%
Karte	40.000	75% 5% 20%
Novine	20.000	25% 75%
Razglednice	20.000	28% 10% 65%
Gravure	16.000	100%
Mikrofilmovi	15.000	40% 20% 40%
Serijali	10.000	1% 1% 98%
Film	9.000	28% 72%
Video sadržaji	4.000	25% 75%
Plakati	4.000	10% 50% 40%
Notni zapisi	3.000	100%
Rijetke knjige	1.000	50% 50%
Rukopisi	1.000	10% 20% 70%
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	300	100%
Slike	10	100%

IV.3. HRZ

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata
Fotografije	170.289	100%
Ostalo	5.305	100%
Mikrofilmovi	5.300	100%
Arhivski zapisi	2.710	76% 24%
Film	1.011	100%
Video sadržaji	2	100%

IV.4. IEF

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata
Fotografije	71.003	9% 56% 41%
Ostale knjige	30.050	100%
Ostalo	10.100	30% 70%
Rijetke knjige	6.000	100%
Crteži	2.000	100%
Rukopisi	1.950	10% 90%
Video sadržaji	1.853	11% 86% 3%
Mikrofilmovi	1.536	50% 50%
Razglednice	1.000	100%
Notni zapisi	315	72% 25% 2%
Plakati	200	100%
Film	97	47% 53%

IV.5. LZMK

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata
Rijetke knjige	172	100%
Ostale knjige	132	42% 55% 4%
Karte	100	100%
Novine	31	100%
Serijali	10	100%

IV.6. MK

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata
Ostala građa	500.000	1% 97%
Mikrofilmovi	135.000	38% 10% 53%
Fotografije	96.000	50% 50%
Arhivski zapisi	25.000	100%
Rukopisi	25.000	100%
Novine	21.568	24% 69% 7%
Ostale knjige	16.284	99%
Karte	9.050	7% 93%
Crteži	4.000	100%
Plakati	1.000	100%
Razglednice	1.000	50% 50%
Gravure	669	100%
Serijali	594	100%
Slike	500	100%
Video sadržaji	100	100%
Rijetke knjige	19	100%

IV.7. MDC

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata
Ostale knjige	47.151	100%
Plakati	18.000	94% 6%
Fotografije	15.000	13% 33% 53%
Arhivski zapisi	6.441	100%
Rukopisi	3.308	100%
Film	71	100%

IV.8. MUO

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata	
Ostali trodimenzionalni umjetni objekti	41.000	79%	10%
Fotografije	16.000	78%	22%
Ostali dvodimenzionalni objekti	10.500	93%	3%
Razglednice	7.500	80%	20%
Plakati	6.000	95%	5%
Gravure	3.000	100%	
Crteži	2.500	100%	
Slike	1.800	97%	3%
Trodimenzionalna umjetnička djela	1.200	100%	
Ostale knjige	400	100%	
Rijetke knjige	200	100%	

IV.9. NSK

Vrsta građe	Ukupni broj objekata	Udio objekata u broju analognih objekata	
Ostale knjige	1.000.000		100%
Razglednice	150.000	2%	98%
Plakati	50.000	3%	98%
Karte	42.000	5%	95%
Serijali	23.767		100%
Notni zapisi	17.785	1%	99%
Crteži	15.432	66%	34%
Rijetke knjige	11.000	3%	97%
Novine	9.572	1%	99%
Rukopisi	6.832	13%	87%
Gravure	6.559	89%	11%
Mikrofilmovi	605	17%	83%
Video sadržaji	149		100%

Izjava o odricanju odgovornosti

Ovo Izvješće izrađeno je za Ministarstvo kulture u svrhu pružanja usluga pripreme natječajne dokumentacije za projekt "Digitalizacija kulturne baštine" na temelju zahtjeva, smjernica, uputa i informacija koje je dostavilo Ministarstvo kulture.

Za procjenu dostatnosti pregledanih aspekata i korisnosti Izvješća odgovorno je isključivo Ministarstvo kulture.

Ovo Izvješće sastavljeno je na temelju informacija dostupnih u razdoblju od 6. studenoga 2017. godine do 26. ožujka 2018. godine. Od tada su možda nastupili bitni događaji koji se ne odražavaju u Izvješću.

EYS ulazne podatke dostavljene od Ministarstvo kulture uzima kao relevantne i nije provjeravao njihovu vjerodostojnost. Smatra se da je Ministarstvo kulture prije dostavljanja ulaznih podataka provjerilo i utvrdilo njihovu vjerodostojnost.

Naš posao nije uključivao provedbu revizorskih zadataka te nije izvršen sukladno općeprihvaćenim standardima revizije, pregleda ili sukladno drugim standardima provjere u Hrvatskoj i stoga ne izražava bilo koji oblik provjere. Nismo proveli nikakve postupke za utvrđivanje prijevare ili nezakonitih radnji ili za ispitivanje sukladnosti u našem radu. Nadalje, nismo proveli reviziju ili bilo koje druge postupke verifikacije ili provjere.

Izvješće je izrađeno pod pretpostavkom da će korisnici Izvješća, u slučaju bilo kakvih nedoumica, tražiti odgovarajuća objašnjenja od EYS-a.